RÂSUL LUMII

JON RONSON

BĂRBAȚI HOLBÂNDU-SE LA CAPRE

HUMANITAS

Jon Ronson (n. 10 mai 1967, Cardiff) este jurnalist, autor de documentare TV pentru Channel 4 și realizator de emisiuni radio la BBC Radio 4. În plus, e autor de nonficțiune și proprietarul unui simț ascuțit al ironiei și autoironiei. Pe lângă *Bărbați holbându-se la capre*, carte care a cunoscut o ecranizare de prestigiu, cu George Clooney, Ewan McGregor, Jeff Bridges și Kevin Spacey în distribuție, Ronson semnează volumele *Clubbed Class, Them: Adventures with Extremists* și *Out of the Ordinary: True Tales of Everyday Craziness*. Articlier cu idei originale, umor abraziv și exprimări de multe ori persiflante, Ronson publică în *The Guardian, City Life* și *Time Out*. Atât din cărțile, cât și din articolele lui se degajă preocuparea pentru absurd în diversele lui înfățișări. Adulat de unii și privit cu încruntături de alții, Jon Ronson a fost asimilat curentului cunoscut drept *Gonzo journalism* și și-a făcut un obicei din a sonda potențialul paranoic al celor care conduc coloși economici, instituții sau țări.

JON RONSON

BĂRBAȚI HOLBÂNDU-SE LA CAPRE

Traducere din engleză de
Mircea Ștefancu

HUMANITAS
BUCUREȘTI

Coperta: Angela Rotaru

Jon Ronson
The Men Who Stare at Goats

Lui John Sergeant,
precum și generalului Stubblebine

1. generalul

Aceasta este o poveste adevărată. Suntem în vara anului 1983. Generalul-maior Albert Stubblebine III stă așezat la biroul lui din Arlington, Virginia, și se uită fix la peretele pe care sunt atârnate numeroasele sale decorații militare. Acestea vorbesc despre o carieră lungă și distinsă. Generalul este șeful Serviciilor de Informații ale Armatei terestre, cu 16 000 de soldați în subordine. El controlează informațiile obținute prin interceptarea semnalelor, informațiile fotografice și tehnice, numeroasele unități de contrainformații care operează sub acoperire și unitățile secrete de spionaj ale armatei, răspândite în întreaga lume. Tot el ar răspunde și de interogarea prizonierilor de război, numai că asta se întâmplă în 1983, iar războiul este rece, nu activ.

Generalul se uită dincolo de decorații, la peretele în sine. Există ceva ce simte că trebuie să facă, deși gândul îl înspăimântă. Se gândește la alegerea pe care-o are de făcut. Poate să rămână în biroul lui sau poate să treacă în biroul de alături. Aceasta este alegerea lui. Și iată că o face.

Se mută în biroul de alături.

Generalul Stubblebine seamănă foarte bine cu Lee Marvin. De fapt, peste tot prin Serviciile de Informații ale Armatei umblă vorba că este fratele geamăn al lui Lee Marvin. Are un chip colțuros și neobișnuit de imobil, ca o fotografie aeriană a unui teren muntos luată dintr-unul

dintre avioanele sale de spionaj. Ochii, care săgetează permanent în jur, par a face treabă pentru întreaga lui față.

De fapt, nu este înrudit în nici un fel cu Lee Marvin. Îi face plăcere zvonul fiindcă misterul poate fi benefic pentru o carieră în serviciile de informații. Sarcina generalului este să evalueze informațiile strânse de soldați și să transmită evaluările pe care le face el directorului-adjunct al CIA și consilierului comandantului statului-major interarme, care, la rândul lor, le transmit mai departe Casei Albe. Generalul comandă soldați în Panama, Japonia, Hawaii și în întreaga Europă. Responsabilitățile fiindu-i cele care sunt, el știe că trebuie să aibă alături un om al lui, în caz că ceva nu merge cum trebuie în timpul călătoriei sale spre biroul de alături.

Cu toate acestea, nu își cheamă asistentul, sergentul-adjutant George Howell. Este vorba despre ceva ce simte că trebuie să facă de unul singur.

Oare sunt gata? se întreabă el. *Da, sunt gata.*

Se ridică în picioare, iese de după birou și începe să meargă.

De fapt, se întreabă în sinea lui, *din ce sunt făcuți atomii, în principal? Din spațiu!*

Grăbește pasul.

Din ce sunt eu făcut, în principal? se întreabă. *Din atomi!*

Acum aproape că aleargă.

Din ce este făcut peretele, în principal? se întreabă el. *Din atomi! Tot ce trebuie să fac este să* unesc spațiile. *Peretele este o* iluzie. *Ce este soarta? Sunt sortit să stau în încăperea asta? Ha, nu!*

Generalul Stubblebine se izbește zdravăn cu nasul de peretele biroului.

Fir-ar să fie! își zice el.

Generalul Stubblebine este nedumerit de nereușita sa continuă de-a trece prin zidul biroului. Ce este cu el de

n-o poate face? Probabil că are prea multe hârtii în sertarul cu intrări noi de pe birou ca să-i poată acorda nivelul necesar de concentrare. În mintea lui, nu are nici o îndoială că aptitudinea de-a trece prin obiecte va fi într-o zi un instrument obișnuit din arsenalul metodelor de strângere a informațiilor. Iar când aceasta se va întâmpla, ei bine, este oare prea naiv să creadă că va vesti zorii unei lumi fără război? Cine va vrea să se măsoare cu o armată care poate face *asta*? Generalul Stubblebine, la fel ca mulți dintre contemporanii săi, este încă extrem de afectat de amintirea Vietnamului.

Aceste puteri *pot* fi atinse, prin urmare singura întrebare este: de cine? Cine din cadrul armatei este deja deschis către asemenea lucruri? Care sector al armatei este antrenat să acționeze la maximumul capacităților fizice și psihice?

Și atunci i se arată răspunsul.

Forțele Speciale!

Acesta este motivul pentru care, la sfârșitul verii anului 1983, generalul Stubblebine zboară până la Fort Bragg, în Carolina de Nord.

Fort Bragg este imens – un oraș păzit de soldați înarmați, cu un mall, un cinematograf, restaurante, terenuri de golf, hoteluri, piscine, grajduri și locuințe pentru 45 000 de soldați și familiile lor. Generalul trece cu mașina pe lângă aceste locuri, în drum spre Centrul de Comandă al Forțelor Speciale. Acesta nu este genul de lucruri pe care să-l discuți la popotă. Este pentru Forțele Speciale și pentru nimeni altcineva. Și totuși, generalul se teme. Oare ce se pregătește să dezlănțuie?

În Centrul de Comandă al Forțelor Speciale, generalul decide s-o ia domol la început.

— Vin aici cu o idee, începe el.

Comandanții Forțelor Speciale încuviințează din cap.

— Dacă aveți o unitate care acționează în afara protecției unităților de bază, ce se-ntâmplă dacă cineva pățește ceva? întreabă el. Ce se-ntâmplă dacă cineva e rănit? Cum rezolvați cazurile astea?

Generalul trece în revistă chipurile inexpresive din încăpere.

— Vindecare psihică! spune el.

Se face liniște.

— Despre asta este vorba, spune generalul, arătând spre propriul cap. Dacă-ți folosești mintea pentru a vindeca, probabil că poți scăpa cu întreaga ta echipă teafără și nevătămată. Nu trebuie să lași în urmă pe nimeni.

Face o pauză, după care adaugă:

— Îți protejezi structura unității prin vindecare fără atingere și vindecare cu atingere!

Comandanții forțelor speciale nu par din cale-afară de interesați de vindecarea psihică.

— OK, spune generalul Stubblebine.

Felul în care este întâmpinat e deosebit de rece.

— N-ar fi o idee bună să puteți învăța pe cineva să facă *asta*?

Generalul Stubblebine scotocește prin servietă și dă la iveală, cu încântare, niște tacâmuri îndoite.

— Cum ar fi dac-ați putea face asta? întrebă generalul Stubblebine. V-ar interesa?

Tăcere.

Generalul Stubblebine se trezește că începe să se bâlbâie puțin. *Se uită la mine de parc-aș fi sărit de pe fix*, își spune în gând. *Nu prezint lucrurile corect.*

Aruncă îngrijorat o privire la ceas.

— Să vorbim despre timp! spune el. Ce s-ar întâmpla dacă timpul n-ar fi un moment? Dacă timpul ar avea o axă X, o axă Y și o axă Z? Dacă timpul n-ar fi un punct, ci un spațiu? În orice moment ne putem afla *oriunde* în acel

spațiu! Este spațiul limitat de tavanul acestei încăperi sau are *douăzeci de milioane de kilometri*?

Generalul râde.

— Fizicienii *înnebunesc* când le spun asta!

Liniște. Generalul Stubblebine mai face o încercare.

— Animalele! spune el.

Comandanții Forțelor Speciale își aruncă priviri unii altora.

— Să oprești inimile animalelor, continuă el. Să faci să *explodeze* inimile animalelor. Asta e ideea cu care vin la voi. Aveți acces la animale, nu-i așa?

— Ăă... spun cei din Forțele Speciale. Nu prea...

Călătoria generalului Stubblebine la Fort Bragg a fost un dezastru. Amintirea ei încă îl face să roșească pe general. A sfârșit prin a se pensiona la cerere în 1984. În acest moment, istoria oficială a Serviciilor de Informații ale Armatei, așa cum este ea prezentată în mapele de presă, sare practic peste anii lui Stubblebine, 1981–1984, aproape ca și cum aceștia n-ar fi existat.

De fapt, tot ceea ce ați citit până aici au fost, pentru ultimele două decenii, informații secrete ale armatei. Încercarea generalului Stubblebine de a trece prin zid, condamnată la eșec, și călătoria sa aparent inutilă la Fort Bragg nu au fost niciodată făcute cunoscute până în momentul în care el însuși mi-a vorbit despre ele în camera 403 a hotelului Tarrytown Hilton, din nordul New Yorkului, într-o zi friguroasă de iarnă, la doi ani de la începerea Războiului împotriva Terorii.

— Ca să fiu sincer, Jon, mi-a spus el, mi-am cam scos din cap restul conversației pe care-am avut-o cu Forțele Speciale. O, da. Mi-am *râcâit-o* din minte! Am plecat. Am plecat cu coada-ntre picioare.

S-a oprit și s-a uitat la perete.

— Știi, mi-a spus el, eu chiar le-am considerat idei măreţe. Încă o fac. Doar că n-am reuşit să-mi dau seama cum se poate strecura spaţiul *meu* prin spaţiul *celălalt*. Pur şi simplu am continuat să intru cu nasul în zid. N-am putut... Nu. „N-am putut" nu este termenul corect. Nu m-am pus niciodată în starea mintală potrivită.

A oftat.

— Dacă vrei să ştii, este o dezamăgire. La fel şi levitaţia.

În unele nopţi, în Arlington, Virginia, după ce fosta lui soţie se ducea la culcare, generalul se întindea pe covorul din sufragerie şi încerca să leviteze.

— Şi am dat greş cu totul. N-am reuşit să-mi salt curul ăsta gras de la pământ, scuză-mi expresia. Dar cred şi acum că sunt idei mari. Şi ştii de ce?

— De ce? am întrebat.

— Pentru că în lumea informaţiilor *nu-ţi poţi permite* să te plafonezi, a spus el. *Nu-ţi poţi permite* să-ţi scape ceva. Nu-ţi vine să crezi? Uită-te la teroriştii care s-au dus la şcoli de pilotaj ca să înveţe cum să decoleze, dar nu cum să aterizeze. Şi unde s-a pierdut *această* informaţie? *Nu-ţi poţi permite* să pierzi ceva când vorbeşti despre lumea informaţiilor.

A existat, în legătură cu călătoria generalului la Fort Bragg, ceva ce nici unul dintre noi doi n-a ştiut în ziua în care ne-am întâlnit. Era o informaţie care în scurt timp avea să mă conducă spre ceea ce se numără, fără îndoială, printre cele mai absurde cotloane ale Războiului împotriva Terorii dus de George W. Bush.

Ceea ce n-a ştiut generalul – ceea ce Forţele Speciale i-au ascuns – era că ei de fapt i-au considerat ideile excelente. Mai mult, în momentul în care el le-a propus programul clandestin de oprire a inimii animalelor, iar ei i-au spus că nu aveau acces la animale, îi ascundeau faptul că existau o sută de capre într-un şopron, la numai câteva sute de metri depărtare.

Existenţa acestei sute de capre era cunoscută doar câtorva persoane din interiorul Forţelor Speciale. Statutul secret al caprelor era facilitat de faptul că animalele fuseseră dezbehăite; stăteau pur şi simplu acolo, deschizând şi închizând gura, fără să scoată vreun behăit. Multe dintre ele aveau şi picioarele puse în ghips.

Relatarea de faţă este povestea acelor capre.

2. laboratorul caprelor

Uri Geller este cel ce m-a pus pe pista care m-a condus la capre. L-am întâlnit pe terasa de pe acoperișul unui restaurant din centrul Londrei, la începutul lui octombrie 2001, la mai puțin de o lună de la începerea Războiului împotriva Terorii. Circulau de mult zvonuri (împrăștiate în principal, trebuie spus, chiar de Uri) că pe la începutul anilor 1970 fusese spion psihic, lucrând în secret pentru serviciile de informații ale Statelor Unite. Multă lume se îndoise de povestea lui – *Sunday Times* o numise cândva „o afirmație bizară", susținând că Uri Geller era zărghit, pe când serviciile de informații nu erau. După mintea mea, adevărul se putea găsi în oricare dintre următoarele patru scenarii posibile:

1. Nu s-a întâmplat niciodată.

2. Vreo doi renegați scrântiți de pe treptele mai înalte ale comunității serviciilor de informații americane îl cooptaseră pe Uri Geller.

3. Serviciile de informații americane sunt depozitarele unor secrete incredibile, care ne sunt ținute ascunse spre propriul nostru bine; unul dintre aceste secrete este că Uri Geller are puteri paranormale, care au fost folosite controlat în timpul Războiului Rece. Serviciile de informații pur și simplu au sperat că Uri nu avea să se apuce să dea din gură în dreapta și-n stânga.

4. Comunitatea serviciilor secrete americane a fost, în acel moment, complet sărită de pe fix.

Uri a fost tăcut în restaurant. Purta ochelari de soare mari, reflectorizanți, care îi acopereau și tâmplele. Cumnatul lui, Shipi, a fost la fel de rezervat și întreaga întrevedere s-a dovedit cam tensionată. Îi mai întâlnisem o dată sau de două ori și-i considerasem pe amândoi niște oameni de o exuberanță contagioasă. Dar în acea zi nu a fost nici urmă de exuberanță.

— Păi hai să-ncepem, am spus. Cum ai ajuns să fii spion psihic pentru guvernul american?

A urmat o tăcere îndelungată.

— Nu vreau să vorbesc despre asta, a spus Uri.

A sorbit puțină apă minerală și i-a aruncat o privire lui Shipi.

— Uri, i-am zis. Care-i problema? Vorbești *frecvent* despre asta.

— Ba nu, a spus el.

— Ba *da*! am spus eu.

Mă documentasem asupra acestei chestiuni timp de două săptămâni și strânsesem deja un dosar gros de două degete cu amintiri ale lui despre timpurile când fusese spion psihic, dictate pe parcursul anilor 1980 și 1990 unor diverși ziariști, care apoi adăugaseră comentarii sarcastice. În aproape toate articolele, raționamenul era același: serviciile de informații *nu* ar face asta. Era o împotrivire aproape furibundă de-a accepta cele spuse de Uri, ba chiar se dădeau telefoane pentru a-i verifica sau respinge afirmațiile. Cu tot cinismul nostru, se pare că totuși am învestit serviciile de informații cu unele calități de rigoare și metodologie științifică. Puținii ziariști care acceptau afirmațiile lui Uri își exprimau ușurarea pentru că toate acestea se întâmplaseră cu mult timp în urmă, în anii 1970.

— Nu vorbesc niciodată despre asta, a zis Uri.

— Ai vorbit despre asta cu *Financial Times*, am spus. Ai zis c-ai făcut multă muncă paranormală pentru CIA în Mexic.

Uri a ridicat din umeri.

Pe deasupra noastră a trecut un avion la foarte mică înălțime și toată lumea s-a oprit din mâncat și și-a ridicat privirile. Încă din 11 septembrie, procurorul general al Statelor Unite, John Ashcroft, avertizase asupra iminenței unor atacuri teroriste – asupra băncilor, blocurilor de apartamente, hotelurilor, restaurantelor și magazinelor din Statele Unite. Într-o împrejurare, președintele Bush a anunțat că nu putea spune *absolut nimic* despre un anumit cataclism care stătea să se întâmple. Alerte la nivel înalt, la fel de nespecifice, existau și în Londra. Apoi, pe neașteptate, Uri și-a scos ochelarii de soare și m-a privit drept în ochi.

— Dacă o să repeți ceea ce am să-ți spun, a zis el, o să neg.

— OK, am spus.

— O să fie cuvântul tău împotriva cuvântului meu, a zis Uri.

— OK, am acceptat.

Uri și-a tras scaunul mai aproape de-al meu. Și-a aruncat privirile de jur împrejur prin restaurant.

— Asta, a spus el, nu mai este o poveste despre trecut.

— Poftim? am spus eu.

— Am fost reactivat, a spus Uri.

— Ce? am întrebat.

M-am uitat spre Shipi. Acesta a încuviințat, dând din cap cu gravitate.

— Presupun că nu i-ai spus tu lui John Ashcroft despre hoteluri și bănci sau despre blocurile de apartamente, nu? l-am întrebat.

— Altceva nu mai spun, a zis Uri.

— Uri, am zis, te rog dă-mi ceva de care să mă leg. Te rog, mai spune-mi un lucru.

Uri a oftat.

— OK, a zis el. Am să-ți mai spun un singur lucru. Cel care m-a reactivat se…

Uri s-a oprit, după care a spus:

— …numește Ron.

Și asta a fost tot. N-am mai vorbit cu Uri Geller de-atunci. Nu mi-a răspuns la telefoane. A refuzat să dezvăluie orice altceva despre Ron. Era Ron de la FBI? De la CIA? De la Serviciile de Informații Militare? De la Departamentul Securității Naționale? Putea Ron să fie de la MI5? MI6? Juca Uri Geller vreun rol în Războiul împotriva Terorii?

Am mai făcut un mic pas înainte la un an după aceea, într-un hotel din Las Vegas, când i-am luat un interviu unuia dintre foștii spioni militari ai generalului Stubblebine, sergentul Lyn Buchanan. I-am zis:

— Uri Geller spune că cel care l-a reactivat se numește Ron.

Sergentul Buchanan a tăcut, după care a încuviințat dând enigmatic din cap și a spus:

— A, Ron. Da, îl știu pe Ron.

Dar n-a vrut să-mi spună nimic mai mult despre el.

Nici generalul Stubblebine n-a vrut să vorbească despre Ron.

— Afurisiții de spioni psihici ar trebui să-și țină închise afurisitele-alea de guri, a spus el, în loc să trăncănească peste tot despre ce-au făcut.

Generalul, am descoperit în săptămânile care au urmat întâlnirii mele cu Uri, comandase o unitate militară secretă de spioni psihici între 1981 și 1984. Unitatea nu fusese chiar atât de fascinantă pe cât părea, a spus el. Practic, erau câțiva soldați care stăteau într-o construcție învelită în scândură, sortită demolării, foarte bine păzită, din Fort Meade, Maryland, și care încercau să aibă puteri paranormale. Oficial, unitatea n-a existat. Era din categoria a ceea ce în jargonul

militar era cunoscut drept operațiuni negre. Pentru că nu „existau", soldații nu aveau acces la bugetul pentru cafea al armatei americane. Trebuiau să-și aducă propria cafea la lucru. Ajunsese să li se facă lehamite de asta. Unii dintre ei s-au aflat acolo, încercând să aibă puteri paranormale, din 1978 până în 1995. Din când în când, vreunul dintre ei murea sau o lua complet razna și un nou soldat psihic era adus pentru a-l înlocui. Când unul dintre ei avea o viziune – despre o navă de război rusească sau despre un eveniment viitor –, făcea o schiță și le-o pasa superiorilor.

După care, în 1995, CIA i-a desființat.

Mulți dintre soldații psihici și-au publicat ulterior autobiografiile, precum *Al șaptelea simț: secretele clarviziunii împărtășite de un „spion psihic" al armatei americane*, de Lyn Buchanan.

— Fiecare vrea să fie primul în circuitul publicitar, a spus generalul Stubblebine. Le-aș putea suci gâturile câtorva dintre ei.

Și asta a fost tot ce-a avut de spus generalul despre spionii psihici.

— S-au întors la treabă? l-am întrebat.

— Sper că da, a spus el.

— A fost Uri Geller unul dintre oamenii dumneavoastră? m-am interesat.

— Nu, a spus el, dar mi-aș fi dorit să fi fost. Sunt un mare admirator al lui.

Așa se face că încercarea mea de a-l găsi pe Ron m-a purtat în Hawaii, la o casă aflată pe drumul dintre Honolulu și Pearl Harbor, locuința sergentului clasa întâi în rezervă – și cândva spion psihic în Forțele Speciale – Glenn Wheaton. Glenn era un bărbat masiv, cu păr roșu, tuns scurt, și o mustață groasă în furculiță, răsucită la capete, în stilul veteranilor războiului din Vietnam. Planul meu era să-l întreb pe Glenn despre perioada când fusese spion psihic, iar apoi

să încerc să aduc vorba despre Ron, dar din momentul în care m-am așezat, conversația noastră a cârmit-o într-o direcție cu totul neașteptată.

Glenn s-a aplecat înainte în scaun.

— Ai mers de la ușa din față până la ușa din spate. Câte scaune sunt la mine în casă?

A urmat o tăcere.

— Probabil că nu-mi poți spune câte scaune sunt la mine în casă, a spus el.

Am început să mă uit în jur.

— Un supersoldat n-ar avea nevoie să se uite, a spus el. Pur și simplu ar *ști*.

— Un supersoldat? am întrebat.

— Un supersoldat, a spus Glenn. Un războinic Jedi. El ar ști unde sunt toate întrerupătoarele. Ar ști unde sunt toate prizele. Majoritatea oamenilor sunt observatori slabi. N-au nici cea mai mică idee despre ce se-ntâmplă cu adevărat în jurul lor.

— Ce este un războinic Jedi? l-am întrebat.

— Ai unul chiar în fața ta, a zis Glenn.

Pe la mijlocul anilor 1980, mi-a spus el, Forțele Speciale au avut o inițiativă secretă – soldații cu superputeri. Una dintre aceste superputeri era să intri într-o încăpere și să fii imediat conștient de toate detaliile; acesta era nivelul unu.

— Care era nivelul următor? am întrebat.

— Nivelul doi, a spus el. Intuiția. Există vreo modalitate prin care te putem dezvolta astfel încât să iei decizii corecte? Vine cineva la tine și-ți spune: „Drumul face o bifurcație. O luăm la stânga sau o luăm la dreapta?" Iar tu zici – Glenn a pocnit din degete – „Facem la dreapta!"

— Care era nivelul următor? am întrebat.

— Invizibilitatea, a spus Glenn.

— Invizibilitatea ca atare? am întrebat.

— La început, a spus Glenn. Dar după un timp am adaptat-o la simpla găsire a unei modalități de-a *nu fi văzut.*

— În ce fel? am întrebat.

— Prin înțelegerea legăturii dintre observație și realitate, înveți să dansezi cu invizibilitatea, a zis Glenn. Dacă nu ești observat, ești invizibil. Nu exiști decât dacă cineva te vede.

— Deci ca un camuflaj? am întrebat.

— Nu, a oftat Glenn.

— Tu cât de bun ești la invizibilitate? l-am descusut.

— Păi, a spus Glenn, eu am păr roșu și ochi albaștri, așa că oamenii în general mă țin minte. Dar mă descurc. Sunt încă în viață.

— Care era nivelul de deasupra invizibilității? am întrebat.

— Hm, a făcut Glenn.

S-a oprit pentru un timp, după care a spus:

— Am avut un sergent care putea să oprească inima unei capre.

S-a lăsat tăcerea. Glenn a ridicat o sprânceană.

— Numai prin... am spus.

— Numai prin aceea că *voia* ca inima caprei să se oprească, a zis Glenn.

— Ăsta da, salt, am spus.

— Întocmai, a confirmat Glenn.

— Și-a făcut inima caprei să se oprească? am întrebat.

— A făcut-o cel puțin o dată, a spus Glenn.

— Ha, am făcut, neștiind cum să reacționez la asta.

— Dar nu este o zonă în care e indicat să...

— Să pătrunzi, am spus.

— Exact, a zis Glenn. Nu-i o zonă în care e indicat să pătrunzi, deoarece, după cum s-a dovedit la control, și-a făcut de fapt ceva rău și lui însuși.

— Ha, am făcut eu iarăși.

— Vătămare prin simpatie, a spus Glenn.

— Așadar, nu e ca și cum capra a luptat și ea psihic? am întrebat.

— Capra n-a avut nici o șansă, a spus Glenn.

— Unde s-a întâmplat asta? am întrebat.

— La Fort Bragg, a zis el, într-un loc numit Laboratorul Caprelor.

— Glenn, am spus, n-ai vrea să-mi spui totul despre Laboratorul Caprelor?

Iar Glenn s-a pus pe povestit.

Laboratorul Caprelor, care există și în ziua de azi, este secret. Majoritatea soldaților care trăiesc și muncesc în Fort Bragg nici măcar nu știu de existența lui. Personalul militar care nu face parte dintre cei inițiați, a spus Glenn, presupune că clădirile părăginite ale spitalelor învelite în șipci, din timpul celui de-al Doilea Război Mondial, situate la capătul unui drum desfundat dintr-o zonă înecată de pădure neîngrijită, sunt părăsite. În realitate, ele sunt populate de o sută de capre dezbehăite.

Caprele nu au fost mânate pe furiș în aceste clădiri doar pentru ca războinicii Jedi să le poată fixa cu privirea. Laboratorul Caprelor a fost creat inițial ca laborator clandestin pentru a asigura instruire chirurgicală de teren pentru soldații Forțelor Speciale. Pe durata acestei faze mai convenționale a vieții caprelor, fiecare dintre ele era scoasă pe niște uși grele din oțel, izolate fonic, și împușcată în picior cu un pistol pentru dibluri. Apoi instructorii Forțelor Speciale duceau repede capra într-o sală de operații, o anesteziau, oblojeau rana și o îngrijeau până la însănătoșire. Laboratorul Caprelor s-a numit înainte Laboratorul Câinilor, dar s-a vădit că nimeni nu voia să facă toate lucrurile acelea pe câini, așa că au trecut la capre. Se pare că s-a stabilit în cadrul Forțelor Speciale că era aproape imposibil ca oamenii să închege legături emoționale cu caprele. De fapt, potrivit Asociației pentru Tratarea Etică a Animalelor (ATEA),

caprele au constituit un procentaj neobișnuit de ridicat din cele în jur de un milion de animale pe care s-au făcut experimente secrete în cadrul armatei americane. Cea mai mare parte a activității militare desfășurate în legătură cu caprele a rămas strict secretă, dar din când în când anumite detalii au răsuflat. Când o bombă atomică a fost detonată în aer în apropierea atolului Bikini din Pacificul de Sud în 1946, de pildă, majoritatea celor 4 000 de animale care fuseseră trimise de armată să plutească în zona exploziei, la bordul unui vas cunoscut drept Arca Atomică, au fost capre. Au vrut să vadă cum o duceau animalele în perioada următoare exploziei. Au dus-o rău. Pe lângă asta, mai multe mii de capre sunt transformate la ora actuală – la o bază a forțelor aeriene americane – într-un ciudat hibrid capră-păianjen. „Mătasea de păianjen este într-adevăr un biomaterial extrem de apreciat, care a stat departe de omenire pur și simplu pentru că, până acum, doar păianjenii o puteau produce", a explicat un purtător de cuvânt al aviației militare pe canalul de știri CBC din Canada. „Odată ce o genă a celulei de păianjen a devenit parte integrantă a constituției genetice a caprei, acea capră va produce mătase de păianjen pe o bază economică foarte eficientă pentru mulți ani. Miracolul se află în laptele de capră. Un singur gram va produce mii de metri de fir de mătase care pot fi țesuți în veste antiglonț pentru armata viitorului."

Iar acum venea la rând activitatea întreprinsă în cadrul Laboratorului Caprelor – dezbehăitul, împușcarea și așa mai departe. Puteau toate acestea, m-am întrebat, să explice în ce fel reușise un sergent să ucidă o capră doar uitându-se fix la ea? Probabil că, înainte de-a se ocupa de capra lui, aceasta era deja într-o stare de sănătate precară: unele capre erau convalescente în urma unor amputări; altele fuseseră deschise, li se cercetaseră inima și rinichii, și fuseseră după aceea închise la loc. E de presupus că până și cele

mai norocoase capre – cele care nu fuseseră decât împușcate – șontâcăiau prin Laboratorul Caprelor într-o muțenie ireală, cu picioarele în ghips. Poate că sergentul se uitase fix la o capră deosebit de bolnavă? Dar Glenn Wheaton a spus că nu-și aducea aminte nimic despre starea de sănătate a caprei cu pricina.

— În ce fel s-a îmbolnăvit sergentul ca urmare a faptului c-a oprit inima caprei? am întrebat.

— Pentru a genera destulă putere, a răspuns Glenn, pentru a genera destulă forță de hotărâre de-a face rău caprei, și-a făcut rău lui însuși. Totul are un preț, vezi tu? Totul se plătește.

— Care parte a lui a fost vătămată? am întrebat.

— Inima.

— Ha, am pufnit.

A urmat o tăcere.

— *Tu* poți să oprești inima unei capre? l-am întrebat pe Glenn.

— *Nu!* a spus Glenn cu o tresărire. Nu! Nu, nu, nu!

Glenn s-a uitat în jur, de parcă s-ar fi temut că întrebarea însăși l-ar fi putut implica în acest act și l-ar fi putut pune pe lista neagră a vreunei forțe spirituale nevăzute.

— Doar nu *vrei* s-o faci? l-am întrebat. Ai *puterea* de-a opri inima unei capre?

— Nu, a zis Glenn. Nu cred că am puterea de-a opri inima unei capre. Cred că dacă cineva se antrenează pentru a ajunge la acel nivel, trebuie să se întrebe: „Ce rău mi-a făcut capra vreodată? *De ce capra asta?*"

— Și-atunci cine a ajuns la nivelul ăsta? am întrebat. Cine a fost sergentul principal?

— Îl chema Michael Echanis, a zis Glenn.

Iar asta, a adăugat el, era tot ce știa despre Laboratorul Caprelor.

— Glenn, am spus, s-a reluat privitul fix al caprelor după 11 septembrie?

Glenn a oftat.

— Nu mai sunt în armată, a răspuns el. Nu mă mai număr printre inițiați. Nu știu nimic în plus față de tine. Dac-aș suna la Forțele Speciale, aș primi același răspuns pe care ți l-ar da și ție.

— Și care-ar fi răspunsul?

— Nici n-ar confirma, nici n-ar nega. Existența însăși a caprelor este secretă. Nici măcar n-o să admită că *au* capre.

Acesta, am aflat ulterior, a fost motivul dezbehăirii. Ea era făcută nu pentru că soldaților din Forțele Speciale li se cerea să știe cum să cauterizeze corzile vocale ale dușmanului, ci pentru că Forțele Speciale își făceau griji că o sută de capre behăind la bază puteau atrage atenția Asociației locale pentru Prevenirea Cruzimii față de Animale.

Glenn arăta puțin speriat.

— Astea-s chestii care țin de operațiunile negre, a spus el.

— Încotro o iau de-aici? am întrebat.

— Nicăieri, a zis Glenn. Las-o baltă.

— N-o pot lăsa baltă, am spus. Este o imagine pe care nu mi-o pot scoate din minte.

— Las-o baltă! a repetat Glenn. Uită că am spus vreodată ceva despre capre.

Dar nu puteam. Aveam prea multe întrebări. De exemplu, cum începuse toată chestia asta? Furaseră pur și simplu Forțele Speciale ideea generalului Stubblebine? Părea posibil, dată fiind cronologia pe care începeam s-o încropesc punând cap la cap informații disparate. Probabil că Forțele Speciale mimaseră indiferența rece față de inițiativa generalului de explodare a inimii animalelor, după care-i indicaseră lui Michael Echanis, cine va fi fost acesta, să înceapă exercițiile de fixare cu privirea. Poate că pur și simplu își doriseră gloria pentru ei înșiși, în cazul în care țintuirea

dușmanului cu privirea și provocarea morții lui deveneau instrumente din arsenalul armatei americane și schimbau lumea pentru totdeauna.

Sau fusese o *coincidență*? Oare, fără ca generalul Stubblebine să știe, Forțele Speciale lucrau deja cu caprele? Răspunsul la această întrebare, am simțit, putea să ducă la o oarecare înțelegere a minții armatei americane. Era cumva genul de idei pe care oamenii din aceste cercuri le aveau *de obicei*?

După ce-am plecat de la Glenn Wheaton, am încercat să aflu tot ce se putea despre Michael Echanis. Se născuse în 1950, în Nampa, Idaho. Bătrâna care locuia pe aceeași stradă cu el era „o adevărată scandalagioaică", potrivit unui prieten din copilărie, „așa că Michael i-a aruncat în aer șopronul cu lemne".

Echanis a luptat în Vietnam vreme de două luni în 1970, timp în care a împușcat douăzeci și nouă de oameni – confirmați ca uciși –, dar după aceea porțiuni din laba piciorului și gambă i-au fost pulverizate de o explozie și a fost trimis înapoi acasă, în San Francisco, unde doctorii i-au spus că nu avea să mai poată umbla niciodată. Dar Echanis i-a uimit și, dimpotrivă, până în 1975 devenise cel mai important exponent al Statelor Unite ale Americii în arta marțială coreeană Hwa Rang Do, predând tehnici secrete, precum invizibilitatea, soldaților Forțelor Speciale, la Fort Bragg.

— Dacă trebuie să stai lângă un zid cu brâie din cărămidă orizontale, nu sta în picioare, le spunea el Beretelor Verzi pe care le instruia. Într-un copac, încearcă să arăți ca un copac. În câmp deschis, ghemuiește-te ca să arăți ca o piatră. Între clădiri, seamănă cu o conductă de legătură. Dacă trebuie să mergi pe lângă un perete alb și neted, folosește o bucată de material cu două fețe. Ține un pătrat alb înaintea ta în timp ce te deplasezi. Gândește negru. Asta este starea de gol.

Această stare de gol era importantă pentru Echanis. În acel gol, el a aflat că putea ucide. Un fost coleg de arte marțiale al lui Echanis, pe nume Bob Duggan, a spus cândva pentru revista *Black Belt* că el considera că Echanis era, în esență, un psihopat. Duggan a adăugat că Echanis era întotdeauna pe punctul de-a provoca mutilări, era întotdeauna cu gândul la moarte și la procesul morții, iar această trăsătură de caracter i se cuibărise în minte cam pe vremea celor douăzeci și nouă de omoruri confirmate din Vietnam și a pierderii piciorului în urma exploziei.

— Uită-te la mâinile sau la picioarele țintei tale, le spunea el soldaților din corpul Beretelor Verzi pe care-i instruia. Nu te uita în ochii ei decât în ultima secundă. Poți bloca o persoană țintuind-o cu privirea pentru o fracțiune de secundă. Mă apropii de-un adversar fără să-l privesc și dintr-odată mă uit intens la el. Când privirile ni se încrucișează, el se uită la mine. În acea fracțiune de secundă, corpul îi este blocat și ăla e momentul în care-l atac. Poți să vorbești pe un ton egal. Creezi o monotonie. „Nu, n-am să te înjunghii sau să te-atac." Atunci fă-o. Dacă ești total relaxat în privire, corp și voce, persoana cealaltă nu o să-și închipuie că ești gata să te repezi asupra ei.

Pe la jumătatea anilor 1970, Echanis a publicat o carte intitulată *Autoapărarea cu cuțitul în luptă*, care a creat controverse prin recomandarea tehnicii săriturilor zgomotoase în sus și a rotirii în aer în timpul atacării cu cuțitul a unui dușman. Această abordare a fost salutată de unii entuziaști ai luptei cu cuțitul, dar criticată de alții, care credeau că săriturile și rotirile ar putea duce la înjunghierea de unul singur și că jocul de picioare trebuia păstrat simplu când erai înarmat cu un cuțit.

Cu toate acestea, superputerile lui Echanis au ajuns subiect de legendă. O fostă Beretă Verde și-a reamintit pe Internet:

Mi-a căzut falca și-am rămas cu gura căscată. M-am uitat la el cum s-a întins pe un pat de cuie, în timp ce un soldat i-a sfărâmat un bloc de ciment pe burtă cu un baros, cum și-a trecut țepușe din oțel prin pielea gâtului și a brațelor și a ridicat găleți cu nisip, iar apoi și le-a scos fără nici un fel de sângerare și cu urme de traume fizice foarte mici, cum a tras de funie împotriva a doisprezece bărbați care n-au reușit să-l clintească nici măcar un centimetru, ba chiar cum a hipnotizat doi privitori. Beretele Verzi au fost aruncate încoace și-ncolo ca niște păpuși de cârpă. Durerea pe care putea s-o provoace era ireală. Putea răni grav un adversar cu un singur deget. Mike, nu te-am uitat. Cuțitul pe care mi l-ai dat stă alături de bereta mea. Mi-ai călit sufletul pentru întreaga viață. Dumnezeu să te binecuvânteze, Mike Echanis!

Echanis a petrecut câtva timp ca redactor de arte marțiale al revistei *Soldier of Fortune*, „revista aventurierilor profesioniști". A devenit un fel de idol pentru mercenarii americani, la propriu, de fapt, deoarece a apărut frecvent ca vedeta de pe coperta lui *Soldier of Fortune* și *Black Belt*. Dacă se întâmplă să dați vreodată peste o poză din anii 1970 cu un mercenar american chipeș și vânos, cu mustață în furculiță, stând vigilent și înarmat într-un hățiș ca de junglă, îmbrăcat într-un costum de teren kaki, cu o bandană și strângând în pumn un cuțit cu lamă zimțată, este foarte probabil să fie Michael Echanis. Toate acestea l-au făcut și mai cunoscut, ceea ce nu este o strategie bună pentru un mercenar, și e posibil ca tocmai asta să fi dus la moartea sa misterioasă la vârsta de douăzeci și opt de ani.

Există mai multe versiuni despre cum a ajuns să moară Echanis. Ceea ce este sigur e că s-a întâmplat în Nicaragua, unde Echanis se asociase, ca profesionist, cu dictatorul de atunci al țării, Anastasio Somoza. Unele relatări spun că CIA mijlocise întâlnirea dintre cei doi și că agenția îi dăduse lui Echanis un buget de cinci milioane de dolari pentru a

preda tehnici de arte marțiale ezoterice gărzii prezidențiale a lui Somoza și comandourilor antisandiniste.

Echanis i-a declarat unui biograf al lui Somoza că motivul pentru care îi plăcea foarte mult în Nicaragua era că acasă, în Statele Unite, era extrem de greu să mergi pe stradă și să te iei la bătaie cu cineva. Dar în Nicaragua, a spus el, puteai nimeri într-o încăierare aproape zilnic.

Se poate susține că a fi plătit de Somoza pentru a pune umărul la zdrobirea insurecției țărănești a fost întru câtva neeroic, dar simpatizanți entuziaști ai lui Echanis mi-au spus, când am încercat să le prezint această perspectivă, că asta făcea curajul lui Echanis cu atât mai remarcabil, de vreme ce americanii n-au fost tocmai îndrăgostiți de Somoza, iar presa „i-a transformat pe sandiniști în sfinți".

Una dintre versiunile împrejurărilor în care a murit Echanis e următoarea: Echanis, împreună cu câțiva camarazi mercenari, erau într-un elicopter, în drum spre săvârșirea unor orori de inspirație somozistă. Elicopterul a explodat, fie ca rezultat al unei bombe plantate de rebelii antisomoziști, fie din cauză că pasagerii își făceau de lucru cu niște grenade și una dintre ele a fost declanșată, astfel că toți cei aflați la bord au fost uciși.

În cealaltă versiune, pe care mi-a relatat-o maestrul în arte marțiale Pete Brusso, care predă la baza de instrucție a marinei militare americane Camp Pendleton, din San Diego, Echanis nu se afla într-un elicopter. Era la sol, dându-se mai mare decât era cazul în privința puterilor sale supraomenești.

— Obișnuia să se lase călcat de Jeepuri, mi-a explicat Pete Brusso. Forțele Speciale aduceau un Jeep, iar Echanis se întindea la pământ și Jeepul trecea încet peste el. Asta nu-i prea greu de făcut. Un Jeep are o mie două sute de kilograme, patru roți, împarți asta la patru. Dacă trece destul de încet peste tine, corpul poate să preia greutatea. Dar

dacă izbești corpul, indiferent de viteză, îi transmiți un șoc de energie cinetică.

Pete a spus că Echanis i-a provocat pe câțiva colegi mercenari să treacă peste el cu mașina, ca să poată dovedi că fioroasa-i reputație era binemeritată.

— Ei bine, cel care conducea Jeepul nu și-a dat seama că trebuia s-o ia încet, a spus Pete Brusso. Pam-pam!

A izbucnit în râs.

— Da, așa că s-a ales cu leziuni interne și a murit. Asta e ce-am auzit eu.

— Crezi c-au inventat povestea cu elicopterul după aceea, ca să nu se facă nimeni de râs și să evite și posibile acuzații juridice? am întrebat.

— Se prea poate, a spus Pete Brusso.

Dar în nici una dintre relatările pe care le-am citit sau le-am auzit despre Michael Echanis n-am găsit vreo referire la el ucigând o capră doar uitându-se intens la ea, astfel că m-am trezit într-o fundătură cu privire la Laboratorul Caprelor.

În mod ciudat, de fapt, ori de câte ori am abordat subiectul fixării caprelor cu privirea în corespondența mea prin e-mail cu foști prieteni sau asociați ai lui Michael Echanis, de absolut fiecare dată aceștia au încetat pe loc să-mi răspundă la mesaje. Am început să mă gândesc că, probabil, mă credeau sărit. Acesta e motivul pentru care, după un timp, am început să evit cuvintele care sunau nelalocul lor precum „capră", „privit fix" și „moarte", și în schimb am pus întrebări precum: „Se întâmplă să știi dacă Michael a fost vreodată implicat în încercări de-a influența animale domestice de la distanță?"

Dar chiar și atunci corespondența prin e-mail a încetat brusc. Probabil că dădusem peste un secret atât de mare, încât nimeni nu voia să admită că avea cunoștință despre el.

Așa că l-am sunat iarăși pe Glenn Wheaton.

— Spune-mi, te rog, a cui a fost de fapt ideea cu holbatul la capre? am spus. Te rog, spune-mi asta.

Glenn a oftat. Apoi a spus un nume.

Pe parcursul următoarelor câteva luni, alți foști războinici Jedi mi-au dat același nume. Apărea întruna. Este un nume pe care puțină lume din afara armatei l-a auzit vreodată. Dar acest om i-a inspirat pe războinicii Jedi să facă ceea ce-au făcut. De fapt, acest om, de unul singur, înarmat cu pasiune pentru domeniul ocult și credință în puterile supraomenești, a avut o influență profundă – și până acum neînregistrată de vreun document – asupra fiecărui aspect din viața armatei americane. Încercarea sortită eșecului a generalului Stubblebine de-a trece prin peretele biroului său a fost inspirată de acest om, la fel cum a fost – la celălalt capăt al scalei secretivității – celebrul slogan al recrutărilor prin televiziune de către armata americană, „Fii tot ce poți fi".

> Cauți adânc înăuntrul tău
> Lucruri de care nici n-ai știut.
> Fii tot ce poți fi,
> O poți face
> În armată.

Acest slogan a fost cândva considerat de revista *Advertising Age* pe locul doi între cele mai eficace refrene din istoria reclamelor de la televiziunea americană (câștigătorul fiind „Meriți o pauză acu', deci lasă munca și te du – la McDonald's"). El a mișcat sufletul reaganizat al absolvenților de colegiu din întreaga Americă în anii 1980. Cine-ar fi crezut că soldatul care a contribuit la apariția refrenului a avut o asemenea idee fabuloasă despre ce se putea include în „tot ce poți fi"?

Cu toate că acest om a fost plin de cele mai bune intenții și gânduri de pace, el a furnizat în același timp, aveam

să descopăr mai târziu, inspirația din spatele unei forme extrem de ciudate de tortură întreprinse de forțele americane în Irak, în mai 2003. Această tortură n-a avut loc în închisoarea Abu Ghraib, unde mai mulți deținuți irakieni dezbrăcați la piele au fost forțați să se masturbeze și să simuleze sexul oral între ei. Ea a apărut înăuntrul unui container de transport feroviar din spatele unei gări dezafectate din micul oraș al-Qā'im, de la granița siriană. A fost cu adevărat la fel de urâtă, în felul ei, ca atrocitățile de la Abu Ghraib, dar fiindcă n-au fost făcute nici un fel de fotografii și pentru că a fost implicat și Barney, Dinozaurul Ciclamen, ea n-a fost întâmpinată nici cu aceeași publicitate necondiționată, nici cu repulsie universală.

Toate aceste lucruri, fixarea caprelor cu privirea și multe altele au fost inspirate de un locotenent-colonel pe nume Jim Channon.

3. batalionul unu terra

Era o dimineaţă de iarnă, într-o sâmbătă, şi locotenent-colonelul (în rezervă) Jim Channon umbla agale prin vasta sa proprietate – care se întinde pe o mare parte dintr-un vârf de deal hawaiian –, strigând ca să se facă auzit prin vânt:

— Bun venit în grădina mea secretă, ecodomeniul meu. Căpşuni proaspete? Nimic nu se compară cu a mânca ceva care tocmai a avut viaţă. Dacă vapoarele încetează să vină, dacă istoria dispare şi lumea ne nimiceşte, eu mă hrănesc de unul singur. Invit vântul! Vântul vine, dacă i-o ceri. Crezi asta? Vino la smochinul meu bengalez. Ia-o pe aici!

— Vin, am spus.

Banianul era despărţit pe mijloc şi o potecă sinuoasă, pavată cu piatră de râu, şerpuia printre numeroasele sale rădăcini la vedere.

— Dacă vrei să treci de porţile astea, a spus Jim, trebuie să fii parţial mistic şi parţial vizionar şi, prin urmare, capabil să-ţi alcătuieşti cea mai bună listă de cumpărături. Aşadar, bun venit în sanctuarul meu, unde-mi oblojesc rănile şi-mi trăiesc visele despre un stagiu militar mai bun.

— De ce semeni atât de puţin cu imaginea mea despre un locotenent-colonel din armata Statelor Unite?

Jim a stat să se gândească la asta. Şi-a trecut degetele prin părul lung, argintiu. Apoi a spus:

— Pentru că n-ai cunoscut prea mulţi dintre noi.

Așa arată Jim acum. Dar nu era la fel în Vietnam. Fotografiile lui de pe-atunci arată un tânăr îngrijit, într-o uniformă militară, purtând o insignă de forma unei puști înconjurate de o cununiță. Jim încă are insigna. Mi-a arătat-o.

— Ce înseamnă? l-am întrebat.

— Înseamnă treizeci de zile în condiții de luptă, a spus el.

Apoi s-a oprit, a arătat spre insignă și a spus:

— *Asta* e o chestie ca lumea.

Jim își amintește exact cum a început totul, momentul precis care a aprins scânteia întregii povești. Era prima lui zi de luptă din Vietnam și s-a trezit zburând într-unul dintre cele 400 de elicoptere care vuiau pe deasupra râului Song Dong Nai, în drum spre un loc care-i era cunoscut drept Zona de Război D. Au aterizat printre cadavrele americanilor care nu reușiseră să captureze Zona de Război D cu patru zile mai devreme.

— Soldații se copseseră în soare, a spus Jim, și se întindeau ca un zid.

Jim a simțit mirosul cadavrelor și în acea clipă simțul mirosului i-a dispărut. Și l-a recăpătat la câteva săptămâni după aceea.

Un soldat american din dreapta lui Jim a sărit din elicopter și a început imediat să tragă sălbatic. Jim a strigat la el să se oprească, dar soldatul nu l-a auzit. Așa că Jim a sărit asupra lui și s-a luptat cu el ca să-l pună la pământ.

Cristoase, și-a zis Jim.

Chiar atunci, un lunetist a tras un singur foc, de undeva, în plutonul lui Jim. Toți au rămas pur și simplu încremeniți. Lunetistul a tras din nou și americanii au început să alerge spre unicul palmier care se vedea în jur. Jim a alergat atât de repede, încât s-a oprit cu fața în el. A auzit pe cineva strigând în spatele lui: „Vietnamez în negru la o sută de metri."

După vreo douăzeci de secunde, Jim s-a întrebat: *De ce nu trage nimeni? Ce-așteaptă? Doar nu așteaptă să le dau* ordin *să tragă?*

— LICHIDAȚI-L! a țipat Jim.

Și așa au început soldații să tragă, iar când totul s-a terminat, o mică echipă a înaintat să descopere cadavrul. Dar, cu tot tirul lor, nu reușiseră să-l nimerească pe lunetist.

Cum se întâmplase una ca asta?

După care cineva a strigat: „E femeie!"

Fir-ar să fie, și-a zis Jim. *Cum procedăm acum?*

Câteva momente mai târziu, lunetistul l-a ucis pe unul dintre soldații lui Jim cu un glonț în plămâni. Era fruntașul Shaw.

— În Vietnam, a spus Jim, m-am simțit ca un cauciuc de roată. Politicienii pur și simplu mi-au dat cu flit. Eu trebuia să scriu scrisorile pentru mamele și tații soldaților uciși în unitatea mea.

Iar când a ajuns acasă în America, a fost de datoria lui să meargă prin țară ca să-i întâlnească pe acei părinți și să le dea înștiințările oficiale și efectele copiilor lor uciși. În timpul acelor lungi călătorii, Jim a retrăit în minte momentele care duseseră la moartea fruntașului Shaw.

Jim strigase la soldații lui să-l ucidă pe lunetist, iar ei, ca unul, trăseseră absolut toate gloanțele mai sus decât trebuia.

— Asta a ajuns să fie înțeleasă ca o reacție comună când soldații începători trag asupra oamenilor, a spus Jim. Nu-i firesc să împuști oameni.

(Ceea ce văzuse Jim se potrivea cu anumite studii efectuate după cel de-al Doilea Război Mondial de către istoricul militar generalul S.L.A. Marshall. Acesta a intervievat mii de infanteriști americani și a ajuns la concluzia că numai 15–20 de procente dintre ei trăseseră într-adevăr pentru a ucide. Restul trăseseră mai sus sau nu trăseseră deloc, făcându-și de lucru cu orice altceva puteau.

Iar 98 la sută dintre soldații care chiar au tras ca să ucidă au fost diagnosticați mai târziu cu traume profunde ca urmare a acțiunilor. Restul de 2 la sută au fost diagnosticați ca „personalități psihopate agresive", care în esență nu aveau nici o reținere să ucidă, indiferent de împrejurări, acasă sau în străinătate.

Concluzia – cu cuvintele locotenent-colonelului Dave Grossman din cadrul Grupului de Cercetare în Ucidologie – a fost că „există ceva în legătură cu lupta continuă, de neevitat, care-i face pe 98 la sută dintre oameni să înnebunească; cât despre ceilalți 2 la sută, ei erau deja nebuni când au ajuns acolo.")

Pentru o vreme, după Vietnam, Jim a suferit de depresie; a descoperit că nu putea urmări nașterea fiicei sale. Nu putea să vadă nimic care-i aducea aminte de durere. Moașele din spital l-au crezut nebun, deoarece genul acesta de lucruri nu fusese explicat în presă. A fost sfâșietor pentru Jim să-și dea seama că fruntașul Shaw murise deoarece camarazii lui de arme au fost în mod natural inocenți și buni la inimă, și nu niște mașini de ucis, așa cum îi dorea armata.

Jim m-a poftit în casă. Arăta de parcă ar fi aparținut unui vrăjitor bun dintr-un roman fantastic; era plină de artă budistă, picturi cu ochi atotvăzători în vârful unor piramide și așa mai departe.

— Oamenilor atrași de serviciul militar le vine foarte greu să fie... vicleni. Noi am suferit în Vietnam din cauză că n-am fost vicleni. Pur și simplu ne-am prezentat la datorie și ne-am ales cu cururile ciuruite de gloanțe. Ai putea să găsești o anume viclenie la alte agenții din administrația americană, dar ai avea mari probleme s-o descoperi în armată.

Și așa s-a făcut că, în 1977, Jim i-a scris generalului-locotenent Walter T. Kerwin, comandantul-adjunct al armatei terestre de la Pentagon. Jim i-a scris că voia ca armata să

învețe cum să fie mai vicleană. Ținea să pornească într-o misiune de aflare a unor fapte clare. Nu știa unde. Dar voia să i se predea viclenia. Pentagonul a fost de acord să plătească salariul și cheltuielile lui Jim pe durata călătoriei. Iar Jim s-a urcat în mașină și a pornit la drum.

Steven Halpern este autorul unei serii de CD-uri cu muzică pentru meditație și subliminală, care se vând pe Internet, cu titluri precum *Obținerea greutății ideale* („Ascultați acest program în timpul meselor. Mestecați încet. Vă iubiți și vă acceptați deplin corpul."), *Hrănirea propriului copil lăuntric* („Vă eliberați de orice resentiment sau îndurerare față de părinții dumneavoastră fiindcă nu v-ați satisfăcut nevoile.") și *Sporirea intimității* („Trupul tău știe exact unde să mă atingă. Îți place să mă strângi în brațe și să mă lași să mă ghemuiesc lângă tine.")

„Vreme de mai bine de 25 de ani", se scrie pe pagina de web a lui Steven, „muzica sa a atins viețile a milioane de oameni și este folosită în locuințe, centre de yoga și masaj, în casele de îngrijire a bolnavilor pe moarte și în afacerile inovatoare din întreaga lume."

Steven era la începutul carierei în 1978, când, la o conferință a mișcării New Age ținută în California, l-a întâlnit pe Jim Channon. Jim a spus că voia cumva să folosească muzica lui Steven ca să-l facă pe soldatul american mai pașnic și spera, de asemenea, să-i utilizeze muzica pe câmpul de luptă ca să-l facă și pe *dușman* mai pașnic.

Primul gând al lui Steven a fost: *Nu vreau să fiu trecut pe o listă.*

— Uneori ajungi pe-o listă, vezi tu? a spus Steven. Îți monitorizează activitățile. Cine era tipul ăsta? Poza în cineva care voia să învețe lucrurile bune, dar oare plănuia să le folosească împotriva mea?

Am fost surprins de cât de viu își amintea Steven întâlnirea cu Jim. Asta, a explicat el, se datorează faptului că oamenii care lucrează în domeniul muzicii ambientale nu sunt abordați prea des de armată. În plus, Jim părea să practice ceea ce predica referitor la pacea lăuntrică. Jim era foarte charismatic. Și oricum, a adăugat Steven, fuseseră timpuri ciudate rău.

— Tocmai ne retrăseserăm din Vietnam, a spus el. S-a dovedit că unii dintre cei mai violenți agitatori împotriva războiului erau agenți dubli. La fel era și în comunitatea OZN-iștilor.

— Comunitatea OZN-iștilor? am întrebat. De ce-ar vrea spionii guvernului să se infiltreze acolo?

— Hai, Jon, a spus Steven. Nu fi naiv.

— Și totuși, de ce? am insistat.

— Fiecare îl ținea sub observație pe fiecare, a spus Steven. S-a ajuns la o asemenea paranoia, încât vorbitorii la întâlnirile OZN-iștilor le cereau tuturor spionilor guvernului să se ridice în picioare și să-și decline identitatea. Cu cât știi mai mult, cu atât știi mai puțin, vezi tu? În tot cazul, era multă paranoia. Și-atunci a venit un tip și a spus că era din armată și că voia să afle mai multe despre muzica mea. Era Jim Channon.

— De ce crezi că te-a abordat pe tine-anume? am întrebat.

— Cineva a spus odată că muzica mea le îngăduie oamenilor să aibă o experiență spirituală fără s-o *numească*, a zis Steven. Cred că asta a fost. A spus că trebuia să-i convingă pe mai-marii din armată; gradele cele mai de sus. Ăștia erau oameni care nu cunoscuseră niciodată o stare meditativă. Cred că voia să-i introducă în starea asta fără s-o *numească*.

— Sau poate că voia să-și hipnotizeze conducătorii cu sunete subliminale, am spus.

— Poate și asta, a zis Steven. Sunt lucruri foarte puternice.

Steven mi-a spus câte ceva despre puterea sunetelor subliminale. Odată, a zis el, o biserică evanghelică americană a bombardat adunarea cu sunete silențioase în timpul cântărilor. La terminarea serviciului, au descoperit că donațiile li se triplaseră.

— Avantaj tactic, înțelegi? a spus Steven. Vrei să știi de ce bisericile evanghelice adună atât de mulți bani, în timp ce bisericile obișnuite o duc prost? Poate că ăsta e răspunsul.

Iar recent, a adăugat el, a vizitat biroul unui prieten.

— De îndată ce-am pășit înăuntru, m-am simțit iritat. Am spus: „Biroul tău mă face să mă simt nervos." El a zis: „Asta e noua mea bandă subliminală pentru eficiență maximă." Am spus: „Ei bine, oprește-o."

Steven a făcut o pauză.

— Am sesizat-o numaidecât, a spus el, pentru că sunt armonizat. Dar cei mai mulți oameni nu sunt.

Steven i-a spus lui Jim Channon și despre puterea sunetelor subliminale, iar Jim i-a mulțumit și a plecat. Cei doi nu s-au mai întâlnit niciodată.

— Asta s-a întâmplat acum douăzeci și cinci de ani, a spus Steven. Dar mi-o amintesc de parc-ar fi fost ieri. Jim mi s-a părut un tip deosebit de blând.

Steven a rămas tăcut pentru un moment. Apoi a spus:

— Știi ceva? Acum, dacă stau să mă gândesc, nu cred că l-am întrebat ce-avea de gând cu toate informațiile alea.

Aproape toți cei pe care Jim i-a vizitat pe parcursul călătoriei lui de doi ani erau, la fel ca Steven Halpern, californieni. Jim a vizitat în total 150 de organizații New Age, ca de pildă Centrul de Biofeedback din Berkeley, Institutul Chuan Integral („După cum mugurele unei flori conține în interiorul lui forma inerentă a florii perfecte, la fel fiecare dintre noi conținem în noi înșine forma inerentă a propriei noastre perfecțiuni."), Eliberarea de Grăsime („Chiar POȚI slăbi!"), Dincolo de Jogging și, în Maine,

Organizația Mondială a Vindecării Adierea („Dacă ați mers la școală în America sau în oricare altă țară cu practici educative similare înainte de zece sau doisprezece ani, ați suferit forme grave de vătămare mintală sau emoțională… Tehnologia vindecării pusă la punct de Adierea vă poate ajuta.").

Cei de la Adierea i-au oferit, probabil, lui Jim, ca de fapt tuturor celor care le-au trecut pragul, Instrumentele Vindecării, ale căror ingrediente magice fuseseră întotdeauna un secret păzit cu atenție, deși un indiciu oferit de companie este acela că sunt derivate „din Lumea Spiritelor, nu din lumea umană". Imaginați-vă ceva care arată ca o bucată măricică de săpun de mâini alb, pictat ca să semene cu o placă de circuite de computer. Asta este Porția Vindecătoare 1.3 a Adierii, „donație obligatorie 7 600 USD". Deși la un preț destul de piperat, ea „reprezintă noul vârf de lance al tehnologiei vindecării, depășind cu mult produsele Puck Curcubeu III și IV" și include „mult mai mult decât un minimum de 6–60 MHz de deplasare temporală, combinată cu milioane de modificări eterice predefinite."

Materialele publicitare ale Adierii îi asigură pe potențialii cumpărători și pe recruții companiei că „Nu există nici un Mesia pe aici… NICI UN MESIA implicat în Proiectul Adierea. Vă rugăm, nu vă pierdeți timpul căutând așa ceva. Aici nu avem nici unul."

Cu toate acestea, unii foști membri mi-au spus neoficial că gurul-șef al Adierii, John Miller, a ordonat în ultimii doi ani întregului personal să treacă la dieta Atkins și să poarte numai bej, precum și că misteriosul ingredient din lumea spiritelor încorporat în Porțiile Vindecătoare ale companiei este de fapt sexul în grup. Presupusul scenariu e următorul: John Miller trece pe lângă o angajată și spune – parafrazez, pe baza afirmațiilor pe care le-au făcut foști membri ai grupului – „Felicitări. Ai fost aleasă de lumea spiritelor

să participi la lucrarea noastră energetică ultrasecretă. Nu-i spune soţului, pentru că el n-ar înţelege lucrarea energiei."

Femeia este apoi condusă în dormitorul lui John Miller, face sex cu el şi cu diverse alte alese, după care John Miller spune: „Repede. Faceţi un Baton Vindecător." Adierea a contestat aceste afirmaţii nedovedite, iar în 2004 a deschis un proces împotriva foştilor membri care le-au făcut.

Într-o recenzie a unor clienţi ai Adierii – un cuplu din Bristol – se scrie: „Am observat schimbări în bine remarcabile la pisica noastră Moya, care practic s-a transformat peste noapte dintr-o pisicuţă luată de la adăpost, timidă şi speriată, într-o aventurieră plină de încredere şi prietenoasă, după ce am folosit pe ea unul dintre instrumentele de vindecare ale Adierii."

Un alt client, însă, a notat: „La început mi-a plăcut că instrumentul chiar a avut un efect observabil asupra aurei mele, dar când l-am întors pe cealaltă parte, cu eticheta pe care scria «liniştire», mi-a produs un sentiment lăuntric de lipsă de reacţie la experienţa avută. Pentru a scurta povestea, în ultimii cinci ani am folosit în locul acestui produs Armonizatorii Universali ai Echilibrului şi acum mă simt iarăşi cu adevărat eu însumi."

Cei de la Adierea au declarat că peste şase milioane de persoane din peste o sută cincizeci de ţări din întreaga lume le-au folosit produsele. Mi-au mai spus şi că nu îşi amintesc să fi făcut cunoştinţă cu Jim şi că, probabil, el dăduse peste o altă Adiere în timpul odiseei lui finanţate de Pentagon. Ar putea să aibă dreptate, dar n-am reuşit să găsesc o altă Adiere activând în cadrul mişcării New Age sau un alt Potenţial Uman în acea perioadă.

Jim Channon nu şi-a amintit nici el mare lucru despre Adierea, cu toate că grupul trebuie să fi avut un mare impact asupra lui, de vreme ce a făcut o menţiune specială

referitoare la el în raportul confidențial pe care l-a întocmit după aceea pentru Pentagon.

Jim a trecut prin renașterea reichiană, trânta primordială, care este o trântă obișnuită, însoțită de niște scremete guturale și ședințe de întâlniri în pielea goală în bazinul cu apă fierbinte de la Institutul Esalen pentru Sporirea Potențialului Uman, din Big Sur, unde a fost consiliat de fondatorul Institutului Esalen, Michael Murphy, omul creditat cu inventarea mișcării New Age. Jim nu le-a dezvăluit niciodată acestor terapiști și guru cu care a făcut cunoștință cum își imagina că ar putea fi adaptate tehnicile lor, astfel încât să-l învețe pe soldatul american să fie mai viclean.

„Adeseori e nevoie de zece ani", a notat Jim în jurnal în acel moment, „pentru ca valorile dezvoltate în Los Angeles să-și facă drum până în Arkansasul rural. Ceea ce se dezvoltă astăzi pe Coastă va fi valoare națională recunoscută peste zece ani."

Iată cum și-a imaginat Jim America anilor 1980: guvernul nu va mai avea o „atitudine exploatatoare față de resursele naturale". În schimb, va pune accentul pe „conservare și sănătate ecologică". Sistemul economic avea să înceteze să „promoveze consumul cu orice preț". Avea să nu mai fie nici agresiv, nici competitiv. Acesta, a profețit Jim, era noul sistem de valori, pregătit să cuprindă America.

Jim avea nevoie să creadă că toate acestea urmau să se întâmple. Lucra pentru ceea ce comandantul lui de atunci, generalul Edward Meyer, numise „o armată golită". Era un termen pe care Meyer îl pusese în circulație pentru a descrie starea mintală a armatei de după Vietnam. Nu numai veteranii sufereau de depresie după război și de stres posttraumatic. Armata, ca entitate, era traumatizată, melancolică și suferindă de un complex de inferioritate paralizant. Bugetele erau reduse pretutindeni. Concentrarea pentru îndeplinirea serviciului militar fusese abolită, iar

armata nu mai era o opțiune ispititoare ca viitoare carieră pentru tinerii americani. Lucrurile mergeau prost de tot. Jim s-a văzut pe sine însuși drept un potențial phoenix New Age, înălțându-se din cenușă ca să aducă bucurie și speranță armatei și țării pe care-o iubea atât de mult.

„Rolul Americii, a scris el, este să conducă lumea spre paradis."

Jim s-a întors din călătorie în 1979 și a scris o lucrare confidențială pentru superiori. Prima propoziție era: „Armata Statelor Unite nu are de fapt o alternativă serioasă, în afara aceleia de-a fi minunată."

O notă finală de refuzare a asumării oricăror implicații legale spunea: „[Aceasta] nu reprezintă o poziție oficială a armatei în acest moment."

Acesta a fost *Manualul operațional al Batalionului Unu Terra* de Jim Channon.

Manualul era un melanj de 125 de pagini de desene, grafice, hărți, eseuri polemice și reproiectări punct cu punct ale fiecărui aspect al vieții militare. În Batalionul Unu Terra al lui Jim Channon, noua uniformă de luptă urma să includă buzunare pentru regulatori ginseng, instrumente de radiestezie, concentrate comestibile pentru sporirea acuității vederii pe timp de noapte și un difuzor care să emită automat „muzică indigenă și cuvinte împăciuitoare".

Soldații urmau să poarte cu ei în țările ostile „animale simbolice" precum miei nou-născuți. Aceștia aveau să fie ținuți cu grijă la pieptul soldaților. Soldații urmau să învețe cum să-i salute pe oameni cu „ochi scânteietori". Apoi aveau să pună cu blândețe mieii pe pământ și să-i ofere dușmanului „o îmbrățișare automată".

Exista, a admis Jim, posibilitatea ca aceste măsuri să nu fie de-ajuns pentru a împăca un dușman. În acea eventualitate, difuzoarele atașate la uniforme aveau să fie pornite

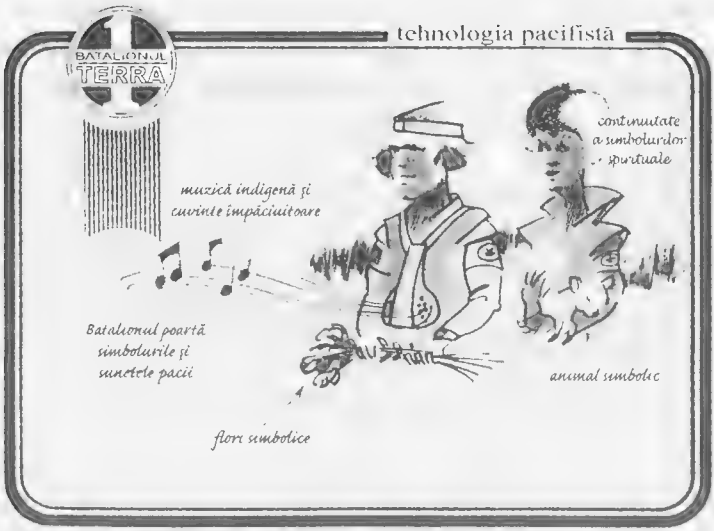

BATALIONUL UNU TERRA

pentru a difuza „sunete discordante". Alte difuzoare mai puternice aveau să fie montate pe vehiculele militare, toate cu muzică rock acidă, în defazaj între ele pentru a crea confuzie în rândurile inamicului.

În caz că nimic din toate acestea nu avea să meargă, avea să fie dezvoltat un nou tip de armament – arme neletale sau „psihoelectronice" –, inclusiv o mașină care să poată proiecta energie pozitivă asupra mulțimilor ostile.

Dacă toate acestea dădeau greș, aveau să fie folosite armele letale, deși „nici unui soldat din Terra nu-i va fi refuzată împărăția cerurilor din cauză că este folosit ca instrument al unui război orb".

La baza de instrucție, în timpul ritualurilor obligatorii ale Batalionului Unu Terra, aveau să fie purtate robe și cagule. Vechile refrene, misogine și agresive („Nu știu, dar așa se spune la oaste, că eschimoșii se plâng de frig ca niște proaste…") aveau să fie încet-încet eliminate și înlocuite cu un nou refren: „Aum".

Fanfarele militare mobile aveau să învețe cum să semene mai degrabă cu niște menestreli itineranți. „Cântecul și dansul" și „eliminarea dorinței de plăceri trupești" aveau să fie o la fel de importantă parte a antrenamentului ca artele marțiale.

„Un Călugăr Războinic este cineva care nu e deloc dependent de plăcerile trupești", a scris Jim. „Un Călugăr Războinic este cineva care nu e deloc dependent de poziția socială. Acest regim n-are intenția de-a produce fanatici puritani, ci este în mod limpede gândit pentru a-i exclude pe mercenari."

(Se poate presupune că această parte a manualului a fost nesocotită de Michael Echanis, care a devenit cel mai cunoscut mercenar al Americii în anii dintre momentul când se spune că ar fi fixat cu privirile o capră până când a omorât-o, la Fort Bragg, și moartea sa, petrecută în împrejurări misterioase în Nicaragua.)

Soldații antrenați în cadrul Batalionului Unu Terra aveau să învețe să postească preț de o săptămână, bând numai sucuri, pentru ca apoi să mănânce numai semințe și grăunțe vreme de o lună. Totodată, ei aveau:

> să se îndrăgostească de toată lumea, să perceapă aura plantelor, să organizeze plantarea de copaci împreună cu copiii, să ajungă să aibă puterea de-a trece prin obiecte cum ar fi zidurile, să îndoaie metale cu mintea, să umble prin foc, să calculeze mai rapid decât un computer, să își oprească propriile inimi fără nici un efect vătămător, să vadă în viitor, să aibă experiențe extracorporale, să trăiască doar cu ce le oferea natura timp de douăzeci de zile, să fie 90% vegetarieni, să aibă capacitatea de a-și masa și de a-și curăța colonul, să înceteze de-a folosi clișee, să petreacă noaptea singuri sub cerul liber și să audă și să vadă gândurile altor oameni.

Acum, tot ce-i rămânea de făcut lui Jim era să vândă aceste idei armatei.

Cred că Jim Channon este un om bogat. E cert că deține cam un întreg versant de deal din Hawaii, cu un amfiteatru, construcții anexe cam cât pentru un sat întreg, iurte și chioșcuri. La ora actuală, el face pentru corporații ceea ce a făcut și pentru armată: îi convinge pe angajații acestora că pot trece prin ziduri și că pot schimba lumea; și reușește pentru că face ca aceste lucruri să sune normal.

— Tu chiar crezi sincer, l-am întrebat pe Jim la un moment dat, în cursul zilei petrecute împreună cu el, că poate atinge cineva un asemenea nivel înalt de călugărie războinică, încât să devină invizibil și să treacă prin ziduri?

Jim a ridicat din umeri.

— Se știe că femeile pot să ridice o mașină cu mâinile goale când copiii le sunt prinși dedesubt, a spus el. De ce să nu te-aștepți la același lucru de la un Călugăr Războinic?

Jim mi-a spus – la fel cum le-a spus și comandanților lui în 1979 – că un călugăr militar e posibil să sune ca un nou prototip militar nebunesc, dar era el cu ceva mai nebunesc decât vechile prototipuri, cum ar fi cowboy-ii sau fotbaliștii?

— Un Călugăr Războinic, a spus Jim, este cineva care are înfățișarea unui călugăr, slujba și dăruirea unui călugăr, și îndemânarea și precizia absolută ale unui războinic.

Le-a spus asta și comandanților lui la clubul ofițerilor din Fort Knox, în primăvara lui 1979. Ajunsese acolo cu câteva ore mai înainte și târâse înăuntru toate ghiveccle pe care reușise să le găsească prin bază. Le-a aranjat într-un cerc, o „pseudopădure". În centrul cercului, a aprins o singură lumânare.

Când au sosit comandanții, Jim le-a spus: „Pentru a începe ceremonia, domnilor, vom intona o mantră. Trageți adânc aer în piept și când îl lăsați să iasă, scoateți sunetul *Iiiiiii*."

— Aici, mi-a spus Jim, au început să râdă. Câțiva dintre ei au râs mai încet, ușor stânjeniți. Așa că am putut spune: „Dați-mi voie! Vi s-a dat un set de instrucțiuni și mă aștept să fie îndeplinite la nivel înalt." Vezi tu? Am apelat fix la mentalitatea lor militară. A doua oară când am făcut-o, locul fusese deja unificat.

După care Jim și-a început discursul. El a spus: „Domnilor, este o mare onoare să vă am în acest loc de refugiu, unde ne putem îngriji rănile și ne putem trăi visul de a avea un serviciu militar mai bun. Împreună cu toate celelalte armate ale lumii, vom transforma acest loc și o nouă civilizație se va putea naște, o civilizație care să nu știe despre linii de frontieră, ci să știe mai bine cum să trăiască în grădină și să știe că ne desparte doar un gând de paradis."

Comandanții nu mai râdeau. De fapt, Jim a descoperit că unora dintre ei aproape că le dăduseră lacrimile. La fel ca Jim, fuseseră zdrobiți de experiențele lor din Vietnam. Jim se adresa unor generali cu patru stele, generali-maiori, generali de brigadă și colonei – „oamenii din vârf" – și îi captivase. De fapt, unul dintre coloneii prezenți, Mike Malone, a fost atât de mișcat, încât a sărit în picioare și a strigat: „Sunt omul-barbun!"

Observând expresia nedumerită de pe fețele colegilor lui comandanți, Malone a lămurit: „Susțin cauza barbunului pentru că este un pește de condiție modestă. E simplu. E onest. Se deplasează în formații și în coloane excepționale. Face cam toată afurisita de treabă. Dar este și *nobil*. E ca un alt lucru nobil pe care l-am iubit cândva și care se numește «soldat»."

Jim și-a continuat discursul. „Singura situație când ochelarii colorați în roz nu funcționează e când îi ici de la ochi", a spus el. „Așa că alăturați-vă mie în această viziune a încercării de-a fi *tot* ce putem fi, pentru că acesta este locul unde începe Batalionul Unu Terra. Acesta este locul unde

aveți dreptul să gândiți ceea ce este de negândit, să visați imposibilul. Știți că ne aflăm aici pentru a crea cel mai puternic set de instrumente pentru individ și pentru echipa din care face parte, pentru că asta e diferența dintre locul unde se află acum soldatul american și locul unde-ar trebui să se afle pentru a supraviețui pe câmpul de bătălie al viitorului."

— Știi despre ce e povestea asta? m-a întrebat Jim, în grădina lui din Hawaii. E povestea creativității unei instituții la care te-ai aștepta să fie *ultima* care să-și deschidă porțile către realități mai măreațe. Pentru că știi ce s-a-ntâmplat în continuare?

— Ce? am întrebat.

— Am fost numit pe loc comandant al Batalionului Unu Terra.

Nota de refuzare a asumării oricăror implicații legale de la sfârșitul *Manualului operațional* al lui Jim spunea că el nu reprezenta poziția oficială a armatei Statelor Unite. Cu toate acestea, la numai câteva săptămâni de la publicarea lui, mulți soldați din armată au început cu seriozitate să încerce să-i aplice ideile.

Undeva pe o arteră comercială din Silicon Valley, există o clădire care arată ca un depozit oarecare, părăsit de mult. Cu toate acestea, din când în când apar autobuze pline de turiști veniți să fotografieze exteriorul, pentru că aceasta este clădirea unde a început proiectul Silicon Valley. Acesta s-a lansat ca depozit de caise, dar după un timp profesorul William Shockley s-a mutat în clădire, a coinventat tranzistorul, a produs cristale de silicon în încăperea din spate și a câștigat Premiul Nobel pentru această muncă în 1956.

Pe la sfârșitul anilor 1970, clădirea de pe San Antonio Road 391 avea un nou proprietar, numit Jim Hardt. Era la fel de inovator în domeniul lui de activitate ca Shockley

și la fel de vizionar, dar știința lui era, și încă este, întru câtva mai stranie.

Doctorul Hardt încă lucrează aici, taxându-i pe civili cu 14 000 de dolari pentru o săptămână de retragere pentru antrenarea minții – „Menționați «semicoerent» și obțineți o reducere de 500 de dolari!" spune pachetul publicitar – într-o serie de mici birouri din spate. Ele sunt întunecate, iluminate doar cu un purpuriu fluorescent, ceasurile nu au limbi, iar locul îmi amintește puțin de circuitul „Turnul spaimei din zona crepusculară" aflat în parcul de distracții Disney World.

Ajunsesem să cred că Michael Echanis nu era, de fapt, legendarul bărbat care se holba la capre. Hotărâsem că Glenn Wheaton se înșelase, păcălit de legenda lui Echanis, și că era vorba de un cu totul alt războinic Jedi. Poate că doctorul Hardt era în stare să-mi ofere răspunsul, pentru că el a fost cel care a reacordat creierele războinicilor Jedi la sfârșitul anilor 1970 și i-a purtat spre un nivel de iluminare spirituală la care uciderea unei capre prin fixarea cu privirea era, se pare, posibilă.

Doctorul Hardt m-a rugat să iau loc și mi-a spus povestea aventurilor sale „fascinante și totuși întru câtva melodramatice" în cadrul Forțelor Speciale.

Totul a început cu vizita unui colonel numit John Alexander, care și-a făcut apariția într-o zi la ușa lui Jim împreună cu alți câțiva militari. Colonelul Alexander îl căutase anume pe doctorul Hardt, fiind mișcat profund de *Manualul operațional al Batalionului Unu Terra* al lui Jim Channon. Voia să știe dacă doctorul Hardt putea într-adevăr să transforme niște soldați obișnuiți în maeștri zen avansați în numai șapte zile și să le dea putere telepatică pur și simplu conectându-i la mașina lui pentru antrenarea creierului.

Doctorul Hardt a spus că lucrul era într-adevăr posibil și astfel încercarea de creare a unui supersoldat, a unui

soldat cu puteri supranaturale, a fost pusă în mișcare chiar aici, în această clădire din Silicon Valley.

Colonelul i-a spus lui Jim Hardt că Forțele Speciale invitaseră, încă de la publicarea manualului lui Jim, un guru celebru după altul din mișcările New Age și Human Potential din California, pentru a le ține soldaților prelegeri despre cum să se armonizeze mai bine cu spiritele lor interioare și așa mai departe, dar acțiunea nu avusese succes. Toți acei guru fuseseră întâmpinați, de regulă, cu huiduieli, mioălăituri și căscaturi teatrale de către Forțele Speciale.

Ei bine, a dorit să știe colonelul Alexander, n-ar vrea doctorul Hardt să facă o încercare? N-ar vrea să-și aducă mașina portabilă de antrenat creierul la Fort Bragg?

Jim Hardt mi-a arătat mașina. Îți conectezi niște electrozi la cap și undele alfa ale creierului îți sunt introduse într-un computer. Se umblă la niște butoane și undele alfa sunt acordate. După ce se realizează asta, coeficientul de inteligență îți crește cu douăsprezece puncte și atingi fără nici un efort un nivel spiritual neobișnuit, care altminteri nu poate fi atins decât printr-un studiu perseverent, de o viață întreagă, a tehnicilor zen. Dacă două persoane sunt legate simultan la această mașină, pot să-și citească gândurile una alteia.

Doctorul Hardt i-a explicat toate acestea colonelului Alexander și s-a oferit să-i facă o demonstrație, însă colonelul a refuzat. A spus că în creierul lui erau depozitate o mulțime de informații secrete și nu putea risca să i le dezvăluie telepatic doctorului Hardt.

Doctorul Hardt a spus că înțelegea.

Colonelul Alexander s-a simțit obligat să-i spună lui Jim Hardt că oamenii din Forțele Speciale erau foarte ostili întregii idei, pe care o considerau un talmeș-balmeș cu pretenții de spiritualitate. De fapt, aveau să se comporte „neplăcut" și să refuze să „stea locului și să asculte".

În acest caz, a răspuns doctorul Hardt, avea să accepte numai dacă soldații erau trimiși în prealabil să mediteze timp de o lună, retrași din lume.

— Mă rog, mi-a spus doctorul Hardt acum. În primul rând, ei n-o numeau *retragere* pentru meditație, deoarece „retragere" este un cuvânt interzis în armată. Așa că a fost numită *tabără* de meditație. Și a avut un insucces *imens*.

— Cum așa? am întrebat.

— Soldații efectiv se *încăierau* între ei în spațiul de meditație, a spus el. Se încăierau din plictiseală.

Și așa s-a făcut că, atunci când doctorul Hardt a sosit la Fort Bragg, Forțele Speciale încă erau „extrem de ostile", învinuindu-l pe doctorul Hardt pentru luna lor de meditație forțată, pe care-o consideraseră „un nonsens" și „o pierdere de timp".

Micul, uscățivul și delicatul doctor Hardt i-a trecut în revistă neliniștit pe soldații ostili, apoi a legat cu blândețe electrozii atât de capetele lor, cât și de al lui. Pe urmă a pornit computerul pentru antrenarea creierului prin intermediul undelor alfa și armonizarea a început.

— Și atunci, pe neașteptate, a spus Jim Hardt, din ochi mi s-a prelins o lacrimă care mi s-a rostogolit pe obraz și mi-a picurat pe cravată.

În ochi aproape că i s-a format o lacrimă și acum, când și-a reamintit acel moment de telepatie emoțională.

— Așa că le-am arătat cravata încă umedă și-am spus: „Eu știu prin telepatie că în această încăpere cineva se simte trist." Am *izbit* cu palma în masă și am spus: „Nimeni dintre noi *nu* părăsește această încăpere până când respectivul, indiferent cine este, n-o recunoaște." Ei bine, s-au scurs două minute de liniște totală. După care un colonel cu înfățișare dură a ridicat mâna și-a spus: „Probabil că eu am fost ăla."

Iar apoi colonelul i-a spus lui Jim Hardt și colegilor lui, soldații din Forțele Speciale, povestea tristeții sale.

Acest colonel cântase în colegiu în corul de cameră. Cântase muzică folk și corală, și în timp ce creierul îi era armonizat, mintea i s-a umplut cu amintiri despre corul lui de cameră, din urmă cu douăzeci de ani.

— S-a bucurat foarte mult de asta, a spus Jim Hardt. Dar apoi a trecut de la colegiu direct la școala de ofițeri și a luat o decizie intelectuală de-a renunța la bucurie. La absolvirea colegiului, a decis că bucuria nu avea nici un rol în viața unui ofițer de armată, așa că, în mod conștient și de bunăvoie, *clic*, și-a blocat bucuria. Trecuseră douăzeci de ani și a ajuns să-și dea seama că nu fusese necesar. Trăise douăzeci de ani fără bucurie. Și nu fusese necesar.

În a doua zi a armonizării creierelor, soldații și-au legat încă o dată electrozii de cap.

— Iar de data asta, aspus Jim Hardt, ochii mei au fost amândoi ca niște *robinete*. Mi-am scos cravata și am stors-o. Atât a fost de udă de lacrimile mele. Iar am întrebat: „Cine este? Cine simte tristețe?" Și iarăși au trecut două minute înainte ca *același tip* să ridice mâna și de data asta să istorisească o poveste pe care o trăise chiar el.

Era ofensiva Tet, din 1968. Colonelul se afla într-un mic avanpost armat, în apropiere de zona demilitarizată, când Viet-Congul a atacat.

— Și colonelul ăsta, de unul singur, le-a salvat micul avanpost de la capturare, a spus Jim Hardt, iar felul în care a făcut-o a fost trăgând cu mitraliera toată noaptea. Iar apoi, când au sosit zorile, s-a uitat la trupurile muribunde pe care le adusese în starea aia și-a avut sentimente care sunt mai mari decât pot încăpea într-o singură inimă.

La sfârșitul celei de-a treia zile de armonizare a creierelor, Jim Hardt a studiat imprimările undelor alfa pe care le înregistrase computerul și a văzut ceva care l-a uimit.

— La unul dintre soldați, a spus el, am observat un model de unde cerebrale care se găsește numai la oamenii care au experiența vederii îngerilor. Îi spunem „percepția ființelor din planul astral", ființe care sunt decorporate, dar au un corp de lumină. Deci, stăteam la birou față în față cu soldatul ăsta care fusese antrenat să ucidă și l-am întrebat, pe un ton foarte liniștit: „Vorbești cu ființe pe care alți oameni nu le văd?". Iar el a *sărit* înapoi pe scaunul pe care stătea. A fost de parcă l-aș fi izbit cu un par! Era complet surescitat și alarmat, respira greu și s-a uitat în dreapta și în stânga, ca să se asigure că nu mai era nimeni în încăpere. Apoi s-a aplecat înainte și a recunoscut: „Da". Avea un spirit călăuzitor, de expert în arte marțiale, care i se arăta numai lui. Nu-i vorbise despre asta decât celui mai bun prieten al lui și se jurase că-i va tăia gâtul dacă avea să sufle cuiva vreo vorbă.

Și cu asta, povestea s-a încheiat. Asta a fost tot ce mi-a putut spune doctorul Hardt. A părăsit Fort Bragg, n-a revenit niciodată și a spus că nu știa care dintre soldații Jedi ale căror creiere le armonizase omorâse o capră doar holbându-se la ea.

— Doar neletal! urlă crâncenul cercetător medical Glenn Talbot. Repet, *doar neletal*! Trebuie să obțin o mostră de la el. Dați-i cu spumă!

La baza militară subterană Atheon, ascunsă dedesubtul unei săli de cinematograf dezafectate de undeva din deșert, Incredibilul Hulk a scăpat și distruge totul în cale. Soldații fac ce le-a ordonat Glenn Talbot și-l stropesc pe Hulk cu o Spumă Lipicioasă care se expandează și se întărește în momentul în care-i atinge trupul. Spuma reușește acolo unde toate celelalte arme au dat greș. Hulk este oprit în loc. Se luptă mugind cu spuma, fără nici un spor.

— Adio, voinicule… mârâie Glenn Talbot.

Îl împușcă pe Hulk în piept cu un fel de lansator de rachete de mână. Asta este o greșeală. Îl face pe Hulk și mai furios – atât de furios, de fapt, încât își adună destule puteri ca să sfărâme platoșa de spumă și să-și continue raidul devastator.

Spuma aceasta nu este o invenție a scenariștilor filmului *Hulk*. Este invenția colonelului Alexander, același care l-a recrutat pe doctorul Hardt ca să rearmonizeze creierele războinicilor Jedi. Colonelul Alexander a pus la punct Spuma Lipicioasă ca rezultat al citirii *Manualului operațional al Batalionului Unu Terra* al lui Jim.

Comandanții armatei prezenți la Fort Knox în 1979 au fost atât de impresionați de discursul lui Jim, încât i-au oferit posibilitatea de-a crea și a comanda un prim Batalion Terra adevărat. Dar Jim i-a refuzat. Avea ambiții mai mari de-atât. Era îndeajuns de rațional pentru a-și da seama că a trece prin ziduri, a simți aurele plantelor și a topi inimile inamicilor cu mici nou-născuți erau idei bune pe hârtie, dar nu erau neapărat lucruri realizabile concret.

Superiorii lui Jim erau oameni care luau lucrurile în litera lor (de unde și numeroasele eforturi hotărâte ale generalului Stubblebine de-a trece prin zid), dar adevărata viziune a lui Jim era mai nuanțată. El voia ca soldații să găsească un plan spiritual mai înalt, tinzând spre ceea ce era imposibil. Dacă ar fi acceptat oferta de-a conduce un prim Batalion Terra, superiorii lui i-ar fi cerut rezultate măsurabile. Ar fi vrut să-i vadă pe soldații lui Jim oprindu-și *demonstrabil* propriile inimi fără nici un efect vătămător, iar când ar fi dat greș, unitatea ar fi fost mai mult ca sigur desființată umilitor, fără ca cineva să fi aflat vreodată de existența ei.

Jim avea altceva în minte. El voia ca ideea lui să plutească prin aer și să prindă rădăcini oriunde va fi decis soarta. Batalionul Unu Terra avea să existe oriunde cineva avea să citească manualul și să fie inspirat să-i aplice conținutul,

oricum va fi dorit. Își imagina că avea să fie asimilat în alcătuirea intimă a armatei cu atâta succes, încât soldații viitorului să i se conformeze fără să știe nimic despre proveniența lui fantastică. Și așa s-a făcut că Spuma Lipicioasă a devenit o primă armă, reală, a Batalionului Unu Terra.

Spuma avusese o istorie zbuciumată. În Somalia, în februarie 1995, forțele de menținere a păcii ale Națiunilor Unite încercau să împartă alimente, când mulțimea a început să se încaiere. Au fost aduși pușcași marini americani pentru a calma lucrurile și pentru a ajuta la retragerea forțelor Națiunilor Unite.

— Folosiți Spuma Lipicioasă! a ordonat ofițerul comandant.

Iar pușcașii s-au executat. Au dat cu spumă, nu pe mulțime, ci în fața ei, astfel ca spuma să se întărească și să formeze un zid instantaneu între mulțimea agitată și alimente. Somalezii s-au oprit, s-au uitat la substanța asemănătoare unei creme de vanilie care bolborosea, își mărea volumul și se întărea, iar după ce-au așteptat să se solidifice, au trecut peste ea și și-au continuat bătaia pe alimente. Toate acestea s-au întâmplat în fața camerelor de televiziune. În acea noapte, canalele de știri au difuzat reportajul cu evenimentele împreună cu un clip din comedia *Vânătorii de fantome*, în care Bill Murray era umplut de bale de o fantomă.

(Unul dintre cei care au folosit Spuma Lipicioasă în Somalia – comandantul Sid Heal – m-a sfătuit ulterior să nu înfățișez incidentul ca pe un dezastru necontrolat. El mi-a spus că speraseră că turbulenților le vor trebui douăzeci de minute ca să-și dea seama cum să escaladeze spuma. Dar nu le-a luat decât cinci minute, și astfel, tot ce se putea spune mai rău era că fusese un dezastru pe trei sferturi. A fost însă întâia și ultima oară când spuma a fost folosită într-o situație de luptă.)

Netulburate de incidentul somalez, autoritățile penale ale Statelor Unite au introdus spuma în închisori la sfârșitul anilor 1990, pentru a-i stăpâni pe pușcăriașii violenți înainte de a-i transporta dintr-un loc într-altul. Obiceiul a fost însă abandonat rapid, deoarece era imposibil ca prizonierii stropiți cu spumă să mai poată fi scoși din celule, odată imobilizați. Rămâneau pur și simplu fixați acolo.

Dar acum, pe neașteptate, spuma se bucură de o renaștere. În 2003 au fost duse în Irak sticle cu soluție. Ideea era ca de îndată ce soldații Statelor Unite aveau să găsească armele de distrugere în masă, să împrăștie Spumă Lipicioasă peste ele. Dar armele de distrugere în masă n-au fost găsite niciodată, așa că spuma a rămas în sticle.

Dintre toate ideile lui Jim, cea mai fructuoasă a fost insistența lui ca militarii din unitățile operaționale și oamenii de știință să călătorească până în cele mai sălbatice colțuri ale imaginației lor, fără să se teamă că păreau ridicoli și necopți în căutările lor pentru un nou tip de armă, ceva viclean, inimos și neletal.

Spuma este doar una dintre sutele de invenții similare menționate într-un raport secret din 2002 al forțelor aeriene, ajuns la cunoștința publicului – *Arme neletale: termeni de referință* –, care detaliază cele mai recente eforturi în domeniu. Există o serie de arme acustice: proiectorul de explozii sonore, coagulatorul și infrasunetul de joasă frecvență, care, potrivit raportului, „penetrează cu ușurință cele mai multe clădiri și vehicule" și provoacă „amețeli, golirea măruntaielor, dezorientare, vomă, potențiale vătămări ale organelor interne sau moartea". (Succesorii lui Jim Channon par a fi mai îngăduitori decât el cu definiția termenului „neletal".) Apoi vin bombele mirositoare specifice raselor și costumul de camuflaj cameleonic – arme din care nici una n-a fost lansată încă, fiindcă nimeni nu-și dă seama cum să le inventeze.

Există un feromon special care „poate fi folosit la marcarea indivizilor-țintă, după care se pot elibera albine care să-i atace". Există mănușa electrică, vesta electrică de poliție, „care electrocutează pe oricine-o atinge", arma cu plasă și arma cu plasă electrică, la fel ca arma cu plasă, dar care, în plus, „eliberează un șoc electric dacă ținta încearcă să se zbată ca să scape". Sunt tot felul de holograme, printre care și holograma morții – „folosită pentru a ucide de spaimă o persoană-țintă; exemplu: un șef din mafia drogurilor, slab de inimă, vede fantoma rivalului mort apărând la căpătâiul patului și moare de frică" –, precum și holograma profetului, „proiecția imaginii unui zeu din vechime deasupra capitalei unui inamic ale cărui comunicații publice au fost luate sub control și sunt folosite împotriva lui într-o masivă operațiune psihologică".

Colonelul Alexander de la Batalionul Unu Terra este indicat drept coautor al raportului. Alexander locuiește în suburbiile Las Vegasului, într-o casă mare, plină cu artă budistă și aborigenă, și cu decorații militare. Pe raftul lui mai erau, am remarcat, și câteva cărți scrise de Uri Geller.

— Îl cunoașteți pe Uri Geller? l-am întrebat.

— O, da, a spus el. Suntem buni prieteni. Făceam cu el partide de îndoit bare de fier.

Colonelul Alexander a fost consilier special la Pentagon, la CIA, la Laboratoarele Naționale de la Los Alamos și la NATO. Este, de asemenea, unul dintre cei mai vechi prieteni ai lui Al Gore. Nu este complet retras din armata Statelor Unite. La o săptămână după ce l-am întâlnit, a zburat în Afganistan pentru patru luni, pentru a activa pe post de „consilier special". Când l-am întrebat pe cine consilia și în ce chestiuni, nu mi-a spus.

Pe parcursul unei mari părți a după-amiezii, însă, John a evocat amintiri despre Batalionul Unu Terra. Chipul i s-a luminat de un zâmbet larg când și-a adus aminte de

ritualurile secrete de la miezul nopții, pe care el și câțiva colegi colonei le împlineau la bazele militare, după citirea manualului lui Jim.

— Focuri mari de bușteni! a spus el. Și tipi cu șerpi pe creștete!

A râs.

— Ați auzit de Ron? l-am întrebat.

— Ron? a făcut colonelul Alexander.

— Ron, care l-a reactivat pe Uri, am spus.

Colonelul Alexander a rămas tăcut. L-am așteptat să răspundă. După vreo treizeci de secunde, mi-am dat seama că nu avea să mai scoată o vorbă dacă nu aveam să-i pun o altă întrebare. Așa că am făcut-o.

— Până la urmă, chiar a ucis Michael Echanis o capră doar holbându-se la ea? am întrebat.

— Michael Echanis? a spus el.

Arăta perplex.

— Cred că de fapt vorbești de Guy Savelli.

— Guy Savelli? am întrebat.

— Da, a spus colonelul. Omul care a ucis capra a fost în mod cert Guy Savelli.

4. în inima caprei

Sala de dans și arte marțiale Savelli se află imediat după colț, cum treci de un Red Lobster, un TGI Friday's, un Burger King și un garaj Texaco, în zona suburbană a Clevelandului, în statul Ohio. Afișul de pe ușă anunță lecții de „balet, step, jazz, hip-hop, acrobatică aeriană, mers pe poante, kickboxing și autoapărare".

Îi telefonasem lui Guy Savelli cu câteva săptămâni înainte. Îi spusesem cine eram și l-am întrebat dacă mi-ar putea descrie munca pe care-o întreprinsese în cadrul Laboratorului Caprelor. Colonelul Alexander îmi spusese că Guy era civil. Nu era condiționat de nici un contract militar. Așa că ar fi putut vorbi. În loc de asta, a urmat o tăcere foarte lungă.

— Cine *ești*? a întrebat el în cele din urmă.

I-am spus din nou. Apoi am auzit un oftat profund trist. A fost mai mult decât „Of, nu, nu un ziarist." A sunat aproape ca un urlet împotriva inevitabilelor și injustelor forțe ale destinului.

— Am sunat într-un moment nepotrivit? l-am întrebat.

— Nu.

— Deci, *ai fost* la Laboratorul Caprelor? am întrebat.

— Da.

A oftat iarăși.

— Și da, *chiar* am lăsat lată o capră când am fost acolo.

— Presupun că nu mai practici tehnica, nu-i așa? am întrebat.

— Ba da, a spus el.

Guy a rămas iarăși tăcut. După care a spus, cu o voce îndurerată și chinuită:

— Săptămâna trecută mi-am ucis hamsterul.

— Doar holbându-te la el? am întrebat.

— Da, a confirmat Guy.

Guy era ceva mai relaxat în carne și oase, dar nu cu mult. Ne-am întâlnit în holul de primire al sălii lui de dans. Este bunic acum, dar tot vioi și plin de energie, umblând încoace și-ncolo prin încăpere ca posedat. Era înconjurat de câțiva dintre copiii și nepoții lui, iar mai mulți elevi din clasa de Kun Tao stăteau în picioare de jur împrejurul sălii, pe lângă pereți. Se pusese ceva la cale, asta era limpede, dar nu știam ce.

— Așadar, i-ai făcut asta hamsterului tău? l-am întrebat pe Guy.

— Ha? a zis el.

— Hamsterilor, am spus, brusc nesigur pe mine însumi.

— Da, a spus el. Ei...

Peste figură i-a trecut o fulgerare de uluire.

— Când o fac, a spus el, hamsterii *mor*.

— Chiar așa? am întrebat.

— Hamsterii mă enervează la culme, a spus Guy.

A început să vorbească foarte repede.

— Nu fac decât să se învârtă întruna. Am vrut să-l opresc, să nu se mai tot învârtă. Mi-am zis, o să-l fac să se îmbolnăvească și să se-ngroape în rumeguș sau ceva de genul ăsta.

— Dar, în loc de asta, l-ai făcut să moară?

— Am totul pe bandă, a spus Guy. Am filmat. Poți să te uiți.

S-a oprit.

— Aveam pe cineva care îngrijea hamsterul în fiecare seară.

— Cum adică? am întrebat.

— Îi dădea mâncare. Apă.

— Deci știai că era un hamster sănătos, am spus.

— Da, a zis Guy.

— După care ai început cu holbatul, am spus.

— Trei zile, a oftat Guy.

— Înseamnă că urăști hamsterii.

— Nu că *vreau* să le fac asta, a explicat Guy. Dar dacă ești un *maestru*, trebuie să fii în stare să faci și chestii dintr-astea. E viața doar o lovitură de pumn și o lovitură de picior? Sau e mai mult decât atât?

Guy a sărit în mașină și s-a dus să găsească banda video pe care se înregistrase ucigând hamsterul cu privirea. Cât timp a lipsit, copiii lui, Bradley și Juliette, au instalat o cameră video și au început să mă filmeze.

— De ce faceți asta? i-am întrebat.

S-a lăsat tăcerea.

— Întreabă-l pe tata, a spus Juliette.

Guy s-a întors după o oră. Căra un maldăr de ziare și fotografii, împreună cu două casete video.

— A, văd că Bradley a instalat camera, a spus el. Nu-ți face probleme din cauza asta. Filmăm totul. Nu te deranjează, nu?

Guy a pus caseta în videocasetofon și am început să ne uităm amândoi.

Înregistrarea arăta doi hamsteri într-o cușcă. Guy mi-a explicat că se uita fix la unul, încercând să-l facă să se simtă rău și vizibil înspăimântat de roata lui, pe când celălalt urma să rămână tot timpul un hamster neprivit, de control. Au trecut douăzeci de minute.

— N-am întâlnit niciodată un hamster, am spus, așa că…

— Bradley! m-a întrerupt Guy. Ai avut vreodată un hamster?

— Da, a răspuns Bradley.

— Ai mai văzut până acum vreunul să facă *asta*?

Bradley a venit în încăpere și s-a uitat puțin la video.

— Niciodată, a spus el.

— Uită-te ce priviri furioase aruncă spre roată! a spus Guy.

Hamsterul țintă a părut, într-adevăr, dintr-odată a nu mai avea încredere în roata lui. Stătea la celălalt capăt al cuștii, uitându-se prudent la ea.

— De obicei, hamsterul ăsta își *iubește* roata, a explicat Guy.

— Chiar că pare ciudat, am zis, deși trebuie să spun că emoțiile precum circumspecția și prudența nu sunt chiar atât de ușor de observat la hamsteri.

— Mda, mă rog, a făcut Guy.

— Unii dintre oamenii care-o să citească asta au hamsteri, am spus.

— Bun, a zis Guy. Atunci o să știe cât de *rară* este povestea asta. O s-o știe și specialiștii tăi în hamsteri.

— Cititorii mei deținători de hamsteri, am fost eu de acord, o să-și dea seama dacă ăsta este un comportament aberant sau nu... A căzut! am spus.

Hamsterul se prăbușise. Era cu picioarele în sus.

— Îmi îndeplinesc sarcina pe care mi-am propus-o, a zis Guy. Uite, celălalt a fugit drept peste el! S-a suit exact peste celălalt hamster! Asta-i bizar! E-o nebunie, nu-i așa? Nu mișcă! Îmi îndeplinesc sarcina întocmai.

Celălalt hamster s-a prăvălit la pământ.

— Ai omorât *amândoi* hamsterii! am spus.

— Nu, celălalt doar a căzut, a explicat Guy.

— OK, am zis.

S-a făcut liniște.

— A murit? am întrebat.

— O să fie și mai ciudat într-un minut, a spus Guy.

A părut că încerca să evite întrebarea.

— *Acum!* Acum e *mai* ciudat!

Hamsterul era nemișcat Și a rămas așa – complet nemișcat – vreme de cincisprezece minute. Apoi s-a scuturat de pe jos și a început iarăși să mănânce.

După care înregistrarea s-a terminat.

— Guy, am spus, nu știu ce să înțeleg din asta. Hamsterul a părut, într-adevăr, să se comporte neobișnuit în comparație cu hamsterul de control, dar pe de altă parte e clar că n-a murit. Parcă spuneai c-o să-l văd cum moare.

A urmat o scurtă tăcere.

— Soția mea a spus „Nu", mi-a explicat el. Când am fost acasă. A spus: „Nu știi dacă tipul ăsta nu-i vreun liberal din cale-afară de activ." A mai spus: „Nu-i arăta *cum moare* hamsterul. Nu-i arăta asta. Mai bine arată-i banda unde hamsterul se comportă ciudat."

Guy mi-a spus că văzusem doar momentele cele mai importante, editate atent, de pe parcursul a două zile de holbat continuu. Cea de-a treia, a spus Guy, a fost ziua în care hamsterul a căzut mort.

— Sunt o stafie, a spus Guy.

Ne aflam în holul de primire al sălii lui de dans, stând în picioare în fața panoului cu anunțuri. Panoul e acoperit cu mențiuni ale succeselor familiei Savelli. Jennifer Savelli, fiica lui Guy, a dansat cu Richard Gere în *Chicago*. A dansat și la cea de-a 75-a gală a Premiilor Oscar. Dar nu era mare lucru pe panou despre Guy – nici o tăietură din ziare sau ceva de genul ăsta.

— N-ai fi aflat niciodată de mine dacă nu-ți spunea colonelul Alexander cum mă cheamă, a spus el.

Era adevărat. Tot ce am aflat despre Guy din ziare a fost notița stingheră din *Cleveland Plain Dealer* referitoare la niște premii obținute de elevii lui în turneele locale.

Guy s-a uitat prin ziare și fotografii.
— Uite! a spus el. Uită-te la asta!
Mi-a întins o schiță.
— Guy, am spus. Ăsta e Laboratorul Caprelor?
— Da, a zis Guy.

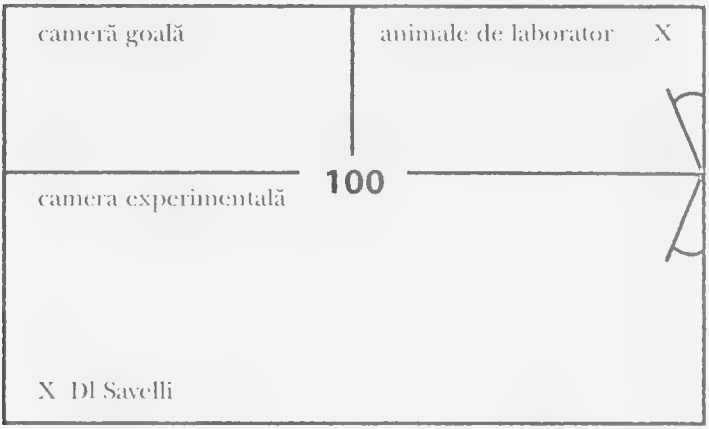

Bradley m-a filmat în tăcere pe când studiam schița cu Laboratorul Caprelor.

Apoi Guy a scăpat ziarele și fotografiile din mână. S-au împrăștiat peste tot pe podea. Ne-am aplecat amândoi să le culegem de pe jos.

— Ah, a murmurat Guy. N-ar fi trebuit să vezi *aia*.

Mi-am aruncat repede privirile spre locul cu pricina. În momentele dinainte ca Guy să ascundă fotografia printre alte documente, am apucat să văd ce anume n-ar fi trebuit să văd.

Era un instantaneu neclar, cu un soldat ghemuit pe un câmp înghețat, lângă un gard. Fotografia părea să-l fi surprins în actul de-a ucide o capră cu lovituri de karate.

— Isuse, am spus.

— Chiar n-ar fi trebuit să vezi asta, a spus Guy.

Povestea lui Guy a început cu un telefon pe care l-a primit, pe neașteptate, în vara lui 1983.

— Domnul Savelli? a spus o voce. Vă sun de la Forțele Speciale.

Era colonelul Alexander.

Guy nu era militar. De ce-l sunau? Colonelul i-a explicat că, de când ultimul lor profesor de arte marțiale, Michael Echanis, murise în Nicaragua, în 1978, Forțele Speciale practic încetaseră să încorporeze acel gen de tehnici în programele lor de antrenament de la Fort Bragg, dar că erau gata să mai facă o încercare. Îl aleseseră pe el, i-a explicat, deoarece ramura artelor marțiale pe care o practica el – *Kun Tao* – avea o dimensiune inconfundabil mistică. Guy își învață elevii că „doar cu o totală integrare a mentalului, a fizicului și a spiritualului poate cineva să spere că va scăpa nevătămat. Intenția noastră este să predăm această cale integrată și să le arătăm altora cum să aibă rezultate paranormale excepționale, care de obicei sunt asociate poveștilor pentru copii."

Colonelul l-a întrebat pe Guy dacă putea veni la ei, la Fort Bragg, pentru o săptămână, ca să ia pulsul. Oare ar putea să-i ia locul lui Michael Echanis? Guy a spus că avea să facă o încercare.

În prima zi, Guy i-a învățat pe soldați cum să spargă dale din beton cu mâinile goale, cum să reziste la loviturile în ceafă cu o bară groasă din metal și cum să facă o persoană să uite ce avea de gând să spună.

— *Cum* faci pe cineva să uite ce-avea de gând să spună? l-am întrebat pe Guy.

— Simplu, a spus el. Nu faci decât atât…

Guy s-a schimonosit fața și a urlat:

— Nuuuuuuu!

— Chiar așa? am întrebat.

— Joci biliard, ratezi o lovitură, vrei ca adversarul tău să-și rateze și el lovitura și faci: „Nuuuuuu!?" Ei bine, își greșește lovitura! E același lucru.

— Totul stă în tonul vocii? am întrebat.

— O spui *înăuntrul* capului tău, a spus Guy exasperat. *Simți* asta înăuntrul tău.

Și așa s-a făcut că, în seara primei zile, Forțele Speciale i-au spus lui Guy că aveau capre. Guy a spus că nu-și amintea cine adusese vorba atunci, dar și-a amintit că, la un moment dat în cursul serii, a anunțat: „Să facem o încercare."

— Așa că în dimineața următoare, a spus Guy, au adus o capră, au instalat-o și am început.

În timp ce Guy își relata povestirea, atmosfera din sala de dans a rămas apăsătoare. Bradley a continuat să mă filmeze. Uneori, când flecăream despre vacanță sau vreme, vedeam ce familie adorabilă erau Savelli – strâns uniți, duri și inteligenți. Dar de fiecare dată când reveneam la subiectul caprelor, atmosfera se tensiona.

Capra pe care a țintuit-o Guy cu privirea nu fusese dezbehăită și nici împușcată în picior. Guy spusese că voia o capră normală, sănătoasă, așa că asta i-au dat. A fost mânată într-o încăpere mică, goală, în care nu se mai afla decât un soldat cu o cameră de filmat. Guy a îngenuncheat pe podea într-o altă încăpere.

Și a început să aibă sentimentul acela înăuntrul lui.

— Mi-am închipuit un drum auriu care urca spre ceruri, a spus el. Domnul era acolo, m-am dus în brațele Lui, am simțit un fior înghețat și *am știut* că era bine. Voiam să găsesc o cale să pun capra aia la pământ. Aveam o poză cu Sfântul Arhanghel Mihail cu o sabie. Așa că m-am gândit la asta. M-am gândit la Sfântul Mihail cu sabia aia făcând...

Guy a mimat acțiunea Sfântului Mihail înfigându-și violent sabia într-o capră.

— ...prin capră și...

Guy și-a încleștat mâinile.

— …doborând-o la pământ. Înăuntrul meu nu puteam nici măcar să mai respir. Eram…

Guy a mimat încercarea de-a trage aer în piept.

— …Și să *crezi*, a spus el. Să *crezi*. După vreo cincisprezece minute, am spus: „Lenny, mai bine te-ai duce să vezi. Nu sunt sigur."

Lenny din Forțele Speciale a dispărut în camera unde era capra. S-a întors și a anunțat, cu surprindere și solemnitate: „Capra este la pământ."

— Și asta a fost tot? am întrebat.

— Asta a fost tot, a spus Guy. A stat acolo un timp, și după aia s-a ridicat iarăși.

— Ăsta e sfârșitul poveștii? am întrebat.

— Nu, a spus Guy cu tristețe. Aș vrea să fi fost. Dar a doua zi au vrut s-o fac *iarăși*. De data asta, au vrut să *omor* capra. Au spus: *„Omoară capra!"*

A rămas tăcut, ca și cum ar fi spus: „Vezi cu ce-am avut de-a face?"

— De ce să *omori* capra? am întrebat.

— Militari, a oftat Guy. Cred că s-au gândit că puteau… în fine…

— OK, am spus.

Așa că în ziua a treia a fost pus la cale un alt experiment. Guy le-a spus celor din Forțele Speciale să aducă treizeci de capre.

— Treizeci de capre, a zis el. Puneți-le numere. Am să aleg un număr. Am să dobor o capră.

De data asta, Forțele Speciale au plantat gărzi înarmate de jur împrejurul Laboratorului Caprelor. Nu existase nici o asemenea pază în ziua dinainte, probabil fiindcă nu-și închipuiseră cu adevărat că o capră avea să cadă la pământ. Dar de data asta, mi-a spus Guy, atmosfera a fost mult mai sumbră. Treizeci de capre, toate cu numere legate în spinare,

au fost mânate înăuntru. Guy a ales la întâmplare numărul 16. Și a început.

Dar de data asta, mi-a zis el, pur și simplu nu s-a putut concentra. De câte ori se imagina pășind în brațele Domnului, meditația îi era întreruptă de amintirea soldaților din Forțele Speciale care-i strigau: „*Omoară capra!*" A ajuns până în punctul în care și l-a imaginat pe Sfântul Arhanghel Mihail, dar chiar când acesta era pe punctul de a-și repezi sabia în jos, strigătul „*Omoară capra!*" a întrerupt iarăși comunicarea psihică dintre Guy și animal.

— M-am enervat foarte rău, a spus Guy. Oricum, când Lenny s-a dus alături să se uite, s-a văzut că numărul *șaptesprezece* căzuse moartă.

— Pierdere colaterală? am spus.

— Exact, a zis Guy.

— Iar ăsta, a adăugat el, a fost sfârșitul poveștii.

Cu excepția unui ultim lucru. La zece ani după aceea, a spus Guy, trei soldați din Forțele Speciale au călătorit incognito de la Fort Bragg la Cleveland, pentru că auziseră prin telefonul fără fir că Guy reușise cândva să omoare o capră țintuind-o cu privirea, la baza lor. Voiau să știe dacă zvonul era adevărat. Voiau ca Guy să omoare o capră pentru ei.

Dar Guy a spus nu. Omorâse destule capre pentru o viață de om. Începea să simtă forțele întunecate ale karmei pogorându-se asupră-i. Așa că le-a oferit un compromis. Avea să-i învețe pe soldați cum s-o facă singuri. Prin urmare, oamenii din Forțele Speciale au aranjat să se vadă cu Guy în cabinetul unui medic veterinar, care fusese de acord să le pună la dispoziție o capră și un aparat pentru EKG.

— Ai băgat un veterinar în asta? am întrebat, surprins.

— Da, tipul era un amic, a spus Guy.

— Și a pus capra la bătaie?

— Da.

— Dar jurământul hipocratic? am întrebat.

— Ce? a făcut Guy, puțin iritat.

— Sunt doar surprins că un medic veterinar civil pune la dispoziție o capră sănătoasă pentru ca niște soldați s-o poată omorî cu privirea.

Dar Guy a ridicat din umeri, a spus că nu trebuia să-l cred pe cuvânt, a vârât o casetă în aparat și a apăsat pe butonul de pornire.

Și am văzut că era adevărat. Un tablou ciudat a pâlpâit pe ecran, scena de deschidere a unui film despre execuția unei capre. Animalul era conectat la un EKG. Veterinarul nu se vedea nicăieri, dar cabinetul era în mod clar al unui veterinar, cu diplome pe pereți și diverse instrumente medicale pentru animale împrăștiate peste tot. Doi soldați în combinezoane de camuflaj stăteau pe niște scaune din plastic și făceau însemnări. Capra a behăit. Soldații au continuat să ia notițe. Capra a behăit încă o dată. Aparatul EKG a bipăit. Soldații au luat și mai multe notițe. Guy m-a împuns cu cotul în coaste.

— Ha! a făcut el. Doamne!

A chicotit.

— Și asta încă nu e partea cea mai bună.

— Se uită cineva fix la capră? am întrebat.

— Da, a zis el. Individul ăla.

— Care dintre ei? am întrebat. Ăla sau ălălalt?

— Nici unul dintre ei. *Ăla.*

Guy a arătat în colțul ecranului spre ceva ce eu nu observasem – pantoful unui al treilea bărbat, care era în afara câmpului vizual al aparatului de filmat.

Pentru încă zece minute, behăitul, bipăitul și notatul au continuat pe ecran.

— O să văd vreun fel de reacție fizică din partea caprei? l-am întrebat pe Guy.

— Se produce chiar acum, a spus Guy. Uită-te la aparat. Ritmul inimii era în jur de șaizeci și cinci. Acum a coborât la cincizeci și cinci.

— Aha, am spus eu.

Înregistrarea s-a terminat. Guy a închis televizorul. A părut puțin deranjat de tonul meu dezamăgit.

— Dă-mi voie să clarific lucrurile astea, am spus. Ceea ce-am văzut a fost doar nivelul unu.

— Întocmai, a spus Guy. Capra era atașată forței vitale a omului din afara ecranului.

— Iar dacă o să continui cu asta, am zis, la nivelul doi, capra o să pice din picioare, o să cadă, o să se prăvălească sau o să se rostogolească.

— Da, a spus Guy.

— Iar dacă mergi și mai departe de-atât, capra sau hamsterul o să moară.

— Da.

Guy s-a oprit.

— Dar nivelul unu e ridicat! a zis el apoi. Hei! Nivelul unu e ridicat!

— Doare să fii receptorul nivelului unu? am întrebat.

— Nu, a spus Guy.

— Guy, am zis eu cu nesăbuință, vrei să mă încremenești pe mine?

S-a făcut liniște.

— Nu de data asta, a spus Guy moale. Când o să revii, o s-o fac. De data asta, soția mea a spus „Nu". A zis: „N-o cunoști pe persoana asta." Ceea ce este adevărat. A mai spus: „Nu face nimic de data asta." A opinat că am prea multă încredere în oricine. Și am. Am, zău așa.

Ziua mea cu familia Savelli se terminase, așa că le-am mulțumit și m-am pregătit de plecare. Atunci Guy m-a bătut ușor pe umăr și mi-a spus:

— Trebuie să știi ceva.

— Da? am zis eu.

Și mi-a spus.

După care totul a avut un înțeles – oftatul adânc pe care-l auzisem în telefon când îl sunasem pentru prima oară pe Guy, șocul de pe chipurile tuturor când am văzut instantaneul cu capra ucisă cu lovituri de karate într-un câmp înghețat, filmarea mea continuă de către Bradley. Guy mi-a spus totul, iar când a terminat de explicat, am spus:

— Doamne, Dumnezeule.

Guy a încuviințat din cap.

— La naiba, am spus. Chiar așa?

— Chiar așa, a zis Guy.

— Isuse, am șoptit.

5. securitatea statului

Cu șase ani înainte ca generalul-maior Albert Stubblebine III să nu reușească să treacă prin peretele biroului său din Arlington, Virginia, biroul nici nu exista. Nu exista nici măcar COMINS – Comandamentul pentru Informații și Securitate al Armatei Statelor Unite. Nu erau decât unități de informații militare răspândite la întâmplare prin întreaga lume. Era – potrivit autorului Richard Koster, care a servit în cadrul Detașamentului al 470-lea al Corpurilor de Contrainformații din Panama în perioada pre-Stubblebine – haos.

— La sfârșitul anilor 1950, mi-a spus Koster când i-am telefonat să-l întreb despre viața în Informațiile Militare dinainte de Stubblebine, se dădeau telefoane înfrigurate de la comandant la comandant. „Trebuie să extindem foarte mult Informațiile Militare. Vrem să dai drumul unui număr X de ofițeri. Ne trebuie un colonel, trei maiori, șase căpitani și cincizeci de locotenenți care să fie imediat transferați la Informațiile Militare." Ce faci dacă primești un asemenea telefon? Îți spui: „Ha! Ia să le dăm toți prăpădiții și tembelii noștri." Asta au făcut. Și ăștia au fost cei care s-au dus la informațiile armatei, de regulă.

— Cum era în Panama înainte de generalul Stubblebine? l-am întrebat.

— Aici nu era militărie, a spus el. Am avut doar o revoltă într-un an, aici, în Panama City. Colonelul a venit fuga

la mine. „Unde-i revolta asta?" Am spus: „E chiar în fața Palatului Parlamentului." El a zis: „Și ăla unde e?" Am spus: „Mergeți la hotelul Tivoli. O să-l vedeți de pe balcon." S-a uitat la mine de parc-aș fi fost Einstein pentru că aveam aceste… *cunoștințe.*

Pe la sfârșitul anilor 1970, un general de brigadă numit William Royla a primit sarcina să pună ordine în toată harababura. Trebuia să formeze un fel de CIA pentru armată; noul organism avea să se intituleze COMINS. Iar în 1981, generalul Stubblebine, care fusese profund mișcat de *Manualul operațional al Batalionului Unu Terra* și era pătruns de convingerea că America, marea superputere, avea nevoie să fie apărată de oameni care aveau efectiv superputeri, a fost numit comandant.

Stubblebine era un om trecut pe la West Point, cu un masterat în inginerie chimică la Universitatea Columbia. A aflat despre Batalionul Unu Terra în timp ce era staționat la Școala de Informații a Armatei din Arizona. Prietenul lui, colonelul John Alexander, inventatorul Spumei Lipicioase, a fost cel dintâi care i-a atras atenția asupra manualului.

Acum, generalul Stubblebine era decis să-și transforme cei 16 000 de soldați într-o nouă armată, o armată de ostași care să poată îndoi metale cu mintea și să treacă prin obiecte, astfel încât să nu trebuiască să mai aibă parte niciodată de trauma haotică a unui război ca Vietnamul. Cine ar fi vrut să se pună cu o asemenea armată?

În plus, perioada cât Stubblebine a fost comandantul Informațiilor Militare a coincis cu uriașe reduceri de buget. Acestea au fost zilele „secătuirii" de după Vietnam, iar Pentagonul voia ca soldații săi să realizeze mai multe cu bani mai puțini. A învăța cum să treci prin ziduri era o întreprindere ambițioasă, dar necostisitoare.

Și așa s-a făcut că viziunea aventuroasă a lui Jim Channon, declanșată de deprimarea lui postbelică, și-a făcut drum până la cele mai înalte niveluri ale armatei Statelor Unite.

Douăzeci de ani mai târziu, în camera 403 a hotelului Tarrytown Hilton, din partea de nord a statului New York, când tocmai își terminase descrierea încercării nereușite de-a trece prin propriul perete, generalul Stubblebine și-a aruncat privirile pe fereastră.

— Un nor, a zis el.

Toți trei – generalul, cea de-a doua lui soție, Rima, și cu mine – ne-am ridicat de pe scaune.

— Isuse, Jon, nu știu, a spus generalul. N-am mai făcut niciodată unul atât de mare.

Întreaga zi așteptaserăm ca genul potrivit de nor, un cumulus, de fapt, să-și facă apariția, astfel ca Stubblebine să-mi arate că-l putea face să se destrame doar holbându-se la el. Dintre toate puterile, aceasta era, a spus el, cel mai ușor de demonstrat.

— Oricine o poate vedea, mă asigurase el, și oricine o poate face.

— Exact în centru, tocmai acolo în depărtare, unde sunt pinii ăia, a spus Rima. Fă-l pe *ăla.*

— Ia să văd, a spus generalul.

A rămas imobil și a început să se uite în sus, la cer.

— Încercați să-l destrămați pe ăla de *acolo*? am întrebat. Nu-i prea departe?

Generalul s-a uitat la mine de parc-aș fi fost sărit de pe fix.

— *Toți* sunt foarte departe, a zis el.

— Uite-acolo! a spus Rima.

Mi-am plimbat rapid privirile încoace și-ncolo de-a curmezișul cerului, încercând să-mi dau seama ce nor încerca generalul să destrame.

— A *dispărut*! a spus Rima.

— Norul, a confirmat generalul, pare să fi dispărut.

Ne-am așezat la loc. După care generalul a spus că nu era sigur. Norii se mișcaseră foarte rapid, a spus el, nu era posibil să conchizi sută la sută că el provocase dispariția. Poate că fusese pură meteorologie.

— Greu de spus, a zis el, cine ce-a făcut și cui.

Uneori, în timpul unor călătorii lungi cu mașina, a spus el, Rima conducea, iar el făcea norii să se împrăștie, și dacă exista un singur nor pufos pe cerul albastru, atunci era clar. Dar ăsta nu a fost unul dintre acele momente.

În 1983, când Stubblebine era deja de doi ani comandantul Informațiilor Militare, năzuința lui de-a înfăptui un miracol incontestabil a devenit presantă. Avea nevoie de ceva pentru a-și satisface superiorii din Pentagon și asta repede, deoarece postul îi era în pericol.

Generalul Stubblebine era nedumerit de continua lui nereușită de-a trece prin peretele biroului. Ce era în neregulă cu el de n-o putea face? Probabil că erau pur și simplu prea multe în tăvița lui cu priorități de pe birou pentru a-i acorda nivelul necesar de concentrare. Generalul Manuel Noriega, în principal, îi crea semnificativ de multe necazuri în Panama. Noriega fusese pe statul de plată al spionajului Statelor Unite încă de când directorul CIA George Bush autorizase recrutarea lui – iar acum devenise necontrolabil.

Omologii din CIA ai generalului Stubblebine foloseau rețeaua de piste de aterizare secrete din Panama pentru a transporta arme pentru forțele Contras din Nicaragua. După ce armele au fost livrate, avioanele au revenit în Panama ca să se realimenteze pentru călătoria de întoarcere acasă, în Statele Unite. Noriega a prins prilejul ca să le umple cu cocaină. Și așa s-a făcut că CIA s-a trezit implicată în operațiunile ilegale cu cocaină ale lui Noriega. Alianța nepotrivită făcea ambele părți paranoice, iar când generalul Stubblebine a vizitat Panama, a descoperit că Noriega

îi umpluse camera de hotel cu dispozitive de ascultare, ceea ce l-a înfuriat.

Acesta a fost momentul când bătălia dintre cei doi generali – Noriega și Stubblebine – s-a mutat în supranatural. Noriega a început să poarte la glezne bentițe negre și să-și bage în pantofi bucățele de hârtie cu nume scrise pe ele, care să-l protejeze împotriva blestemelor azvârlite asupra lui de dușmani. Este posibil să fi umblat prin Panama City cu numele *Stubblebine* ascuns în pantof chiar în momentul când generalul încerca să treacă prin peretele biroului. Cum să se poată concentra generalul Stubblebine să treacă prin obiecte cu asemenea nebunii petrecându-se împrejurul lui?

Generalul Stubblebine a contrat plasându-și spionii psihici în Panama. Aceștia erau membrii echipei de la Fort Meade, care lucrau într-o clădire năruită, din placaj, de la capătul unui drum desfundat de pădure din Maryland, și care, ca rezultat al faptului că nu existau oficial, nu aveau nici măcar buget pentru cafea, lucru care ajunsese să-i nemulțumească. De asemenea, începuseră s-o ia razna. Birourile lor erau claustrofobice și mulți dintre ei oricum nu se suportau unii pe alții. Unul dintre ei, un maior pe nume Ed Dames, se apucase să spioneze psihic monstrul din Loch Ness în lunile când se îngălbenesc frunzele, când nu era prea multă muncă psihică de făcut. El a stabilit că era fantoma unui dinozaur. Această concluzie i-a iritat pe unii camarazi, care au considerat-o neștiințifică și, de fapt, implauzibilă. Un alt spion psihic, David Morehouse, urma să se interneze în scurt timp într-un spital psihiatric, ca rezultat al unui exces de spionaj psihic.

Nu reușeau să deschidă ușa din dos. Fusese încuiată și vopsită așa, închisă, de zeci de ori în decursul anilor. Nimeni nu știa unde era cheia. În timpul unei zile deosebit de călduroase, au simțit că erau aproape să leșine înăuntru

și așa s-a pus problema dacă să deschidă sau nu ușa izbind-o cu picioarele, ca să se poată face un pic de curent.

— Nu putem, a spus Lyn Buchanan. Nici măcar nu *existăm*. Dacă deschidem ușa în șuturi, nimeni n-o să vină s-o repare.

(Lyn Buchanan mi-a relatat povestea asta când l-am întâlnit în vara lui 2003, într-un hotel din Las Vegas.)

— Las-o în grija mea, a spus spionul psihic Joe McMoneagle.

A dispărut și a revenit după douăzeci de minute cu o schiță detaliată, ghicită paranormal, a cheii pierdute. Joe McMoneagle s-a dus apoi până în oraș, la un lăcătuș local, a comandat o cheie conform schiței, s-a întors la bază, a descuiat ușa din spate și a deschis-o zgâriind vopseaua.

— A, Joe e bun, a spus Lyn Buchanan. Joe e foarte bun.

L-am vizitat pe Joe McMoneagle câteva luni mai târziu. Acum locuiește în Virginia. Am menționat povestea cu cheia, a lui Lyn Buchanan. După ce i-am zis ce spusese Lyn, Joe a zâmbit oarecum vinovat.

— Ăăă... de fapt, am folosit un șperaclu, a recunoscut el.

Mi-a explicat că Lyn păruse teribil de încântat, iar asta a dat moralului scăzut al spionilor psihici un asemenea avânt, încât nu a avut inima să-i lumineze asupra faptului că ușa fusese deschisă folosindu-se mijloace neparanormale.

Condițiile de muncă de la Fort Meade erau atât de sumbre, încât între zidurile sale improprii folosirii a început să înflorească o teorie a conspirației. Acolo se aflau până atunci soldați obișnuiți, care fuseseră aleși pe sprânceană și inițiați într-o fabulos de secretă elită psihică militară, care se vădea însă complet anostă. Lyn Buchanan și câțiva dintre colegii lui ajunseseră, ca urmare, să creadă că trebuia să existe o *altă* unitate paranormală secretă, și mai profund integrată și, era de presupus, cu birouri mai arătoase decât ale lor.

— Am ajuns să mă gândesc că ne aflam acolo pentru a fi prinși, mi-a spus Lyn când l-am întâlnit în Las Vegas.

Lyn este un bărbat cu ochi blânzi și cu înfățișare prietenoasă, care – în ciuda condițiilor de lucru cumplite – vede timpul petrecut în vechea unitate ca pe cele mai fericite zile ale vieții sale.

— Cum adică, „pentru a fi prinși"? l-am întrebat.

— Știi tu, a spus Lyn. Dacă cei de la *National Enquirer* ar fi aflat vreodată despre asta, armata le-ar fi putut spune: „Da, într-adevăr, *avem* o unitate paranormală secretă. Iat-o."

Asta însemna să le pună spionilor psihici pielea pe băț – a postulat Lyn cu oarecare amărăciune –, astfel încât *ceilalți* spioni psihici, oricine vor fi fost, să fie lăsați să-și continue treaba și mai secretă.

Așa că în vara lui 1983, când generalul Stubblebine a cerut echipei să ghicească în care încăpere dintr-o anume vilă din Panama City stătea Noriega și la ce se gândea în timp ce se afla acolo, soldații au trecut numaidecât la treabă, încântați să aibă ceva cu care să-și omoare timpul.

Generalul Stubblebine a ordonat în același timp unei echipe de spioni nepsihici să închirieze un apartament aproape de vila lui Noriega. Sincronizarea era esențială. În momentul în care spionii psihici de la Fort Meade și-au trimis proiecțiile psihice, generalul Stubblebine le-a telefonat nepsihicilor din Panama și le-a ordonat să sară zidul, să pătrundă în vilă și să planteze aparate de ascultare în încăperile lui Noriega. Din nefericire, doi dintre câinii de pază ai lui Noriega au fost stârniți în timpul raidului sub acoperire și nepsihicii au fost fugăriți înapoi peste zid.

Generalul Noriega a răspuns acestui asalt punându-și o amuletă uriașă în jurul gâtului și ducându-se cu mașina pe o plajă din apropiere, unde vrăjitorul lui personal, un brazilian pe nume Ivan Trilha, a înălțat o cruce iluminată pentru a-i ține la distanță pe agenții de spionaj americani.

Generalul Stubblebine avea adversari și acasă. Ofițerul superior lui, generalul John Adams Wickham, comandantul armatei Statelor Unite, nu era un fan al paranormalului. Generalul Stubblebine încercase să-l seducă la o petrecere simandicoasă, la nivel înalt, de la un hotel din Washington, dând la iveală din buzunarul smochingului său un tacâm îndoit, însă generalul Wickham s-a tras înapoi oripilat.

Motivul pentru care generalul Wickham s-a simțit așa în legătură cu tacâmul îndoit poate fi găsit în *Deuteronom*, capitolul 18, versetele 10-11:

> Să nu fie găsit printre voi *nici unul* care își face fiul sau fiica să treacă prin foc *sau* care ghicește viitorul… *sau* unul care face farmece sau o vrăjitoare sau o descântătoare sau unul care întreabă duhurile cunoscute sau un vraci sau unul care cheamă sufletele morților.

Generalul Wickham credea, și de fapt le-a spus și colegilor, că Satana stăpânea cumva sufletul generalului Stubblebine. Satana, nu generalul Stubblebine, era cel care îndoise furculița.

În timpul administrațiilor ulterioare de la Casa Albă, generalul Wickham a continuat să impună respect. În autobiografia lui, Colin Powell se referă în două rânduri la el ca la „mentorul meu", iar în iunie 2002 a primit Premiul Inspirației Americane de la George W. Bush pentru munca sa ca membru al echipei prezidențiale de rugăciuni, o comunitate puternică, de trei milioane de americani care se loghează pe site-ul presidentialprayerteam.org în fiecare săptămână pentru a li se spune pentru ce să se roage:

> Rugați-vă pentru eforturile în curs de desfășurare din cadrul Războiului împotriva Terorii, ca președintele și toate sursele sale de informații să obțină cele mai utile informații pentru

apărarea Americii. Rugați-vă să aibă înțelepciune dumnezeiască în felul în care vor fi folosite informațiile. Rugați-vă pentru eficacitatea unei noi inițiative de amprentare care-i va înregistra pe călătorii străini care intră în America. Rugați-vă pentru o relație puternică între domnul Bush și domnul Blair. Rugați-vă ca președintele să continue să fie îndrumat de Domnul în consultările sale cu Marea Britanie.

Și așa mai departe. E posibil ca generalul Stubblebine să-i fi sugerat generalului Wickham că grupurile de rugăciune nu erau deloc neasemănătoare inițiativelor de tipul îndoirii tacâmurilor, ambele fiind încercări de-a controla puterea minții pentru a influența lucrurile de la distanță, însă inamicul imbatabil al generalului cu privire la acest raționament era *Deuteronomul*, capitolul 18, versetele 10-11.

Destul de ciudat și fără cunoștința generalului Wickham, generalul Stubblebine întreprinsese de fapt absolut toate faptele dezgustătoare înaintea Domnului, în timpul șederii sale la comanda Spionajului Militar, cu excepția celei de a-și face fiul sau fiica să treacă prin foc, deși trecuse prin foc el însuși în munții din Virginia, sub îndrumarea lui Anthony Robbins, guru în arta autoperfecționării.

Interpretarea *ad litteram* a *Deuteronomului* de către generalul Wickham făcea ca poziția generalului Stubblebine să fie imposibil de apărat, de unde și nevoia sa urgentă de-a veni cu un miracol incontestabil. Acasă, în Arlington, încercările sale de-a levita noaptea târziu nu au fost încununate de succes. Generalul a pus și acest eșec în tăvița cu priorități, care își sporea neîncetat conținutul, acesta constituind motivul pentru care în cele din urmă Stubblebine a luat avionul spre Fort Bragg, în încercarea de-a convinge Forțele Speciale să facă să explodeze inimile animalelor doar holbându-se la ele. Dacă el nu avea timp să desăvârșească aceste puteri, poate reușeau ei.

E greu de prezis dacă generalul Stubblebine ar fi găsit un suflet înrudit în comandantul său suprem, președintele Ronald Reagan. Președintele părea cu fundul în ambele luntri. Șeful său de cabinet, Donald Regan, a notat în memorii că „practic toate mișcările și deciziile majore pe care Reaganii le-au făcut în timpul cât am fost șef de cabinet la Casa Albă au fost în prealabil aprobate împreună cu o femeie din San Francisco, care făcea horoscoape pentru a se asigura că planetele erau favorabil aliniate pentru demers".

Această femeie, al cărei nume era Joan Quigley, a fixat momentul în care președintele trebuia să semneze tratatul Forțelor Nucleare Intermediare din 1987. Joan Quigley folosește în prezent titlul, probabil neautorizat, de „Astrolog prezidențial Joan Quigley".

Însă președintele mai împărtășea cu prietenul său, generalul Wickham, un respect necondiționat față de fundamentele Bibliei. Când statele Arkansas și Louisiana au votat o lege care stabilea ca în școlile publice să se predea creaționismul, președintele a aplaudat zgomotos inițiativa, anunțând că „America religioasă se trezește!"

Când i-am telefonat generalului Wickham pentru a-i solicita părerea despre acea petrecere ceremonioasă, mi-a spus că și-o amintea bine. A fost un dineu de proporții, într-un loc numit Quarters One. Da, a făcut un pas înapoi, a spus el, deoarece, ca creștin, trebuie să accepți că supranaturalul este viu și că uneori se manifestă în feluri înspăimântătoare. Însă generalul Stubblebine era, în mare, „unul dintre băieții buni".

— Am fost, de fapt, oarecum nedumerit, a adăugat el.

Generalul Stubblebine remarcase o licărire de curiozitate pe fața generalului Wickham la petrecere și a înțeles că acesta putea fi un moment de cumpănă în istoria militară. Dacă reușea să-și înșele comandantul direct, un creștin practicant, înfăptuind pe loc o demonstrație paranormală,

nu putea fi acesta momentul ca supranaturalul să-și pornească marșul spre recunoașterea oficială de către armata Statelor Unite?

Iată motivul pentru care generalul Stubblebine n-a lăsat să-i scape ocazia de a-i spune generalului Wickham: „O pot face în fața dumneavoastră *acum*, dacă vreți. Pot să îndoi o lingură chiar acum, dacă vreți."

Iar asta, mi-a spus generalul Wickham, a fost greșeala generalului Stubblebine.

— N-am vrut să îndoaie o lingură în mijlocul unei *petreceri*, a spus el. Era un loc nepotrivit pentru a face asta.

A fost exact genul de supraentuziasm care a condus la pensionarea anticipată a generalului Stubblebine.

Însă războiul supranatural n-a luat sfârșit odată cu plecarea generalului Stubblebine. Cinci ani mai târziu, în decembrie 1989, Statele Unite au lansat Operațiunea Cauza Dreaptă pentru a-l îndepărta pe Noriega și pentru a-i intenta proces pentru contrabandă cu cocaină. Dar când trupele americane au sosit în Panama, au descoperit că Noriega fugise și se ascunsese.

O agenție din cadrul guvernului Statelor Unite (sergentul Lyn Buchanan mi-a spus că nu-și amintea care anume și, oricum, zicea el, informația era probabil încă secretă) i-a convocat pe spionii psihici. Unde era Noriega? Lyn Buchanan s-a așezat pe scaun în clădirea din placaj din Fort Meade, a intrat în transă și a „primit un puternic impuls cu privire la localizarea lui Noriega".

„Întrebați-o pe Kristy McNichol", a scris el încontinuu pe o bucată de hârtie. „Întrebați-o pe Kristy McNichol."

Sergentul Buchanan era sigur că actrița de televiziune Kristy McNichol, care a apărut în *Starsky & Hutch*, în miniseriile *Familia, Femeia bionică* și *Barca dragostei II* de pe canalul ABC, deținea cheia locului de ascunziș al generalului Noriega. În acel moment, în decembrie 1989, Kristy

McNichol tocmai înregistrase emisiunea specială a canalului CBS, *Camera ascunsă: primii 40 de ani*, avea o apariție într-un episod din *Verdict: crimă* și jucase în filmul erotic de suspans *Intersecția celor două luni*.

„Întrebați-o pe Kristy McNichol", a scris Lyn încontinuu, în starea lui de transă.

Lyn Buchanan s-a oprit în acest punct și mi-a spus că nu știa dacă dăduse cineva curs prezicerii sale. Felul în care era structurată unitatea paranormală secretă, mi-a explicat el, făcea ca, odată ce prezicerea sa era trimisă mai sus, lui nu prea i se dădea feedback cu privire la ce se întâmpla în continuare. Habar nu avea dacă autoritățile Statelor Unite o contactaseră ulterior pe Kristy McNichol.

Așa că am încercat s-o fac eu. I-am trimis un e-mail ca s-o întreb dacă, din întâmplare, știuse unde se ascunsese generalul Noriega în decembrie 1989. În plus, eram prima persoană care o abordase referitor la această chestiune sau o mai contactaseră și alții, poate agenți de informații ai Statelor Unite, în trecut?

N-am primit nici un răspuns.

Pentru agnosticii obișnuiți, nu este ușor de acceptat ideea că liderii noștri, ca și liderii dușmanilor noștri, par uneori încredințați că administrarea afacerilor mondiale trebuie îndeplinită în ambele dimensiuni – și cele standard, și cele supranaturale.

Pe parcursul unui an sau doi, i-am contactat pe toți cei pe care i-am putut găsi și care-l cunoscuseră pe Jim Channon în timpul odiseei lui californiene de la sfârșitul anilor 1970. Unul dintre aceștia a fost Stuart Heller. Stuart i-a fost prezentat lui Jim de prietena lor comună, Marilyn Ferguson – renumita autoare a *Conspirației Vărsătorului*. Stuart mi-a spus că Jim a fost „pur și simplu minunat".

La ora actuală, Stuart le predă oamenilor de afaceri arta de-a controla stresul. Face vizite la Apple, AT&T, Banca Mondială și NASA și-i învață pe managerii de acolo cum să rămână echilibrați și liniștiți într-un loc de muncă tumultuos. Este unul dintre nenumărații guru care călătoresc de la o companie la alta prin lumea occidentală, îndeplinind profeția lui Jim din 1979: „Ceea ce se dezvoltă astăzi pe Coastă va fi valoare națională stabilită peste zece ani."

La un moment dat pe parcursul conversației mele cu Stuart, s-a întâmplat să-l întreb dacă nu cumva cunoscuse pe cineva care era întruparea vie a Batalionului Unu Terra. Stuart a răspuns imediat:

— Bert Rodriguez.

— Bert Rodriguez? am repetat.

— E-un tip care se ocupă de arte marțiale, din Florida, a spus Stuart. Fratele meu mai mic îi este elev. N-am întâlnit niciodată pe cineva ca Bert. Sala lui de antrenament e întotdeauna plină de tipi care-au fost în armată, în Forțele Speciale. Ți se face și frică. Iar în mijlocul lor e slăbănogul de frate-meu mai mic.

Am introdus numele lui Bert Rodriguez într-un motor de căutare și ecranul mi s-a umplut cu poza unui cubanez cu înfățișare aprigă, ras în cap, cu o mustață neagră, încremenit în gestul de-a bușsi un bărbat imens și transpirat într-un perete al sălii lui de antrenament – Centrul American I de Întreținere Fizică din Dania Beach, Florida.

— Bert l-a pus o dată pe fratele meu să se întindă pe podea, a spus Stuart, i-a așezat un castravete pe piept, s-a legat la ochi și *hârști*! A despicat castravetele în două cu o sabie de samurai. Nu l-a atins pe fratele meu nici un pic. *Legat la ochi!*

— La naiba, am spus.

— Bert e unul dintre cei mai spirituali tipi pe care i-am cunoscut vreodată, a spus Stuart. Nu. „Spiritual" nu e

cuvântul potrivit. E ocult. E ca o întrupare vie a morții. Te poate opri de la distanță. Poate influența fenomene fizice doar cu mintea. Dacă îți captează atenția, te poate opri fără să te-atingă.

Stuart s-a oprit.

— Dar nu vorbește așa. E cel mai Batalionul-Unu-Terra tip pe care-l cunosc, însă e incapabil s-o exprime. Este un luptător de stradă din Cuba. La Bert totul e doar instinct. Dar *oricine* o poate vedea. De-asta vin oamenii să facă antrenamente sub îndrumarea lui.

În aprilie 2001, Bert Rodriguez a acceptat un nou elev. Îl chema Ziad Jarrah. Ziad și-a făcut pur și simplu apariția într-o zi la Centrul American I de Întreținere Fizică și a spus că auzise că Bert era bun. De ce îl alesese Ziad chiar pe Bert, dintre toți instructorii de arte marțiale răspândiți pe coasta Floridei, e de discutat. Poate că reputația ocultă unică a lui Bert îl convinsese sau poate că fusese vorba despre legăturile pe care le avea Bert în armată. În plus, Bert dăduse lecții cândva șefului pazei unui prinț saudit. Poate că asta fusese cheia.

Ziad i-a spus lui Bert că era un om de afaceri care călătorea foarte mult și voia să învețe cum să se apere singur dacă era atacat de un grup.

— Mi-a plăcut foarte mult de Ziad, a spus Bert Rodriguez când l-am sunat. Era foarte umil, foarte tăcut. Era într-o formă bună. Foarte harnic.

— Ce l-ai învățat? am întrebat.

— Priza de strangulare, a spus Bert. O folosești ca să adormi pe cineva sau ca să-l ucizi. I-am predat priza de strangulare și spiritul kamikaze. Îți trebuie un cod pentru care ai fi în stare să mori, o dorință de genul fă-o-sau-mori. Și asta-ți dă cel de-al șaselea simț, capacitatea de-a vedea *în* adversar și de-a ști dacă încearcă doar să te impresioneze. Da. I-am predat priza de strangulare și spiritul kamikaze.

Ziad era jucător de fotbal. Mai degrabă aș avea alături de mine într-o luptă un fotbalist decât o centură neagră în Tae Kwon Do. Jucătorul de fotbal poate să fenteze și să se ferească.

S-a lăsat tăcerea.

— Ziad era ca Luke Skywalker, a spus Bert. Știi când pășește Luke pe calea invizibilă? Trebuie să crezi că e acolo. Iar dacă crezi, chiar *este* acolo. Da. Ziad credea. Era ca Luke Skywalker.

Bert l-a antrenat pe Ziad vreme de șase luni. I-a plăcut de el, a simțit simpatie pentru felul dur în care acesta crescuse în Liban. I-a dat lui Ziad exemplare din trei dintre manualele sale de pregătire pentru lupta cu cuțitul, iar Ziad le-a dat mai departe unui prieten al lui, Marwan al-Shehhi, care locuia ceva mai încolo pe aceeași stradă, în camera 12 de la Panther Motel & Apartments din Deerfield Beach, Florida.

Știm asta pentru că, atunci când Marwan al-Shehhi a plecat de la Panther Motel & Apartments pe 10 septembrie 2001, a lăsat în urmă un manual de pilotaj pentru avioanele Boeing 757, un cuțit, o sacoșă din pânză neagră, un dicționar englez-german și trei manuale de arte marțiale scrise de Bert Rodriguez, omul pe care Stuart îl numise „cel mai Batalionul-Unu-Terra tip pe care-l cunosc".

Marwan al-Shehhi avea douăzeci și trei de ani când a plecat de la Panther Motel & Apartments, a zburat până la Boston, a schimbat avionul, a preluat controlul aeronavei care efectua zborul 175 și a intrat cu ea în turnul sudic de la World Trade Center.

Ziad Jarrah avea douăzeci și șase de ani când a preluat controlul cursei 93 a companiei United Airlines, avionul care s-a prăbușit pe un câmp din Pennsylvania în drum spre Washington, D.C.

— Știi ce? a spus Bert. Cred că rolul lui Ziad a fost de pirat cerebral. A trebuit să rămână în urmă, să se asigure că treaba a fost făcută cum se cuvine, că preluarea avionului a fost îndeplinită.

Bert s-a oprit.

— Dacă-ți iubești fiul și el devine ucigaș în masă, nu încetezi să-l iubești, nu-i așa?

Rolul lui Guy Savelli în Războiul împotriva Terorii a început când cinci-șase străini, la câteva zile distanță unul față de altul, l-au contactat prin e-mail și prin telefon în iarna lui 2003. L-au întrebat dacă avea puterea de-a ucide capre psihic. Guy a fost uluit. Nu voia să-și facă publicitate în dreapta și-n stânga pe tema asta. Cine erau oamenii ăștia? Cum de știau despre capre? A adoptat un ton indiferent și a spus: „Sigur să pot."

După care s-a dus glonț la telefon și a sunat la Forțele Speciale.

Toți cei care-l contactaseră, le-a spus el, erau *musulmani*, cu excepția posibilă a unui englez (eu). Ceilalți își trimiteau cu certitudine e-mailurile din țări musulmane, țări din axa răului, de fapt. Asta nu i se mai întâmplase lui Guy niciodată până atunci. Oare erau din al-Qaeda? Erau, oare, agenți de-ai lui bin Laden, care sperau să învețe cum să omoare capre cu privirea? Era acesta începutul unei noi subdivizii paranormale din al-Qaeda?

Forțele Speciale i-au dat instrucțiuni să se vadă cu mine, deoarece, după toate probabilitățile, eram și eu tot din al-Qaeda.

— Ai grijă ce-i spui, l-au sfătuit ei.

Forțele Speciale – am fost foarte surprins să aflu – îi dăduseră telefon lui Guy chiar în dimineața când îl vizitasem. În timp ce beam o cafea la Red Lobster, ei îi telefonaseră lui Guy și-i spuseseră: „Încă n-a apărut? Fii atent. Și

filmează-l. Prinde-l pe bandă. Vrem să știm cine sunt oamenii ăștia…"

Nu știu precis în ce moment pe parcursul zilei pe care am petrecut-o împreună a decis Guy că nu eram un terorist musulman. Probabil că atunci când am descoperit că fiica lui dansase cu Richard Gere în filmul *Chicago* și am țipat pițigăiat: „Catherine Zeta Jones a fost *strălucită* în filmul ăla!"

Nici măcar unui terorist bine acoperit din al-Qaeda nu i-ar trece prin minte să se comporte *atât* de efuziv.

Știu sigur că pe parcursul întregii noastre conversații despre hamster Guy încă era convins că nu eram ziarist. Când vorbisem despre „cititorii mei care aveau hamsteri", îmi aruncase o privire neîncrezătoare, deoarece credea că nu aveam nici un fel de cititori și că urma să raportez evenimentele zilei nu publicului, ci unei celule teroriste.

Acesta este motivul – mi-a explicat el – pentru care s-a creat o asemenea agitație când am observat instantaneul cu soldatul care ucidea o capră cu lovituri de karate. Nu era deloc o lovitură obișnuită, mi-a dezvăluit Guy. Era atingerea morții.

— Atingerea morții? am întrebat.

Guy mi-a vorbit despre atingerea morții. Era, a spus el, legendara *Dim Mak*, cunoscută și drept „palma tremurătoare". Atingerea morții este o lovitură foarte ușoară. Capra este departe de-a fi ucisă. Pielea nu-i este ruptă. Nu apar nici măcar vânătăi. Capra va sta acolo, cu o expresie amețită pe figură cam o zi, înainte să se prăbușească dintr-odată, moartă.

— Imaginează-ți să aibă al-Qaeda genul ăsta de putere, a spus Guy. Să te uiți fix e un lucru. Atingerea morții e cu totul altceva. De-asta am fost cu toții atât de înnebuniți când ai văzut poza. Încă nu știam dacă nu cumva erai din al-Qaeda.

Și așa s-a făcut că viața lui Guy a luat o nouă întorsătură ciudată. Oare avea să fie instructor de dans și de arte marțiale în timpul zilei și agent sub acoperire, infiltrat într-o până atunci necunoscută unitate paranormală din al-Qaeda noaptea?

Timp de alte câteva săptămâni, Guy și cu mine am ținut legătura.

— M-am întâlnit cu un *alt* departament, mi-a spus el în timpul unei convorbiri telefonice.

— Securitatea Statului? am întrebat.

— Nu-ți pot spune, a zis Guy. Dar tipii sunt siguri că unul dintre cei care m-au contactat e din al-Qaeda. Sunt *siguri* de asta.

— De unde știu? am întrebat.

— Numele se verifică, a spus Guy. La fel și numărul de telefon. Numărul de telefon e pe o *listă*.

— Ce ți-au spus cei de la informații? am întrebat.

— Au spus: „A, sigur. E unul dintre tipii ăia, cu siguranță."

— Al-Qaeda?

— Al-Qaeda, a spus Guy.

— Ești cumva *momeală*? am întrebat.

— Așa se pare, a spus Guy. Se cam complică lucrurile pe-aici.

— Ești momeală, am repetat.

— Eu îți zic, Jon, a spus Guy, oamenii ăștia de la informații mă văd ca pe-un câine. Un *câine*! Le-am spus: „Am familie." „Mda", au zis ei. „Să ai familie e foarte, foarte drăguț." Suntem de fapt niște consumabile. O să sfârșesc atârnând de-un stâlp de iluminat. Un nenorocit de *stâlp de iluminat*.

În acel moment, am auzit-o pe soția lui Guy spunând: „Al naibii de amuzant."

— Rămâi puțin pe fir, a zis Guy.

Guy și soția lui au discutat ceva pe înfundate.

— Soția spune că n-ar trebui să vorbesc așa la telefon, a zis el. Acum închid.

— Ține-mă la curent, am spus.

Și Guy m-a ținut. Pe măsură ce diversele scheme de învăluire a posibilei subdivizii paranormale din al-Qaeda se modificau, Guy mă ținea la curent cu evoluțiile. Planul A a fost ca Guy să-i invite pe acești oameni în America. Apoi tipii de la informații s-au răzgândit și i-au spus lui Guy: „Nu-i vrem *aici*."

Planul B, mult mai riscant, a fost ca Guy să călătorească în țara lor. Avea să le transmită o putere psihică relativ benignă și să raporteze în țară tot ce vedea și auzea.

Guy le-a spus: „La naiba, nici să nu vă gândiți."

Planul C a fost ca Guy să se vadă cu ei pe teren neutru – poate la Londra. Sau în Franța. Planul a mulțumit ambele tabere și a părut cel mai plauzibil.

— Mi-ar plăcea al naibii de mult să ne-ntâlnim acolo, a spus Guy.

Guy mi-a trimis un fragment de e-mail care, mi-a spus el, era „absolut neîndoielnic" scris de un agent din al-Qaeda. Textul era următorul:

```
Dragă domn Savelli,
Sper că sunteți bine și în formă. Eu sunt
ocupat de campion atul campion atul meu
are susces. Domn Savelli, vă rog îmi spuneți
dacă aplic pentru afiliat la Federația
dumneavoastră deci care e o precedură
vă rog spuneți un detal.
```

Și asta a fost tot. Se părea că se desfășura unul dintre cele două scenarii. Fie Guy era în vârtejul unei senzaționale operațiuni de atragere în cursă a dușmanului, fie un tânăr entuziast al artelor marțiale care nu voia decât să se alăture federației lui Guy era pe cale de-a fi trimis în Golful Guantanamo. Tot ce puteam face era să așteptăm.

6. privatizarea

Până aici, aceasta a fost o poveste despre lucruri secrete întreprinse clandestin în cadrul bazelor militare din Statele Unite. Din când în când, rezultate tangibile ale acestor strădanii și-au făcut drum în viața de toate zilele, dar întotdeauna la mare depărtare de rădăcinile lor supranaturale. Nici unul dintre cei care au intrat în contact cu Spuma Lipicioasă a colonelului Alexander, spre exemplu – nu prizonierii lipiți de celule, nici echipele televiziunilor care au filmat folosirea ei parțial dezastruoasă în Somalia și nici măcar, aș spune, soldații care au cărat-o în Irak în speranța de-a o împrăștia peste armele de distrugere în masă – nu a fost conștient că era produsul unei inițiative paranormale de la sfârșitul anilor 1970.

Pe neașteptate însă, în 1995, o bucată palpabilă a acestei nebunii s-a scurs din comunitatea militară în lumea civilă. Omul care a produs scurgerea a fost un copil-minune rătăcit al generalului Stubblebine.

Iată ce s-a întâmplat.

În copilăria ei, derulată în anii 1970, lui Prudence Calabrese îi plăcea foarte mult să se uite la serialul SF de televiziune *Dr. Who* și la documentarele științifice. Prudence a crescut într-o casă părăginită din Noua Anglie. Când părinții ei ieșeau în oraș sâmbătă seara, copiii își scoteau tăblițele cu alfabetul scris pe ele și pendulul, și încercau să intre în contact cu spiritul fostei proprietare, care se părea

că se spânzurase în hambar din cauză că era alcoolică și nu se înțelegea deloc cu vecinii. Copiii organizau ședințele de spiritism în cadrul petrecerilor în pijamale.

— Voiam să avem trăiri neobișnuite, mi-a spus Prudence când ne-am așezat la masa ei din bucătărie din Carlsbad, San Diego. Ne adunam cu toții, aprindeam lumânări, stingeam luminile și încercam să facem masa să se ridice de la pământ doar atingând-o.

— S-a ridicat vreodată? am întrebat-o.

— Păi, da, a zis Prudence. Dar eram copii. Gândindu-mă acum înapoi, nu sunt sigură dacă nu cumva fiecare punea un strop de efort în plus și-o făcea să se ridice.

— Cu genunchii? am spus.

— Mda, a recunoscut Prudence. Greu de spus.

Uneori, Prudence și prietenele ei dădeau fuga afară și încercau să zărească vreun OZN. O dată chiar li s-a părut că-l văzuseră.

Prudence a intrat la universitatea locală, dar a rămas însărcinată la optsprezece ani, așa că s-a lăsat de facultate și a început să administreze un parc de rulote împreună cu primul ei soț, Randy. Și-a luat o a doua slujbă de seară, ca dansatoare într-un costum de purcică la carnavalul local, s-a apucat iarăși de școală, a studiat fizica, s-a lăsat, a mai avut patru copii, le-a predat dansul din buric pensionarilor în Indiana și în cele din urmă a ajuns să stea cu un soț nou, pe nume Daniel, într-un apartament din Atlanta, ocupându-se de o afacere de web design. Acolo, în 1995, Prudence a deschis într-o seară televizorul. Pe ecran a văzut un militar.

— Ce spunea? am întrebat-o pe Prudence. N-a spus că era un Obi-Wan-Kenobi[1] în carne și oase?

1. Personaj din filmul *Războiul stelelor* (*n.tr.*).

— Exact astea au fost cuvintele pe care le-a folosit, a zis Prudence. „Un Obi-Wan-Kenobi în carne și oase."

— Angajat al armatei Statelor Unite?

— Angajat al armatei Statelor Unite, a confirmat Prudence.

— Și până atunci nimeni nici măcar n-a știut că oamenii ăia existau? am întrebat.

— Mda, a zis Prudence. Până atunci fuseseră ținuți într-un secret desăvârșit. Tipul a vorbit despre cum își folosea numai mintea pentru a avea acces la orice în univers. Și cum armata l-a folosit, pe el și pe alți spioni psihici ca el, pentru a evita războaie și pentru a descoperi lucruri secrete despre alte țări. A spus că se numeau clarvăzători. Da. Potrivit relatării lui, făcea parte dintr-o echipă de spioni psihici, iar el era unul dintre conducătorii unității. Și pur și simplu nu arăta cum te-ai fi așteptat. Nu arăta ca și cum ar fi avut supraputeri.

— Cum arăta?

Prudence a început să râdă.

— Era scund, slab-mort și avea o frizură aiurită de prin anii șaptezeci și mustață. Și nici măcar nu arăta ca un militar, că de spion psihic, ce să mai vorbim. Arăta exact ca un ciudat, unul pe care-l vezi pe stradă.

Bărbatul de pe ecran a spus că avea acces la secrete de cel mai înalt nivel. A spus că știa locul exact unde se aflau Saddam Hussein și chivotul pierdut al legământului. Prudence a fost fascinată. Uitându-se la televizor, de mult uitatele pasiuni ale copilăriei i-au revenit în minte: plăcuța pe care era scris alfabetul pentru comunicarea cu spiritele, serialul *Dr. Who,* proiectele pe care le făcea la școală în orele de științe naturale.

— Mi-am adus aminte de ce eram atât de pasionată de SF și de citirea poveștilor ălora despre oameni cu capacități paranormale și despre extratereștri, a spus ea.

Prudence a decis în acel moment că asta voia să facă în viață. Voia să fie la fel ca bărbatul de la televizor, să știe lucrurile pe care le știa el, să vadă lucrurile pe care le vedea el.

Bărbatul de la televizor era maiorul Ed Dames.

Generalul Stubblebine fusese fericit să discute cu mine despre neputința lui de-a trece prin zid și de-a levita, precum și despre aparenta lui nereușită de-a stârni interesul Forțelor Speciale pentru inițiativa lui de explodare a inimilor animalelor. Mi-a relatat acele întâmplări pe un ton jovial, deși nu puteau fi amintiri bune pentru el. Singura dată pe parcursul întâlnirilor noastre când o umbră de suferință i s-a așternut pe chip a fost când conversația a ajuns la subiectul copilului său minune, Ed Dames.

— M-a supărat foarte rău c-a vorbit, a spus el. Parcă-l văd, taca-taca-taca-taca, a adăugat cu tristețe. Dac-ar trebui să aibă cineva un căluș în gură, ăla ar fi Ed Dames. În mod *limpede* s-a trezit să vorbească atunci când ar fi trebuit să asculte. Foarte supărător, să știi.

— De ce?

— Făcuse același jurământ pe care-l făcusem și eu: „Jur că nu voi divulga." Dar n-a ținut cont de nimic și a vorbit.

Și-a umflat pieptul.

— „Am fost unul dintre ei!" A vrut să se dea mare.

Ed Dames fusese unul dintre cei pe care generalul Stubblebine îi recrutase personal. Când generalul a preluat comanda unității secrete de spioni psihici, a permis unui grup de amici entuziaști din interiorul armatei să se alăture programului. Cercetarea în domeniul paranormalului făcută de guvern până în acel moment fusese centrată, în esență, în jurul a trei oameni: un fost polițist și constructor autorizat, pe nume Pat Price, și doi soldați, Ingo Swann și Joe McMoneagle. Aceștia trei erau priviți de toată lumea,

cu excepția celor mai înrăiți sceptici, ca având un fel de talent neobișnuit. (Talentul lui McMoneagle se pare că s-a manifestat în urma căderii dintr-un elicopter, în Vietnam.)

Dar generalul Stubblebine credea cu pasiune în doctrina Batalionului Unu Terra, anume că fiecare ființă omenească era capabilă să săvârșească miracole supranaturale și astfel a deschis larg ușa unității secrete, iar Ed Dames a fost unul dintre oamenii lui.

În copilărie, Ed Dames fusese extrem de pasionat de Yeti, OZN-uri și filme SF. Auzise zvonuri despre unitate în timp ce era detașat la mică distanță de spionii psihici, la Fort Meade, așa că a făcut o cerere la generalul Stubblebine pentru a fi admis. Probabil de asta continuă generalul să fie atât de supărat pe Ed Dames, la nouă ani după ce Prudence l-a urmărit dezvăluind secretele unității la televizor în acea seară. Poate că se simte parțial răspunzător pentru lucrurile cumplite care s-au întâmplat în continuare și în care a fost implicată și Prudence.

În 1995, pe neașteptate și în mod repetat, Ed a prins să bată toba în stil mare. A început să apară în spectacole TV și în emisiuni la radio. N-a menționat holbatul la capre, nici trecutul prin zid și nici Batalionul Unu Terra, însă a vorbit cu încântare despre unitatea paranormală secretă.

Dar abia emisiunea lui Art Bell l-a transformat cu adevărat pe Ed într-un superstar.

Art Bell emite din orășelul de deșert Pahrump, Nevada. Pahrump apare rareori la știri, deși o dată a ajuns și el cap de afiș, ca având cea mai mare rată a sinuciderilor din întreaga Americă. Nouăsprezece dintre cei treizeci de mii de orășeni din Pahrump sunt înclinați să se sinucidă în fiecare an. Pahrump găzduiește, de asemenea, cel mai cunoscut bordel din lume, Ferma Puicuțelor, de care, la doar câteva străzi prăfuite, se află locuința lui Art Bell. Aceasta este albastră, lăbărțată, închisă cu gard și înconjurată de antene.

O fi stând Art Bell la mama naibii și o fi emisiunea lui difuzată în puterea nopții, dar omul are contracte stricte de difuzare cu peste cinci sute de stații AM pentru o audiență estimată undeva în jurul a optsprezece milioane de americani.

Cel mai mult, mi s-a spus, a avut patruzeci de milioane de ascultători, mulți dintre ei atrași de apariția lui Ed Dames. Dames a ajuns să fie un fel de accesoriu permanent al emisiunii. Iată un extras tipic dintr-una din aparițiile sale din 1995.

ART BELL: Dacă vă amintiți, guvernul investește de mulți ani o grămadă de bani, de timp și de eforturi în clarviziune. Așadar, nu-i chiar atât de nebunesc pe cât ar putea părea. Am reușit să-l am pe maiorul Ed Dames la celălalt capăt al firului. Știu că este foarte, foarte târziu. Domnule maior, bun venit în programul nostru.

ED DAMES: Mulțumesc, Art.

ART BELL: Ce ne puteți spune?

ED DAMES: Ei bine, pe lângă instrucție și contractele de nivel înalt pe care le îndeplinim pentru diverse agenții – de urmărire a teroriștilor pentru guvern –, avem date care arată că un număr de nou-născuți umani au să moară în curând, *mulți* nou-născuți umani... Se pare că există un virus SIDA al bovinelor care se dezvoltă la ora actuală. Acest virus SIDA al bovinelor va deveni un pericol toxicologic pentru nou-născuții umani, care vor muri în număr relativ mare.

ART BELL: Dumnezeule. Of... Și nu există scăpare?

ED DAMES: Nu, se pare că nu.

ART BELL: O, Doamne, dar astea-s vești *oribile*.

Art Bell a jucat rolul de gazdă pentru numeroși profeți de nenorociri de-a lungul anilor, dar acesta, în mod senzațional, era un maior din armata Statelor Unite, care avea acces la secrete de cel mai înalt nivel. Da, milioane de nou-născuți americani erau în mare pericol să contracteze SIDA de la băutul laptelui de vacă infectat. Asta era, a spus Dames, ceva ce percepuse el însuși, pe cale psihică, pe când era încă în armată, și le pasase informația superiorilor săi.

Prin urmare, ofițerii cu gradele cele mai mari din Spionajul Militar știau și ei.

Art Bell a rămas fără aer la aflarea faptului că vestea despre acest cataclism iminent ajunsese până sus de tot.

Mai mult, a spus Ed, niște vânturi de 480 de km pe oră aveau să devasteze America în scurt timp, măturând de pe câmpuri tot grâul, și toată lumea va trebui să stea înăuntru cam pentru tot restul vieții.

— Era grozav! și-a amintit Prudence la masa ei de bucătărie din San Diego. Astea au fost zilele de glorie ale clarviziunii. Oamenii erau foarte surescitați în legătură cu asta. Părea ceva fantastic. Ed Dames a devenit imediat unul dintre intervievații cei mai apreciați *dintotdeauna* ai lui Art Bell. A spus că aveam să fim prăjiți de-o explozie solară uriașă, care avea să șteargă de pe fața pământului cea mai mare parte a viețuitoarelor. Și a spus că o cometă care se apropia, Hale-Bopp, urma să lase să cadă pe pământ un agent patogen al plantelor.

— Chiar așa? am întrebat.

— Da. A spus că o rasă de extratereștri au prins de Hale-Bopp o canistră, iar cometa avea să lase canistra asta să cadă pe pământ și nu știu ce fel de virus o să iasă din ea și-o să mănânce toate plantele vii, iar noi o să trebuiască să ne hrănim cu râme și să trăim în subterane.

Prudence a râs.

— A spus Ed Dames asta?

— O, da! Și-a avut și date exacte. A spus că povestea avea să se întâmple prin februarie 2000.

Am râs amândoi.

— Și cu SIDA bovinelor ce era? am întrebat.

— SIDA bovinelor! a spus Prudence.

A devenit serioasă.

— Vaca nebună, a spus ea.

Între 1995 și astăzi, în plus față de SIDA bovinelor și vânturile de 480 de km la oră, maiorul Ed Dames a prezis public următoarele (cele mai multe dintre ele în cadrul emisiunii lui Art Bell): femeile marțiene gravide, care trăiesc în subteran, în deșert, vor ieși la lumină ca să fure fertilizatoare de la companiile americane; se va descoperi că SIDA pornise de la câini, nu de la maimuțe; mucegaiuri zburătoare ieșite din niște cilindri sosiți din spațiul extraterestru vor distruge toate culturile; existența lui Satana, a îngerilor și a lui Dumnezeu va fi dovedită mai presus de orice îndoială; și un trăsnet asupra unui teren de golf îl va ucide pe președintele Clinton în 1998.

— Printre astea, a spus Prudence, Ed a vorbit despre experiența lui în armată. Asta a făcut ca toate chestiile absurde să pară mult mai reale și tangibile. Guvernul n-a negat că Ed era spion psihic și i-a lăudat eforturile. Ed a câștigat *medalii*. A fost trecut în rezervă cu onoruri. Totul în legătură cu el s-a verificat.

— Câteodată trebuie să li se fi părut unora dintre ascultătorii lui Art Bell ca și cum ar fi tras cu urechea la întâlnirile la nivel înalt de la Pentagon, am spus.

— Suna *foarte* real, a zis Prudence. Vorbea despre cum băgase armata douăzeci de milioane de dolari din banii contribuabililor în cercetări, așa că totul avea sens.

Ceea ce nu știau ascultătorii lui Art Bell era că Ed Dames era un spion psihic militar atipic. Majoritatea colegilor lui din unitatea secretă de la Fort Meade își petreceau cea mai

mare parte a timpului văzând psihic lucruri extrem de plictisitoare – în mare parte, coordonate geografice. În acest timp, Ed ajungea psihic la concluzia că monstrul din Loch Ness era fantoma unui dinozaur. Dacă vreunul dintre mai incolorii contemporani ai lui Ed ar fi decis să trăncănească despre secretele unității lor și s-ar fi dus la Art Bell să vorbească despre coordonate geografice, mă îndoiesc că milioanele de ascultători ar fi fost chiar atât de fascinate.

Poate că apariţiile în presă ale lui Ed au grăbit sfârșitul unității secrete. CIA a scos-o oficial de la secret și a închis-o în 1995. Infanteriștii generalului Stubblebine încercaseră să fie paranormali în cea mai mare parte a carierei lor, iar acum totul se termina. După ani de existență simultană într-o lume în care de obicei alergau înainte și înapoi prin timp și spațiu – în sufrageria lui Noriega din Panama City într-un moment, furișându-se psihic prin palatele lui Saddam Hussein din Irak în următorul –, și într-o lume mai banală, în care statutul lor de soldați angajați într-o operațiune secretă le nega dreptul la un filtru de cafea și la un buget de întreținere a clădirii, s-au trezit într-o lume care era, probabil, cea mai stranie dintre toate: lumea civilă.

Pentru o vreme, la jumătatea anilor 1990, poate că s-ar fi putut face o grămadă de bani. Ed Dames s-a mutat în Beverly Hills, unde s-a apucat de întâlniri la nivel înalt cu oameni cu putere de decizie de la Hollywood. A început să aibă de-a face cu Hanna și Barbera, realizatorii lui *Scooby-Doo*, în legătură cu posibilitatea de-a se transforma pe sine însuși într-un personaj de desene animate dintr-o emisiune pentru copii sâmbătă dimineața, despre supersoldați care își foloseau puterile psihice pentru a-i învinge pe răufăcători. A înființat o școală de instruire a spionilor psihici, taxându-i pe elevi cu 2 400 de dolari pentru un „program de patru zile extrem de personalizat (un singur elev pe sesiune) și riguros".

Mottoul companiei lui era: „Învață clarviziunea de la Maestru".

Într-o sâmbătă, în timpul verii, Ed Dames și cu mine am mers prin Maui cu Jeepul lui. (La fel ca Jim Channon și sergentul Glenn Wheaton, care a fost primul care mi-a mărturisit că Forțele Speciale întreprinseseră activități secrete de fixare a caprelor cu privirea la Fort Bragg, Ed își stabilise o locuință în insulele hawaiiene.)

Ed purta ochelari de soare mari, cu lentile care-i acopereau chipul până dincolo de tâmple – ochii îi erau singura parte a feței pe care i se arăta vârsta. Ed are acum cincizeci și cinci de ani, dar în rest totul în înfățișarea lui este de adolescent – părul de surfer, jeanșii sfâșiați, energia maniacală. Ținea un pahar cu cafea de la Starbucks într-o mână și conducea Jeepul cu cealaltă.

— Au fost unii oameni din armată supărați pe tine pentru c-ai dat în vileag existența unității secrete în emisiunea lui Art Bell? l-am întrebat.

— Supărați? a spus el. Furioși? Mânioși? Sigur că da.

— Care-a fost motivul pentru care-ai făcut-o? l-am întrebat.

— N-am avut nici un motiv, a ridicat Ed din umeri. N-am avut nici un fel de motiv.

Ne-am continuat cursa. Ne aflam pe șoseaua care mergea de-a lungul țărmului.

— M-am mutat aici pentru pacea și frumusețea locului, a spus Ed. Dar da, undeva departe se află niște lucruri foarte, foarte urâte. Lucrurile o să se posomorască. Lucrurile o să devină urâte. Ăsta este un loc în care-i bine să te afli când o să se-ntâmple astea.

— Ce-o să se-ntâmple?

— O să murim cu toții! a spus Ed și a râs.

Dar după asta a spus că vorbise serios.

— În deceniul următor, omenirea o să asiste la câteva dintre cele mai catastrofale schimbări ale civilizației pe care le-a văzut în istoria ei. Schimbări ale pământului. Genul de lucruri profețite în Biblie.

— Cum ar fi molimele? am întrebat.

— Nu, aia-i nimic, a spus Ed.

— Mai rău decât molimele?

— Molimele o să pustiască rasa umană, dar eu vorbesc chiar despre schimbări ale Pământului și nu glumesc deloc.

— Vulcani și cutremure?

— Axa Pământului o să se clatine, iar asta o să agite oceanele, a spus Ed. Din punct de vedere geofizic, în deceniul care vine ne așteptă călătoria plină de peripeții a Dommului Broscoi[1].

— Astea sunt lucruri pe care le-ai văzut psihic? am întrebat.

— De multe, multe ori, a zis Ed.

— Prudence spune că faptul că a deschis o dată televizorul în Atlanta și te-a văzut a fost elementul care i-a stârnit pentru întâia oară interesul pentru clarviziune, am murmurat.

S-a lăsat tăcerea. Am vrut să cântăresc reacția lui Ed la auzul numelui lui Prudence. Se întâmplaseră multe lucruri cumplite și eram curios să văd dacă avea să tresară, dar n-a făcut-o. În schimb, a devenit vag.

— Majoritatea oamenilor care practică clarviziunea pe străzi la ora actuală sunt fie elevii mei, fie elevi de-ai elevilor mei, a spus el.

Asta era adevărat. Deși mulți dintre foștii asociați militari ai lui Ed și-au deschis în cele din urmă propriile școli de instruire, după închiderea unității, Ed a declanșat o campanie în care a insinuat că toți ceilalți spioni psihici secreți

1. Temă a parcului de distracții Disneyland din Florida (*n.tr.*).

îi erau inferiori psihic. Manevra a dat rezultate. În timp ce casa lui Ed din Maui se află într-o comunitate fabulos de opulentă și protejată din apropierea plajei, unii dintre foștii săi colegi – cum ar fi sergentul psihic Lyn Buchanan – sunt nevoiți să-și câștige pâinea muncind din greu ca informaticieni și altele. Lyn Buchanan este o figură legendară în circuitul OZN-iștilor, dar personalitatea lui blândă i-a refuzat ocazia de a-și săpa o nișă în sectorul privat și însângerat de o concurență tot mai nemiloasă al spionajului psihic.

Prudence a vrut ca Ed s-o învețe să fie spion psihic, „Dar n-a avut nici un loc liber", a spus ea. „Avea calendarul făcut pe doi ani înainte. Toți voiau să fie spioni psihici ca Ed Dames."

Așa că s-a mulțumit cu a doua opțiune – un lector în științe politice care își avea sediul în Atlanta. Numele lui era Courtney Brown.

Calificările lui Courtney Brown erau impresionante. Poate că nu era un spion militar de vârf, dar era un profesor universitar de la o instituție foarte apreciată, a cărei „declarație de intenție", după cum era subliniat în materialele promoționale, era „să excelеze în descoperiri, să genereze înțelepciune, să inculce integritate și onoare, să fixeze standarde care să fie urmate de alții, să fie căutată și prețuită pentru opinia sa și să facă descoperiri care să aducă beneficii omenirii."

— A fost uimitor pentru mine, a spus Prudence. Doctorul Courtney Brown a fost primul elev civil pe care-l avusese vreodată Ed Dames și care, după aceea, își înființase propria școală de profil, Institutul Farsight din Atlanta. Eu eram tot în Atlanta. Trăiam în singurul oraș în afară de LA în care ți se putea oferi instruire în clarviziune. Așa că m-am înscris imediat!

Doctorul Courtney Brown este chipeș și deștept, cu ochi mari și nevinovați, și cu o atitudine academică. După ce

urmase un curs de opt zile, ca elev unic, cu Ed Dames, a început să predea propria versiune a metodei Dames multor discipoli.

Brown și Prudence au devenit prieteni foarte buni. Ea avea grijă de website și de jurnalul lui personal. Stăteau împreună în subsolul casei doctorului Brown și își spionau psihic țintele favorite, extraterestri, fiare mitice și așa mai departe, aceleași lucruri fantastice pe care obișnuia să le vadă cu ochii minții Ed Dames înăuntrul unității militare.

În iulie 1996, Prudence a primit un telefon de la Art Bell. Milioanele lui de ascultători ajunseseră să fie înnebuniți după Ed Dames și voiau să audă orice în legătură cu el. Era oare doctorul Brown disponibil pentru a apărea în emisiune?

— Fiecare zi era o nouă aventură, mi-a spus Prudence, dar asta a fost cea mai mare dintre toate.

În emisiune, Art Bell l-a întrebat pe Courtney Brown dacă era de acord cu maiorul Dames în privința „imensului număr de nou-născuți care aveau să moară" și a iminentelor „vânturi extraordinare pe Pământ".

COURTNEY BROWN: În mod hotărât, se apropie schimbări climatice.

ART BELL: Cum ar fi?

COURTNEY BROWN: În timpul vieții copiilor noștri, vom începe să pătrundem într-un scenariu de tip *Mad Max*. E cât se poate de limpede în acest moment că până la urmă civilizația trebuie să se-apuce de săpat și să intre în adăposturi subterane.

ART BELL: *Adăposturi subterane*, domnule profesor Brown?

COURTNEY BROWN: Da. Oamenii se dezbină. Sistemele politice se destramă. Sunt găști care bântuie la suprafață.

Populația trăiește, în esență, în buncăre subterane. Majoritatea oamenilor trebuie să se lupte din greu ca să iasă la suprafață.

ART BELL: Ei bine, îmi cer scuze pentru că spun „fir-ar să fie", domnule doctor Brown. Dac-ați ști cât de mult seamănă ceea ce spuneți cu ceea ce-a spus maiorul Dames, cred că v-ați pune pe săpat.

Civilii care se pregătiseră cu Ed Dames păreau a moșteni disprețul profesorului lor pentru foștii săi colegi. În emisiunea lui Art Bell, Courtney Brown a spus că aceștia nu erau echipați intelectual pentru a se ocupa de produsele secundare mai profunde ale propriilor descoperiri psihice. Spre exemplu, dacă CIA i-ar cere unui spion psihic să-l vâneze pe Saddam Hussein și dacă, în timp ce s-ar strecura printr-un palat din Bagdad, spionul s-ar întâmpla să dea peste un extraterestru ascuns în umbră, spionul pur și simplu și-ar vedea de drum până l-ar găsi pe dictator. Desigur, le-a sugerat Courtney Brown ascultătorilor lui Art Bell, orice spion psihic care să-și merite numele s-ar opri și s-ar lua la luptă cu extraterestrul, dar, vai, nu și spionii psihici militari. Art Bell a fost de acord că asta părea o nebunie – și o vorbărie goală despre ocazii pierdute.

ART BELL: Dumneavoastră ați întreprins o serioasă cercetare profesionistă asupra lui Marte, nu-i așa?

COURTNEY BROWN: Ei bine, am studiat două specii de extratereștri – o specie numită cenușiii și pe marțieni. Cu mult timp în urmă, pe vremea când dinozaurii umblau pe Pământ, a existat o veche civilizație marțiană...

Când civilizația marțiană a fost rasă de pe fața planetei de un cataclism planetar întâmplat pe Marte pe timpul

dinozaurilor, a explicat doctorul Courtney Brown, „Federația Galactică a desemnat un grup de salvare format din cenușii" pentru a-i salva.

— Au fost salvați numeroși marțieni, a spus el.

— Luați de pe planetă? a întrebat Art Bell.

— Da, a zis Courtney Brown. Dar acum sunt în peșteri subterane, înapoi pe Marte. Sunt fericiți c-au fost salvați, dar le-ar fi plăcut mult să fi fost aduși pe Pământ. Problema e că sunt, în esență, pe o planetă moartă. Trebuie să plece. Sunt între ciocan și nicovală. Sunt nevoiți să părăsească Marte. Trebuie să vină-ncoace. Însă planeta asta e populată de o specie umană ostilă și agresivă, care are filme despre invazii ale marțienilor, iar marțienii sunt ei înșiși înspăimântați. Rezultatele clarviziunii în această chestiune sunt absolut neechivoce.

Courtney Brown a spus că marțienii ar urma să sosească, fără îndoială, pe Pământ în doi ani. Art Bell a pus imediat întrebarea care-i chinuia, era de presupus, pe ascultătorii mai de dreapta, anti-imigrație:

ART BELL: O întrebare importantă. Câți marțieni există?

COURTNEY BROWN: Nu vor provoca o problemă populațională. Probabil că sunt destui ca să populeze un oraș de dimensiuni rezonabile.

ART BELL: Ăsta-i un număr mic, într-adevăr.

COURTNEY BROWN: Ai putea întreba, care-i stimulentul? De ce să-i ajutăm? Oamenii chiar mi-au spus: „Să lăsăm deoparte altruismul de-a ne căpăta un nume bun în galaxie. De ce să ajutăm pe cineva? Am avut probleme să-i acceptăm pe refugiații cambodgieni și vietnamezi la sfârșitul războiului din Vietnam, și-atunci de ce să-i ajutăm pe marțieni?"

Răspunsul lui Courtney pentru acești pământeni izolaționiști a fost: să lăsăm deoparte altruismul. Marțienii au „un avans tehnologic de o sută cincizeci de ani față de noi. Imaginați-vă că cineva ca Saddam Hussein le spune: «Hei, vreți un loc unde să aterizați? Ia veniți încoace»".

De asta, a declarat Courtney Brown, cu oarecare insistență în ton, era obligatoriu ca guvernul Statelor Unite să profite de ocazie și „să pună navele marțienilor sub comanda NATO. Să-i aducă pe marțienii aceia în țară urmând toate procedurile cuvenite ale imigrării".

În acest punct, Art Bell și-a exprimat îngrijorarea că „oamenii disperați fac lucruri disperate". Chiar dacă marțienii erau în sine persoane pașnice, condițiile nesigure de trai din peșterile de pe Marte i-ar putea face în mod neașteptat și nerecunoscător violenți când americanii ar veni să-i salveze. Nu se întâmplase la fel în Grenada și în Vietnam?

Courtney Brown l-a asigurat că-i înțelegea îngrijorarea, însă asta nu avea să se întâmple.

Prudence considera că, în fond, Courtney fusese sclipitor în emisiunea lui Art Bell.

— Carisma lui îți sărea din undele aeriene drept în poală, a spus ea. Îi simțeai sinceritatea și tandrețea în timp ce rostea cuvintele.

Și, pe când Prudence asculta emisiunea din acea noapte, a sunat telefonul.

— Pru, a spus vocea. Sunt Wolfie.

Wolfie era, potrivit lui Prudence, pseudonimul de Internet al unei femei pe nume Dee, logodnica unui prezentator de știri radio din Houston, pe care-l chema Chuck Shramek. Prudence îi întâlnise pe Dee și pe Chuck într-un chat room de pe Internet; schimbaseră e-mailuri, dar nu-și vorbiseră niciodată.

— Pru, a spus Dee, am să-ți arăt ceva. Chuck a făcut o fotografie a cometei Hale-Bopp și se vede ceva lângă ea. Ți-o trimit acum.

În acel moment, inboxul e-mailului lui Prudence a început să pâlpâie intermitent. Prudence a deschis atașamentul și a găsit o fotografie. Chuck, a spus Dee, o făcuse printr-un telescop montat în grădina din spate a locuinței lor. Era astronom amator. Lângă cometa Hale-Bopp, în partea dreaptă a imaginii, părea să se vadă un fel de obiect.

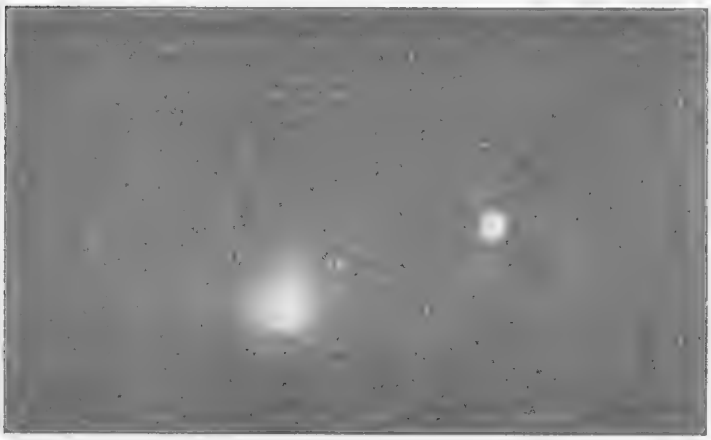

Când Prudence a văzut fotografia, a scos un țipăt.

— Obiectul însoțitor, mi-a spus ea, strălucea mai puternic decât orice stea.

În zilele care au urmat, Prudence, Courtney Brown și alți studenți de-ai lui Courtney s-au pus serios pe treabă ca să observe psihic obiectul în forma planetei Saturn de lângă cometa Hale-Bopp.

— Și am descoperit, a spus Prudence, că era artificial. Și nu era o eroare a aparatului de fotografiat al lui Chuck. Era un obiect adevărat. Extraterestru, ca origine. Arăta ca

un uriaș obiect rotund din metal și avea o mulțime de adâncituri. Concavități. Avea de asemenea niște antene, niște tuburi care ieșeau în afară. Obiectul venea drept spre noi. Și am fost foarte entuziasmați. Courtney Brown l-a sunat imediat pe Art Bell.

Pe 14 noiembrie 1996, Art Bell a anunțat doi invitați în emisiune: Chuck Shramek și Courtney Brown.

ART BELL: Chuck, bun venit în emisiunea noastră.

CHUCK SHRAMEK: Mulțumesc, Art. E grozav să mă aflu aici.

ART BELL: Ești astronom amator, nu-i așa?

CHUCK SHRAMEK: De la opt ani. Acum am patruzeci și șase.

ART BELL: Așadar, nu chiar *atât* de amator!

CHUCK SHRAMEK: Ha, ha, ha!

Chuck a început să își descrie fotografia, cum ajunsese s-o facă și cât de tare începuse să-i bată inima când și-a dat seama că obiectul – „însoțitorul" cometei Hale-Bopp – nu era o stea, pentru că își verificase harta stelară și nu exista nici o asemenea stea în vecinătatea cometei.

CHUCK SHRAMEK: Ăsta este un obiect foarte mare. Și se pare că are inele ca ale lui Saturn.

ART BELL: Ce-ar putea fi?

CHUCK SHRAMEK: Ei bine, cred că asta e în zona de competență a lui Courtney. Eu n-am idee.

ART BELL: Așadar, cam așa stau lucrurile. Îi mulțumim lui Chuck din Houston. O să-l întrebăm pe Courtney Brown ce-i cu toate astea. Poate că el o să ne fie de ajutor. Presupun că e în stare.

După pauză, Courtney Brown a oferit bomba – rezultatul studiului psihic făcut de el, de Prudence și de Institutul Farsight asupra fotografiei lui Chuck Shramek.

ART BELL: Am văzut fotografia cometei Hale-Bopp și e într-adevăr ciudată. Se vede ceva foarte mare acolo. N-am idee ce anume, dar indiferent ce este, e real. Ei bine, domnule profesor, ce naiba o fi?

COURTNEY BROWN: Sunt dispus să vă spun. Vreți?

ART BELL: Spuneți-mi.

Courtney a încercat să pară științific și rece, dar n-a fost în stare să-și ascundă emoția.

COURTNEY BROWN: Informația pe care mă pregătesc să v-o dau are o asemenea amploare și este atât de greu credibilă, încât o să spuneți: cum e posibil așa ceva? Nu uitați, am un doctorat.

ART BELL: Corect.

COURTNEY BROWN: Acest obiect este de aproximativ patru ori mai mare decât planeta Pământ și se îndreaptă spre noi. Se pare că are tuneluri prin el. Și se deplasează prin mijloace artificiale. Este sub control inteligent. E un vehicul. Și există un *mesaj* care vine dinspre el.

ART BELL: Ohoho! Există un mesaj care vine dinspre el?

COURTNEY BROWN: Aceste ființe încearcă să comunice într-un fel cu noi. Acest obiect *simte*. Este viu. *Cunoaște*. Este ceva de genul obeliscului din *Odiseea spațială: 2001*. Are goluri prin el. Asta e bine. Epoca noastră de ignoranță, epoca noastră de întuneric se-apropie de sfârșit. Pătrundem într-o epocă de *măreție*. Și mai sunt *și altele* în drum spre noi!

ART BELL: *Cum?*

COURTNEY BROWN: Doamne... Doamne...

ART BELL: Mai sunt *și altele* în drum spre noi? Oameni buni, să știți că asta nu-i o emisiune care parodiază *Războiul Lumilor*. Sunt știri de ultimă oră. Mă simt de parcă m-ar fi izbit un baros.

COURTNEY BROWN: Art, asta e de-adevăratelea.

A urmat o scurtă tăcere, după care Art Bell a vorbit, iar vocea i-a tremurat ușor.

ART BELL: Cumva, am simțit întotdeauna c-o să fiu pe recepție pentru asta.

În acea noapte, site-ul lui Art Bell s-a blocat din cauza traficului intens al ascultătorilor care încercau să se logheze ca să vadă fotografia lui Chuck Shramek. În sfârșit, în numai câteva luni – pe la mijlocul lui martie 1997, de fapt – aveau să vină marțienii.

Un lucru extraordinar în legătură cu Internetul este felul cum poate să înghețe și să păstreze anumite momente. Dacă te apuci să cauți serios, poți găsi gândurile unora dintre ascultătorii lui Art Bell din acea noapte, așa cum le-au redactat ei, emoționați, cu radioul deschis alături:

```
Chiar se întâmplă lucrurile astea? Frate,
e incredibil!! La Art Bell în emisiune tocmai
s-a anunțat că niște astronomi văd chiar acum,
DINTR-ODATĂ, un obiect uriaș, care seamănă
cu Saturn, lângă cometa noastră Hale-Bopp!
Este sub control inteligent și este în legătură
cu ființe ETI!

Dragi prieteni,
   Tastez furibund, pe măsură ce se difuzează
această știre incredibilă.
```

FLASH!!! Se îndreaptă spre Pământ un obiect ceresc de patru ori mai mare decât Terra, ținându-se ață după cometa Hale-Bopp; o sferă înconjurată de inele, o sursă de lumină proprie, cu suprafața uniform netedă și luminiscentă.
Oare este venirea Anticristului?

Prudence a fost și ea în emisiunea lui Art Bell, la câteva zile după aceea, pentru a-și prezenta concluziile psihice despre însoțitorul cometei Hale-Bopp. Ea și Courtney Brown au fost potopiți de telefoane și e-mailuri.

— Mii de e-mailuri, a spus Prudence. Le-am trimis multora un răspuns standard, pentru că pur și simplu nu poți răspunde lumii întregi. Trebuie să alegi cu grijă.

Un e-mail, dintre mii de altele, i s-a părut lui Prudence deosebit de ciudat. I se punea întrebarea: „Ne va ridica însoțitorul la nivelul de deasupra celui uman?"

Prudence s-a uitat atent la el pentru un moment, după care a trimis răspunsul standard: „Mulțumim pentru interesul față de Institutul Farsight. Aveți aici programul cursurilor pe care le oferim..."

Într-o casă de un alb imaculat dintr-o suburbie foarte bogată a orășelului San Diego, California, pe la mijlocul lui martie 1997, un fost profesor de muzică din Texas, pe nume Marshall Applewhite, și-a pornit camera video, a îndreptat-o spre sine și a spus: „Suntem atât de entuziasmați, încât nu știm ce să facem, pentru că suntem pe punctul de-a reintra în nivelul de deasupra celui uman!"

A întors camera video în cealaltă direcție, spre o încăpere plină de oameni. Aceștia erau toți îmbrăcați la fel, cu uniforme creație proprie, încheiate cu nasturi până la gât, scoase parcă din *Star Trek*, și cu o emblemă pe braț pe care scria: „Echipa din Deplasare a Porților Raiului".

Toți, la fel ca Marshall Applewhite, zâmbeau.

— Echipa din *Deplasare* a Porților Raiului! a spus Marshall Applewhite în camera video. Pentru noi, exact asta înseamnă. Am fost în deplasare și acum ne întoarcem. Sunt foarte mândru de acești elevi care au studiat nivelul evolutiv de deasupra celui uman. Se pregătesc să plece și sunt nerăbdători s-o facă!

Cineva din grup pusese un mesaj pe site-ul lor. Mesajul spunea: „Cod roșu! Hale-Bopp aduce închiderea Porților Raiului."

Site-ul includea, de asemenea, un link către site-ul lui Art Bell.

Marshall Applewhite și cei treizeci și opt de discipoli ai săi s-au dus la un restaurant local pentru cina lor de taină. Au comandat cu toții aceleași lucruri din meniu – ceai rece, salată stropită cu sos de roșii, ulei și oțet balsamic, curcan și plăcintă cu afine.

După care s-au întors la ferma comunității lor.

La câteva nopți după aceea, când cometa Hale-Bopp a ajuns destul de aproape de Pământ pentru a fi văzută cu ochiul liber, Prudence a ieșit pe balconul unui hotel din rețeaua Holliday Inn din Atlanta și și-a sucit gâtul într-o poziție incomodă, pentru a vedea pe deasupra copacilor, cu balustrada din fier împungându-i pieptul. Și atunci a văzut cometa.

— Era atât de frumoasă, a spus ea.

— Dar era doar ea, singură, am rostit.

— Era doar ea, singură, a repetat Prudence. Stăteam pur și simplu acolo, încercând să-mi dau seama unde se dusese obiectul însoțitor și atunci cineva a urcat în fugă în sus pe scări.

Treizeci și nouă de oameni muriseră.

Marshall Applewhite și cei treizeci și opt de discipoli ai săi se încălțaseră toți cu exact același model de pantofi de sport Nike. Și-au pus cu toții câte-un fișic cu monede

de douăzeci și cinci de cenți în buzunar. S-au așezat toți, fiecare în patul lui din dormitorul comun, și au luat câte-o doză letală de cocktail de sedative, alcool și analgezice pentru că au crezut că, făcând astfel, vor avea parte de o călătorie la nivelul de deasupra celui uman, la bordul obiectului însoțitor al cometei Hale-Bopp identificat de Prudence și Courtney.

— A fost cumplit, a spus Prudence. A fost…

A rămas tăcută și și-a ascuns capul în palme, privind fix în depărtare.

— Au crezut că aveau să se alăture obiectului însoțitor al cometei, a spus ea.

— Hm, am făcut eu.

— Toți oamenii ăia, a spus ea.

— Ăăă… am făcut eu.

— E destul de stresant să vorbești despre asta, a spus ea. Chiar nu prea știu ce să zic.

— Presupun că n-aveai de unde să știi că tot entuziasmul ăla avea să… ăăă… conducă la o sinucidere în masă, am spus.

— Te gândești că, dacă ești clarvăzător, ar trebui să fii în stare să-ți dai seama de asta din timp, a zis Prudence.

Chuck Shramek – omul care a făcut fotografia „însoțitorului" – a murit de cancer în 2000. Avea patruzeci și nouă de ani. După moartea lui, un prieten din copilărie, pe nume Greg Frost, le-a declarat celor de la *UFO Magazine* că Chuck fusese dintotdeauna un farsor înveterat.

— Am fost de față într-o împrejurare când și-a trecut vocea printr-un filtru care-l făcea să sune ca Zontar, Maestrul Warp, când a vorbit cu niște radioamatori naivi. Îi convinsese pe o grămadă dintre ei că era un extraterestru de pe Venus.

Presupunerea mea este că Chuck Shramek i-a auzit pe Ed Dames și după aceea pe Courtney Brown la emisiunea

lui Art Bell și a decis să le joace o festă clarvăzătorilor. Așa că a trucat o fotografie și a pus-o pe logodnica lui să-i telefoneze lui Prudence. Dacă așa au stat lucrurile, n-am deloc idee dacă Dee a făcut sau nu parte din cacealma.

Art Bell le-a interzis lui Prudence și lui Courtney Brown să mai participe vreodată la emisiunea lui. Maiorul Ed Dames continuă să fie un invitat frecvent și popular. El e de obicei prezentat de Art Bell ca „Maiorul Edward A. Dames, din armata Statelor Unite, acum în rezervă, ofițer din Spionajul Militar, decorat, membru al programului-pilot de pregătire pentru clarviziune al armatei Statelor Unite, ofițerul pentru operațiuni și instruire al Agenției de Informații Defensive sau AID, informații paranormale sau INFOPAR, unitatea de culegere..."

Acronimele armatei sunt într-adevăr fascinante.

Cea mai recentă participare a lui Ed în cadrul emisiunii lui Art Bell la momentul redactării prezentei cărți a avut loc în aprilie 2004. Ed le-a spus ascultătorilor:

— Asta este important. Înainte ca vreunul dintre dumneavoastră să se ducă la culcare, ascultați-mă. Când o să vedeți vreuna dintre navetele noastre spațiale forțată să aterizeze din cauza unei ploi de meteoriți, va fi începutul sfârșitului. Acesta este *vestitorul.* Imediat după aceasta vor începe niște schimbări geofizice majore în interiorul Pământului, rezultând într-o oscilație sau chiar o inversare completă a polilor...

— Dumnezeule! l-a întrerupt Art Bell. O să fie și oameni care-o să scape din asta, Ed? Sau n-o să mai scape nimeni?

— Vorbim de două miliarde de oameni care-o să fie prăjiți, a răspuns Ed.

Am observat, totuși, o anumită lipsă de respect care s-a strecurat în cele mai recente interviuri ale lui Art Bell cu maiorul Ed Dames. La ora actuală, printre acronimele

militare fascinante, Art Bell se referă uneori la maiorul Ed Dames ca la „Dr. Năpastă".

Institutul Farsight înființat de doctorul Courtney Brown s-a redus de la treizeci și șase de studenți la douăzeci de studenți, pe urmă la opt studenți, apoi la nici măcar un student pe parcursul lunilor care au urmat sinuciderilor. Doctorul Brown a încetat să dea interviuri. N-a vorbit despre ce se întâmplase vreme de șapte ani. (Mi se pare că a mai participat o dată la emisiunea lui Art Bell și cineva a țipat la el.) L-am vizitat în primăvara anului 2004.

Locuiește tot în Atlanta. Este foarte slab acum. M-a dus în subsolul casei.

— Porțile Raiului? a spus el.

S-a comportat pentru un moment de parcă nu-și amintea despre cine era vorba. Purta o haină de tweed cu petice din piele la coate.

— Porțile Raiului? a repetat el.

Înfățișarea lui sugera că avea memoria unui universitar ostenit și că trebuia să am răbdare cu el.

— Aa! a spus el. A, da. A fost un grup interesant. Erau *eunuci*. Așa am citit în ziare. S-au castrat singuri și în cele din urmă s-au sinucis.

Doctorul Brown a rămas tăcut.

— A fost la fel ca la Jim Jones, a spus el. Conducătorul lor era, probabil, un țicnit care îmbătrânea și, văzând că grupul era pe punctul de-a se destrăma sub ochii lui, a căutat o ocazie să termine cu el.

Doctorul Brown și-a scos ochelarii și s-a frecat la ochi.

— Eunuci!

A chicotit sec și a clătinat din cap.

— Ăsta-i un control psihologic destul de puternic, să-i faci pe oameni să se castreze. Iar până la urmă i-a făcut pe toți să se sinucidă, în căutarea unei ocazii. Să știi, a fost un grup interesant. A fost un grup cu totul ieșit din comun.

Un grup scrântit. A fost un… a fost o tragedie care trebuia să se întâmple.

Doctorul Brown mi-a făcut un ceai de plante.

Apoi a spus:

— Trebuie să-nțelegi, sunt universitar. N-am fost pregătit să am de-a face cu mase de oameni. Am aflat prin școala loviturilor grele că e mai bine să nu ai de-a face cu mase de oameni. Nu că n-ar merita informația, dar reacționează într-adevăr *foarte* ciudat. Intră-n panică, se entuziasmează sau se supraentuziasmează și este foarte ușor pentru universitari să uite asta. Noi suntem pregătiți pentru matematică. Suntem pregătiți pentru știință. Nu suntem pregătiți pentru mase.

A făcut o pauză.

— Publicul e extrem de sălbatic, a zis el. Incontrolabil de sălbatic.

Apoi a ridicat din umeri.

— Trebuie să înțelegi, a spus, sunt universitar.

7. dinozaurul ciclamen

Dacă faci vreo cinci sute de metri de la caprele din Fort Bragg, ajungi la o clădire mare, modernă, din cărămidă cenușie, cu un panou la intrare pe care scrie „Compania C, Batalionul al 9-lea OpePsi $H-_{3743}$".

Acesta este sediul Operațiunilor Psihologice din armata Statelor Unite.

În mai 2003, o mică parte a filozofiei Batalionului Unu Terra a fost pusă în practică de OpePsi în spatele unei gări dezafectate din orășelul irakian al-Qā'im, din apropierea frontierei siriene, la scurt timp după ce președintele Bush anunțase „încetarea ostilităților majore".

Povestea începe cu o întâlnire între doi americani – un ziarist de la *Newsweek* pe nume Adam Piore și un sergent de la OpePsi pe nume Mark Hadsell.

Adam se deplasa într-un Humvee al OpePsi spre al-Qā'im, pe lângă posturile de control ale coaliției, pe lângă indicatorul cu numele orașului de pe drumul principal, care era împușcat și distrus și pe care acum rămăsese doar „Q m". Au oprit în fața unui sediu al poliției. Era cea de-a doua zi a lui Adam în Irak. Adam nu știa practic nimic despre țară. Avea o nevoie cumplită să urineze, dar se temea că dacă urina în fața secției de poliție sau în tufișuri, putea să ofenseze pe cineva. Care era protocolul referitor la urinatul în public în Irak? Adam și-a exprimat îngrijorarea față de soldatul din OpePsi care stătea alături de el în

Humvee. Asta era treaba celor din OpePsi – să înțeleagă și să exploateze psihicul și obiceiurile inamicului.

— Dă-i și tu drumul pe roata din față, i-a spus soldatul lui Adam.

Așa că Adam a sărit din Humvee și acela a fost momentul când sergentul OpePsi Mark Hadsell a dat peste el și a amenințat că-l omoară.

Adam mi-a spus povestea la două luni după aceea, întors acasă, în birourile revistei *Newsweek* din New York. Ne aflam la etaj, în camera de ședințe împodobită cu imagini mult mărite ale copertelor celor mai recente numere din *Newsweek*: un fundamentalist islamic mascat, cu o pușcă, sub titlul DE CE NE URĂSC, și președintele cu doamna Bush în grădina Casei Albe, sub titlul DE UNDE NE TRAGEM PUTEREA. Adam are douăzeci și nouă de ani, pare mai tânăr și tremură puțin în timp ce-mi relatează incidentul.

— Așa l-am întâlnit pe tip, a spus Adam și a râs. M-a întrebat dacă voiam să fiu împușcat. Așa că mi-am tras repede fermoarul...

— Zâmbea când ți-a spus asta? am întrebat.

Mi l-am imaginat pe sergentul Hadsell, oricine va fi fost, cu un zâmbet larg și prietenos pe față, întrebându-l pe Adam dacă voia să fie împușcat.

— Nu, a spus Adam. A zis doar: „Vrei să fii împușcat?"

Adam și sergentul Hadsell au sfârșit prin a se împrieteni. Au dormit împreună în centrul de comandă al escadronului OpePsi, într-o gară dezafectată din al-Qā'im, și au împrumutat DVD-uri unul de la celălalt.

— E un tip extrem de zelos, a spus Adam. Comandantul escadronului îi spunea Țicnitul Șase, pentru că era întotdeauna gata să intervină cu foc de armă. Ha! O dată mi-a spus că a îndreptat arma spre cineva și a apăsat pe trăgaci, fără ca pușca să fie încărcată, iar tipul s-a pișat în pantaloni. Nu știu de ce mi-a spus povestea asta, pentru că eu n-am

găsit-o nostimă. De fapt, m-am gândit că era cumva nefirească și neliniștitoare.

— Dar el o credea nostimă? l-am întrebat pe Adam.

— Cred că da, a zis Adam. Da. Era un ucigaș instruit în stil american.

Populația din al-Qā'im nu știa că Bagdadul fusese cucerit de trupele coaliției, așa că sergentul Hadsell și unitatea lui de OpePsi se aflau acolo pentru a distribui fluturași care aduceau această veste. Adam li se alăturase ca să relateze „sfârșitul ostilităților majore" din perspectiva OpePsi.

Mai 2003 a fost o lună destul de calmă în al-Qā'im. Spre sfârșitul anului, forțele americane aveau să se afle frecvent sub bombardamentele lansate de gherile asupra orașului. În noiembrie 2003, unul dintre comandanții forțelor de apărare antiaeriană ale lui Saddam Hussein – generalul maior Abed Hamed Mowhoush – avea să moară în timpul interogatoriului chiar acolo, în gara dezafectată. („Cauze naturale", a sunat declarația oficială a armatei Statelor Unite. „Capul lui Mowhoush nu a fost acoperit cu cagulă în timpul interogatoriului.")

Dar deocamdată era liniște.

— La un moment dat, a spus Adam, cineva a venit în fugă și-a luat un teanc de fluturași. Hadsell a spus cât era de important ca, dacă se mai întâmpla așa ceva, tipul să fie găsit și bătut să-i meargă fulgii, ca să nu repete figura. Asta probabil că avea de-a face cu studierea culturii arabe. Trebuie să arăți că ești puternic.

Într-o noapte, pe când Adam pierdea vremea la centrul de comandă al escadronului, sergentul Hadsell s-a apropiat de el. Hadsell i-a făcut conspirativ cu ochiul și i-a spus:

— Du-te și aruncă o privire la locul unde se află prizonierii.

Adam știa că prizonierii erau ținuți într-o curte din spatele gării. Armata parcase acolo un convoi de containere

de marfă și, apropiindu-se, Adam a văzut o lumină puternică pâlpâind intermitent. A auzit și muzică. Era *Enter Sandman* a lui Metallica.

De departe, se părea că între containerele de marfă se deschisese o ciudată și ușor sinistră discotecă. Muzica părea deosebit de metalică, iar lumina era aprinsă și stinsă parcă fără viață, iar și iar.

Adam s-a apropiat de lumină. Era într-adevăr puternică. Era ținută de un soldat american tânăr, care pur și simplu o aprindea și o stingea scurt într-un container. *Enter Sandman* reverbera dinăuntrul containerului, izbindu-se cu ecouri violente de pereții din oțel. Adam s-a oprit acolo pentru o clipă și s-a uitat.

Cântecul s-a terminat pentru a reîncepe aproape instantaneu.

Soldatul tânăr care ținea lumina i-a aruncat o privire lui Adam. A continuat să aprindă intermitent lumina și a spus:

— Trebuie să pleci imediat.

— Ha! mi-a spus Adam, pe când vorbeam în biroul de la *Newsweek*. Exact așa a zis. „Trebuie să pleci imediat."

— Te-ai uitat înăuntrul containerului? l-am întrebat.

— Nu, a spus Adam. Când tipul mi-a zis că trebuia să plec, am plecat.

A făcut o pauză.

— Dar era destul de clar ce se petrecea înăuntru.

Adam a sunat la tipii de la *Newsweek* de pe celular și le-a plasat câteva povești. Favorita lor a fost cea cu Metallica.

— Mi s-a spus s-o prezint ca pe-o chestie hazlie, a spus Adam. Au vrut lista completă a pieselor.

Așa că Adam a început să se intereseze. A reieșit că printre cântecele care li se puneau la volum maxim prizonierilor din container se numărau *Enter Sandman* a lui Metallica, muzica din filmul *XXX*, un cântec ale cărui versuri erau

„Arzi, ticălosule, arzi" și, destul de surprinzător, cântecelul cu „te iubesc" din *Barney & prietenii lui*, show-ul pentru copii cu Barney, Dinozaurul Ciclamen, împreună cu unele cântecele din *Strada Sesame*.

Adam a trimis prin e-mail articolul la New York, unde un editor de la *Newsweek* i-a sunat pe cei de la Barney pentru comentarii. A fost pus să aștepte pe fir. Muzica pe care a auzit-o între timp în receptor era cântecelul cu „te iubesc".

Ultima propoziție a articolului, scrisă de redactorul de la *Newsweek*, a fost: „Ne-a mișcat și pe noi!"

Am auzit pentru prima oară de povestea torturii cu Barney în 19 mai 2003, când a fost difuzată ca o știre nostimă, de genul „Și în încheiere...", în cadrul emisiunii *Today* de pe canalul NBC:

> **ANN CURRY** (prezentatoare de știri): Forțele Statelor Unite din Irak folosesc ceea ce unii denumesc un instrument crud și neobișnuit pentru a înfrânge rezistența prizonierilor de război irakieni și, credeți-mă, o mulțime de părinți ar fi de acord! Unii prizonieri sunt obligați să-l asculte pe Barney, Dinozaurul Ciclamen, interpretând cântecelul cu „te iubesc" câte douăzeci și patru de ore în șir...

NBC a difuzat un clip din *Barney* în care Dinozaurul Ciclamen se mișcă greoi încoace și-ncolo în mijlocul droaiei de copii aspiranți la actorie, care zâmbesc neîncetat. Toți cei din studio au râs. Ann Curry a adoptat un ton de genul „bieții prizonieri" pentru a prezenta știrea.

> **ANN CURRY**: ...potrivit revistei *Newsweek*. Un agent american le-a spus celor de la *Newsweek* că l-a ascultat pe

Barney timp de patruzeci și cinci de minute în șir și că nu voia să mai treacă vreodată prin asta!

CEI DIN STUDIO: (râsete)

Ann Curry s-a întors spre Katie Couric, coprezentatoarea ei.

ANN CURRY: Katie! Cântă-l cu mine!

KATIE COURIC (râzând): Nu! Cred că după vreo oră o să dea afară tot ce au în gușă, nu crezi? Hai acum să mergem la Al, pentru starea vremii.

AL ROKER (starea vremii): Și dacă Barney n-o să-i dea gata, o să comute pe Teletubbies, iar asta o să-i facă praf...!

Ăsta-i Batalionul Unu Terra! mi-am zis.

Nu aveam nici o îndoială că ideea de-a folosi muzica drept o formă de tortură mintală fusese popularizată și perfecționată în cadrul armatei ca rezultat al manualului lui Jim. Înainte să apară Jim, muzica militară era limitată la fanfară. Era menită numai și numai să învioreze și să energizeze trupele. În Vietnam, soldații ascultau la maximum *Dansul Walkiriilor* de Wagner pentru a intra într-o stare de luptă. Dar Jim a venit cu ideea folosirii difuzoarelor pe câmpul de luptă pentru a emite „sunete discordante", cum ar fi „muzică acid-rock nesincronizată", pentru a-l arunca în confuzie pe inamic, și cu ideea folosirii de sunete similare în aria interogatoriilor.

Lui Jim i-au venit aceste idei, pe cât mi-am dat seama, în urma întâlnirii cu Steven Halpert, compozitorul de muzică ambientală care scosese CD-ul *Muzică pentru pacea interioară* din 1978. Așa că l-am sunat imediat pe Jim.

— Jim, am zis, crezi că bombardarea prizonierilor irakieni cu tema muzicală din *Barney* este moștenirea Batalionului Unu Terra?

— Poftim? a spus Jim.

— Adună oameni acolo, în Irak, îi bagă într-un container de marfă și-i bombardează în mod repetat cu muzică pentru copii, în timp ce le-aprind în ochi o lumină puternică și intermitentă, am zis. E cumva una dintre ideile tale?

— Da! a spus Jim.

Părea entuziasmat.

— Sunt foarte mulțumit să aud asta!

— De ce? l-am întrebat.

— Încearcă în mod clar să însenineze mediul, a spus el, și le dau acestor oameni un anume confort, în loc să-i omoare în bătaie!

A oftat.

— Muzică de copii! Asta o să-i facă pe prizonieri mai dispuși să divulge unde le sunt localizate forțele și astfel o să se scurteze războiul! Al naibii de bine!

Cred că Jim își imagina ceva mai degrabă ca o creșă decât un container din oțel din spatele unei gări dezafectate.

— Eu cred că a le pune *Barney* și *Sesame Street* o dată sau de două ori poate duce la înseninare și confort, dar ei le-o pun, să zicem, de cincizeci de mii de ori, într-o cutie din oțel, în arșița deșertului, ceea ce e mai degrabă... ăăă... o tortură, nu?

— Nu sunt psiholog, a spus Jim puțin tăios.

A părut că voia să schimbăm subiectul, de parcă ar fi refuzat să accepte felul în care era interpretată viziunea sa în spatele gării din al-Qā'im. Mi-a amintit de un bunic care nu admitea ideea că nepoții lui ar face vreodată prostii.

— Dar folosirea muzicii... am spus.

— *Asta* a făcut Batalionul Unu, a zis Jim. A deschis mintea armatei asupra felului în care să folosească muzica.

— Așadar, am spus, e doar o formă de a-i face pe oameni să vorbească într-o… într-o ce?

— Într-o dimensiune psihospirituală, a spus Jim. În afara fricii elementare de-a nu fi loviți, avem și o componentă mintală, spirituală și psihică. De ce n-am folosi-o? De ce să nu mergi direct la locul unde ființa decide efectiv dacă să spună ceva sau nu?

— Carevasăzică, ești sigur, ținând cont de ceea ce știi despre felul în care Batalionul Unu al tău s-a răspândit în țesătura intimă a armatei, că bombardarea irakienilor cu *Barney* și *Sesame Street* este dezvoltarea uneia dintre ideile preluate de la tine?

Jim s-a gândit pentru o clipă la asta, după care a spus:

— Da.

Christopher Cerf compune cântece pentru *Sesame Street* de douăzeci și cinci de ani. Spațioasa lui locuință din Manhattan este plină de obiecte care amintesc de *Sesame Street* – fotografii ale lui Christopher ținând-o pe după mijloc pe Big Bird etc.

— Ei bine, în mod cert, nu e lucrul la care m-am așteptat când le-am scris, a spus Christopher. Trebuie să recunosc, prima mea reacție a fost: „Doamne, e muzica mea chiar atât de cumplită?"

Am râs.

— Am scris o dată un cântec pentru Bert și Ernie numit *Doboar-o pe rățușcă*, a zis el, care ar putea fi util pentru membrii anchetatori ai Partidului Ba'ath.

— Asta-i foarte bună, am spus.

— Interviul ăsta, a zis Christopher, vă este prezentat de literele W, M și D.

— Și asta e foarte bună, am spus.

Am râs amândoi.

M-am oprit.

— Și crezi că prizonierii irakieni, pe lângă divulgarea de informații vitale, învață și noi litere și numere? am spus.

— Ei bine, n-ar fi un câștig pentru toată lumea? a întrebat Christopher.

M-a poftit la etaj, în studioul lui, ca să-mi cânte una dintre compozițiile din *Sesame Street*, numită *Da! Da! Ăsta-i un munte!*.

— La *Sesame Street* lucrăm cu cercetători din învățământ, care testează dacă aceste cântece sunt bune, dacă puștii le învață. Într-un an mi-au cerut să scriu un cântec în care să explic ce-i ăla munte și am scris un cântecel caraghios, cu falsete, despre munte.

Christopher mi-a fredonat puțin din cântec:

> Um-pa-pa!
> Um-pa-pa!
> Da! Da! Ăsta-i un munte!
> Partea de sol ce stă drept în sus!

— În fine, a spus el, patruzeci la sută dintre copii știau ce era ăla munte *înainte* să audă cântecul, iar *după* ce l-au auzit numai douăzeci și șase la sută au mai știut. Doar asta le-a trebuit. Nici tu nu știi acum ce-i ăla munte, nu? S-a dus! Așa că îmi dau seama că, dacă am puterea să scot informația din creierul oamenilor scriind aceste cântece, poate că asta devine util pentru CIA în ceea ce privește tehnicile de spălare a creierului.

Exact atunci i-a sunat telefonul lui Christopher. Era un avocat de la editorii lui muzicali, BMI. Am ascultat partea lui Christopher din conversație:

— A, da? a spus el. Înțeleg... Păi, teoretic ei trebuie să noteze asta, iar eu ar trebui să mă aleg cu câțiva cenți pentru fiecare prizonier, corect? Bine. Pa.

— Despre ce-a fost vorba? l-am întrebat.

— Dacă mi se cuvin niște bani pentru drepturile de difuzare, a explicat el. De ce nu? E un lucru pe care americanii îl practică. Dacă am darul de-a scrie cântece care-i scot pe oameni din minți mai repede și mai eficace decât alții, de ce n-aș obține un profit?

Ăsta este motivul pentru care, mai târziu în aceeași zi, Christopher l-a rugat pe Danny Epstein – care asigurase supervizarea muzicii pentru *Sesame Street* încă de când fusese dat pe post primul episod în iulie 1969 – să vină până la el acasă. Urma să fie responsabilitatea lui Danny să adune drepturile de la armată dacă aceasta avea să se vădească a fi neglijentă cu programul de folosire a muzicii.

Timp de vreo oră, Christopher și Danny au încercat să calculeze exact câți bani i s-ar cuveni lui Christopher dacă – după cum a estimat el – cântecele lui erau ascultate într-o buclă continuă într-un container de marfă, în cicluri de câte trei zile non-stop.

— Asta înseamnă paisprezece mii de difuzări sau mai mult în trei zile, a spus Christopher. Dacă era o difuzare la radio, luam trei sau patru cenți de fiecare dată când se încheia bucla, corect?

— Ar fi o mașină de făcut bani, a fost de acord Danny.

— Așa mă gândesc și eu, a spus Christopher. Ne-am putea ajuta țara și am putea face și curățenie în același timp.

— Nu cred că există destui bani ca să plătească la tariful ăsta, a zis Danny. Dac-ar fi să negociez pentru SACAE [Societatea Americană a Compozitorilor, Autorilor și Editorilor], aș spune c-ar intra în categoria de plată a unei teme sau a unui refren și ar fi o adevărată lovitură…

— Iată un termen potrivit, fiindcă s-a dovedit că prizonierii parcă sunt loviți în timp ce ascultă muzica, a spus Christopher.

Am râs cu toții.

Conversația a părut să penduleze stânjenitor între sarcasm și dorința reală a tipilor de a scoate niște bani.

— Și asta se petrece doar într-o cameră de interogatorii, a spus Danny. Dacă sunt zece camere, atunci chiar că e vorba de bani serioși. E ceva nesponsorizat?

— Bună întrebare, a zis Christopher. E sponsorizată de stat, cred. Aș lua mai mulți bani dac-ar fi sau dacă n-ar fi?

— Stai un pic, n-ar trebui să avem un tarif special pentru Mossad? a întrebat Danny.

Am râs cu toții.

— Cred c-ar trebui să percepem plata drepturilor de autor, a spus Christopher. Dacă scriam cântecele direct pentru armată, mă plăteau ei, nu?

— Nu, a zis Danny. Ai fi fost angajat cu contract. Ai fi lucrat în folosul lor.

— Ei bine, nu sunt angajat cu contract în cazul ăsta, a spus Christopher.

— Nu-s chiar atât de sigur, a zis Danny. Ca cetățean, ai obligația să lucrezi cu contract dacă armata are nevoie de tine.

— Ei bine, ar fi putut să-mi ceară să lucrez ca voluntar, a spus Christopher.

Era mai serios acum. Danny și-a scos ochelarii și s-a frecat la ochi.

— Să vrei bani pentru folosirea muzicii tale pe timp de criză, a spus el după un moment, pare puțin cam jegos, după mine.

Și cei doi bărbați s-au prăbușit într-un hohot de râs.

*

Spre sfârșitul toamnei lui 2003, după numeroase faxuri și e-mailuri, și după ce am fost verificat de diverse birouri de securitate din cadrul Pentagonului și de la Ambasada

Americană, cei de la OpePsi au fost de acord să-mi arate colecția lor de CD-uri.

Adam Piore, ziaristul de la *Newsweek*, îmi spusese că lista pieselor folosite pentru bombardarea prizonierilor fusese stabilită aici, la sediul OpePsi. Colecția era adăpostită într-o serie de studiouri de producție radio dintr-o clădire joasă de cărămidă din mijlocul campusului de la Fort Bragg, la vreo cinci sute de metri pe drumul unde, se zvonea, era situat și Laboratorul Caprelor. M-am tot uitat pe fereastră, în speranța că voi zări niște capre amețite sau șchiopătând, dar nu s-a ivit nici una.

Cei din OpePsi au început prin a-mi arăta CD-urile cu efecte sonore.

— În principal, derutare, mi-a explicat sergentul care m-a ghidat în această parte a zilei, create pentru a face forțele inamicului să creadă că aud ceva care nu există.

Un CD cu efecte sonore era etichetat „O femeie nebună spune: «Soțului meu nu i-a plăcut niciodată de tine».“

— Am cumpărat un lot gata produs, mi-a explicat sergentul.

Am râs amândoi.

„Mulți cai galopând în apropiere“, spunea o altă etichetă. Am râs din nou și am spus că ăsta ar fi fost folosibil acum trei sute de ani, nu acum.

După care mi-a pus să ascult unul la zi: „Zgomote de tancuri“.

Studioul radio s-a umplut cu un huruit de tancuri. Părea a veni din toate părțile deodată. Sergentul mi-a explicat că uneori agenții din OpePsi se ascundeau în spatele unui deal la est de inamic și-și puneau să bubuie zgomotele de tancuri, în timp ce tancurile adevărate înaintau mai puțin zgomotos dinspre vest.

Apoi mi-a arătat CD-urile lor cu muzică arăbească („Analiștii și specialiștii noștri sunt la curent cu tot ce poate fi

relevant sub aspect popular sau cultural şi cumpărăm muzica aceea pentru a ne face plăcuţi de populaţie"), urmate de colecţia lor de CD-uri cu Avril Lavigne şi Norah Jones.

— Cum ar putea fi folosită Avril Lavigne în ţările ostile? am întrebat.

A urmat o tăcere.

— În unele părţi ale lumii, muzica occidentală este populară, a răspuns el. Încercăm să ne menţinem la zi.

— Cine alege ce se foloseşte? am întrebat.

— Analiştii noştri, împreună cu specialiştii noştri, a spus el.

— Care sunt ţările? am întrebat.

— Nu vreau să intru în asta, a spus el.

Turul OpePsi care mi-a fost acordat a fost o goană bine exersată – acelaşi tur de care ar beneficia un demnitar aflat în vizită sau un congresman. Un soldat din cadrul OpePsi ştie cum să redacteze un fluturaş sau să ardă un CD, să opereze un difuzor, să facă o fotografie şi să intre rapid în formaţie pentru turul oficial.

Mi-au arătat studiourile radio şi TV, precum şi arhiva, cu rafturi pline cu benzi video etichetate „Golful Guantanamo" şi aşa mai departe. Am remarcat un afiş pe un perete, care le amintea soldaţilor din OpePsi de principalele lor funcţii: „Apeluri la predare. Controlul mulţimii. Derutare tactică. Hărţuire. Metode de război neconvenţional. Apărare internă străină."

Mi-au arătat maşinile de tipărit fluturaşi şi containerele. Acestea sunt lăsate să cadă din avioane şi sunt proiectate să se desfacă în aer, după care zeci de mii de fluturaşi coboară peste teritoriul inamic.

Americanii au fost întotdeauna mai buni decât irakienii la fluturaşi. Încă de la începutul primului război din Golf, forţele OpePsi irakiene au aruncat o tranşă de fluturaşi de-ai lor peste trupele americane, menite să fie devastatoare

psihologic. Textul lor era: „Nevestele voastre sunt acasă și fac sex cu Bart Simpson și cu Burt Reynolds."

Apoi am fost condus într-o sală de conferințe a OpePsi, unde am fost prezentat analiștilor și specialiștilor. Unii erau în uniforme. Alții arătau ca niște tipi cu aere de intelectuali, prietenoși, cu ochelari și îmbrăcați în costume de birou.

Specialiștii mi-au arătat câțiva dintre fluturașii lor care coborâseră din elicopterele OpePsi asupra forțelor irakiene cu numai o lună sau două în urmă. Unul spunea: „Nimeni nu beneficiază de pe urma folosirii armelor de distrugere în masă. Orice unitate care alege să folosească arme de distrugere în masă va primi o pedeapsă rapidă și severă din partea forțelor coaliției."

— Acest produs, mi-a explicat un specialist, face o legătură clară între nevoia *lor* neîmplinită și comportamentul *nostru* urmărit.

— Cum adică? am întrebat.

— Nevoia lor neîmplinită, a spus el, era că nu voiau să primească o pedeapsă severă. Iar comportamentul nostru urmărit era că nu voiam ca ei să folosească arme de distrugere în masă.

Am încuviințat din cap.

— Produsele noastre cele mai eficiente sunt cele care fac legătura dintre o nevoie neîmplinită de partea lor și un comportament urmărit de partea noastră, a adăugat el.

A urmat o tăcere.

— Iar armele de distrugere în masă *nu* au fost folosite împotriva forțelor americane, a mai spus specialistul, așa că se poate ca acest fluturaș să fi fost foarte eficace.

— Voi chiar...? am început eu. A, nimic, am spus apoi, renunțând.

Am luat un alt fluturaș. Textul lui era: „Voi, civilii, nu sunteți hrăniți. Copiii voștri flămânzesc. În timp ce voi trăiți în mizerie, generalii lui Saddam sunt atât de supraalimentați

și de grași, încât trebuie să fie amendați ca să se mențină în formă pentru luptă."

Pe când citeam acest fluturaș, am avut o conversație cu un analist de la OpePsi pe nume Dave. Omul nu purta uniformă. Era un bărbat prietenos, între două vârste. Ceea ce mi-a spus n-a părut deosebit de semnificativ în acel moment, așa că n-am făcut decât să încuviințez din cap și să zâmbesc, iar apoi am fost scos rapid din sala de conferințe și introdus într-un birou lambrisat cu lemn de stejar, unde un bărbat înalt, chipeș, îmbrăcat în uniformă kaki, mi-a strâns mâna și mi-a spus:

— Bună, sunt colonelul Jack N...

A roșit dezarmant.

— N.! a râs el. Al doilea prenume! Jack N. Summe. Sunt comandantul grupului 4 de Operațiuni Psihologice aeropurtate, Fort Bragg, Carolina de Nord.

— Comandați Operațiunile Psihologice în totalitatea lor? l-am întrebat.

Mâna încă îmi era scuturată zdravăn.

— Comand grupul activ de Operațiuni Psihologice al Armatei Statelor Unite, a spus el. Treaba noastră este să-i convingem pe adversari să sprijine politica Statelor Unite și să facem câmpul de bătălie un loc mai puțin periculos folosind tehnici multimedia.

— Domnule colonel Summe, am zis, ce-mi puteți spune despre folosirea lui *Barney* și a lui *Sesame Street* de către OpsPsi în interiorul unor containere de marfă la al-Qā'im?

Colonelul Summe nu s-a pierdut câtuși de puțin cu firea.

— Am fost la sediul comandanților armatei și am preluat comanda Grupului 4 OpePsi pe 17 iulie, așa că n-am avut posibilitatea operațională de-a mă deplasa în Irak, ca să aflu la ce nivel facem lucrurile.

S-a oprit ca să tragă aer în piept și a continuat.

— Noi servim ca furnizori de forțe. Când există vreo necesitate – o necesitate de criză –, avem sarcina de-a trimite operatori psihologici pentru sprijin. Când se desfășoară Operațiunile Psihologice…

Cuvintele colonelului Summe, mitraliate în rafale prelungite, îmi pluteau prin cap. Zâmbeam și dădeam mecanic din cap.

— …îl asistăm întotdeauna pe comandant. Comandantul cel mai mare în grad, comandantul manevrelor sau comandantul zonal nu este niciodată un ofițer de la OpePsi. Noi suntem întotdeauna o forță de sprijin. Așa că atunci când atașăm acea forță OpePsi unui comandant, el poate identifica o utilitate a difuzoarelor Operațiunilor Psihologice pentru un element anume…

Am continuat să încuviințez din cap. Colonelul Summe parcă ar fi vrut să-mi spună ceva, dar voia s-o facă într-un fel pe care nu dorea să-l înțeleg. Poate, mi-am zis, în timp ce mintea îmi fugea și îmi aruncam privirile pe fereastră spre pajiștea din fața biroului lui, în speranța deșartă de-a zări capre betege, poate că efectua vreun fel de OpePsi asupra mea.

— …dacă avem forțe combatante în teren, vreau mai degrabă să văd folosită capabilitatea OpePsi de-a sprijini aceste forțe combatante decât vreo altă misiune precum cele pe care le-am trecut în revistă.

După care colonelul Summe a tușit, a dat iarăși mâna cu mine, mi-a mulțumit pentru interes și m-am trezit scos pe ușă afară.

8. prădătorul

Maestrul de arte marțiale Pete Brusso, care predă lupta corp-la-corp la baza Camp Pendleton a marinei militare din San Diego, a citit *Manualul operațional al Batalionului Unu Terra* al lui Jim Channon „din scoarță-n scoarță". Cu numai o săptămână înainte de-a face cunoștință cu Pete, în martie 2004, acesta avusese o lungă conversație la telefon cu Jim, în cursul căreia cei doi discutaseră despre cum puteau fi aplicate principiile Batalionului Unu Terra în Irak la ora actuală. Pete avea „un număr de agenți de-ai mei" în Irak „chiar acum", mi-a declarat.

Traversam Camp Pendleton în mașina lui Pete, un Hummer H1 de 167 000 de dolari. Pe plăcuțele lui de înregistrare scria *Cealaltă mașină a mea este un tanc*. Hummerul lui Pete e ca o versiune de coșmar a mașinii din *Chitty Chitty Bang Bang*, prin aceea că poate pluti sau naviga fără efort chiar și pe cel mai înșelător teren de pe planetă și are un număr de locașuri, răspândite peste tot pe suprafața exterioară, unde proprietarul își poate monta armele. Pete a dat muzica la maximum pentru a-mi arăta sistemul de sonorizare de ultimă oră. Mi-a pus un cântec foarte zgomotos, care se auzea limpede ca cristalul, dar care părea foarte ciudat – practic, suna așa: *bling blong bling blong*.

— L-AM COMPUS EU ÎNSUMI! a strigat Pete.

— CE? am spus.

Pete a dat muzica mai încet.

— Eu însumi am compus muzica asta, a zis el.

— E interesantă, am spus.

— Să-ți spun *de ce* e interesantă, a zis Pete. Contracarează dispozitivele de ascultare. Montează cineva dispozitive de ascultare pe Hummerul ăsta? N-ai decât să dai drumul la muzică. Dispozitivul de ascultare nu poate să facă față. De obicei, spionii iau banda, înlătură muzica și ascultă conversația. Dar nu cu muzica *asta*.

Pete face pentru pușcașii marini americani de la Camp Pendleton ce făcea Guy Savelli pentru Forțele Speciale de la Fort Bragg. Le predă tehnici de arte marțiale inspirându-se din Batalionul Unu Terra. Dar, spre deosebire de Guy, Pete este veteran. A luptat în Cambodgia timp de zece luni. Experiența de luptă l-a făcut să se uite de sus la capacitatea lui Guy de-a se holba la capre. Pe câmpul de luptă nu vin spre tine capre violente. O fi holbatul la capre al lui Guy legendar, dar în esență este o scamatorie bună de făcut la petreceri.

Pete a dat muzica tare și mi-a spus un secret, din care n-am auzit nici un cuvânt, așa că a dat iarăși muzica încet și mi l-a repetat. Secretul era că el și Guy Savelli își făceau concurență unul altuia. Comandanții armatei s-au gândit la un program de antrenament în arte marțiale obligatoriu, post-11 septembrie. Cei doi sensei – Pete și Guy – se concurau unul pe celălalt pentru contract. Pete a spus că, practic, nu exista nici o competiție. Chiar ar vrea armata un *civil* ca Guy, cu giumbușlucurile lui de petrecere?

Pe scurt, Pete e un om pragmatic. Este totodată un admirator al Batalionului Unu Terra, dar și-a asumat sarcina de-a transforma ideile lui Jim în aplicații practice pentru pușcașii marini de pe câmpul de luptă.

I-am rugat să-mi dea un exemplu de aplicație practică.

— OK, a spus el. În fața ta se află o bandă de insurgenți. Ești singur. Vrei să-i descurajezi să te atace. Ce faci?

I-am spus lui Pete că nu știam.

Pete a spus că răspunsul se afla în domeniul psihic – mai precis, în folosirea esteticii vizuale pentru a le inspira fizic inamicilor un contrastimulent pentru a ataca.

— Poți fi mai explicit? I-am întrebat.

— Bine, a zis Pete. Ce trebuie să faci e să-l înhați pe unul dintre ei, să-i scoți ochii și să-l înjunghii în gât, cu sângele țâșnind ca dintr-o arteziană – pe bune, o *arteziană* –, iar apoi să ai grijă ca sângele să sară peste prietenii lui. Îl pedepsești dur, chiar acolo, în fața prietenilor.

— În regulă, am spus.

— Sau ataci plămânii, a spus Pete. Produci o rană adâncă în piept. O să obții foarte multă gâfâială după aer și spume. Sau scrijelești o mutră cu cuțitul. Fii atent, uite-un lucru deștept. Îi bagi cuțitul în interiorul claviculei. Aia-i puntea umărului. Odată ce-ai ajuns înăuntru, poți să despici și să scoți cea mai mare parte a țesutului din partea aia a gâtului. Să-i separi cerebelul de ceafă. Nu-i nevoie de multă mișcare, din punct de vedere fizic.

Pete s-a oprit.

— Ceea ce fac, vezi tu, este să creez un puternic contrastimulent vizual pentru ca ceilalți insurgenți să nu mă mai atace.

A dat muzica tare.

— ASTA-I O...! am strigat eu.

— CE? a strigat Pete.

— ...INTERPRETARE LEJERĂ A IDEALURILOR LUI JIM! am țipat.

Pete a dat iarăși muzica încet și a ridicat din umeri ca pentru a spune „Asta e. Așa-i la război."

Am parcat în fața unui hangar. Câțiva elevi de-ai lui Pete îl așteptau. Am pătruns înăuntru. Atunci Pete a spus:

— Sugrumă-mă.

— Poftim? am spus.

— Sugrumă-mă, a repetat Pete. Sunt bătrân și gras. Ce pot să fac? Strânge-mă de gât. De-aici.

Pete a arătat spre gâtul lui.

— Acum strânge, a spus el blând. Strânge. Strânge.

— Știi, i-am spus lui Pete, cred că nici unul dintre noi n-are nimic de dovedit.

— Sugrumă-mă, a insistat Pete. Atacă-mă.

Când a spus „atacă-mă", a făcut semnul ăla al ghilimelelor cu degetele în aer, ceea ce m-a enervat puțin, pentru că sugera că eram incapabil de ceva mai mult decât un atac simbolic. Eram, într-adevăr, incapabil, dar nu-l știam pe Pete decât de câteva minute și aveam sentimentul că se cam grăbea cu concluziile în privința mea.

— Dacă mă decid să te sugrum, am spus, tu ce-ai de gând să faci?

— Am să-ți sparg șablonul gândirii, a spus Pete. Creierului tău o să-i trebuiască trei zecimi de secundă să-și dea seama ce se întâmplă cu tine. Iar după acele trei zecimi de secundă, o să fii al meu. O să te-ating și basta. Nici măcar n-o să-mi mișc piciorul. Dar o să mă proiectez pe mine însumi în tine și-o să zbori.

— Ei bine, dacă o să mă decid să te sugrum, o să ții cont că nu sunt pușcaș marin?

— Sugrumă-mă, a spus Pete. Strânge.

M-am uitat în spatele meu și-am văzut mai multe muchii ascuțite.

— Fără muchii ascuțite, am spus. Fără muchii ascuțite.

— Bine, a spus Pete. Fără muchii ascuțite.

Am ridicat mâinile ca să-l sugrum pe Pete și am fost surprins să văd cât de violent îmi tremurau. Presupunerea mea fusese că în esență nu era decât o glumă, dar vederea propriilor mâini m-a făcut să-mi dau seama că lucrurile nu stăteau așa. În acel moment de înțelegere, restul corpului

meu a luat-o pe urmele mâinilor. M-am simțit incredibil de slăbit. Mi-am lăsat mâinile în jos.

— Sugrumă-mă, a spus Pete. Haide. Sugrumă-mă. Sugrumă-mă. Sugrumă-mă și gata

Am oftat, mi-am pus mâinile în jurul gâtului lui Pete și am început să strâng.

N-am văzut mâinile lui Pete mișcându-se. Nu știu decât că amândouă subsuorile, gâtul și pieptul au început să mă doară enorm, toate deodată, și apoi m-am trezit că zburam, zburam de-a curmezișul încăperii, înspre doi pușcași care s-au dat ușor la o parte, și apoi alunecam, alunecam ca un patinator mânios spre muchiile ascuțite, oprindu-mă la câțiva centimetri de ele. Mă durea teribil, dar eram și impresionat. Pete era într-adevăr un maestru al violenței.

— La naiba, am spus.

— Doare? a întrebat Pete.

— Da, am zis.

— Știu că doare, a spus Pete.

A părut mulțumit.

— Doare ca naiba, nu-i așa?

— Da, am spus.

— Ți-a fost frică nu-i așa? m-a întrebat Pete. Dinainte.

— Da, am spus. Am fost împietrit de frică dinainte.

— Ți s-a părut că nivelul ăla de frică a fost anormal pentru tine? a întrebat Pete.

Am stat să mă gândesc.

— Da și nu, am spus.

— Explică mai pe larg, a zis Pete.

— Uneori mi-e frică, într-adevăr, când mi se-ntâmplă ceva rău sau e pe punctul de-a mi se întâmpla, am explicat, dar pe de altă parte *cantitatea* de frică pe care-am simțit-o în timpul sugrumării mi s-a părut neobișnuită. Am fost, în mod cert, *mai speriat* decât ar fi trebuit să fiu.

— Știi de ce? a spus Pete. N-ai fost tu. *Eu* am fost. A fost o proiecție a gândului. Am fost înăuntrul capului tău.

Fusesem, mi-a explicat el, obiectul real al unei aplicații practice a viziunii lui Jim Channon. Am fost insurgentul irakian stropit de șuvoiul de sânge țâșnind din gâtul prietenului său. Am fost un hamster. Am fost o capră.

După care Pete a scos din buzunar o bucată mică de plastic, fără o formă anume. Avea niște muchii ascuțite și altele netede, iar în mijloc o gaură. Arăta ca o jucărie de copil, deși nu avea nimic amuzant. Bucata asta amorfă de plastic galben, a spus Pete, era făcută după propriul lui design, dar întrupa viziunea lui Jim Channon și se afla chiar în acest moment în buzunarele soldaților din Divizia a 82-a aeropurtată aflați în Irak, iar în scurt timp, dacă Pentagonul era de acord, avea să fie în buzunarul fiecărui soldat din armata Statelor Unite. Bucata lui diformă de plastic, a spus Pete, „este prietenoasă față de Terra, are un spirit al ei, îți poate reteza viața într-o clipită și arată și puțin nostim. Este, a adăugat el, Batalionul Unu Terra".

— Cum se numește? am întrebat.

— Prădătorul, a spus Pete.

Pe parcursul următoarelor două ore, Pete mi-a provocat dureri în punctele corespunzătoare chakrelor în foarte multe feluri cu Prădătorul lui. Mi-a apucat degetul, mi l-a vârât în gaură și mi l-a răsucit la 180 de grade.

— Ești al meu acum, a spus el.

— Încetează să-mi provoci dureri, am zis.

M-a apucat de cap, mi-a vârât partea ascuțită în ureche și m-a ridicat de la pământ de parc-aș fi fost un pește prins în cârlig.

— Pentru Dumnezeu, am spus. Încetează.

— Asta-i o poveste excepțională cu irakieni, apropo, a spus Pete.

— Chestia cu urechea? am întrebat, adunându-mă de pe jos și netezindu-mi hainele.

— Da, a făcut Pete.

— Ce are-a face povestea cu irakienii cu vârâtul Prădătorului în urechea cuiva? am întrebat.

Pete a început să-mi spună, dar un comandant de pușcași care stătea în apropiere a clătinat din cap, abia perceptibil, și Pete a tăcut.

— Ajunge dacă-ți spun că irakienii care nu voiau să stea în picioare au stat în picioare, a precizat el.

A făcut o pauză.

— Vrei un pic de supunere cu ajutorul durerii? m-a întrebat.

— Nu, am spus.

Pete mi-a frecat rapid partea zimțuită a Prădătorului de tâmplă și, în timp ce eu slobozeam un urlet să-ți înghețe sângele în vine, mi-a înhățat degetele și mi le-a presat chinuitor de dureros de marginea netedă.

— ÎNCETEAZĂ! am țipat.

— Imaginează-ți scenariul următor, a spus Pete. Ne aflăm într-un bar din Bagdad și vreau să vii cu mine. Vii acum?

— Încetează să mă tot faci să mă doară, am spus.

Pete a încetat și s-a uitat cu drag la Prădătorul lui.

— Partea mișto, a spus el, e că dacă l-ar găsi pe jos, nimeni n-ar ști ce este și totuși, are un potențial letal *enorm.*

Pete s-a oprit.

— Globii oculari, a spus el.

— NU! am strigat.

— Poți să scoți globi oculari numaidecât, cu vârful ăsta, a spus Pete.

La etajul 34 din Empire State Building, în New York City, Kenneth Roth, directorul organizației Human Rights Watch, și-a dat seama că se afla într-o situație stânjenitoare.

Încă de când îi fusese prezentată povestea cu Barney, ziariștii îl sunau pentru comentarii. Era o glumă suprarealistă de-a binelea, dar avea și o familiaritate reconfortantă. Dacă Barney era implicat, tortura nu părea *chiar atât* de rea. De fapt, într-un articol publicat pe 21 mai 2003 de *Guardian*, un ziar care de obicei găsea puține lucruri amuzante sau optimiste cu privire la războiul din Irak, se scria:

> Lucrurile prin care trec acum foștii fedayni și foștii membri ai gărzii republicane sunt apă de ploaie. Așadar, li se pune cântecelul lui Barney. La ce oră? În miezul zilei? Irelevant. Abia când ești smuls din somn înainte de răsăritul soarelui, zi de zi, luni în șir, ca să pătrunzi în lumea colorată fluorescent a lui Barney... abia atunci descoperi întreaga oroare a războiului psihologic care este viața alături de un preșcolar.

Devenise gluma cea mai amuzantă a anului. La numai câteva ore de la apariția articolului lui Adam Piore în *Newsweek*, Internetul mustea de remarci sarcastice referitoare la tortura cu Barney, precum „O bandă difuzată în buclă cu tema din *Titanic* interpretată de Céline Dion ar fi un lucru infinit mai rău! Prizonierii ar mărturisi tot în mai puțin de zece minute!"

Și, dintr-un alt grup de discuții: „Cred că pentru cei cu adevărat duri ar fi necesare douăsprezece ore de Céline Dion!"

Un al treilea grup de discuții pe care l-am văzut avea postat următorul mesaj: „De ce nu le-au pus pur și simplu niște Céline Dion? Aia da, pedeapsă crudă și neobișnuită!"

Și așa mai departe.

Tema din *Titanic* a lui Céline Dion era, de fapt, ascultată în Irak, deși într-un cu totul alt context. Una dintre primele sarcini ale militarilor din OpePsi, imediat după căderea Bagdadului, a fost capturarea posturilor radio ale lui Saddam și difuzarea unui nou mesaj – că America nu era Satana.

O modalitate prin care militarii au sperat să obțină acest efect a fost să difuzeze *My Heart Will Go On* la nesfârșit. Cum putea o țară care producea asemenea melodii să fie răul absolut? Asta, după mine, aducea foarte mult cu viziunea lui Jim Channon a „ochilor scânteietori" și a „micilor nou-născuți".

Adam Piore însuși îmi spusese că găsea impactul poveștii sale despre Barney absolut deconcertant.

— A avut parte de foarte multă atenție, a zis el. Când eram în Irak, prietena mea m-a sunat să-mi spună c-o văzuse derulată pe panoul electronic al CNN-ului. N-am crezut-o. M-am gândit că trebuia să fie o greșeală. Dar după aceea *Fox News* a vrut să-mi ia un interviu. După care am auzit că a fost în emisiunea *Today*. Iar apoi am văzut-o în *Star & Stripes*.

— Cum au prezentat-o? l-am întrebat.

— Ca plină de umor, a spus Adam. Întotdeauna amuzantă. A fost revoltător să fii în haznaua aia, tocmai la graniță, într-o gară abandonată, fără urmă de confort, fără să poți face un duș, dormind pe paturi de campanie, iar când în fine ne-au pus cablu după vreo două zile, pe ecran să apară… povestea asta cu Barney.

Kenneth Roth de la Human Rights Watch știa să simtă atmosfera. Și-a dat seama că dacă răspunsurile sale pentru jurnaliști ar fi fost prea seci, ar fi dat impresia că nu era în stare să *se prindă*. Ar fi părut cârcotaș.

Așa că le-a spus ziariștilor, inclusiv mie:

— Am copii mici. Înțeleg ce-nseamnă s-o iei razna din cauza cântecului lui Barney! Dac-ar fi să mi se pună *I Love You, You Love Me* la mulți decibeli, ore-n șir, și eu aș fi dispus să mărturisesc orice!

Ziariștii au râs, dar el a adăugat repede:

— Și mă întreb ce altceva se mai petrece în containerele alea de marfă în timp ce se-aude muzica! Probabil că

prizonierii sunt luați la șuturi. Poate că sunt ținuți dezbrăcați, cu o pungă pe cap. Poate că sunt legați în lanțuri și atârnați cu capul în jos...

Însă ziariștii rareori includeau aceste posibilități în articolele lor.

Când l-am întâlnit pe Kenneth Roth, acesta era în mod clar sătul de Barney.

— Au fost, a zis el, foarte pricepuți în privința asta.

— Pricepuți? am spus.

A părut că voia să spună că povestea cu Barney fusese făcută cunoscută pretutindeni tocmai pentru ca încălcările drepturilor omului comise în Irakul postbelic să poată fi reduse la această singură glumă.

I-am spus-o și a ridicat din umeri. Nu știa ce se petrecea. Asta era problema, a spus el.

Ceea ce știam eu era că sergentului Mark Hadsell, soldatul din OpePsi care se apropiase de Adam Piore în noaptea aceea și-i spusese „Du-te și aruncă o privire la locul unde sunt ținuți prizonierii", nu i se dăduse nimic mai mult decât o ușoară mustrare pentru indiscreție. Avea oare Kenneth Roth dreptate? Fusese Barney ales pentru a-i tortura pe oameni în Irak pur și simplu pentru că dinozaurul furniza acest element puternic: o poveste amuzantă pentru cei de-acasă?

Există o încăpere în clădirea unei secții de poliție de pe un vârf de deal din Los Angeles care adăpostește o întreagă gamă de sprayuri de ardei iute și pistoale electrice paralizante și malodorizante – niște capsule minuscule cu „materii fecale, mamifere moarte, sulf și usturoi" care „sunt excepționale pentru dispersarea mulțimii" și „fac să se sufoce și un vierme de cadavru". Omul care mi-a arătat aceste lucruri a fost comandantul Sid Heal, din cadrul Departamentului Șerifului, din Los Angeles. După colonelul

John Alexander de la Batalionul Unu Terra, Sid este cel mai important avocat al tehnologiilor neletale din întreaga Americă.

Sid și colonelul Alexander – „mentorul meu", l-a numit Sid – se întâlnesc frecvent acasă la Sid ca să testeze unul pe celălalt diverse noi dispozitive electronice de impact fizic. În cazul în care cei doi bărbați sunt impresionați, Sid le introduce în arsenalul forțelor de menținere a ordinii din L.A. Apoi, la fel ca deja cunoscutul pistol paralizant TASER, armele se răspândesc uneori în întreaga comunitate a poliției Statelor Unite. Cândva, cineva ar putea să calculeze câte persoane sunt în viață la ora actuală pentru că n-au fost împușcate mortal de polițiști, mulțumită lui Sid Heal și colonelului Alexander.

Sid Heal și-a dedicat întreaga viață cercetărilor în domeniul tehnologiilor neletale, așa că am presupus că știa totul despre tortura Barney, dar când i-am descris ceea ce aflasem – lumina intermitentă, muzica repetitivă, containerul de marfă –, a părut complet uluit.

— Nu știu de ce-o fac, am spus eu.

— Nici eu, a zis el.

A urmat o tăcere.

— Crezi că *ei* știu de ce-o fac? am întrebat.

— O, da, a zâmbit Sid. Nu cred că ar depune cineva atâtea eforturi pentru a pune în funcțiune un sistem atât de elaborat fără un plan. Noi nu facem experimente unul pe celălalt. Nu în cultura noastră.

Sid a rămas tăcut. Se gândea la tehnica Barney și la luminile intermitente de acompaniament și, deodată, pe chip i-a trecut o strălfulgerare de surpriză.

— Presupun c-ar putea…

S-a oprit, după care a spus:

— Nu, nu.

— Ce? am spus eu.

— Ar putea fi Efectul Bucha, a zis el.

— Efectul Bucha? am repetat.

Sid mi-a povestit despre cum auzise pentru prima oară de Efectul Bucha. Se afla în Somalia, a spus el, în timpul folosirii parțial dezastruoase a Spumei Lipicioase a colonelului Alexander. Experții în tehnologii neletale care însoțiseră spuma la Mogadiscio erau, de înțeles, foarte posomorâți în seara aceea și s-a dezbătut care ar putea fi obiectivul final al acestor tehnologii exotice. A fost momentul când locotenentul Robert Ireland a vorbit despre Efectul Bucha.

Totul a început în anii 1950, mi-a spus Sid, când elicopterele porniseră să se prăbușească, stricându-se pur și simplu, fără nici un motiv vizibil, iar piloții care supraviețuiseră nu putuseră da explicații despre ce se petrecuse. Zburaseră ca de obicei când, dintr-odată, avuseseră o senzație de vomă, se simțiseră amețiți și slăbiți, pierduseră controlul elicopterelor și coborâseră accelerat.

Așa că a fost solicitat un anume doctor Bucha ca să dezlege misterul.

— Ce-a găsit doctorul Bucha, a spus Sid, a fost că paletele rotorului se interpuneau intermitent în calea razelor soarelui, iar când se ajungea la frecvența aproximativă a undelor creierului uman, aceasta interfera cu capacitatea creierului de a trimite informații corecte către restul corpului.

Ca rezultat al concluziilor doctorului Bucha, au fost introduse noi măsuri de siguranță, precum sticla fumurie, vizoarele și așa mai departe.

— Crede-mă, a spus Sid Heal, există modalități mai ușoare de-a provoca privarea de somn decât acest tip de eforturi. Muzica lui Barney? Luminile intermitente? Privarea de somn ar putea face parte din asta, dar trebuie să existe și un efect mai profund. Presupunerea mea este că e vorba de Efectul Bucha. Presupunerea mea este că încearcă să ajungă la amigdală… Închipuie-ți, a continuat Sid.

Mergi pe-un coridor întunecos, o siluetă îți sare în față, țipi, sari înapoi și brusc îți dai seama că-i nevastă-ta. Astea nu-s două informații diferite. Este aceeași informație procesată simultan de două părți diferite ale creierului. Partea unde se află judecata are nevoie de trei sau patru secunde. Dar partea care este *reactivă* – amigdala – n-are nevoie decât de-o fracțiune de secundă.

Încercarea de-a surprinde momentul amigdalei, acele secunde zdrobitoare de șoc paralizant, insuportabil, capturarea acestor momente, fără a le lăsa să treacă, extinzându-le pentru atât timp cât este nevoie în plan operațional, ăsta este obiectivul Efectului Bucha, a conchis Sid.

— Ar fi neletalul suprem, a spus el.

— Așadar, am zis eu, tortura muzicală Barney, cu lumini intermitente, înăuntrul unui container de marfă din spatele unei gări din al-Qā'im poate fi, de fapt, neletalul *suprem*?

— Nu știu pe nimeni care să fi reușit, a spus Sid. Problema este că pragul dintre a fi eficace și a fi ireversibil vătămător este atât de îngust, încât eu…

După care Sid a rămas tăcut, probabil fiindcă și-a dat seama că dacă și-ar fi completat fraza, asta l-ar fi dus cu mintea într-un loc unde nu voia să ajungă, un loc unde soldaților din Irak nu le păsa deloc, așa cum îi păsa lui, de acel prag.

— Dar poate c-au reușit, am spus.

— Poate c-au reușit, a repetat Sid gânditor. Mda.

După care a adăugat:

— Dar nici un gen de armă neletală care-ar obliga la supunere în timpul interogatoriilor nu ne-ar interesa câtuși de puțin, pentru că dovezile rezultate n-ar putea fi folosite în justiție.

— Dar ei n-au asemenea limitări într-un container de marfă în al-Qā'im, am spus.

— Nu, nu le au, a confirmat Sid.

— Ha, am făcut eu.
— Știi peste ce-ai dat aici? a spus Sid.
— Peste ce? am întrebat.
— Peste partea întunecată, a zis el.

L-am părăsit pe Sid și m-am întors în Anglia ca să descopăr că-mi fuseseră trimise șapte fotografii. Fuseseră făcute de un fotograf de la *Newsweek*, Patrick Andrade, în mai 2003, și dedesubtul lor scria: „Un deținut evadat este adus înapoi în zona de detenție din al-Qā'im, Irak." Nu se vede nici urmă de difuzoare, dar fotografiile arată interiorul unuia dintre containerele de marfă din spatele gării dezafectate.

În prima fotografie, doi soldați americani zdravăn clădiți îl împing pe deținut printr-un peisaj de tablă ondulată și sârmă ghimpată. Deținutul nu pare greu de împins. E slab ca o scândură. Are fața acoperită cu o cârpă. Unul dintre soldați îi ține înfipt un revolver în ceafă. Ține degetul pe trăgaci.

În toate celelalte fotografii, deținutul este înăuntrul containerului de marfă. E desculț, are gleznele legate cu o fâșie subțire de plastic și stă ghemuit într-un colț, cu spatele în peretele din tablă ondulată argintie. Podeaua metalică e acoperită cu praf maroniu și cu băltoace de lichid. Chiar în fundul containerului de marfă, învăluită în umbre, se vede cu greu silueta unui alt deținut zăcând grămadă la podea, cu fața acoperită de o glugă.

Cârpa nu acoperă decât ochii primului bărbat, așa că i se vede fața adânc brăzdată de cute, ca a unui bătrân, dar cele câteva tuleie ale mustății dezvăluie că de fapt are vreo șaptesprezece ani. Poartă o vestă albă zdrențuită, plină de pete galbene și maronii. Pe unul dintre brațele lui schilave se vede o rană deschisă, iar deasupra ei cineva a scris un număr cu un marker cu cerneală neagră.

jon ronson

Este posibil să fi făcut lucruri cumplite. Nu știu nimic, în afara acestor șapte fragmente din viața lui. Dar pot spune un lucru. În ultima fotografie bărbatul țipă atât de tare, încât aproape că pare că râde.

9. partea întunecată

„Nu facem experimente unul pe celălalt", îmi spusese Sid Heal în Los Angeles, la începutul lui aprilie 2004. „Nu în cultura noastră."

Au trecut vreo două săptămâni. După care au apărut și celelalte fotografii. Erau cu prizonieri irakieni din închisoarea Abu Ghraib de la periferia Bagdadului. O rezervistă americană de douăzeci și unu de ani, fruntașul Lyndie England, fusese surprinsă într-o fotografie în timp ce târa un bărbat gol pe podea, cu o lesă. Într-o altă fotografie ea zâmbea larg, cu o țigară atârnându-i între buze, în timp ce arăta spre organele genitale ale unor bărbați goi, aliniați și cu capetele acoperite de glugi.

Lyndie England, cu tunsoarea ei pixie și chipul ei tânăr și blând, a fost vedeta multor fotografii. Ea era personajul îngenuncheat și râzând din spatele unui morman de prizonieri goi. Aceștia fuseseră forțați să construiască un fel de piramidă umană din propriile trupuri. Probabil că obiectul înfășurat în jurul capului unui irakian gol, legat de cadrul metalic al unui pat și cu spatele arcuit chinuitor, erau chiloții ei.

Se părea că mai mulți paznici militari, având-o în centru pe Lyndie England, se folosiseră de Abu Ghraib pentru a-și împlini fanteziile sexuale, iar pasul lor greșit fusese dorința de-a face fotografii-trofeu.

Ministrul american al Apărării, Donald Rumsfeld, a zburat până la închisoare. El le-a spus soldaților adunați acolo că evenimentele arătate în fotografii erau opera „câtorva inși care ne-au trădat valorile și au mânjit reputația țării noastre. A fost o lovitură fizică pentru mine. Cei care au comis delicte vor fi cercetați, iar poporul american va fi mândru de asta, la fel ca poporul irakian".

Armata a atârnat pe poarta închisorii o pancartă pe care scria: „America este prietena tuturor irakienilor."

Lynndie England a fost arestată. În acel moment, ea revenise deja în Statele Unite, era însărcinată în cinci luni și îndeplinea o muncă de birou la Fort Bragg. S-a descoperit că provenea dintr-un oraș sărac din inima Virginiei de Vest și că trăise pentru o vreme într-o rulotă. Pentru unii comentatori, asta explica totul.

„IZBĂVIREA SOSEȘTE ÎN IRAK", anunța un titlu de ziar.

În filmul american din 1972 *Izbăvirea*, agentul de asigurări supraponderal Bobby (Ned Beatty) este pus să se dezbrace la piele. El e violat pe la spate de cel mai voinic dintre doi malaci, timp în care e pus să guițe ca un porc. Poate că este timpul să ne mai gândim o dată dacă aceste personaje au fost exagerări. Domnișoara England ne salută apăsat din țara malacilor.

Pozele n-ar fi putut fi mai respingătoare, dar ele au fost așa mai cu seamă pentru irakieni, cărora, timp îndelungat, li se băgase pe gât viziunea lui Saddam că America era, până în străfundurile ei, incontrolabil de depravată și imperialistă. Și iată aici niște tineri musulmani – captivi – umiliți și copleșiți de ceea ce părea a fi decadența sexuală grotescă a Americii. M-a frapat faptul că tânăra Lynndie England și prietenii ei creaseră un tablou care era chintesența a ceea ce repudia și condamna cel mai mult poporul irakian, oamenii ale căror minți și inimi constituiau marele premiu

pentru forțele de coaliție, dar și pentru fundamentaliștii islamici.

Însă după aceea s-a aflat, prin intermediul avocaților lui Lynndie England, că ea acționase la ordin, înmuindu-i pe prizonieri în vederea interogării, și că oamenii care dădeau ordinele nu erau alții decât cei din Spionajul Militar, unitatea comandată cândva de generalul-maior Albert Stubblebine al III-lea.

A fost trist să-mi amintesc de toate acele izbituri cu nasul și de îndoirea tacâmurilor, și să mă gândesc ce se alesese de bunele intenții ale generalului Stubblebine. Soldații săi n-ar fi recurs niciodată la asemenea acte cumplite. În loc de asta, ei ar fi săvârșit fapte paranormale care să-ți taie răsuflarea, dublate de remarcabile acte de filantropie.

L-am sunat pe generalul Stubblebine.

— Care-a fost primul dumneavoastră gând când ați văzut fotografiile? l-am întrebat.

— Primul meu gând, a spus el, a fost: „Drace!"

— Care-a fost cel de-al doilea gând?

— Slavă cerului că nu sunt eu la baza piramidei.

— Dar al treilea gând?

— Al treilea gând, a spus generalul, a fost: „Chestia asta n-a fost inițiată de niște tinerei jos în tranșee. Asta vine de sus, de la comunitatea informațiilor." I-am spus Rimei: „Fii atentă. Ăștia au fost tipii de la Spionaj." Da. Cineva *mult* mai sus-pus din Spionaj a proiectat treaba asta, a susținut-o, a îndrumat-o și i-a instruit pe oameni s-o facă. Nu-i nici o îndoială în privința asta. Și oricine va fi fiind, stă bine ascuns în momentul ăsta.

— *Spionajul Militar?* am întrebat. Foștii dumneavoastră oameni?

— E o posibilitate, a spus el. Dar cred că nu.

— Atunci, cine?

— Agenția, a spus el.

— Agenția?

— Agenția, a repetat el.

— Împreună cu OpePsi? am întrebat.

— Sunt *sigur* că și ei au un amestec, a spus generalul. Sigur. Fără îndoială.

S-a făcut liniște.

— Știi, a spus generalul Stubblebine, dac-ar fi rămas la ideile lui Jim Channon, n-ar fi avut nevoie de toată porcăria asta.

— Prin ideile lui Jim Channon vreți să spuneți muzica dată tare? am întrebat.

— Da, a spus generalul.

— Așadar, ideea de a-i bombarda pe prizonieri cu muzică dată tare a fost inițiată *în mod sigur* de Batalionul Unu Terra? am întrebat.

— Sigur, a spus generalul. Fără îndoială. La fel și frecvențele.

— Frecvențele? am repetat.

— Da, frecvențele, a zis el.

— Ce fac frecvențele? am întrebat.

— Îi dezechilibrează pe oameni, a spus el. Sunt tot felul de lucruri pe care le poți face cu frecvențele. Isuse, poți să iei o frecvență și poți să-i provoci cuiva diaree, să faci pe cineva să se simtă rău de la stomac. Nu înțeleg de ce-au trebuit să facă tâmpenia aia pe care ai văzut-o în fotografii. Trebuiau pur și simplu să-i *bombardeze* cu frecvențe!

A urmat o nouă tăcere.

— Dacă stai să te gândești, totuși, a adăugat el cu puțin regret, nu știu ce-ar spune Convenția de la Geneva despre povestea asta.

— Muzica dată tare și frecvențele?

— Presupun că nimeni nu s-a gândit vreodată la asta, a spus generalul. Probabil că e o zonă neexplorată din perspectiva Convenției de la Geneva.

Pe 12 mai 2004, Lynndie England a dat un interviu reporterului Brian Maas, de la post de televiziune din Denver:

BRIAN MAAS: În această închisoare, li s-au întâmplat prizonierilor irakieni lucruri și mai rele decât ce-am văzut în fotografii?

LYNNDIE ENGLAND: Da.

BRIAN MAAS: Îmi poți spune mai multe?

LYNNDIE ENGLAND: Nu.

BRIAN MAAS: La ce te gândeai când au fost făcute fotografiile?

LYNNDIE ENGLAND: Mă gândeam că era cam ciudat… N-am ținut să apar în vreo fotografie.

BRIAN MAAS: Există o fotografie în care ții un prizonier irakian într-o lesă. Cum s-a-ntâmplat asta?

LYNNDIE ENGLAND: Mi s-au dat instrucțiuni de către persoane mai mari în grad decât mine: „Stai acolo, ține lesa asta și uită-te la aparatul de fotografiat." Au făcut o fotografie pentru OpePsi și asta este tot ce știu… mi s-a spus să stau acolo, să ridic degetul mare, să zâmbesc și să stau în spatele tuturor irakienilor goi din piramidă [ca să mi se facă fotografia].

BRIAN MAAS: Cine ți-a spus să faci asta?

LYNNDIE ENGLAND: Persoane aflate mai sus decât mine în ierarhie… Din motive legate de OpePsi, motive întemeiate. Așa că în ce ne privește, noi ne-am făcut datoria, ceea ce a însemnat că am făcut ce ni s-a spus, iar rezultatul a fost cum au vrut ei. Se întorceau la poze, se uitau și afirmau: „Aha, asta-i o tactică bună, ține-o tot așa. Aia funcționează. Asta funcționează. Dă-i înainte, ne furnizează ce ne trebuie."

Lynndie England părea a spune că fotografiile erau nici mai mult, nici mai puțin decât o piesă complicată din teatrul OpePsi. A zis că oamenii din OpePsi care i-au spus „dă-i înainte, ne furnizează ce ne trebuie" nu purtau plăcuțe de identificare. Începeam să mă întreb dacă nu cumva scenariul fusese, de fapt, atent calculat de un specialist de la OpePsi, pentru a prezenta o viziune care să le repugne foarte mult tinerilor irakieni. Era oare posibil ca actele surprinse în fotografii să nu fi fost deloc importante și ca fotografiile *în sine* să fi fost obiectivul? Au fost fotografiile menite să fie arătate numai unor prizonieri irakieni individuali pentru a-i speria și a-i determina să coopereze, nicidecum pentru a fi arătate în afară și a speria întreaga lume?

După ce-am ascultat interviul cu Lynndie England, am căutat notițele pe care le luasem când fusesem la OpePsi. Unitatea mă lăsase înăuntrul sediului central de la Fort Bragg pentru a-mi arăta colecția de CD-uri în octombrie 2003, aceeași lună în care fuseseră făcute fotografiile de la Abu Ghraib. Am trecut în revistă toate discuțiile despre „nevoi neîmplinite" și „comportamente urmărite", până am ajuns la conversația cu expertul cel prietenos în ținută civilă, „analistul principal" Dave, specializat în Orientul Mijlociu.

Conversația noastră păruse la acel moment inofensivă. Vorbeam despre „produsele OpePsi" în general. Toate materialele OpePsi sunt cunoscute ca „produse" – emisiunile radio, pliantele și așa mai departe.

Când mi-am recitit notele, ceea ce spusese Dave a căpătat o nouă semnificație.

— Ne gândim la felul cum ar reacționa un irakian la produsele noastre, nu la cum ar reacționa un american, zisese el.

Îmi spusese că aveau consilii – comitete de analiști și specialiști militari – care se uitau la fiecare produs ca să vadă dacă promova cauza politicii externe a Statelor Unite.

— Iar dacă trece de inspecție, adăugase el, îl producem fie aici, fie afară [în Irak].

Apoi Dave vorbise despre felul cum publicul țintă pentru „produsele" lor – forțele irakiene, civilii irakieni sau deținuții irakieni – nu erau întotdeauna cei mai binevoitori clienți.

— Nu-i totuna cu a vinde Coca-Cola, spusese el. Uneori încerci să vinzi ceva ce știi că de fapt n-ar fi pe placul clientului. Astfel că generează ambiguități și probleme. Iar ei trebuie să se gândească la asta. E totuna cu a vinde cuiva vitamina D lichidă. Clientului nu i-o plăcea, dar are nevoie de ea ca să supraviețuiască.

— Interesant, spusesem eu.

— Produce ambiguități, conchisese el.

10. grupul interdisciplinar de gândire

La începutul lui 2004 am auzit zvonindu-se că Jim Channon începuse să se întâlnească în secret cu generalul Pete Schoomaker, noul comandant suprem al armatei Statelor Unite.

Președintele Bush îl numise în funcție pe generalul Schoomaker pe 4 august 2003. „Mesajul de sosire" al generalului, ca să folosesc jargonul militar pentru un discurs de acceptare, a inclus următoarele fraze:

> Războiul este și o realitate fizică, și o stare mintală. Războiul este ambiguu, nesigur și nedrept. Când suntem în război, trebuie să gândim și să acționăm diferit. Trebuie să acceptăm testul ultim al realității – lupta. Trebuie să câștigăm atât războiul, cât și pacea. Trebuie să fim pregătiți să punem totul sub semnul întrebării. Soldații noștri sunt războinici de caracter... Azimutul nostru spre viitor e bun.

Azimutul? M-am uitat în dicționar. E vorba de „direcția unui obiect ceresc". Vestea despre întâlnirile generalului Schoomaker cu Jim Channon nu m-a surprins foarte mult. (Pe lângă indiciile lingvistice, cronologia carierei generalului Schoomaker se potrivea. Fusese comandant al Forțelor Speciale de la Fort Bragg între februarie 1978 și august 1981, precum și în ultima parte a lui 1983, când războinicii Jedi și cei care se holbau la capre erau în culmea activității. Nu pot să cred că nu le-a știut, dacă nu cumva chiar le-a aprobat, eforturile.)

Se zvonea că generalul Schoomaker se gândea să-l reactiveze pe Jim, ca să creeze sau să contribuie la crearea unui grup nou și secret de gândire interdisciplinară, menit să încurajeze armata să-și folosească inteligența în afara gândirii comune.

Jim fusese membrul unui grup similar pe la începutul anilor 1980. Se numea Grupul de Acțiune Delta și era constituit din vreo trei sute de militari de rang înalt care se întâlneau de patru ori pe an pentru ritualuri și ședințe de *brainstorming* la Fort Leavenworth, petrecându-și restul timpului comunicând între ei prin ceva numit Meta Rețeaua, care era o întrupare timpurie a Internetului.

Cel care a lansat această tehnologie pentru armata Statelor Unite la sfârșitul anilor 1970 a fost colonelul Frank Burns, unul dintre cei mai vechi prieteni ai lui Jim Channon. În 1983, colonelul Burns a publicat un poem în care și-a închipuit cum ar fi posibil ca rețeaua lui de comunicații să influențeze lumea:

> Închipuie-ți venirea unei noi metaculturi.
> Închipuie-ți tot felul de oameni pretutindeni
> devotându-se virtuților umane,
> devotându-se micșorării decalajului
> dintre condiția umană
> și potențialul uman…
> Și închipuie-ți cum vom fi cu toții conectați
> printr-un sistem comun de comunicații de tehnologie de vârf.
> Iată o imagine care-ți umezește ochii.
> Virtutea umană este un ideal
> pe care-l putem sădi
> în fiecare structură umană
> de pe planeta noastră.
> De aceea o vom face.
> Și tot de aceea
> Meta Rețeaua este o creație
> pe care-o putem iubi.

Dacă nu ținem cont de eșecul colonelului Burns de-a prevedea că oamenii vor folosi Internetul în cea mai mare parte pentru a accesa site-uri pornografice și pentru a se căuta singuri pe Google, intuiția sa a fost admirabilă. Același colonel este considerat de foarte mulți a fi, împreună cu Jim Channon, inspirația din spatele sloganului „Fii tot ce poți fi" și a cântecelului aferent, care au schimbat, practic fără nici un alt ajutor, soarta armatei în anii 1980. Colonelul Burns și-a atribuit ideile faptului că parcursese *Manualul operațional al Batalionului Unu Terra* al lui Jim.

Marea criză cu care se confrunta pe atunci armata era lipsa recruților. Nu era deloc de mirare, acum că generalul Schoomaker, un admirator al lui Jim Channon, devenise șeful armatei Statelor Unite, că acești oameni erau chemați încă o dată să contribuie cu ideile lor la depășirea noii crize și la Războiul împotriva Terorii.

Jim mi-a trimis un e-mail în care mi-a spus că zvonurile despre grupul interdisciplinar de gândire erau adevărate. Ideea aparuse, a explicat el, „fiindcă Rumsfeld a cerut acum în mod deschis contribuții creatoare pentru Războiul împotriva Terorii... hm".

Jim a adăugat că nu voia să-l contactez pe generalul Schoomaker pentru a-i cere punctul de vedere: „Nu suport ideea să-i întrerupi ziua acestui om important cu o asemenea cerere nepotrivită. Stăpânește-te! Asta e nebunia presei și-o să macine lumea până o s-o oprească în loc! Știu că înțelegi."

Totuși, Jim mi-a dat unele informații privitoare la părerea lui despre politica externă a lui George W. Bush:

> Armata mi-a solicitat serviciile pentru a preda cele mai selecte materii. Batalionul Unu Terra este exemplul ales pentru predare. Am făcut asta în prezența generalului Pete Schoomaker... Mă aflu în contact cu jucători care sunt sau

au fost recent în Afganistan și în Irak. Le-am trimis planuri pentru strategii de ieșire bazate pe idealurile Batalionului Terra.

Vorbesc în fiecare săptămână cu un membru al unui batalion de control al stresului din Irak, care are manualul la el și-l folosește pentru a-și informa colegii despre contribuțiile lor potențiale. Nu uita, mitologia batalionului funcționează la fel ca folclorul. Este transmisă prin povestiri, nu prin trasarea de sarcini sau prin obiecte din lumea reală. Rezultatele sunt omniprezente și molipsitoare, dar nearhivate bine.

Cu toate că Jim nu și-a declarat nici un interes pentru „obiectele din lumea reală" inspirate de el și răspândite peste tot în Războiul împotriva Terorii, am ajuns să am obsesia de-a le identifica.

Mici piese ale Batalionul Unu Terra apăreau pretutindeni în Irakul postbelic. Un fost spion militar cu care am vorbit îi împărțea pe admiratorii moderni ai lui Jim în două categorii – ninja negri și ninja albi –, și tot așa am ajuns să-i privesc și eu.

Unitatea Companiei Medicale a 785-a pentru Controlul Stresului de Luptă, cu sediul în Taji, la treizeci și doi de kilometri nord de Bagdad, era compusă din ninja albi. Unul dintre soldații săi, Christian Hallman, mi-a trimis următorul e-mail:

Folosesc multe tehnologii ale BUT[1] - meditație, yoga, qigong, relaxare, vizualizări -, toate incluse în trusa BUT pentru tratarea stresului de luptă. Ar fi grozav dacă ai veni aici, în Irak, să-mi iei un interviu, dar trebuie să obțin mai întâi aprobarea comandantului. A citit câte ceva din literatura BUT pe care i-am dat-o și chiar a vorbit cu Jim la telefon.

1. Batalionul Unu Terra (*n.tr.*).

În ziua următoare, Christian mi-a trimis un nou e-mail: „Comandantul meu trebuie să discute cu OS[1]-ul înainte de-a lua o decizie."

Și apoi, în a treia zi:

> Comandantul a refuzat să-mi dea permisiunea. Nu vrea să se expună riscului posibil ca ceea ce facem noi și reputația noastră să fie deformate. Uneori câștigă politica.
>
> Pace în Orientul Mijlociu,
>
> Christian

La câteva săptămâni după acest e-mail, am aflat un fapt care mi s-a părut atât de ciudat și de nelalocul lui, încât n-am știut ce să înțeleg. Era deopotrivă banal, extraordinar și complet în defazaj cu celelalte fapte. Era ceva ce i se întâmplase unui locuitor din Manchester pe nume Jamal al-Harith, într-un loc numit Blocul Maro. Nici Jamal nu știa ce să înțeleagă din el, așa că l-a stocat în memorie și nu l-a menționat decât după ce s-a mai gândit o dată, când m-am întâlnit cu el în cofetăria hotelului Malmaison, lângă stația Manchester Piccadilly, în dimineața de 7 iunie 2004.

Jamal este web designer. Locuiește cu surorile lui în Moss Side. Are treizeci și șapte de ani, e divorțat și tatăl a trei copii. Mi-a spus că presupunea că MI5 îl urmărise până la hotel, dar că nu-și mai făcea griji din cauza asta. Mi-a mai spus că vedea permanent același bărbat supraveghindu-l de pe celălalt trotuar, sprijinit de o mașină, și de fiecare dată când tipul credea că fusese descoperit părea să intre puțin în panică, se apleca imediat și-și făcea de lucru la roata mașinii.

Jamal a râs când mi-a spus asta.

---

1. Ofițerul de Serviciu (*n.tr.*).

Jamal s-a născut sub numele de Ronald Fiddler într-o familie din a doua generație de imigranți jamaicani. Când avea douăzeci și trei de ani, a aflat de Islam și s-a convertit, schimbându-și numele în Jamal al-Harith fără un motiv anume, în afara faptului că-i plăcea cum suna. Spunea că al-Harith însemna de fapt „semănător".

În octombrie 2001, Jamal a vizitat Pakistanul ca turist, după cum mi-a spus. Se afla în Quetta, la granița cu Afganistanul, la patru zile de la sosire, când a început bombardamentul american. A decis rapid să plece în Turcia și a plătit un șofer de TIR din zonă să-l ducă acolo. Șoferul i-a spus că traseul avea să-i poarte prin Iran, dar cumva au ajuns în Afganistan, unde au fost opriți de o bandă de simpatizanți ai talibanilor. Au cerut să vadă pașaportul lui Jamal, care a fost arestat imediat și băgat la pușcărie sub bănuiala că ar fi spion britanic.

Afganistanul a fost învins de coaliție. Crucea Roșie l-a vizitat pe Jamal la închisoare. I-au sugerat să treacă granița în Pakistan și să-și croiască singur drum înapoi acasă, în Manchester, dar Jamal nu avea nici un ban, așa că în loc de asta a cerut să fie pus în contact cu Ambasada Britanică din Kabul.

După nouă zile – în timp ce aștepta în Kandahar ca ambasada să-l transporte acasă –, l-au luat americanii.

— Americanii, mi-a spus Jamal, m-au răpit.

Când a spus „răpit", a părut surprins de sine însuși că folosise un cuvânt atât de dramatic.

Americanii din Kandahar i-au spus lui Jamal că trebuia să fie trimis în Cuba pentru două luni, pentru formalități administrative și așa mai departe, așa că s-a trezit într-un avion, încătușat, cu mâinile legate cu lanțuri de picioare și apoi legat de un cârlig din podea, cu fața acoperită de clape de protecție pentru urechi, cu ochelari mari de protecție și o mască, în drum spre Golful Guantanamo.

În săptămânile care au urmat eliberării lui, la doi ani după aceea, Jamal a dat câteva interviuri în timpul cărora a vorbit despre cătușe, carceră și bătăi – lucruri pe care lumea din afară și le imaginase deja despre viața dinăuntrul misteriosului complex. A spus că l-au bătut la tălpi cu bastonul, l-au stropit cu spray de ardei iute și l-au ținut într-o cușcă expusă intemperiilor, fără intimitate și fără apărare împotriva șobolanilor, a șerpilor și a scorpionilor care mișunau prin bază. Dar acestea nu au fost dezvăluiri senzaționale.

A vorbit cu Martin Bashir de la ITV, care l-a întrebat (fără să filmeze): „Ai văzut documentarul meu despre Michael Jackson?"

Jamal a răspuns: „Am fost în Golful Guantanamo timp de doi ani."

Când l-am cunoscut pe Jamal, a început să-mi povestească despre abuzurile cele mai surprinzătoare. Erau aduse în locul acela prostituate din State – Jamal nu știa dacă se aflau acolo numai ca să păteze cu sângele lor menstrual fețele celor mai pioși deținuți. Sau poate că erau aduse ca să-i servească pe soldați și vreun expert din cadrul OpePsi – un analist detașat acolo – le-a născocit această altă slujbă când i-a venit ideea, exploatând resursele aflate la dispoziția armatei.

— Unul sau doi dintre britanici, mi-a spus Jamal, le-au zis gărzilor: „Putem să luăm *noi* femeile?" Dar gărzile au spus: „Nu, nu, nu. Prostituatele sunt pentru deținuții care de fapt *nu le vor*." Chiar ne-au *explicat*! „Dacă vreți așa ceva, pentru voi n-o să meargă."

— Și ce le făceau prostituatele deținuților? am întrebat.

— Doar le umblau la organele genitale, a spus Jamal. Se dezbrăcau în fața lor. Îi frecau cu sânii pe față. Nu toți tipii vorbeau. Veneau doar înapoi de la Blocul Maro [blocul pentru interogatorii], tăceau zile întregi și plângeau

de unii singuri, așa că știai că se întâmpla ceva, dar nu știai ce. Dar în ce-i privește pe cei care au vorbit, nouă asta ne-a ajuns la urechi.

L-am întrebat pe Jamal dacă el credea că americanii de la Guantanamo testau eficiența unor tehnici de interogare exotice.

— Făceau mult mai mult decât să le testeze, a răspuns el.

După care mi-a povestit ce i se întâmplase în Blocul Maro.

Jamal mi-a spus că, nefiind familiarizat cu tortura, nu știa dacă tehnicile încercate asupra lui erau unice pentru Guantanamo sau la fel de vechi ca tortura însăși, dar i s-au părut destul de ciudate. Descrierea făcută de Jamal vieții din Blocul Maro a făcut ca Golful Guantanamo să pară un laborator experimental pentru tortură, mișunând nu numai de agenți de informații, ci și de idei. Era ca și cum, pentru întâia oară în cariera lor, soldații aveau prizonieri și o clădire anume pregătită la dispoziția lor, așa că nu puteau să nu-și pună în practică toate conceptele care până atunci lânceziseră, uneori timp de decenii, în zona nesatisfăcătoare a posibilităților.

Mai întâi, erau zgomotele.

— Le-aș descrie drept zgomote industriale, a spus Jamal. Scrâșnete metalice și bubuituri. Erau puse la difuzoare în toate camerele de interogatoriu din Blocul Maro. Scrâșnete metalice, bubuituri, gaze comprimate. Tot felul de lucruri. Zgomote amestecate.

— Ca un fax când intră în funcțiune? am întrebat.

— Nu, a spus Jamal. Nu generate pe computer. Industriale. Zgomote ciudate. Și printre ele era ceva care semăna cu un pian electric. Nu ca în *muzică*, pentru că n-aveau nici un ritm.

— Ca un sintetizator?

— Da, un sintetizator amestecat cu zgomote industriale. Doar o harababură și o cacofonie.

— I-ai întrebat vreodată: „De ce ne asurziți cu zgomotele astea ciudate?" am spus.

— În Cuba înveți să accepți, a răspuns Jamal.

Zgomotele industriale erau difuzate la maximum în întregul bloc. Însă cel mai ciudat lucru s-a întâmplat înăuntrul camerei de interogatoriu a lui Jamal. Încăperea era echipată cu o cameră de televiziune pentru supraveghere și o oglindă dublă. Jamal era băgat acolo pentru ședințe de câte cincisprezece ore, timp în care nu scoteau nimic de la el pentru că, vorba lui, nu era nimic de scos. A spus că trecutul lui era atât de curat – nici măcar o amendă pentru parcare într-un loc interzis –, încât la un moment dat cineva a venit la el și i-a șoptit: „Ești un element al MI5?"

— Un element al MI5! a spus Jamal și a fluierat. *Un bun element!* a repetat el. Ăsta-i cuvântul pe care l-a folosit!

Anchetatorii erau din ce în ce mai supărați pe aparentul refuz ferm al lui Jamal de-a ceda. De asemenea, Jamal și-a folosit timpul de ședere în Blocul Maro pentru a face mișcări de stretching, menținându-și sănătatea. Regimul de exerciții al lui Jamal i-a făcut pe anchetatori și mai furioși, dar în loc să-l bată, ei au procedat într-adevăr foarte straniu.

Un ofițer din cadrul Informațiilor Militare a adus în camera lui Jamal un CD-player portabil. A spus:

— Uite-aici o trupă grozavă de fete care cântă piese de Fleetwood Mac.

Nu i-a pus lui Jamal muzica la maximum. Nu era privare de somn și nici o încercare de-a induce Efectul Bucha. În loc de asta, agentul a pus muzica la volum normal.

— I-a dat drumul și a plecat, a spus Jamal.

— O trupă de fete, care cânta doar Fleetwood Mac? am spus.

— Mda, a făcut Jamal.

Mi s-a părut că văd vârful unui aisberg foarte ciudat.

— Și ce s-a-ntâmplat în continuare?

— Când s-a terminat CD-ul, tipul s-a întors în cameră și a spus: „Poate că ți-ar plăcea și asta." Și a pus cele mai mari hituri ale lui Kris Kristofferson. Volum normal. Și a plecat iarăși din încăpere. După ce s-a terminat, s-a mai întors o dată și a spus: „Ai aici un CD cu Matchbox Twenty."

— Făcea asta numai pentru distracție? am întrebat.

— Era un interogatoriu, a spus Jamal. Nu cred că încercau să mă facă să mă simt bine.

— Matchbox Twenty? am zis.

Nu știam prea multe despre Matchbox Twenty. Din ce-am aflat, erau patru cântăreți de country-rock din Florida, care nu sunau deosebit de abraziv (ca Metallica și „Arzi, ticălosule, arzi!") și nici iritant repetitiv (ca Barney și „Da! Da! Ăsta-i un munte!"). Sunau oarecum ca R.E.M. Singura ocazie în care am auzit de Matchbox Twenty a fost când Adam Piore de la *Newsweek* mi-a spus că și ei fuseseră puși la maximum în containerul de marfă din al-Qā'im.

I-am spus asta lui Jamal și a părut uluit.

— Matchbox Twenty? a spus el.

— Albumul *Mai mult decât te crezi*, am spus.

S-a lăsat liniștea.

— Am crezut că doar îmi puneau un CD, a spus Jamal. Că doar îmi puneau un CD. Să vadă dacă-mi plăcea muzica sau nu. Acum, că am auzit asta, mă gândesc că trebuie să fi fost și altceva. Acum mă întreb de ce mi-au pus și CD-ul ăsta? Pun CD-ul ăsta în Irak, dar și în Cuba. Pentru mine asta înseamnă că există un *program*. Nu pun muzică pentru că se gândesc că oamenilor le place sau le displace Matchbox Twenty mai mult decât altcineva. Există un motiv. E vorba despre altceva. E clar că nu știu ce anume. Dar *trebuie* să existe altă intenție.

— Trebuie să existe, am repetat.

Jamal s-a oprit pentru un moment, după care a spus:

— Nu știi cât de adâncă e vizuina iepurelui, nu-i așa? Dar știi că e adâncă. Asta știi.

11. un hotel bântuit

Joseph Curtis (nu acesta este numele lui adevărat) lucrase în schimbul de noapte la închisoarea Abu Ghraib în toamna lui 2003. Apoi plecase din armată într-un oraș din Germania. Asupra lui plana acum amenințarea curții marțiale. Curtis a dat un interviu despre ceea ce văzuse unei agenții de știri internaționale, atrăgându-și astfel mânia superiorilor. Chiar și așa, împotriva propriei voințe și împotriva sfatului avocatului lui, a fost de acord să se vadă cu mine, în secret, într-un restaurant italian, într-o miercuri din iunie, în 2004. Nu știu cu toată certitudinea de ce a fost dispus să riște și alte admonestări. Probabil a simțit că nu putea să stea liniștit și să vadă cum Lyndie England și alți ofițeri din poliția militară surprinși în fotografii erau făcuți țapi ispășitori doar pentru că respectaseră ordinele.

Ne-am așezat pe terasa restaurantului, însă Joseph nu prea s-a atins de mâncare.

— Ai văzut *The Shining*? a întrebat el.

— Da, am spus.

— Abu Ghraib era ca hotelul Overlook, a spus el. Era *bântuit*.

— Adică... am zis.

Am presupus că Joseph voia să spună că locul era plin de fantome ale unor ofițeri de informații, dar expresia lui m-a făcut să-mi dau seama că nu.

— Era *bântuit*, a spus el. Se făcea foarte întuneric noaptea. *Foarte* întuneric. Sub Saddam, oamenii erau dizolvați în acid acolo. Femeile, violate de câini. Creieri împrăștiați pe toți pereții. Asta era mai rău decât hotelul Overlook, pentru că era *real*.

— În *The Shining*, am spus, clădirea l-a făcut pe Jack Nicholson să înnebunească. Tot clădirea i-a înnebunit și pe americani la Abu Ghraib?

— Era ca și cum clădirea ar fi vrut să-și reia îndeletnicirile, a zis Jopseph.

Joseph purta un tricou al clubului sportiv al Universității din Louisiana. Avea tunsoarea de tip borcan a militarilor americani – ras pe laturi, cu un mic smoc în creștet. A spus că nu-i venea să creadă câți bani se scurgeau prin armată la momentul acela. Erau zile de aur, în termeni bugetari.

Într-o zi Joseph și-a dus camioneta la reparații și soldatul care a inspectat-o a spus: „Îți trebuie banchete noi".

Joseph i-a spus că banchetele nu arătau ca și cum ar fi trebuit să fie înlocuite.

Soldatul a răspuns că aveau 200 000 de dolari în buget și că dacă nu-i cheltuiau până la sfârșitul lunii, trebuiau să-i dea înapoi.

— Așadar, a repetat el rar, îți trebuie banchete noi.

Joseph mi-a spus că nu mi-ar veni să cred câte televizoare cu plasmă erau în Irak, pentru teleconferințe și așa mai departe. Avuseseră televizoare în perfectă stare, dar într-o bună zi au sosit pur și simplu niște camioane pline cu televizoare cu plasmă, pentru că erau foarte mulți bani care trebuiau cheltuiți.

În ianuarie 2004, influentul grup interdisciplinar de gândire și de lobby GlobalSecurity a dezvăluit că guvernul lui George W. Bush sifonase în bugetul negru al administrației mai mulți bani decât oricare alt guvern din istoria americană.

Suma pe care o cheltuie o administrație cu bugetul negru poate fi văzută ca un barometru incitant al înclinației sale spre ciudățenie. Bugetele negre finanțează adeseori numai operațiuni negre – proiecte extrem de sensibile și de foarte proastă reputație, precum comandourile de asasini și așa mai departe, care rămân secrete nu numai pentru a-i proteja pe agenții operațiunilor negre, dar și pentru a-i proteja pe americani, care în general nu vor să se gândească la asemenea lucruri. Dar tot bugetele negre finanțează și investigații ale unor planuri atât de bizare, încât dezvăluirea lor i-ar putea face pe votanți să creadă că conducătorii lor își luaseră adio de la bunul-simț. Administrația lui George W. Bush sifonase până în ianuarie 2004 treizeci de miliarde spre bugetul negru – pentru a fi cheltuiți pe Dumnezeu știe ce.

A trebuit să fac eforturi ca să-l pot auzi pe Joseph prin zgomotul lucrărilor de noapte din stradă, în timp ce-mi vorbea despre întunericul de la Abu Ghraib, despre felul cum acel întuneric făcea ca „fiarele din oameni să iasă într-adevăr la iveală acolo" și despre bugetul generos, fără sfârșit.

— Abu Ghraib era o atracție turistică, a spus el. Îmi aduc aminte că o dată am fost trezit de doi căpitani. „Unde e camera execuțiilor?" Voiau să vadă funia și maneta. Când a venit Rumsfeld în vizită, n-a vrut să stea de vorbă cu soldații. A vrut doar să vadă camera execuțiilor.

Joseph a luat o înbucătură din mâncare.

— Da, fiara din om a ieșit cu adevărat la iveală la Abu Ghraib, a zis el.

— În fotografii? am întrebat.

— Peste tot, a spus el. Cei din conducerea superioară se combinau cu gradele mai mici…

I-am spus lui Joseph că nu înțelegeam la ce se referea.

Mi-a spus:

— Conducerea superioară făcea sex cu gradele mai mici. Deținuții se violau între ei.

— Ai văzut vreodată o fantomă? l-am întrebat.

S-a oprit din mâncat și a început iarăși să-și plimbe mâncarea prin farfurie.

— Era întuneric în locul ăla, a răspuns el. Pur și simplu aveai sentimentul că era în permanență ceva acolo, stând la pândă în spatele tău pe întuneric, foc de supărat.

L-am întrebat pe Joseph dacă exista ceva *bun* la Abu Ghraib, iar el s-a oprit și a spus că era bine că amazon.com făcea livrări acolo. După care și-a amintit alt lucru bun. A spus că exista acolo un geniu la făcut modele de avioane. Le construia din cutii pentru rații și le atârna de tavanul carcerei. O dată, a spus Joseph, a venit cineva la el și i-a spus: „*Trebuie* să vezi modelele astea de avioane! Sunt incredibile! Unul dintre paznicii carcerei a agățat mai multe de tavan. Și dacă tot ești acolo, poți arunca o privire și la valorile mari!"

„Valorile mari" era numele dat de armata americană celor suspectați de terorism, liderilor insurgenți, violatorilor sau celor care băteau copii, cu toate că lucrurile erau atât de scăpate de sub control în Irakul postbelic, încât multe dintre „valorile mari" poate că nu fuseseră decât trecători ridicați de la punctele de control pentru că soldaților nu le plăcea cum arătau.

Joseph răspundea de rețeaua de computere supersecretă de la Abu Ghraib. Instalase sistemul și dădea nume de utilizatori și parole. Slujba lui nu-l ducea la carceră, cu toate că ea era ceva mai încolo pe același coridor. Așa că a acceptat invitația. S-a ridicat de la pupitrul lui și s-a apropiat de modelele de avioane și de „valorile mari".

Cu câteva săptămâni înainte să-l întâlnesc pe Joseph a fost dezvăluit, de către Seymour Hersh, în *The New Yorker*,

că pe 9 aprilie 2004 specialistul Matthew Wisdom a spus într-o audiere de tip articolul 32 (echivalentul militar al marelui juriu): „Am văzut doi deținuți goi [în carcera de la Abu Ghraib], unul masturbându-se în fața altuia îngenuncheat și cu gura deschisă. M-am gândit c-ar trebui pur și simplu să ies de-acolo. M-am gândit că nu era în regulă… L-am văzut pe sergentul-major [Ivan] Frederick apropiindu-se și spunându-mi: «Uite ce fac animalele astea când le lași singure pentru două secunde.» L-am auzit pe fruntașul [Lynndie] England strigând: «I se scoală.»"

Carcera este locul unde au fost făcute toate fotografiile – cu Lynndie trăgând un bărbat gol pe dușumea cu o lesă și așa mai departe.

Joseph a cotit și a pătruns în carceră.

— Erau doi inși din poliția militară acolo, mi-a spus el. Și strigau încontinuu: „Închide naibii gura!" Țipau la un tip în vârstă și-l puneau să repete întruna un număr. „156403. 156403. 156403." Omul nu știa să vorbească englezește. Nu putea să pronunțe cifrele.

— NU TE AUD, FUTU-I.

— 156403. 156403.

— MAI TARE. MAI TARE, FUTU-I.

După care m-au văzut pe mine.

— Hei, Joseph! Ce mai faci? NU TE AUD, FUTU-I. MAI TARE.

— 156403. 156403.

Joseph mi-a spus că, practic, polițiștii militari veniseră la Abu Ghraib direct de la McDonald's. Nu știau nimic. Iar acum erau făcuți țapi ispășitori pentru că se întâmplase să fie identificabili în fotografii. Făcuseră doar ceea ce le ordonase personalul Spionajului Militar, cei care se ocupaseră și de Joseph. Cei din OpePsi nu erau decât la depărtare de un apel telefonic, a spus el. Iar cei din Spionajul

Militar aveau oricum cu toții instructaj OpePsi. Lucrul pe care trebuia să mi-l amintesc în legătură cu Spionajul Militar era că tipii erau „genul de tocilari din școală. Știi tu, marginalizații. Cuplează toate astea cu un ego și un afiș care zice «Aprobat de CG» – aprobarea comandamentului general –, și dintr-odată ai niște tipi care cred că ei conduc lumea. Asta mi-a spus unul dintre ei. «Noi conducem lumea.»"

— Erau mulți ofițeri de spionaj la Abu Ghraib? l-am întrebat pe Joseph.

— Erau oameni de la spionaj care apăreau acolo, despre care nici măcar nu știam că *existau*, a spus el. Era o unitate din Utah. Mormoni până la unul. Era un adevărat cuib de spioni și toți trebuiau să vină la mine ca să-și obțină numele de utilizator și parolele. Erau din tot felul de unități, civili și traducători. Au apărut și doi britanici. Erau mai în vârstă, în uniformă, și se pregăteau să se instaleze ca lumea. Aveau laptopuri și un birou.

Un asistent al Condolezzei Rice, consilierul pentru siguranța națională de la Casa Albă, a vizitat și el închisoarea, ca să-i anunțe cu fermitate pe anchetatori că nu obțineau informații suficient de utile de la deținuți.

— Apoi, a spus Joseph, a sosit un întreg pluton de angajați de la Guantanamo. Vestea s-a împrăștiat imediat. „O, Doamne, au venit tipii de la Gitmo." Bum! Poftim. Au pus stăpânire pe tot locul.

Poate că Golful Guantanamo era Laboratorul Experimental numărul I și toate tehnicile ezoterice care dădeau rezultate acolo au fost exportate la Abu Ghraib. L-am întrebat pe Joseph dacă știa ceva despre muzică. A spus, sigur, îi bombardau întruna pe deținuți cu muzică dată tare.

— Dar muzică mai liniștită? am spus și i-am relatat povestea lui Jamal despre CD-playere și despre trupa de fete

care cânta muzica celor de la Fleetwood Mac și Matchbox Twenty.

Joseph a râs. Apoi a clătinat din cap cu mirare.

— Probabil că-și băteau joc de capul lui, a spus el.

— Vrei să spui c-au făcut-o doar pentru că părea atât de ciudat? am întrebat. Inadecvarea era rostul chestiei ăsteia?

— Da, a zis el.

— Dar n-are sens, am spus. Îmi imaginez că asta ar merge cu un credincios musulman dintr-o țară arabă, dar Jamal e britanic. A crescut în Manchester. Știe tot despre CD-playere, despre Fleetwood Mac și despre muzica occidentală și country.

— Hm, a făcut Joseph.

— Crezi că...? am întrebat.

Joseph a terminat întrebarea în locul meu.

— Mesaje subliminale? a zis el.

— Sau ceva asemănător, am spus. Ceva *dedesubtul* muzicii.

— Știi, a spus Joseph, la suprafață, ar fi ceva ridicol. Dar Guantanamo și Abu Ghraib erau *orice*, numai suprafață nu.

12. frecvențele

Poate că, mi-am spus, o modalitate de rezolvare a misterului era să iau urma patentelor, să mă țin după ele la fel cum se ține un urmăritor după urmele lăsate pe zăpadă și apoi, ca într-un film de groază, să văd cum urmele dispar. Exista oare, pe undeva, o urmă birocratică a patentelor pentru tehnologiile sunetelor subliminale sau pentru tehnologiile frecvențelor, care pur și simplu se pierdea în lumea trecută la secret a guvernului Statelor Unite?

Da. Exista. Iar inventatorul în chestiune era un personaj misterios și întru câtva alunecos, pe nume Oliver Lowery.

Pe 17 octombrie 1992, doctorul Oliver Lowery din Georgia, USA, a fost primitorul patentului american cu numărul 5159703. Invenția lui era așa-numitul „Sistem de prezentare subliminal silențios":

> Un sistem de comunicații silențios, în care purtători neaudibili din zona de audiofrecvențe foarte înalte sau din spectrul adiacent de frecvențe ultrasonice sunt modulați în amplitudine sau în frecvență cu informația dorită și propagați acustic sau vibrațional, pentru pătrunderea în creier, în mod tipic prin folosirea de difuzoare, căști sau transductori piezoelectrici. Purtătorii modulați pot fi transmiși direct, în timp real, sau pot fi înregistrați convenabil și păstrați pe un suport mecanic, magnetic sau optic pentru transmiterea ulterioară sau repetată către ascultător.

Materialul publicitar care însoțea acest patent îl explica într-un limbaj mai simplu. Doctorul Lowery inventase o modalitate prin care sunetele subliminale puteau fi puse pe un CD, de unde „induceau și schimbau silențios starea emoțională a unei ființe omenești".

Potrivit doctorului Lowery, următoarele stări emoționale puteau fi provocate de invenția sa:

Emoții pozitive:
ADORAȚIE, BUCURIE, CREDINȚĂ, DATORIE, DRAGOSTE-DE-SINE, IUBIRE, MÂNDRIE, MULȚUMIRE, NEVINOVĂȚIE, PRIETENIE, RESPECT și SPERANȚĂ.

Emoții negative:
DISPERARE, DISPREȚ, DURERE SUFLETEASCĂ, FRICĂ, FRUSTRARE, FURIE, GELOZIE, GROAZĂ, INDIFERENȚĂ, INDIGNARE, INVIDIE, JENĂ, LÂNCEZEALĂ, MALIȚIE, MÂNIE, MILĂ, NELINIȘTE, REGRET, REMUȘCARE, RESENTIMENT, RUȘINE, SPAIMĂ, TRISTEȚE, URĂ, VANITATE și VINOVĂȚIE.

Douăsprezece emoții pozitive, douăzeci și șase de emoții negative.

După patru ani, pe 13 decembrie 1996, doctorul Lowery a postat pe site-ul companiei sale, Silent Sounds SRL, următorul mesaj: „Toate schemele au fost trecute la secret de către guvernul Statelor Unite și nu ni se permite să dezvăluim detaliile exacte... Executăm benzi și CD-uri pentru guvernul german, chiar și pentru țările din fosta Uniune Sovietică! Totul cu permisiunea Departamentului de Stat al Statelor Unite, desigur... Sistemul a fost folosit pe întreaga durată a Operațiunii Furtună în Deșert (Irak), cu foarte mare succes."

Timp de săptămâni în șir, am telefonat în mod repetat la numărul găsit pentru doctorul Oliver Lowery – avea un cod zonal de Georgia, undeva pe la periferia Atlantei –, dar nimeni n-a ridicat receptorul.

Până când, într-o bună zi, cineva a făcut-o.

— Alo? a rostit o voce.

— Domnul doctor Lowery? am spus.

— Aș prefera să nu vă adresați așa, a zis el.

— Cum pot să vă spun? am întrebat.

— Spuneți-mi Bud, a propus el.

Aproape că l-am auzit zâmbind la telefon.

— Spuneți-mi Hamish McLaren, a spus el după aceea.

I-am spus lui Hamish / Bud / doctorului Oliver Lowery cu ce mă ocupam, iar el, în schimb, mi-a povestit câte ceva despre viața lui. Mi-a spus că avea șaptezeci și șapte de ani, era veteran al celui de-al Doilea Război Mondial, fusese inginer spațial la Hughes și suportase numeroase operații: valve schimbate la inimă etc. După care mi-a spus:

— Ești primul ziarist care ne-a găsit în patru ani.

— „Ne"-a găsit? am repetat.

— Crezi că vorbești cu *Georgia*? a zis el.

În tonul lui se deslușea o ușoară nuanță batjocoritoare.

— Poftim? am spus.

Lowery a râs.

— Am format codul telefonic al Georgiei, am spus.

Pe fundal păreau a se auzi voci și multă agitație, de parcă doctorul Lowery ar fi vorbit din mijlocul unui birou aglomerat.

— N-o să poți niciodată să publici ceea ce o să-ți spun acum, a zis el, pentru că nu există nici o posibilitate să dovedești că discuția asta a avut loc.

— Așadar, nu vorbesc cu cineva aflat în Georgia? am întrebat.

— Vorbești cu cineva dintr-un laborator unde sunt numeroși doctori în științe din șaisprezece țări, inclusiv britanici, iar laboratorul se află într-o clădire cu paisprezece etaje din spatele a trei rânduri de garduri cu sârmă ghimpată și care cu siguranță nu se află-n Georgia, a zis el.

A urmat o pauză lungă.

— Deci folosiți devierea apelurilor? am spus cu voce moale.

Nu aveam idee dacă era adevărat. Poate că era un fantezist sau poate că se juca cu mine doar așa, de dragul distracției, dar, cum zic, păreau să se audă numeroase voci pe fundal. (Poate că pur și simplu îmi punea el vocile alea în cap.)

Tipul mi-a spus că armata americană făcea cercetări în tehnologiile sunetelor silențioase de douăzeci și cinci de ani. A asemuit această cercetare „masivă" cu Proiectul Manhattan.

A spus că erau sunete silențioase bune – „copiii expuși la sunete bune în uter devin remarcabil de deștepți" – și sunete silențioase rele.

— Nu folosim chestiile rele decât pe tipii răi, a precizat el.

Mi-a spus că americanii folosiseră sunete subliminale rele asupra soldaților irakieni în timpul primului război din Golf („Le-am distorsionat mințile timp de o sută de zile"), dar și că avuseseră „probleme serioase cu extragerea fricilor subliminale din capetele lor" pe parcursul anilor următori.

— Lucrurile negative sunt foarte greu de extras.

A chicotit.

A spus că pe canalul de știri ITN a fost difuzat cândva un reportaj despre folosirea sunetelor silențioase în primul război din Golf.

(Ulterior, cei de la ITN mi-au spus categoric că nu difuzaseră niciodată un asemenea reportaj. Nicăieri în arhiva bazei lor de date n-am găsit ceva care să abordeze problema asta.)

Bărbatul a spus:

— Poți transmite sunete silențioase în capetele oamenilor printr-o fereastră la fel cum poți proiecta o rază de laser pe o fereastră ca să tragi cu urechea la o conversație. Pe de

altă parte, sunetele pot fi transmise prin cele mai ciudate medii – un telefon prin satelit, un prăpădit de magnetofon vechi sau un CD-player portabil.

A spus că New Scotland Yardul folosește tehnologia, dar că nu vrea să-mi spună cum. A spus că rușii o folosesc și ei. Și asta a fost tot. Apoi individul a scurtat conversația. Mi-a urat toate cele bune și a închis, iar eu am rămas descumpănit și nesigur pe ceea ce-mi spusese.

Omul părea să fi verificat una dintre cele mai vechi și mai puțin plauzibile teorii conspiraționiste din lume. Pentru mine, ideea că guvernul ar bombarda clandestin capetele altora cu sunete subliminale și le-ar schimba dispoziția de la distanță era pe aceeași treaptă cu ideea că ar ascunde OZN-uri în hangare militare și că le-ar transforma în șopârle de patru metri. Această teorie conspiraționistă a rezistat fiindcă are toate ingredientele esențiale – mâna ascunsă a guvernului, în înfrățire cu oameni de știință machiavelici, pentru a pune stăpânire pe mințile noastre, ca niște hoți de cadavre.

Chestia este că, în acest context, experiența lui Jamal cu CD-playerul și cu trupa de fete care cânta piese de Fleetwood Mac în Blocul Maro din Golful Guantanamo avea dintr-odată sens.

Jamal mi s-a părut în regulă când l-am întâlnit în Manchester. L-am întrebat dacă se simțea cât de cât neobișnuit după ce ascultase Matchbox Twenty și mi-a spus că nu. Dar nu trebuie să ne bizuim prea mult pe asta. Există o foarte mare probabilitate, dată fiind istoria holbatului la capre, a trecutului prin zid și așa mai departe, ca tipii să-l fi bombardat pe Jamal cu sunete silențioase și schema pur și simplu să nu fi funcționat.

Exista un lucru de care mă puteam lega. Doctorul Oliver Lowery (sau cine era) îmi confirmase numele unui anume

doctor Igor Smirnov. A spus că acesta întreprinsese cercetări în domeniul sunetelor silențioase similare celor efectuate de guvernul american. L-am căutat pe doctorul Igor Smirnov. L-am găsit la Moscova. Am corespondat cu biroul lui, iar asistentul său (doctorul Smirnov vorbește prost engleza) mi-a spus o poveste foarte curioasă.

Este o poveste pe care FBI-ul n-a negat-o niciodată.

Igor Smirnov n-o ducea pe roze în urma Războiului Rece în Moscova anului 1993. Veniturile sale erau atât de firave, încât atunci când mafia rusă s-a înființat la laboratorul lui într-o seară, a apăsat pe soneria etichetată, cumva alarmant, Institutul pentru Psiho-Corecții și i-a spus că l-ar plăti frumos dacă ar putea determina subliminal un anumit om de afaceri să semneze anumite contracte, Igor aproape că a acceptat oferta. Dar în final i s-a părut pur și simplu prea înfricoșător și lipsit de etică, așa că i-a refuzat pe gangsteri. Or fi fost clienții lui obișnuiți – schizofrenicii și drogații – rău-platnici, dar cel puțin nu erau mafioți.

Munca de zi cu zi a lui Igor în anii 1990 arăta cam în genul ăsta: un drogat dependent de heroină se prezenta la laboratorul lui furios pentru că urma să devină tată și, oricât s-ar fi străduit, îi păsa mai mult de heroină decât de copilul încă nenăscut. Așa că se întindea pe un pat, iar Igor îl bombarda cu mesaje subliminale. Le proiecta rapid pe un ecran așezat în fața ochilor drogatului și le transmitea și prin căști, deghizate ca zgomot de fond. Mesajele spuneau: „Fii un tată bun. A fi tată este mai important decât heroina." Și așa mai departe.

Acesta era un om prețuit cândva de guvernul sovietic, care – cu zece ani în urmă – îi ceruse să-i bombardeze cu mesajele lui silențioase pe soldații Armatei Roșii aflate în drum spre Afganistan. Acele mesaje spuneau: „Nu te îmbăta înainte de bătălie."

Dar zilele de glorie trecuseră de mult în martie 1993 – luna în care Igor Smirnov a primit un telefon, pe nepusă masă, de la FBI. Putea să ia imediat avionul până la Arlington, Virginia? Igor Smirnov a fost intrigat și uimit, dar s-a urcat într-un avion.

Comunitatea informațiilor americane pusese ochii pe Igor Smirnov de ani de zile. Se părea că Smirnov reușise să creeze un sistem de influențare a oamenilor de la depărtare – punându-le voci în cap, modificându-le perspectiva asupra vieții de la distanță –, probabil chiar fără ca subiectul să știe că i se făcea asta. Era o versiune tangibilă, autentică și bine delimitată a grupurilor de rugăciune ale generalului Wickham sau a holbatului la capre al lui Guy Savelli, genul de sistem pe care compozitorul de muzică ambientală Steven Halpern i-l sugerase lui Jim Channon la sfârșitul anilor 1970. Întrebarea era: oare putea Igor să se ocupe de David Koresh?

Putea el să pună glasul lui Dumnezeu în capul lui David Koresh?

Davidienii puri, o grupare desprinsă din biserica adventiștilor de ziua a șaptea, trăiau în zona dimprejurul orașului Waco, prezicând o Zi de Apoi iminentă încă din 1935. După ce Vernon Howell a preluat conducerea bisericii la sfârșitul anilor 1980 și s-a autodeclarat personaj cristic, cel uns, al șaptelea și cel de pe urmă mesager, așa cum se arăta în cartea Apocalipsei, și-a schimbat numele în David Koresh și a început să vândă ilegal arme pentru a finanța stilul de viață separatist al congregației, Biroul Federal pentru Alcool, Tutun și Arme de Foc al Statelor Unite a început să se intereseze de el. Agenții și-au imaginat că un raid bine popularizat asupra bisericii ar fi bun pentru moralul și pentru imaginea agenției. Așa că au înștiințat discret presa locală, le-au spus că davidienii puri erau de neînțeles teologic,

săriți de pe fix și înarmați până în dinți (erau, dar în felul în care erau înarmate până în dinți magazinele de arme) și că BATAF se ducea peste ei.

Ceea ce n-a prevăzut BATAF a fost că David Koresh aștepta o asemenea confruntare și se delecta cu perspectiva. Era destinul lui să fie atacat de o armată ostilă, reprezentantă a unui guvern babilonian scăpat de sub control: sinistru, opresiv și de tip noua-ordine-mondială.

Pe 28 februarie 1993, o sută de agenți BATAF au luat cu asalt biserica, dar raidul s-a transformat într-un conflict armat care s-a transformat în asediu, în timpul căruia au fost uciși patru agenți.

Există ceva mult prea familiar, privind retrospectiv, în legătură cu întreaga situație. La Waco, exact ca și la Abu Ghraib, guvernul american s-a comportat ca propria sa caricatură grotescă. Aripa dreaptă americană, a adversarilor ideii de guvern băgăreț, nutrise fantezii paranoice despre felul în care administrația Clinton distrugea viețile oamenilor simpli care voiau să trăiască liber, iar Waco a fost locul unde aceste teorii conspiraționiste au fost puse în practică. O mare parte a populației irakiene fusese hrănită în mod similar cu teorii conspiraționiste fantastice despre hedonismul imperialist american – Statele Unite scăpaseră violent de sub control și deciseseră să-și impună corupția și decadența asupra credincioșilor –, iar Abu Ghraib a fost locul de transpunere în fapt a teoriilor conspiraționiste.

Dar există o paralelă și mai tulburătoare. Davidienii puri ai lui David Koresh au fost, se pare, considerați și ei niște cobai în mijlocul unei îndelung așteptate ocazii de aur, o ocazie de testare a anumitor chestii.

În 1993, problema celor care susțineau gândirea creatoare din guvernul și din armata Statelor Unite era că nu exista nimeni suficient de ticălos pe care să-și încerce ideile. Perspectiva a fost atât de promițătoare, de fapt, încât

un cercetător în științe sociale din cadrul Departamentului de Stat al Statelor Unite, pe nume Francis Fukuyama, a declarat în 1989, în aplauzele generoase ale comunității internaționale, că sosise sfârșitul istoriei. Capitalismul democratic occidental se dovedise într-o asemenea măsură superior tuturor rivalilor săi istorici, a scris Fukuyama, încât găsea acceptare pretutindeni în lume. Pur și simplu nu exista nimic rău la orizont. Cu toate că aceasta s-a dovedit până la urmă cea mai proastă predicție făcută vreodată, în 1993 ea a părut extrem de reală. Aceștia au fost anii inerției pentru cei care voiau să experimenteze idei noi pe adversari noi.

Iar pe urmă a avut loc asediul de la Waco.

La început au fost zgomotele. Pe la jumătatea asediului – la mijlocul lui martie 1993 –, în biserică au început să se audă asurzitor incantații tibetane, țiuituri de cimpoaie, țipete de pescăruși, rotoare de elicopter, freze de dentist, sirene, iepuri în agonie, un tren și cântecul lui Sinatra *Cizmele astea-s făcute să umble*. FBI-ul era, în acest caz, autorul vacarmului. Înăuntru se aflau șaptezeci și nouă de membri ai congregației lui David Koresh, printre care douăzeci și cinci de copii (douăzeci și nouă, dacă-i numărai și pe cei nenăscuți). Unii dintre enoriași și-au vârât tampoane de vată în urechi, un lux care nu s-a aflat, mai târziu, la dispoziția lui Jamal la Guantanamo și a prizonierilor din containerele de marfă de la al-Qā'im. Alții se pare că au încercat să le savureze ironic, prefăcându-se că erau la discotecă. Asta nu era un lucru ușor de făcut, după cum mi-a spus unul dintre ei, Clive Doyle, când i-am telefonat.

Clive Doyle este unul dintre foarte puținii supraviețuitori ai incendiului care a pus capăt asediului.

— Foarte rar puneau un cântec pur și simplu, de la un capăt la celălalt, a zis el. Le distorsionau, dându-le mai

repede sau mai încet. Iar călugării tibetani sunau cam amenințător.

După care, fără nici o legătură, a întrebat:

— Crezi că ne-au împroșcat cu sunete din alea subliminale?

— Nu știu, am răspuns. Tu știi?

— Nu știu, a zis el. Ne-am dat seama că experimentau sub mai multe forme. Aveau un robot care s-a apropiat pe alee într-o zi, cu o antenă mare, care-i ieșea prin partea de sus. Aia ce-o fi fost?

— Nu știu, am spus.

— Uneori, a zis Clive Doyle, mă gândesc că tipii de la FBI erau doar niște idioți și că ăla a fost un haos și-atât.

Într-adevăr, episodul a părut întru câtva haotic. Cele mai multe sunete cu care au fost asaltați davidienii puri, am aflat ulterior, veneau de la nevasta unui agent care comanda acțiunea. Femeia lucra la un muzeu din zonă. Ea pur și simplu le lua la întâmplare și i le dădea soțului ei. Sunetele iepurelui muribund au constituit excepția. Ele au venit de la un agent FBI care folosea banda, în condiții normale, pentru a-i scoate pe coioți din vizuini în timpul obișnuitelor lui expediții de vânătoare. Mai mult, FBI-ul a continuat cu folosirea incantațiilor budiste chiar și după ce Dalai Lama le-a trimis o scrisoare de protest, deoarece agentul responsabil cu sistemul de difuzoare „nu avea nimic altceva de făcut noaptea".

Presupunerea mea este că, exact ca la Abu Ghraib, era prezent „un nucleu de tipi de la spionaj", fiecare cu propria idee despre organizarea asediului. Unele dintre idei erau inspirate de Jim Channon sau de oameni inspirați de Jim. Altele erau mai degrabă întâmplătoare. Negociatorii FBI-ului și-au înregistrat conversațiile telefonice cu David Koresh și cu adjuncții lui. Fragmentele din aceste conversații ilustrează două lucruri: oamenii din interiorul bisericii

aveau, fapt într-u câtva alarmant, un singur punct de vedere – punctul de vedere al lui David Koresh; cei din afara bisericii nu aveau, și mai alarmant, absolut nici un punct de vedere comun.

STEVE SCHNEIDER (davidian pur): Cine-i controlează pe tipii ăștia? Aveți acolo niște indivizi care chiar în momentul ăsta își dau pantalonii jos – bărbați maturi, care-și arată fundurile și fac semne cu degetul.

NEGOCIATORUL FBI: Ăăă... Dă-mi o secundă. Tipii care gravitează prin preajmă în tancuri și care sar din avioane au o atitudine mintală puțin diferită de-a ta și de-a mea, ești de acord?

STEVE SCHNEIDER: Sunt de acord cu tine. Dar cineva trebuie să fie mai mare peste tipii ăștia.

NEGOCIATORUL FBI: Sigur.

JIM CAVANAUGH (negociator FBI): Cred că trebuie să limpezim lucrurile. N-au existat nici un fel de arme în elicopterele alea.

DAVID KORESH: Asta-i o minciună. Asta e o ditamai minciuna. Jim, ești un mincinos afurisit. Hai să fim serioși.

JIM CAVANAUGH: David, eu...

DAVID KORESH: Nu, ascultă-mă bine. Ai tupeul să-mi spui că nu erau nici un fel de arme în elicopterul ăla?

JIM CAVANAUGH: Am spus că n-au tras.

DAVID KORESH: Ești un mincinos afurisit.

JIM CAVANAUGH: Ei bine, n-ai dreptate, David.

DAVID KORESH: Ești un mincinos.

JIM CAVANAUGH: Bine. Hai, calmează-te.

DAVID KORESH: Nu! Hai să-ți spun ceva. Poate că asta vrei să creadă presa, dar mai sunt și alții care-au văzut. Ia zi, Jim, chiar o să spui că elicopterele alea n-au tras asupra nici unuia dintre noi?

JIM CAVANAUGH (după o lungă tăcere): David?

DAVID KORESH: Aici sunt.

JIM CAVANAUGH: Ăăă… da, ce vreau să spun e că elicopterele n-au avut arme *montate*. Da? Nu contest că e posibil să se fi tras din elicoptere. Înțelegi ce spun?

DAVID KORESH: Ăăă… nu.

O FETIȚĂ NEIDENTIFICATĂ: O să intre aici și-o să mă ucidă?

UN NEGOCIATOR NEIDENTIFICAT: Nu. Nu vine nimeni. Nu vine nimeni.

Iar asta, dintr-o conferință de presă care a avut loc pe la jumătatea asediului:

REPORTERUL: Domnule Ricks, se pune în vreun fel problema de-a se folosi metode de război psihologic? Măcar ați discutat despre asta?

BOB RICKS (purtătorul de cuvânt al FBI-ului): Nu știu ce-i acela război psihologic.

REPORTERUL: S-a relatat în ziare că puneți muzică tare și că fixați lumini puternice asupra complexului toată noaptea, pentru a încerca să agitați întregul grup. E oare posibil?

BOB RICKS: Nu discutăm astfel de tactici, dar aș spune că probabilitatea de-a se întreprinde asemenea activități e minimă.

M-am întâlnit cu Bob Ricks. Bob a fost unul dintre oamenii care au criticat cel mai răspicat ce-a făcut FBI-ul în timpul asediului de la Waco și a împiedicat, aproape de unul singur, ca un raid similar să aibă loc împotriva unui grup de supremaționiști albi din Oklahoma de Nord, într-un loc numit Elohim City. Nu cred că Bob Ricks a mințit în timpul conferinței de presă. Cred că mâna stângă a FBI-ului nu a știut ce punea la cale mâna dreaptă.

La Waco, exact ca la Abu Ghraib, se pare că gânditorii de genul lui Jim Channon au trebuit să stea la rând, să aștepte după cei care dădeau semnalul și după lunetiștii din elicoptere ca să le vină și lor rândul.

Presupunerea mea este că bombardamentul muzical a fost inspirat de un eveniment asemănător, care se petrecuse cu patru ani mai devreme în Panama City. Bătălia dintre generalul Stubblebine și generalul Manuel Noriega se dăduse de mult, ca între doi vrăjitori așezați fiecare în vârful câte unui munte, care aruncau cu fulgere unul împotriva celuilalt. Generalul Stubblebine își asmuțise spionii psihici asupra lui Noriega, care contracarase vârându-și fâșiuțe de hârtie în pantofi și așa mai departe.

Până la urmă, Noriega s-a prezentat la Ambasada Vaticanului din Panama City, iar cei din OpePsi au ajuns la fața locului cu difuzoare montate pe camioane, care au fost folosite pentru a bombarda în mod repetat clădirea cu piesa lui Guns N'Roses, *Bun venit în junglă*. Dacă acest eveniment a fost inspirat (direct sau indirect) de manualul lui Jim Channon, este firesc că Noriega – care-i dăduse generalului Stubblebine atâta bătaie de cap, încât acesta nu se putea concentra ca să treacă prin zid – a fost în cele din urmă doborât de o altă idee a Batalionului Unu Terra.

Am dat telefon mai multor martori ai asediului de la Waco – ziariști și agenți de informații – și i-am întrebat dacă știau de vreun alt lucru ciudat în afară de muzică și de

robotul cu antenă. Trei dintre ei mi-au spus aceeași poveste. Ei nu o pot dovedi, așa că rămâne un zvon – unul care pare plauzibil, dar care e și de data asta departe de adevăr.

Zvonul pe care l-am aflat implică un bărbat pe care o să-l numesc domnul B. El s-a înrolat în armata americană în 1972, iar între 1973 și 1989 a lucrat în cadrul Forțelor Speciale de la Fort Bragg, unde a participat la diverse programe pentru supersoldați inspirate de generalul Stubblebine. Ca rezultat, B a devenit – ca să citez pe cineva cu care am stat de vorbă – „nu numai cel mai mare spărgător secret din forțele armate, dar din întreaga administrație".

Domnul B putea pătrunde prin efracție oriunde, nevăzut și neauzit. Ajunsese, sub toate aspectele practice, să stăpânească în întregime și în mod extraordinar nivelul trei din codul lui Glenn Wheaton al războinicilor Jedi: invizibilitatea. Dar domnul B își folosea puterile în scopuri rele. El a fost condamnat, în 1989, pentru pătrundere prin efracție în apartamentele mai multor femei și violarea acestora. A fost condamnat la închisoare pe viață.

Un soldat pe care nu-l pot numi jură că, pe 18 aprilie 1993, l-a observat pe domnul B pătrunzând prin efracție în biserica lui David Koresh. Probabil că cei patru ani petrecuți în închisoare îi diminuaseră puterile, pentru că soldatul l-a recunoscut imediat. El n-a spus nimic pe moment, deoarece știa că fusese martor la o operațiune neagră. Probabil că o agenție de informații îl scosese pe domnul B din închisoare.

Zvonul se sfârșește așa: domnul B a pătruns în complexul lui Koresh, a verificat dacă dispozitivele de ascultare erau în funcțiune, le-a pus la punct pe cele care nu erau, s-a strecurat iarăși afară, a fost transportat înapoi la celula lui din Colorado și l-a găsit pe Dumnezeu. A refuzat să-mi acorde un interviu pentru că a spus că nu mai voia să se gândească la trecut.

Domnul B se află și la ora actuală într-o închisoare de maximă securitate.

Povestea aceasta rămâne un zvon, dar implicarea doctorului Igor Smirnov în asediul de la Waco e mai mult ca sigur adevărată.

FBI-ul l-a adus pe doctorul Smirnov cu avionul de la Moscova la Arlington, Virginia, unde acesta s-a trezit într-o sală de ședințe alături de reprezentanți ai FBI-ului, ai CIA-ului, ai Agenției de Informații în domeniul Apărării și ai Agenției de Cercetare pentru Proiectele de Cercetare Avansată.

Ideea, au explicat agenții, era să fie folosite liniile de telefon. Negociatorii FBI aveau să discute cu Koresh ca de obicei, dar, pe dedesubt, vocea tăcută a lui Dumnezeu avea să-i spună acestuia tot ce voia FBI-ul să spună Dumnezeu.

Doctorul Smirnov a spus că lucrul era posibil.

Dar apoi, în negocieri a apărut birocrația. Un agent FBI a spus că era îngrijorat că întreprinderea i-ar putea cumva determina pe davidienii puri să comită o sinucidere în masă. Ar vrea doctorul Smirnov să semneze ceva în sensul că, dacă davidienii chiar se sinucideau ca rezultat al implantării subliminale a vocii lui Dumnezeu în capetele lor, își va asuma el răspunderea?

Doctorul Smirnov a spus că nu semnează așa ceva.

Și astfel, întâlnirea a luat sfârșit.

Un agent i-a spus doctorului Smirnov că era păcat că nu mersese. Agentul a adăugat că deja aleseseră pe cineva care să interpreteze vocea lui Dumnezeu.

Dacă tehnologia doctorului Smirnov ar fi fost pusă în practică la Waco, a declarat agentul, Dumnezeu ar fi fost interpretat de Charles Heston.

*

Călătoream prin Georgia și mă tot gândeam la convorbirea avută la telefon cu doctorul Oliver Lowery, așa că am decis să trec, în drum, pe la adresa pe care o aveam.

Mă aflam pe undeva prin suburbiile Atlantei. Mă întrebam dacă aveam să găsesc o casă normală sau ceva asemănător unei clădiri cu paisprezece etaje în spatele a trei rânduri de sârmă ghimpată. Sufla un vânt cu rafale atât de puternice, încât m-am gândit că o să-mi răstoarne mașina.

Era o casă normală, ușor părăginită, din lemn, pe o stradă plină de frunze, într-un cartier locuit de clasa de mijloc, iar frunzele se învolburau în jur atât de violent, încât a trebuit să pornesc ștergătoarele de parbriz.

Am parcat mașina și am intrat pe alcea de acces, adăpostindu-mă de rafalele de vânt. Mă simțeam foarte stânjenit. Am bătut la ușă. Totul s-a petrecut atât de repede, încât nici măcar n-o pot descrie pe persoana care-a deschis ușa. Parcă am văzut un bărbat cu trăsături ascuțite, de vreo șaptezeci și ceva de ani, cu părul alb ciufulit de vânt.

Am spus:

— Îmi pare foarte rău că m-am înființat pur și simplu la ușa dumneavoastră. Dacă vă amintiți, am…

El a zis:

— Sper să nu te doboare vântul pe drum, pân-ajungi înapoi la mașină.

Și mi-a trântit ușa în nas.

Am luat-o înapoi pe alee. Și atunci i-am auzit iarăși glasul. M-am răsucit pe călcâie. Striga ceva prin crăpătura ușii. Striga:

— Sper să nu te ia vântul!

Am zâmbit stingher.

— Ai face bine să ai grijă! a strigat el.

13. câteva exemplificări

Containerul de marfă din spatele gării dezafectate din al-Qā'im, Irak, în care cântecelul cu „te iubesc" din *Barney, Dinozaurul Ciclamen*, era pus la un difuzor pentru deținuți.

La sfârșitul lui iunie 2004, i-am trimis un e-mail lui Jim Channon și fiecăruia dintre oamenii pe care-i cunoscusem pe parcursul călătoriei mele de doi ani și jumătate și care ar fi putut avea informații din interior cu privire la folosirea în momentul actual a tehnicilor de interogare psihologică sugerate pentru prima oară în manualul lui Jim. Am scris așa:

Dragă —

Sper că eşti bine.

Am vorbit cu unul dintre deţinuţii britanici de la Guantanamo [nevinovat - a fost eliberat] şi mi-a spus o poveste foarte ciudată. Mi-a zis că, la un moment dat pe parcursul interogatoriilor, ofiţerii de la Spionajul Militar l-au lăsat într-o încăpere - ore întregi - cu un CD-player portabil. I-au pus o serie de CD-uri - Fleetwood Mac, Kris Kristofferson etc. Nu i le-au pus la volum maxim. Doar le-au derulat la volum normal. Acum, de vreme ce omul ăsta este un occidental, sunt sigur că nu încercau să-l timoreze făcându-i cunoştinţă cu muzica occidentală. Lucru care mă pune pe gânduri…

…Frecvenţe? Mesaje subliminale?

Tu ce părere ai despre asta? Ştii de vreun moment când frecvenţele sau sunetele subliminale au fost folosite de armata americană?

Cu cele mai bune urări,

Jon Ronson

Am primit imediat patru răspunsuri.

COMANDANTUL SID HEAL (expertul în arme neletale de la Poliţia din Los Angeles, care îmi vorbise despre Efectul Bucha): „Foarte interesant, dar n-am nici cea mai vagă idee. Ştiu că mesajele subliminale pot fi încorporate şi că au o influenţă puternică. Există legi care le interzic în Statele Unite, dar nu ştiu de nici un fel de utilizări precum cele pe care le descrii. Mi-aş imagina însă că sunt chestiuni secrete şi că nimeni dintre cei neîndreptăţiţi să ştie nu ar avea habar de asta, oricum. Dacă erau frecvenţe, ele ar trebui probabil să fie în intervalul audibil, altfel nu s-ar chinui să le mascheze cu alte sunete."

SKIP ATWATER (fostul recrutor de spioni psihici al generalului Stubblebine): „Cu siguranță că activitatea asta a avut un scop. Dacă reușești să faci pe cineva să discute cu tine despre asta, ar fi interesant de aflat «rata de succes» a acestei tehnici."

JIM CHANNON: „Povestea pe care-o spui mi se pare doar un exemplu de bunătate pură (care încă există)."

Nu mi-am dat seama dacă Jim era încântător de naiv, enervant de naiv sau rafinat evaziv. (Maiorul Ed Dames, misteriosul divulgator al unității paranormale din emisiunea lui Art Bell și vecin cu Jim, mi-l descrisese cândva într-un fel neașteptat. El spusese: „Nu te lăsa sedus de atitudinea hippy a lui Jim. Jim nu este câtuși de puțin aerian. E un fel de căpetenie războinică locală. *Stăpânește* o parte din Hawaii. Jim este un om foarte viclean.")

Apoi mi-a răspuns și colonelul John Alexander. Colonelul rămâne cel mai de seamă pionier al tehnologiilor neletale din armata Statelor Unite, un rol pe care și l-a creat în parte după ce a citit manualul lui Jim și s-a lăsat inspirat de el.

COLONELUL ALEXANDER: „Cu privire la afirmația ta că a fost nevinovat. Dacă-i așa, cum de-a fost capturat în Afganistan? Nu cred că erau mulți turiști britanici care călătoreau întâmplător acolo când au sosit forțele noastre. Sau poate că era un antropolog cultural care studia ordinea socială progresistă a talibanilor pentru teza de doctorat și a fost pur și simplu deturnat din demersul lui. Dar dacă tot crezi povestea acestui om, nu te-ar interesa și să cumperi un pod de la mine? Cât privește muzica, n-am idee ce-ar putea fi cu ea. Presupun că hard-rockerii ar putea-o considera o pedeapsă crudă

și neobișnuită și ar vrea s-o semnaleze celor de la Amnesty International ca dovadă de tortură."

Glumele despre folosirea muzicii în interogatorii nu mai păreau foarte nostime – nici pentru mine și probabil că nici pentru el. Colonelul Alexander petrecuse o viață întreagă în lumea dezmințirii plauzibile și cred că ajunsese la stadiul în care pur și simplu nu mai ținea cont de lucrurile astea. Tocmai se întorsese după patru luni în Afganistan, unde consiliase armata în chestiuni despre care nu voia să vorbească.

I-am scris din nou:

> Există vreun lucru pe care mi-l puteți spune despre folosirea sunetelor și a frecvențelor subliminale în arsenalul armatei? Dacă există astăzi cineva capabil să răspundă la întrebarea asta, în mod sigur, dumneavoastră sunteți.

Răspunsul lui a sosit imediat. Colonelul a declarat că afirmația mea potrivit căreia armata Statelor Unite ar lua vreodată în considerare posibilitatea folosirii de sunete sau de frecvențe subliminale „pur și simplu nu avea sens".

Ceea ce era straniu.

Am căutat și am găsit un interviu pe care-l făcusem cu colonelul în vara anterioară. Nu fusesem prea interesat de armele acustice în acel moment – încercam să aflu despre Spuma Lipicioasă și despre holbatul la capre –, dar conversația, îmi aminteam acum, le atinsese în treacăt.

— A bombardat armata vreodată pe cineva cu sunete subliminale? îl întrebasem.

— N-am idee, spusese el.

— Ce este un „dispozitiv pentru psihocorecție"? îl descususem.

— N-am idee, zisese el. Nu are nici o bază reală.

— Ce sunt sunetele silențioase?

— N-am idee, repetase el. Mie îmi sună a oximoron.

Îmi aruncase o privire dură, care părea să sugereze că doar mă prefăceam a fi ziarist, dar că în realitate eram un conspiraționist scrântit, irațional și periculos.

— Mai spune-mi o dată, cum te cheamă? întrebase el.

Simțisem că mă înroșesc. Brusc, îl consideram pe colonelul Alexander foarte înspăimântător. Jim Channon are o pagină în manualul lui dedicată mimicii pe care trebuie s-o adopte un Călugăr Războinic când întâlnește un inamic sau un străin pentru prima oară. „Un zâmbet permanent, subtil și care să dea fiori", scrisese Jim. „O privire adâncă și încremenită, care să arate că persoana este în largul ei și se simte bine acolo unde se află. O privire fixă, tăcută și calmă, care să indice dorința de-a fi deschis." Colonelul Alexander îmi adresase atunci ceea ce nu puteam descrie decât ca pe o privire încremenită, care îmi dădea fiori.

Îi spusesem iarăși cum mă numesc.

— Pulbere magică, zisese el.

— Poftim? spusesem.

— Asta n-a apărut deloc în discuție, iar noi am acoperit doar plaja tehnologiilor neletale, spusese el. Nu deformăm creierele oamenilor, nu-i monitorizăm pe oameni sau alte alea. E pur și simplu o prostie.

— Sunt nedumerit, îi zisesem. Nu știu prea multe despre acest subiect, dar sunt sigur că v-am văzut numele legat de ceva numit „dispozitiv de psihocorecție".

— Nu are sens, spusese el.

Părea nedumerit și frustrat. După care spusese: da, participase la întâlniri unde se discutase acest gen de lucruri, dar nu exista nici o dovadă că mașinile de acest tip ar fi funcționat vreodată.

— Cum s-o faci [să bombardezi pe cineva cu sunete silențioase] fără ca asta să ne afecteze și pe *noi*? Oricine s-ar afla acolo le-ar auzi.

— Dopuri pentru urechi? întrebasem.

— Hai să fim serioși, spusese el.

— Desigur, întărisem eu. Aveți dreptate.

După care conversația trecuse la subiectul uciderii caprelor prin holbare – „într-un mediu controlat științific", formulase colonelul Alexander – și atunci aflasem de la el că omul care realizase această performanță nu fusese Michael Echanis, ci Guy Savelli.

Cum ai putea bombarda pe cineva cu sunete silențioase „fără ca asta să ne afecteze și pe *noi*?"

Asta mă frapase în acel moment ca fiind un argument imbatabil și care desființa teoriile paranoice care circulau pe Internet despre mașinile pentru controlarea minții, care băgau glasuri în capul oamenilor. De fapt, era o ușurare să-l cred pe colonelul Alexander, deoarece mă făcea să mă simt iarăși ca un om de bun-simț, și nu ca un țicnit, cum sugerase privirea lui. Acum eram iarăși doi oameni normali – un colonel și un ziarist –, discutând despre lucruri raționale într-o manieră rezonabilă.

Chestia era, mi-am dat seama acum, că dacă sunetele silențioase *fuseseră* folosite asupra lui Jamal în camera de interogatorii din Golful Guantanamo, exista în relatarea lui Jamal un indiciu care sugera că tipii de la Spionajul Militar rezolvaseră cu dibăcie problema iritantă pe care-o semnalase colonelul Alexander.

— A pus CD-ul în aparat, spusese Jamal, și a ieșit din încăpere.

Următorul lucru pe care l-am făcut a fost să scot recent dezvăluitul raport militar intitulat *Arme neletale: termeni și referințe*. Erau enumerate douăzeci și șase de arme acustice în total, în diverse stadii de dezvoltare, inclusiv infrasunetul („sunet de frecvență foarte scăzută, care poate parcurge distanțe mari și poate pătrunde cu ușurință în majoritatea clădirilor și a vehiculelor... efecte biofizice: pot apărea

amețeli, diaree, dezorientare, vomă, potențială vătămare a organelor interne și moartea. Superior ultrasunetului...").

Iar apoi, iată și penultima poziție – dispozitivul psihocorector, care „presupune influențarea vizuală sau auditivă a subiecților prin mesaje subliminale încorporate".

M-am întors la prima pagină. Și am găsit ce căutam. Coautorul acestui document era colonelul John Alexander.

Așa că e-mailurile noastre au continuat.

I-am cerut colonelului permisiunea de a-i include în această carte opinia cu privire la povestea de la Guantanamo și mi-a răspuns:

> Nu sunt sigur ce înțelegi prin povestea de la Guantanamo. Perspectiva mea asupra acestui lucru este mult mai amplă. DUMP [după umila mea părere], cel de-al X-lea Război Mondial este în desfășurare și este religios. Acum ne confruntăm cu problema felului în care trebuie să procedăm cu prizonierii prinși într-un război care nu se sfârșește niciodată. Nimeni nu a mai pus întrebarea asta până acum. Răspunsul tradițional [de-a lungul mileniilor] este să-i ucizi sau să-i transformi în sclavi. Greu de făcut în împrejurările actuale.

Mi s-a părut evidentă alternativa lui, știind ceea ce știam despre domeniul în care era expert. Dacă nu puteai să-ți ucizi adversarii sau să-i ții încarcerați pentru totdeauna, nu mai exista, desigur, decât o singură opțiune în canonul colonelului Alexander: le schimbai părerea.

Manualul operațional al Batalionului Unu Terra încuraja dezvoltarea unor dispozitive care să poată „să pompeze energie în mulțimi". Istoria pare să arate că ori de câte ori există o criză americană importantă – Războiul împotriva Terorii, trauma Vietnamului și cea de după el, Războiul Rece –, spionajul militar american e ispitit de ideea de-a

controla gândurile. Cei de-acolo vin cu tot felul de scheme ridicole pe care vor să le testeze și toate sună caraghios până când sunt puse în practică.

I-am trimis un e-mail colonelului Alexander ca să-l întreb dacă sprijinea cu adevărat folosirea vreunui tip de mașină care să controleze mintea și mi-a răspuns, cu oarecare părere de rău și puțin circumspect: „Dacă ne apucăm de-așa ceva, atunci apar toate problemele legate de conspirația asupra controlului minții."

Lucrul la care se referea de fapt era MK-ULTRA.

A fost, într-adevăr, cea mai proastă publicitate pe care au avut-o vreodată serviciile de spionaj ale Statelor Unite, cu siguranță până la apariția fotografiilor de la Abu Ghraib, din 2004. Se prea poate ca Jim Channon să fi inventat de unul singur ideea unei armate americane suple în gândire (după cum îmi spusese cândva unul dintre admiratorii lui), dar CIA i-o luase înainte.

Toți erau în continuare afectați de MK-ULTRA.

14. casa din 1953

Există o casă în Frederick, Maryland, care abia dacă a mai fost deschisă din 1953 încoace. Ea arată ca un exponat dintr-un muzeu dărăpănat al Războiului Rece. Nici unul dintre elementele viu colorate din plastic laminat și decorațiunile de bucătărie de un gust îndoielnic – simboluri afectate ale optimismului american din anii 1950 – n-a rezistat timpului.

Casei lui Eric Olson – iar Eric este primul care o recunoaște – nu i-ar strica o renovare.

Eric s-a născut aici, dar nu i-a plăcut niciodată în Frederick și nici casa nu i-a plăcut vreodată. A plecat din ea cât a putut de repede odată ce a terminat liceul, a ajuns în Ohio, Indiana, New York și Masachussetts, înapoi în Frederick, apoi în Stockholm și în California, dar în 1993 s-a gândit că rămână acolo pentru câteva luni, după care au trecut zece ani, timp în care n-a renovat-o din trei motive:

1. Nu are nici un ban.

2. Mintea lui e la alte lucruri.

3. De fapt, viața i s-a oprit brusc pe 28 noiembrie 1953, iar dacă mediul în care trăiești este menit să îți reflecte viața interioară, casa lui Eric se achită de misiune. E un memento inevitabil al momentului în care viața lui Eric s-a blocat. Eric spune că dacă ar uita vreodată „de ce fac asta", n-ar

trebui decât să-și arunce privirile în jur prin casă și anul 1953 i-ar năvăli înapoi în minte.

Eric spune că 1953 a fost, probabil, cel mai important an din istoria modernă. El mai spune că suntem cu toții blocați în 1953, într-un fel, deoarece evenimentele din acel an au un impact continuu și copleșitor asupra vieților noastre. A trecut rapid printr-o listă de evenimente esențiale care s-au petrecut în 1953. A fost cucerit Everestul. James Watson și Francis Crick au publicat, în revista *Nature*, celebrul lor articol care descria alcătuirea structurii dublu elicoidale a ADN-ului. Elvis a vizitat pentru prima dată un studio de înregistrări, iar *Rock around the clock* și *Teenager's Mother* ale lui Bill Haley au dat lumii rock and rollul. Președintele Truman a anunțat că Statele Unite aveau bomba cu hidrogen. A fost creat vaccinul antipolio, ca și televiziunea în culori. Iar Allan Dulles, directorul CIA, a ținut un discurs grupului său de absolvenți de la Princeton, în care a spus: „Tehnicile războiului minții sunt marele câmp de bătălie al Războiului Rece, iar noi va trebui să facem tot ce este necesar pentru a-l câștiga."

În acea noapte de 28 noiembrie 1953, Eric s-a dus la culcare, ca de obicei – un copil de nouă ani fericit. Casa familiei fusese construită cu trei ani mai devreme, iar tatăl lui, Frank, încă îi făcea mici finisări, dar acum era plecat la New York cu serviciul. Mama lui Eric, Alice, dormea într-o cameră de pe același hol cu a lui. Fratele lui mai mic, Nils, și sora lui, Lisa, se aflau în camera alăturată.

Iar apoi, cândva înaintea zorilor, Eric a fost trezit.

— Era un răsărit mohorât în noiembrie, și-a amintit el.

Eric a fost trezit de mama lui și dus în holul de la parter, încă în pijama, spre sufragerie – aceeași cameră în care stăteam noi acum, pe aceleași canapele.

Eric a intrat și l-a văzut pe medicul familiei.

— Și, a spus el, mai erau și acei doi...

Eric a căutat un moment cuvântul potrivit pentru a-i descrie pe ceilalți. Apoi a spus:

— Erau și acei doi... *bărbați*... acolo.

Vestea pe care o aduseseră bărbații era că tatăl lui Eric murise.

— Ce tot spuneți acolo? i-a întrebat Eric, într-o răbufnire de mânie.

— A avut un accident, a spus unul dintre bărbați, iar accidentul a fost că a căzut sau s-a aruncat de la o fereastră.

— Poftim? a spus Eric. Ce-a făcut?

— A căzut sau s-a aruncat de la o fereastră, în New York.

— Cum adică? a întrebat Eric.

Întrebarea a fost întâmpinată cu tăcere. Eric s-a uitat la mama lui și a văzut-o înghețată și cu ochii goi.

— Cum să cazi pe fereastră? a spus Eric. Ce-nseamnă asta? De ce-ar face așa ceva? Ce vreți să spuneți: a căzut sau s-a aruncat?

— Nu știm dacă a căzut, a spus unul dintre bărbați. Se poate să fi căzut. Se poate să se fi aruncat.

— A sărit? a întrebat Eric.

— Oricum, a spus unul dintre bărbați, a fost un accident.

— Stătea pe un *pervaz* și s-a aruncat? a întrebat Eric.

— A fost un accident de muncă, a zis unul dintre bărbați.

— Poftim? a făcut Eric. A căzut pe fereastră și ăsta e accident de *muncă*? Adică?

Eric s-a întors spre mama lui.

— Hm, a făcut el. Îmi mai spui o dată cu ce se ocupă?

Eric credea că tatăl lui era un om de știință civil, care lucra cu produse chimice la baza militară Fort Detrick din apropiere.

Eric mi-a spus:

— A devenit repede o problemă de mare tensiune în familie, pentru că eu am fost întotdeauna copilul care

spunea: „Scuză-mă, *unde* s-a dus? Mai spune-mi o dată povestea asta.“ Iar mama a adoptat foarte rapid refrenul: „Uite ce-i, ți-am spus povestea de o mie de ori.“ Iar eu spuneam: „Da, dar nu pricep.“

Mama lui Eric crease – din aceleași extrem de puține fapte oferite lui Eric – următorul scenariu: Frank Olson se afla la New York. Stătea la etajul zece al hotelului Statler, acum hotelul Pennsylvania, peste drum de Madison Square Gardens, în partea de mijloc a Manhattanului. A avut un vis urât. S-a sculat confuz și s-a îndreptat pe întuneric spre baie. S-a dezorientat și a căzut pe fereastră.

Era două noaptea.

Eric și fratele lui mai mic, Nils, le-au spus prietenilor de la școală că tatăl lor murise din cauza unei „căderi nervoase fatale“, deși nu aveau nici cea mai mică idee ce înseamna asta.

Fort Detrick ținea orașul laolaltă. Toți tații prietenilor lor lucrau la bază. Familia Olson a continuat să fie invitată la picnicurile din cartier și la alte evenimente ale comunității, dar nu mai părea să existe nici un motiv să se afle acolo.

Când Eric avea șaisprezece ani, el și Nils, care avea pe atunci doisprezece ani, au hotărât să meargă cu bicicletele de la capătul aleii lor de acces până la San Francisco. Chiar și la acea vârstă fragedă, Eric a văzut călătoria de 3 875 de kilometri ca pe o metaforă. Voia să se cufunde în ținuturile americane necunoscute, acea Americă misterioasă care, din motive obscure, îi răpise tatăl. El și Nils aveau să-și „atingă țelul“ – San Francisco – „prin mici deplasări continue în aceeași direcție“. Aceasta era în mintea lui Eric o încercare a puterilor pentru un alt obiectiv pe care avea să-l atingă la un moment dat într-un mod la fel de pretențios: dezlegarea misterului care le ucisese tatăl în acea cameră de hotel din New York, la două noaptea.

Am petrecut mult timp acasă la Eric, citindu-i documentele, uitându-mă la fotografiile lui și urmărind filmele pe care le făcuse. Erau poze cu adolescentul Eric și cu fratele lui mai mic, Nils, stând alături de biciclete. Eric scrisese pe poză „Bicicliști fericiți". Erau filme de 8 mm făcute în urmă cu două decenii de tatăl lui Eric, Frank, jucându-se cu copiii în grădină. Apoi veneau niște filme pe care Frank Olson le realizase în timpul unei excursii pe care-o făcuse în Europa cu câteva luni înainte de-a muri. Big Ben și schimbarea gărzii. Poarta Brandenburg din Berlin. Turnul Eiffel. Părea o vacanță de familie, numai că familia nu era cu el. Uneori, în aceste filme de 8 mm, apucai să-i zărești fugar pe însoțitorii lui Frank în această călătorie, trei bărbați care purtau pardesie lungi, negre, și pălării din fetru, stând pe trotuarul unor cafenele pariziene și uitându-se la fetele care treceau.

M-am uitat la ei și după aceea m-am uitat la un film făcut de un prieten al lui Eric pe 2 iunie 1994, ziua când Eric și-a deshumat tatăl.

Iată-l pe gropar începând să sape.

Iată o ziaristă locală întrebându-l pe Eric, în momentul când sicriul era ridicat cu zgomot pe platforma unui camion:

— Ai îndoieli în legătură cu asta, Eric?

A trebuit să strige ca să acopere zgomotul făcut de gropar.

— Ha! a răspuns Eric.

— Mă aștept să revii asupra deciziei! a strigat ziarista.

Apoi iată-l pe Frank Olson însuși, smochinit și maroniu în laboratorul autopsierului de la Universitatea Georgetown din Washington, D. C., cu piciorul rupt și cu o gaură în cap.

După care, în acest film de amator, Eric era înapoi acasă, surescitat și vorbind la telefon cu Nils: „L-am văzut azi pe tati!"

După ce a pus receptorul jos, Eric i-a spus prietenului cu camera video povestea excursiei cu bicicletele pe care o făcuseră el și Nils în 1961, din fundul aleii de acces tocmai până la San Francisco.

— Văzusem un articol în *Boy's Life* despre un băiat de paisprezece ani care mersese cu bicicleta din Connecticut până pe Coasta de Vest, a spus Eric, așa că mi-am făcut socoteala că fratele meu avea doisprezece ani, eu aveam șaisprezece, iar asta dădea o medie de paisprezece, așa că o puteam face și noi. Aveam niște biciclete cumplit de grele, cu două viteze, identice, și am pornit chiar de-aici. West Street, numărul 40. Am auzit că ăsta era drumul! Și l-am făcut! Am mers până la capăt!

— Nu! a zis prietenul lui Eric.

— Ba da, a spus Eric. Am traversat țara pe bicicletă.

— Nu se poate!

— E-o poveste incredibilă, a spus Eric. Și n-am auzit să fi existat cineva mai tânăr decât mine și decât fratele meu, care să fi traversat Statele Unite pe bicicletă. E puțin probabil să existe cineva. Când stai să te gândești, doisprezece ani și pe cont propriu. Ne-a luat șapte săptămâni și am avut aventuri de necrezut pe drum.

— Ați dormit în aer liber?

— Am dormit în aer liber. Fermierii ne-au invitat să stăm în casă la ei. În Kansas City ne-a luat poliția, gândindu-se că fugiserăm de acasă, dar când au aflat că nu fugiserăm, ne-au lăsat să stăm în arestul lor.

— Și mama voastră v-a lăsat să faceți asta?

— Da, ăsta-i un mister de necrezut.

(Mama lui Eric, Alice, murise înainte de 1994. Începuse încă din anii șaizeci să bea pe ascuns, să se încuie în baie și să iasă apoi obidită și confuză. Eric nu și-ar fi deshumat niciodată tatăl cât timp era ea în viață. Sora lui, Lisa, murise și ea, împreună cu soțul ei și cu fiul lor de doi ani. Zburau

spre Munții Adirondack, unde urmau să investească într-un joagăr. Avionul s-a prăbușit și toți cei de la bord au murit.)

— Da, a spus Eric, este un mister de necrezut că mama ne-a lăsat să plecăm, dar sunam acasă de două ori pe săptămână, din diverse locuri, iar ziarul local, ziarul din Frederick, avea de două ori pe săptămână, pe prima pagină, niște articole de genul *Olsonii ajung în St. Louis!* Pe vremea aceea, pretutindeni prin țară existau panouri publicitare care făceau reclamă pentru un loc numit Harold's Club, care era un mare cazinou din Reno. Fusese cel mai mare cazinou din lume. Iar mottoul lor era HAROLD'S CLUB SAU NIMIC! În fiecare zi vedeam aceste panouri publicitare, HAROLD'S CLUB SAU NIMIC! A devenit un fel de slogan al călătoriei noastre. Când am ajuns la Reno, ne-am dat seama că nu puteam să intrăm la Harold's Club pentru că eram prea tineri. Așa că ne-am hotărât să facem un afiș pe care să scriem HAROLD'S CLUB SAU NIMIC!, să-l legăm la spatele bicicletelor, să mergem la Harold's Club și să-i spunem lui Harold, oricine-ar fi fost, că l-am purtat dintr-o parte într-alta a Statelor Unite și că pur și simplu eram înnebuniți să vedem Harold's Club. Așa că am intrat într-o drogherie. Am luat o cutie veche din carton, am cumpărat niște creioane și am început să facem afișul. Femeia care ne-a vândut creioanele a întrebat: „Ce faceți, băieți?" Iar noi am spus: „Facem un afiș cu HAROLD'S CLUB SAU NIMIC! Și-i spunem lui Harold că am venit cu bicicleta tocmai din..." Femeia a zis: „Oamenii ăștia sunt foarte deștepți. N-o să-i duceți cu asta." Bun. Am făcut afișul, l-am purtat pe străzi, l-am târât pe jos, legat la spatele bicicletelor, ne-am dus la Harold's Club, am ajuns la intrarea aceea mare – Harold's Club era o chestie uriașă, cel mai mare cazinou din lume – și am dat peste un portar. Tipul ne-a spus: „Ce vreți, băieți?" Noi am răspuns: „Vrem să facem cunoștință cu Harold." El a zis: „Harold nu-i aici." Noi am întrebat: „Dar cine *este* aici?"

Portarul a spus: „Harold senior nu-i aici, dar Harold junior este." Noi am spus: „E-n regulă, atunci ne mulțumim cu Harold junior." El a spus: „Bine, mă duc înăuntru, să văd." Destul de repede, a ieșit un tip într-un costum elegant de cowboy. Chipeș bărbat. Așadar, a ieșit, s-a uitat la bicicletele noastre și ne-a întrebat: „Ce faceți, băieți?" Noi am răspuns: „Harold, am mers cu bicicletele dintr-o parte într-alta a Statelor Unite doar fiindcă am vrut să vedem Harold's Club. Am transpirat prin deșert." Și el a spus: „Atunci, haideți înăuntru!" Am sfârșit prin a sta o săptămână la Harold's Club. Harold a făcut cu noi o tură cu elicopterul peste Reno și apoi ne-a instalat într-un hotel elegant. Iar când ne pregăteam de plecare, a zis: „Presupun, băieți, că vreți să vedeți și Disneylandul, așa-i? Ei bine, stați să-l sun pe prietenul meu Walt!" Așa că l-a sunat pe Walt Disney și – asta este una dintre marile dezamăgiri ale vieții mele – Walt nu era acasă.

M-am întrebat de ce-și petrecuse Eric seara zilei în care își deshumase tatăl spunându-i prietenului său povestea cu Harold's Club sau nimic. Poate pentru că Eric își petrecuse atât de mult din viața de adult nereușind să primească bunătatea străinilor, nereușind să beneficieze de nimic care să se apropie de visul american, pe când acum Frank Olson era scos din groapă și întins în laboratorul unui autopsier, ceea ce-ar fi putut însemna că lucrurile erau pe punctul de-a se schimba în bine pentru Eric. Poate că vreun Harold junior misterios avea să-și facă apariția și să explice totul cu amabilitate.

În 1970, Eric s-a înscris la Harvard. Mergea acasă în fiecare weekend de Ziua Recunoștinței și, pentru că Frank Olson a sărit pe fereastră în timpul vacanței de Ziua Recunoștinței din 1953, familia sfârșea invariabil prin a se uita

Bicicliști fericiți.

la filme vechi, de amator, de-ale lui Frank, iar Eric îi zicea invariabil mamei lui:

— Mai spune-mi o dată povestea.

În timpul weekendului de Ziua Recunoștinței din 1974, mama lui Eric a răspuns:

— Ți-am spus povestea asta de o sută de ori, de o mie de ori.

Eric a spus:

— Mai spune-mi-o încă o dată.

Așa că mama lui Eric a oftat și a luat-o de la capăt.

Frank Olson își petrecuse un weekend aranjat de serviciu la o cabană numită Deep Creek Lodge, în zona rurală a Marylandului. Când s-a întors, era neobișnuit de posomorât.

I-a spus soției lui:

— Am făcut o greșeală cumplită și-o să-ți spun ce-a fost după ce se duc copiii la culcare.

Dar n-a mai venit niciodată vorba despre ce anume fusese acea greșeală cumplită.

Frank a rămas agitat tot weekendul. I-a spus lui Alice că voia să-și lase slujba și să se facă dentist. Duminică seara, Alice a încercat să-l liniștească ducându-l la cinema în Frederick, ca să vadă filmul care rula atunci, oricare va fi fost, și care s-a vădit a fi un film nou, intitulat *Martin Luther*.

Era povestea crizei de conștiință a lui Luther, provocată de corupția din Biserica Catolică a secolului al șaisprezecelea, când teologii pretindeau că era imposibil ca Biserica să facă vreun rău, de vreme ce ei înșiși defineau codul moral. În definitiv, se luptau cu Diavolul. Filmul a culminat cu declarația lui Luther: „Nu. Eu asta cred, altfel nu pot să fac." Morala din *Martin Luther* este că individul nu se poate ascunde în spatele instituției.

(Baza de date cu recenziile filmelor apărute în *Ghidul TV*îi dă lui *Martin Luther* două stele din cinci și precizează: „Nu este «distractiv» în înțelesul obișnuit al cuvântului. Ți-ai fi dorit să fi existat o undă de umor în scenariu, pentru ca personajul să pară mai uman. Filmul a fost făcut cu un asemenea respect, încât conținutul pare întunecat, când ar fi trebuit să fie înălțător.")

Mersul la cinema n-a îmbunătățit starea de spirit a lui Frank, iar a doua zi unii colegi i-au sugerat să se ducă la New York și să consulte un psihiatru. Alice l-a dus pe Frank cu mașina până la Washington, D.C. și l-a lăsat la birourile oamenilor care aveau să-l însoțească la New York.

A fost ultima dată când Alice și-a văzut soțul.

Dintr-un impuls de moment, în timpul acelui weekend de Ziua Recunoștinței din 1974, Eric i-a cerut mamei lui un lucru pe care nu se mai gândise să-l ceară: „Descrie birourile unde l-ai lăsat."

Iar ea s-a conformat.

— Isuse Cristoase, a spus Eric, seamănă leit cu sediul CIA-ului.

Iar atunci pe mama lui Eric au apucat-o istericalele.

Ea a țipat: „N-o să afli niciodată ce s-a întâmplat în camera aia de hotel!"

Eric a spus: „Imediat după ce termin Harvardul, mă întorc acasă și n-o să am liniște până n-o să aflu adevărul."

Eric n-a avut de așteptat mult ca să facă pași înainte. A primit un telefon de la un prieten de familie în 11 iunie 1975: „Ai văzut *The Washington Post*? Cred c-ai face bine să arunci o privire."

Era un articol de pe prima pagină, cu titlul:

SINUCIDERE DEZVĂLUITĂ

Un angajat civil din Departamentul Apărării Armatei a luat fără să știe LSD ca parte a unui test al Agenției Centrale de Informații, după care, la mai puțin de o săptămână, s-a aruncat de la etajul zece și a murit, potrivit unui raport al Comisiei Rockefeller emis ieri.

(Comisia Rockefeller fusese creată pentru a investiga ilegalitățile săvârșite de CIA în urma scandalului Watergate.)

Bărbatului i s-a dat drogul în timp ce participa la o întâlnire cu personalul CIA-ului care lucra la un proiect în fază de testare; proiectul implica folosirea de droguri cu efect asupra creierului, administrate unor americani neavizați.

„Această persoană nu a fost anunțată că i se dăduse LSD decât la douăzeci de minute după administrare", a spus comisia. „Bărbatul a dezvoltat efecte secundare grave și a fost trimis la New York sub escorta CIA-ului pentru tratament psihiatric. Câteva zile mai târziu, el s-a aruncat de la fereastra camerei sale, aflată la etajul zece, și a murit."

Obiceiul de a da droguri unor persoane neavizate a durat din 1953 până în 1963, când a fost descoperit de inspectorul general al CIA și oprit, a spus comisia.

Ăsta să fi fost tata? s-a întrebat Eric.

Titlul inducea în eroare. Nu se „dezvăluia" prea mult – nici măcar numele victimei.

Oare asta *s-a întâmplat la Deep Creek Lodge?* s-a întrebat Eric. *I au dat* LSD*? Nu, dar* trebuie *să fie tatăl meu. Câți oameni de știință din armată se aruncau pe ferestrele hotelurilor din New York în 1953?*

În mare, publicul american a reacționat la povestea lui Frank Olson foarte asemănător felului în care a răspuns, cu cincizeci de ani mai târziu, la știrea că Barney era folosit ca să tortureze deținuți irakieni. „Groază" ar fi un termen greșit. Oamenii au fost în principal amuzați și fascinați. Ca în cazul lui Barney, acest răspuns a fost, cred eu, declanșat de combinația suprarealistă și deconcertantă de secrete de spionaj obscure și cultură pop familiară.

— Pentru America a fost senzațional și incitant, a spus Eric.

Familia Olson a fost invitată la Casa Albă, astfel încât președintele Ford să le poată prezenta scuze personal – „Îi părea foarte, *foarte* rău", a spus Eric –, iar fotografiile din acea zi arată familia radiind și peste măsură de încântată în Biroul Oval.

— Când te uiți la fotografiile astea acum, l-am întrebat pe Eric, ce-ți spun?

— Îmi spun că puterea de seducție a Biroului Oval e enormă, a zis Eric, după cum știm acum de la Clinton. Intri în spațiul ăla sacru – în ovalul ăla – și te afli într-adevăr într-un cerc fermecat, unde nu poți gândi limpede. Funcționează. Chiar funcționează.

Familia Olson în Biroul Oval. Eric este al doilea din dreapta.

Familia Olson revenită acasă.

După ce-au ieșit de la Casa Albă, ulterior întrevederii de șaptesprezece minute cu președintele Ford, Alice Olson a dat o declarație presei.

— Cred că ar trebui remarcat, a spus ea, că o familie americană poate primi un mesaj direct din partea președintelui Statelor Unite. Cred că este un imens omagiu adus țării noastre.

— S-a simțit foarte prețuită de Gerald Ford, a spus Eric. Au râs împreună și-așa mai departe.

Președintele a promis familiei Olson dezvăluiri complete, iar CIA a furnizat familiei și Americii o avalanșă de detalii, unul mai neașteptat decât celălalt.

CIA-ul pusese pe furiș LSD în Cointreau-ul lui Frank Olson într-o cabană numită Deep Creek Lodge. Proiectul avea numele de cod MK-ULTRA și a apărut, au explicat specialiștii, pentru că voiau să urmărească felul în care un om de știință făcea față efectelor unui drog în stare să-i deterioreze mintea. Avea să fie în stare să păstreze secretele? Erau informațiile coerente? Putea fi folosit LSD-ul ca un ser al adevărului pentru anchetatorii din CIA?

Și mai exista un motiv. Agenții CIA au recunoscut ulterior că le plăceau foarte mult filmele de suspans paranoice precum *Candidatul manciurian* și voiau să știe dacă puteau crea de-adevăratelea asasini cu creierul spălat manipulându-i pe oameni cu LSD. Dar Frank Olson a avut o experiență neplăcută, care poate că a dat naștere legendei că, dacă iei LSD, crezi că poți zbura și sfârșești prin a te arunca pe fereastră.

Istoricii sociali și observatorii politici au etichetat imediat aceste evenimente drept o „mare ironie istorică", iar Eric mi-a repetat aceste cuvinte scrâșnind din dinți, fiindcă îi displăcea felul în care moartea tatălui lui ajunsese să facă parte dintr-o ironie.

— Marea ironie istorică, a spus Eric, a fost că CIA-ul a adus LSD-ul în America, provocând un fel de iluminare, deschizând un nou nivel de conștiință politică și semănând semințele propriei distrugeri, deoarece a creat un public iluminat. A generat un material foarte bun pentru publicare și-o să vezi că treaba asta e tema a o grămadă de cărți.

Detaliile au continuat să apară, atât de multe și atât de repede, încât Frank Olson a fost în pericol de-a fi pierdut din vedere și măturat ca un vreasc de marcea acestei povești pline de culoare. CIA a spus de asemenea familiei Olson că în 1953 oamenii ei au înființat un bordel MK-ULTRA în New York City, unde puneau LSD în băuturile clienților. Au plasat un agent pe nume George White în spatele unei oglinzi cu o singură față, unde acesta lucra și pasa mai departe pe linie ierarhică mici modele făcute din curățătoare de pipă. Modelele reprezentau pozițiile sexuale considerate de atentul George White cele mai eficace pentru generarea fluxului de informații.

Când George White a părăsit CIA-ul, scrisoarea lui de demisie a spus, printre altele: „Am trudit bucuros pentru că era distractiv, distractiv, distractiv... unde altundeva putea un băiat american cu sânge roșu în vine să mintă, să ucidă, să înșele, să fure, să violeze și să jefuiască – totul cu aprobarea celor de sus?"

George White i-a trimis scrisoarea șefului său, același om din CIA care pusese LSD în Cointreau-ul lui Frank Olson: un budist obsedat de ecologie pe nume Sidney Gottlieb.

Gottlieb deprinsese arta iuțelii de mână de la un magician pe nume John Mulholland. Acest magician este practic uitat astăzi, dar în acele timpuri era o mare vedetă, un fel de David Copperfield, care s-a retras misterios din ochii publicului în 1953, reclamând o stare proastă de sănătate, când adevărul era că fusese folosit în secret de Sidney Gottlieb pentru a le preda agenților tehnici de plasare [illegible]

LSD-ului în băuturi. Mulholland l-a mai învățat pe Gottlieb și cum să strecoare biotoxine în pasta de dinți și în trabucurile inamicilor de peste hotare ai Americii.

Gottlieb a fost cel care a călătorit până în Congo ca să-l asasineze pe întâiul prim-ministru ales în mod democratic, Patrice Lumumba, punându-i toxine în pasta de dinți (a eșuat: povestea spune că altcineva, un neamerican, a reușit să-l asasineze pe Lumumba înaintea lui). Tot Gottlieb a fost cel care i-a expediat o batistă cu monogramă infectată cu bruceloză colonelului irakian Abd al-Karim Qasim. Qasim a supraviețuit. Și tot Gottlieb a fost cel care s-a dus în Cuba ca să strecoare otrăvuri în costumul de baie și în havanele lui Fidel Castro. Castro a supraviețuit.

A fost ca într-o comedie – frații Marx ajunși asasini sub acoperire –, iar uneori lui Eric i se părea că membrii familiei lui erau singurii care nu râdeau.

— Imaginea care ni se prezenta, a spus Eric, era de băieți dintr-o frăție de colegiu scăpați de sub control. „Am încercat câteva chestii trăsnite și am făcut greșeli de raționament. Am pus diverse otrăvuri în havanele lui Castro, dar n-au mers. După care am hotărât că nu prea eram buni la treburile de genul ăsta."

— Un asasin clovn, am zis.

— Un asasin clovn, a întărit Eric. Tembelism. Îi drogăm pe oameni și ei se-aruncă pe fereastră. Încercăm să-i asasinăm și ajungem prea târziu. Practic, nu asasinăm pe nimeni.

Eric a făcut o pauză.

— Iar Gottlieb apare peste tot! a reluat el. E oare Gottlieb singura persoană din serviciu? Chiar trebuie să facă *totul*? a râs el. Ăsta a fost lucrul de care s-a agățat mama când a vorbit cu Gottlieb. L-a întrebat: „Cum ați putut face un asemenea experiment prostesc? Unde era supravegherea medicală? Unde era grupul de control? Asta numiți voi

știință?" Iar Gottlieb a răspuns: „Mda, am fost cam neglijenți. Ne pare rău."

Stând în casa lui Eric Olson și ascultându-i povestea, mi-am amintit că mai auzisem numele lui Sidney Gottlieb rostit într-o situație fără legătură cu aceasta. După care m-am dumirit. Înainte să vină generalul Stubblebine, spionii psihici secreți avuseseră un alt coordonator: Sidney Gottlieb.

Mi-a luat ceva timp să-mi aduc aminte, fiindcă părea un lucru improbabil. Cum se face că un om ca Sidney Gottlieb, un otrăvitor (nu deosebit de bun), omul indirect responsabil de moartea lui Frank Olson, era amestecat într-o altă poveste psihică ridicolă? Mi s-a părut remarcabil că delimitarea organizațională din lumea informațiilor dintre partea luminoasă (supraomul cu puteri paranormale) și partea întunecată (asasinatele acoperite) era atât de slab conturată. Dar abia când Eric mi-a arătat o scrisoare pe care mama lui o primise pe neașteptate pe 13 iulie 1975 am început să înțeleg cât de vagă era această delimitare. Scrisoarea venea din partea hotelului Diplomat Motor, din Ocean City, Maryland. Textul ei era următorul:

> Stimată doamnă Olson,
> După citirea în ziare a relatărilor despre decesul soțului dumneavoastră, mă simt îndemnat să vă scriu.
> La momentul morții soțului dumneavoastră, eram adjunctul directorului de noapte de la hotelul Statler din New York și am fost lângă soțul dumneavoastră aproape imediat după ce a căzut. A încercat să vorbească, dar cuvintele îi erau neinteligibile. A fost chemat un preot pentru ultimele clipe.
> Deși am lucrat în hoteluri în ultimii treizeci și șase de ani și am fost martor la nenumărate incidente nefericite, moartea soțului dumneavoastră m-a tulburat foarte mult, din cauza împrejurărilor deosebit de neobișnuite pe care nu le știți.

Dacă vă pot fi de vreun ajutor, vă rog să nu ezitați să mă contactați.
Cu sinceră compasiune pentru dumneavoastră și pentru familia dumneavoastră,
Al dumneavoastră,

Armond D. Pastore
Manager general

Familia Olson l-a sunat pe Armond Pastore pentru a-i mulțumi pentru scrisoare, iar atunci Pastore le-a spus ce se întâmplase după ce Frank murise în brațele sale pe stradă, la ora două noaptea.

Pastore a spus că s-a întors în hotel și a vorbit cu centralista. A întrebat-o dacă fusese dat vreun telefon din camera lui Frank Olson.

Centralista a spus că nu fusese făcut decât un singur apel și că-l ascultase. A fost foarte scurt și a avut loc imediat după ce Frank Olson căzuse pe fereastră.

Bărbatul din camera lui Frank Olson a spus: „Ei bine, s-a dus."

Vocea de la celălalt capăt al firului a spus: „Mare păcat."

După care au pus amândoi receptoarele în furcă.

15. harold's club sau nimic!

Eric Olson are o piscină în grădina din spatele casei – una dintre foarte puținele adăugiri de după 1953. Într-o zi toridă de august, Eric, fratele său Nils, fiul lui Eric, care de obicei locuiește în Suedia, soția lui Nils și copiii lor, împreună cu câțiva prieteni ai lui Eric și cu mine, stăteam la soare lângă piscină, când un camion acoperit cu baloane pentru petreceri pictate – Capital Party Rental – a parcat pe aleea de acces pentru a lăsa o sută de scaune din plastic.

— Hei! Scaune colorate! a strigat Eric.

— Vreți scaune colorate? a întrebat șoferul.

— Nu, a spus Eric. Nu se potrivesc. Le iau pe cele gri.

Eric adusese la piscină o combină muzicală portabilă și a comutat pe emisiunea *La urma urmei* de pe National Public Radio, pentru că legendarul reporter Daniel Schorr avea să difuzeze un comentariu despre el. Daniel Schorr a fost primul om care l-a intervievat pe Hrușciov, a câștigat trei Emmy-uri pentru reportajele sale despre Afacerea Watergate, iar acum își îndrepta atenția asupra lui Eric.

Comentariul lui Daniel Schorr a început.

> ...Eric Olson este pregătit să acuze mâine, într-o conferință de presă, că varianta unei defenestrări sinucigașe nu are sens...

Eric s-a sprijinit de gardul din sârmă care înconjura piscina și le-a zâmbit larg prietenilor și familiei, care ascultau atent ce se transmitea.

...și că tatăl lui a fost ucis pentru a fi redus la tăcere în legătură cu activitățile letale în care fusese implicat și care purtau numele de cod Artichoke și MK-ULTRA. Astăzi, un purtător de cuvânt al CIA-ului a declarat că nici o investigație privitoare la cazul Olson efectuată de Congres sau de Executiv nu a dat la iveală vreo dovadă de omucidere. E posibil ca Eric Olson să nu cunoască întreaga poveste. Însă problema e că acoperirea secretelor guvernamentale se face în continuare atât de atent, încât s-ar putea să n-o aflăm *niciodată*...

Eric a tresărit.

— N-o lua așa, Dan, a murmurat el ca pentru sine. N-o lua așa.

...Sunt Daniel Schorr...

— N-o lua așa, Daniel, a repetat Eric.

S-a întors spre noi toți, cei care stăteam la piscină. Stăteam acolo și nu spuneam nimic.

— Vedeți? a spus Eric. *Asta* vor să facă. „S-ar putea să nu aflăm *niciodată* întreaga poveste." Și se simt foarte bine când fac asta. Rahat. *Rahat.* „A, ar putea fi asta, sau poate astălaltă și totul la CIA este o sală cu oglinzi... niveluri... nu reușești niciodată să ajungi la esența lucrurilor..." Când oamenii spun asta, mesajul adevărat este: „Pentru noi e bine pentru că nu *vrem* să știm." E așa cum mi-a spus mama întotdeauna: „N-o să afli niciodată ce s-a întâmplat în camera aia de hotel." Ei bine, ceva *s-a întâmplat* în camera aia și *se poate afla.*

Acum, Eric are șaizeci de ani. Au trecut decenii pe care și le-a petrecut cercetând moartea tatălui său. Într-o zi, l-am întrebat dacă regreta asta și mi-a spus: „O regret mereu."

A fost destul de greu pentru Eric să pună fragmentele cap la cap, faptele fiind îngropate în documente secrete sau scoase de la secret, acoperite cu linii negre groase,

făcute cu markerul sau mai rău. Sidney Gottlieb a recunoscut față de Eric într-o întâlnire pe care-au avut-o că, atunci când s-a pensionat, a distrus dosarele MK-ULTRA. Când Eric l-a întrebat de ce, Gottlieb a explicat că „sensibilitatea lui ecologică" îl făcuse conștient de pericolele „excesului de hârtie."

Gottlieb a adăugat că, în realitate, nu conta că documentele erau distruse, pentru că, oricum, totul era o risipă. Toate experimentele MK-ULTRA au fost inutile, i-a spus el lui Eric. Nu ieșise nimic din ele. Eric a plecat de la Gottlieb dându-și seama că fusese înfrânt de o minte cu adevărat sclipitoare.

Ce acoperire strălucită, și-a zis el. *Într-o societate obsedată de succes cum e asta, care este cel mai bun ascunziș în care să te refugiezi? E ascunzișul numit eșec.*

Prin urmare, majoritatea faptelor au rămas doar în amintirile unor oameni care nu voiau să vorbească. Cu toate acestea, Eric a întocmit o relatare care este la fel de plauzibilă, ba chiar mai plauzibilă, decât povestea sinuciderii din cauza LSD-ului.

Adunarea faptelor a fost destul de complicată, dar a existat ceva și mai greu de făcut.

— Vechea poveste este foarte amuzantă, a spus Eric. De ce-ar vrea cineva să pună-n loc o poveste care *nu* este amuzantă? Pricepi? Persoana care dă tonul povestirii o controlează de la bun început. Este foarte greu pentru oameni să meargă împotriva felului în care li s-a spus că se desfășoară povestea.

— Noua ta poveste nu prea e la fel de amuzantă, am fost eu de acord.

— Asta nu mai e o poveste fericită, care să te facă să te simți bine, a spus Eric, și nu-mi place cu nimic mai mult decât celorlalți. E greu de acceptat că tatăl tău nu s-a sinucis și n-a murit nici din cauza unei neglijențe în urma unui

experiment cu droguri, ci a murit pentru că ei l-au *ucis*. Ăsta-i un sentiment diferit.

Și, lucru iritant pentru Eric, în rarele ocazii când a convins un ziarist că CIA îl *ucisese* pe tatăl lui, revelația nu a fost întâmpinată cu groază. Un scriitor a declinat invitația lui Eric de-a participa la conferința lui de presă spunând: „*Știm* cu toții că CIA omoară oameni. Asta nu-i o noutate."

De fapt, mi-a zis Eric, ar fi fost pentru prima oară când cineva acuza în mod public CIA de uciderea unui cetățean american.

— Oamenilor li s-a spălat creierul atât de mult cu *ficțiuni*, a spus Eric, în timp ce ne îndreptam spre magazinul Kinko's pentru a prelua comunicatul de presă multiplicat pentru conferință, atâta li s-a spălat creierul cu poveștile lui Tom Clancy, încât își spun: „*Știm* chestiile astea. *Știm* că CIA face asta." De fapt, nu știm *nimic*. Nu există nici un proces pe tema asta, iar toată povestea din romane e-o imunizare împotriva realității. Îi face pe oameni să creadă că știu lucruri pe care nu le știu și le permite să aibă un fel de cvasicultură superficială și un fel de cinism care nu este decât un strat subțire, dedesubtul căruia ei nu sunt de fapt câtuși de puțin cinici.

Nu că pe oameni nu i-ar interesa; îi interesează, dar într-un mod greșit. Nu demult, un regizor de teatru l-a abordat pe Eric pentru a-i cere permisiunea de-a transforma povestea lui Frank Olson într-o „operă despre aruncarea pe fereastră", dar Eric a refuzat, explicând că asta era deja o poveste îndeajuns de complicată chiar și fără ca faptele să fie *cântate* înaintea unui auditoriu. Conferința de presă de a doua zi era cu adevărat ultima șansă a lui Eric de-a convinge lumea că tatăl lui nu se sinucisese din cauza LSD-ului.

Existau foarte multe feluri în care Eric ar fi putut să-și relateze noua versiune la conferința de presă. Era imposibil

pentru el – pentru oricine – să-și dea seama cum s-o facă într-un fel coerent și totuși atrăgător. Noua poveste a lui Eric nu este doar neamuzantă, ci și exasperant de complicată. Există atâtea informații de absorbit, încât auditoriul ar putea pur și simplu să se blocheze.

De fapt, povestea începe cu declarația făcută de directorul CIA Allen Dulles înaintea colegilor săi absolvenți de Princeton, în 1953.

— Tehnicile războiului minții, a spus el, sunt marele câmp de luptă al Războiului Rece, iar noi trebuie să facem tot ce este necesar pentru a-l câștiga.

Înainte de Jim Channon, de generalul Stubblebine și de colonelul Alexander a existat Allen Dulles, primul mare gânditor original al serviciilor de informații americane. El s-a dovedit un mare prieten al familiei Bush și a fost cândva avocatul familiei, un patriarh fumător de pipă, care credea că CIA trebuia să fie ca un fel de universitate de primă mână, inspirându-se nu numai de la agenți, ci și de la oamenii de știință, de la universitari și de la oricine ar fi putut veni cu ceva nou. Dulles a fost cel care a mutat sediul CIA (acum redenumit Centrul pentru Informații George Bush) din centrul Washingtonului în localitatea Langley, Virginia, pentru că a vrut să creeze un mediu de gândire de genul campusului extraurban. Dulles a fost cel care a trimis agenți acoperiți ai CIA-ului prin suburbiile americane în anii 1950 și 1960 pentru a se infiltra în grupurile spiritiste, în speranța de a-i descoperi și de a-i recruta pe cei mai talentați clarvăzători pentru câmpul de luptă al războiului minții, fapt care a făcut să apară relația dintre lumea informațiilor și cea a paranormalului. Dar generalul Stubblebine a fost cel care, inspirat de Batalionul Unu Terra, a proclamat, cu o generație mai târziu, că oricine putea fi un foarte bun spion psihic și a deschis larg ușile, astfel că maiorul Ed Dames s-a alăturat programului și ulterior a dezvăluit secretele

unității în emisiunea lui Art Bell, după care s-a dezlănțuit iadul și, fără ca vreunul dintre angajații militari implicați să fie vinovat, treizeci și nouă de oameni din San Diego s-au sinucis în încercarea de-a face o călătorie cu însoțitorul cometei Hale-Bopp atestat psihic de Prudence și de Courtney.

Allen Dulles l-a pus pe Sidney Gottlieb în fruntea noului program al spionilor psihici și, de asemenea, a MK-ULTRA, iar apoi în fruntea unui al treilea proiect secret de război al minților cunoscut drept Artichoke.

Artichoke e programul care nu este câtuși de puțin amuzant.

Documente recent scoase de sub regimul secret dezvăluie că Artichoke se ocupa numai și numai de inventarea de noi metode nebunești, brutale, violente și frecvent fatale de interogare a oamenilor.

Frank Olson nu era doar un om de știință civil, care lucra cu chimicale la Fort Detrick. El era totodată unul dintre oamenii CIA-ului. Orson lucra pentru Artichoke. Acesta este motivul pentru care a fost în Europa în lunile dinainte de-a muri și a stat în localuri cu bărbați care purtau pardesie lungi și pălării mici. Se aflau cu toții acolo în interesul Proiectului Artichoke. Tatăl lui Eric era – și nu există nici un mod plăcut de-a spune asta – un torționar care făcea muncă de pionierat sau, în cel mai rău caz, un ajutor de torționar care făcea muncă de pionierat. Artichoke era Batalionul Unu Terra al torturii – un grup de oameni cu idealuri comune, gânditori originali, deschizători de drumuri, care veneau cu tot felul de noi modalități de-a scoate informații de la oameni.

Un exemplu: potrivit unui document al CIA-ului datat 26 aprilie 1952, cei din Artichoke „foloseau heroină în mod obișnuit", deoarece stabiliseră că heroina (și alte substanțe) „pot fi folositoare în sens invers datorită stresului

produs când nu le mai sunt administrate celor care sunt dependenți de folosirea lor".

Din acest motiv, a aflat Eric, tatăl lui a fost recrutat pentru Proiectul Artichoke. Era singurul dintre anchetatori care avea cunoștințele științifice necesare pentru administrarea drogurilor și a chimicalelor.

Iar acum, în 2004, această metodă de interogare creată de Artichoke a revenit în actualitate. Mark Bowden, autorul cărții *Black Hawk Down*, a intervievat un număr de anchetatori ai CIA-ului pentru ediția din octombrie a revistei *Atlantic Monthly* și iată ce scenariu a construit:

> Pe data încă neconfirmată de 1 martie [2003], faimosul terorist Khalid Sheikh Mohammed a fost trezit brutal de un raid al câtorva comandouri pakistaneze și americane... Acesta a fost cea mai mare captură de până acum din Războiul împotriva Terorii. Sheikh Mohammed este considerat arhitectul a două încercări teroriste asupra complexului World Trade Center: cel care a dat greș în 1993 și cel care a reușit atât de dramatic opt ani mai târziu... A fost transportat pe calea aerului într-un punct cu „localizare neprecizată" (un loc numit de CIA „Hotel California") –, este de presupus că într-un obiectiv dintr-o altă țară prietenă, sau poate într-o închisoare special amenajată de la bordul unui portavion.
>
> Nu contează unde, deoarece locul nu-i va fi fost cunoscut sau nu va fi fost identificabil. Locul și timpul, ancorele sănătății mintale, aveau să fie desprinse de la țărm. E la fel de posibil să fi fost introdus într-o nouă dimensiune, într-o lume nouă, ciudată, unde fiecare cuvânt, mișcare și senzație aveau să-i fie monitorizate și măsurate; unde lucrurile puteau sau nu să fie ceea ce păreau; unde nu aveau să existe zi, noapte sau un program normal de mâncat și de băut, de veghe și de somn; unde căldura și frigul, umezeala și uscatul, curățenia și murdăria sau adevărul și minciuna aveau să fie toate amestecate între ele și deformate.

Spațiul avea să fie umplut noapte și zi cu lumină și cu zgomote agresive. Interogarea avea să fie intensă – uneori cu strigăte și duritați, alteori liniștită și prietenoasă. Ședințele puteau dura zile în șir, cu anchetatorii făcând cu rândul, sau puteau dura doar câteva minute. Uneori i se putea administra un drog pentru a-i îmbunătăți starea de spirit înaintea interogatoriului; marijuana, heroina și pentotalul de sodiu s-au dovedit capabile să învingă refuzul de-a vorbi. Aceste droguri puteau fi administrate odată cu mâncarea sau băutura și, dată fiind anostitatea existenței lui, puteau chiar să-i ofere o scurtă perioadă de ușurare și de plăcere, creând prin aceasta o cu totul nouă categorie de dependență – și o nouă pârghie la îndemâna anchetatorilor lui.

Iată cum, în acest scenariu, o parte din Batalionul Unu Terra al lui Jim Channon („lumină și zgomote agresive") și o parte din Proiectul Artichoke al lui Frank Olson („o cu totul nouă categorie de dependență") se îmbină ca două piese dintr-un *puzzle*.

În ziua dinaintea conferinței de presă, Eric și cu mine ne-am uitat la filme vechi, de 8 mm, cu tatăl lui jucându-se cu copiii. Pe ecran, Frank se plimba cu o bicicletă veche și șubredă, iar Eric, pe atunci de numai câțiva ani, era așezat pe ghidon. Eric se uita fascinat și zâmbind la ecran.

— *Ăsta* e tatăl meu, a spus el. Aici! Ăsta e! Prin comparație cu ceilalți tipi de la CIA, are o figură deschisă. Ăăă…

A făcut o pauză.

— În esență, a spus el, asta este o poveste despre un tip care a avut un cod moral simplu și o imagine naivă despre lume. N-a fost genul de militar tipic. Și cu siguranță că n-a fost implicat în „interogatorii terminale". A trecut printr-o criză morală, dar era prea adânc implicat și nu l-au putut lăsa să se retragă.

A continuat să se uite la film. După care a spus:

— Gândește-te cât de diferit ar fi fost dac-ar fi trăit ca să spună lucrurile astea. Ha! O mulțime de lucruri ar fi fost altfel. Și vezi asta chiar pe fața lui. O grămadă dintre ceilalți bărbați au fețe foarte strânse, închise. El nu...

Și și-a lăsat propoziția neterminată.

La un anumit punct pe parcursul investigației, Eric a intrat în legătură cu ziaristul britanic Gordon Thomas, care a scris numeroase cărți pe subiecte legate de informații. Prin Thomas, Eric a aflat că, în timpul unei călătorii la Londra din vara anului 1953, tatăl lui se pare că i s-a confesat lui William Sargant, un psihiatru consultant pe lângă serviciile de informații britanice.

Potrivit lui Thomas, Frank Olson i-a spus lui Sargant că vizitase instalații secrete comune americano-britanice din apropiere de Frankfurt, unde CIA testa serul adevărului pe „disponibilizabili", agenți ruși capturați și foști naziști. Olson i-a mărturisit lui Sargant că fusese martor la ceva cumplit, un posibil „experiment terminal", făcut asupra unuia sau a mai multora dintre disponibilizabili. Sargant l-a ascultat pe Olson, după care a raportat serviciilor de informații britanice că temerile tânărului om de știință american îl transformau în risc pentru securitatea proiectelor în care era implicat. El a recomandat ca lui Olson să i se refuze pe viitor accesul la Porton Down, centrul britanic de cercetare în domeniul armelor chimice.

După ce Eric a aflat asta, i-a povestit prietenului său, scriitorul Michael Ignatieff, care a publicat un articol despre Eric în *The New York Times*. După o săptămână, Eric a primit telefonul pe care-l așteptase întreaga viață. Era unul dintre cei mai buni prieteni ai tatălui său de la Detrick, un om care știa totul și era dispus să-i spună lui Eric întreaga poveste.

Se numea Norman Cournoyer.

Eric a petrecut un weekend în casa lui Norman din Connecticut. Dezvăluirea secretului pe care-l păstrase toți acești ani a fost atât de stresantă pentru Norman, încât acesta s-a scuzat în mod repetat, pentru a se putea duce la toaletă ca să vomite.

Norman i-a spus lui Eric că povestea despre Artichoke era adevărată. Frank îi declarase lui Norman că „nu le păsa dacă oamenii mai ieșeau vii din asta sau nu. Puteau să supraviețuiască sau nu. Puteau să fie uciși".

Eric mi-a spus:

— Norman a refuzat să intre în detalii cu privire la ce-nsemna asta, dar a zis că nu era frumos. Torturi extreme, folosire extremă a drogurilor, stres extrem.

Norman i-a spus lui Eric că tatăl lui era deprimat și oripilat de direcția în care o luase propria viață. Privise oameni murind în Europa, probabil că-i și ajutase să moară, iar la momentul când s-a întors în America era hotărât să dezvăluie ceea ce văzuse. La intrarea în Fort Detrick se afla un grup permanent de quakeri, militanți pentru pace, iar Frank se mai ducea să stea de vorbă cu ei, spre marea dezamăgire a colegilor. Frank l-a întrebat într-o zi pe Norman:

— Știi un ziarist bun cu care să pot vorbi?

Așa că, a spus Eric, strecurarea de LSD în Cointreau-ul tatălui său la Deep Creek Lodge n-a fost un experiment care a decurs rău: a fost făcută cu intenția de a-l face să vorbească în timpul halucinațiilor. Și Frank n-a trecut testul. Și-a dezvăluit intențiile lui Gottlieb și celorlalți oameni din MK-ULTRA care erau de față. Aceasta a fost „greșeala cumplită" pe care-o făcuse. Vizionarea filmului *Martin Luther* în seara de duminică îl făcuse și mai hotărât să-și părăsească slujba. *Asta cred. Altfel nu pot să fac.*

Iar luni dimineața Frank și-a depus, într-adevăr, demisia, dar colegii l-au convins să meargă la un consult psihiatric la New York.

Documentele arată că Frank n-a fost niciodată la un psihiatru la New York. În schimb, a fost dus de adjunctul lui Gottlieb la biroul fostului magician de pe Broadway, John Mulholland, care probabil că l-a hipnotizat, iar Frank probabil că a picat și acest test.

Instalarea unui om posibil tulburat și disperat într-o cameră de hotel la mare înălțime deasupra lui Seventh Avenue nu mai părea o regretabilă eroare de judecată, ci preludiul unei crime.

Când Eric a pus să fie deshumat cadavrul tatălui său în 1994, autopsierul, doctorul James Starrs, a găsit în craniul lui Frank o gaură care – a concluzionat el – provenea de la țeava unui pistol, nu de la o cădere pe fereastră de la etajul zece.

— Ei bine, s-a dus, a spus vocea adjunctului lui Sidney Gottlieb, Robert Lashbrook.

— Mare păcat, a venit răspunsul.

Și au pus amândoi receptoarele în furcă.

Au fost prezenți cam patruzeci de ziariști la conferința de presă a lui Eric – echipe de filmare de la toate rețelele și mulți de la marile ziare. Eric decisese – pentru claritate – să spună povestea în principal prin relatarea weekendului petrecut cu Norman Cournoyer. El a accentuat în mod repetat că asta nu mai era doar o poveste de familie. Ea devenise o istorie despre ceea ce se întâmplase cu America în anii 1950 și despre felul în care acest lucru lămurea ceea ce se întâmpla astăzi.

— Unde e *dovada*? a întrebat Julia Robb, reporterul de la ziarul local al lui Eric, *Frederick News Post*, după ce Eric a terminat. Se sprijină toate astea pe cuvântul unui *singur* om, prietenul tatălui tău?

Julia s-a uitat în jur parcă pentru a arăta că acest Norman Cournoyer nici măcar nu se afla în sală.

— Nu, a zis Eric, părând exasperat. După cum am încercat să vă spun, totul se sprijină pe ideea că există doi

vectori în această istorie, iar ei nu se intersectează decât într-un singur loc.

A urmat o tăcere nedumerită.

— Sunteți în vreun fel motivat de ideologie în acțiunea asta? a întrebat un bărbat de la *Fox News*.

— Doar de dorința de-a afla adevărul, a oftat Eric.

Mai târziu, când ziariștii s-au strâns să mănânce gustările întinse pe mese de picnic, conversația membrilor familiei Olson cu prietenii lor a ajuns la Julia Robb, reporterul de la *Frederick News Post*. Cineva a spus că, după el, era rușinos că ziaristul cel mai ostil reprezenta ziarul local al lui Eric și Nils.

— Mda, corect, a spus Nils. Pentru mine este dureros. Sunt un om respectat aici, în oraș. Am legături cu oamenii de-aici, ca dentist, și văd zilnic oameni care vin la mine și citesc ziarul local, iar asta mă afectează.

Nils și-a aruncat privirile spre cealaltă parte a grădinii, spre Eric, care-i spunea ceva Juliei, fără să audă ce anume.

— Uneori, a zis el, treci printr-o fază în care crezi că poate povestea asta chiar *este* o grămadă de inepții și că a fost o simplă sinucidere din cauza LSD-ului, iar *asta* – Nils s-a uitat la Julia – poate declanșa un fel de spirală a rușinii. E ca senzațiile pe care le ai la trei noaptea, când încerci să adormi și începi să te gândești la ceva, iar gândul te duce la un alt gând negativ, totul o ia razna și-atunci trebuie să te scuturi și poate să aprinzi lumina ca să revii la realitate.

Eric și Julia se certau. Julia i-a spus ceva lui Eric, după care s-a îndepărtat, îndreptându-se spre mașină. (Ulterior, Eric mi-a spus că Julia a părut „indignată, de parcă întreaga poveste ar fi înfuriat-o într-un fel profund, pe care era complet incapabilă să-l exprime coerent".)

— Adică, a zis Nils, în esență America dorește să se considere bună, să creadă că avem în mod fundamental dreptate în ceea ce facem și că avem o responsabilitate foarte

clară de-a elibera omenirea. Iar cercetarea unora dintre aceste chestiuni este un lucru tulburător, deoarece, dacă America are într-adevăr o latură mai întunecată, asta îți amenință încrederea în imaginea despre ea însăși și e ceva de genul: „Doamne, dacă înlătur acest fundament al conștiinței americane, rămâne doar un castel din cărți de joc? Amenință asta cu adevărat natura fundamentală a Americii?"

Am ajuns înapoi lângă piscină și a mai trecut o oră, după care ni s-a alăturat și Eric. Fusese în casă, la telefon. Râdea.

— Ați auzit-o pe ultima? a spus el.

— Pune-mă la curent, a spus Nils. Abia aștept s-o aud.

— Julia, a spus Eric, i-a telefonat lui Norman. Tocmai am sunat-o și mi-a zis: „Eric, îmi pare bine c-ai sunat. Tocmai am vorbit cu Norman. Spune că n-are nici un motiv să creadă că CIA l-a ucis pe Frank Olson." Am spus: „Julia, mulțumesc pentru că mi-ai respectat dorința să nu-l sun pe Norman." Ea a zis: „Eric, sunt *reporter*. Trebuie să fac ce este necesar pentru a ajunge la subiect."

Eric a râs, deși nimeni altcineva n-a mai făcut-o.

Prin urmare, m-am dus în Connecticut, acasă la Norman Cournoyer. Eram puțin tulburat de știrea convorbirii telefonice dintre Julia Robb și Norman. Oare îl judecasem greșit pe Eric? Era el doar un om care se ținea de scorneli?

Norman locuiește într-o casă albă, mare, cu un singur nivel, pe o stradă selectă dintr-un cartier bogat. Mi-a deschis soția lui, care m-a condus în camera de zi, unde Norman mă aștepta. A arătat spre masă și mi-a spus:

— Am găsit niște fotografii vechi, pentru tine.

Pozele erau cu Norman și Frank Olson, braț la braț, undeva la baza Fort Detrick, cândva în 1953.

— I-ai spus unei reportere de la *Frederick News Post* că nu ai nici o dovadă care să sugereze că Frank a fost ucis de CIA? am întrebat.

— Mda, a spus Norman.

— De ce-ai făcut asta? am întrebat.

— La telefon? a spus Norman. Eu cred că un ziarist face o mare greșeală când încearcă să facă pe cineva să vorbească la telefon.

— Așadar, chiar crezi că Frank a fost ucis? am spus.

— Sunt sigur de asta, a spus Norman.

Și mi-a zis ceva ce nu-i spusese lui Eric.

— M-am văzut cu Frank după ce i se dăduse LSD, a zis el. Am glumit despre asta.

— El ce-a spus? am întrebat.

— A spus: „Încearcă să afle ce fel de om sunt. Dacă dezvălui secrete."

— Glumeați despre asta? am spus.

— Am glumit pentru că Frank nu reacționa la LSD.

— Nu-l lua valul deloc? am spus.

— Nț, a făcut Norman. Râdea de asta. A spus: „Sunt foarte, foarte nervoși acum, din cauza a ceea ce sunt convinși că sunt în stare să fac." Se gândea cu adevărat că-l verificau pentru că era omul care putea să dezvăluie secrete.

— Avea de gând să stea de vorbă cu un ziarist? am întrebat.

— A fost atât de-aproape, încât nici măcar n-a fost amuzant, a spus Norman.

— Arăta foarte supărat când s-a întors din Europa? m-am interesat.

— Da, a spus Norman. Am vorbit la o săptămână sau la zece zile după ce s-a întors. L-am întrebat: „Ce ți s-a-ntâmplat, Frank? Pari îngrozitor de supărat." A spus: „E, ce să mai..." Trebuie să admit, cu toată sinceritatea, că abia acum îmi aduc aminte. A spus...

Brusc, Norman a tăcut.

— Nu vreau să merg mai departe, a spus el. Sunt anumite lucruri despre care nu vreau să vorbesc.

S-a uitat pe fereastră.

— Povestea vorbește de la sine, a zis el.

Eric a sperat că după conferința lui de presă avea să se schimbe măcar limbajul folosit pentru relatarea poveștii. În cel mai bun caz, avea să motiveze un ziarist energic să accepte provocarea și să găsească un indiciu neechivoc care să demonstreze că Frank Olson fusese împins pe fereastră.

Dar pe parcursul zilelor care au urmat conferinței de presă, a devenit clar că toți ziariștii deciseseră să relateze povestea cam la fel.

Eric găsise, în cele din urmă, „finalul".

Era pe cale să se „vindece".

Își „rezolvase misterul."

Putea „să treacă mai departe".

Poate că „nu vom afla niciodată" ce i s-a întâmplat lui Frank Olson, însă important era că Eric găsise „finalul".

Povestea redevenise amuzantă.

16. ieșirea

27 iunie 2004

Jim Channon îmi trimite prin fax strategia sa de ieșire din Irak. Este același document pe care l-a trimis comandantului armatei, generalul Pete Schoomaker, după ce Donald Rumsfeld îi ceruse generalului să adune laolaltă gânditori „creativi".

Strategia lui Jim începe așa:

> Când am părăsit Vietnamul, am făcut-o cu coada între picioare. Plecam fără strop de demnitate. În ochii lumii, ultimele momente sunt la fel de grăitoare ca primele.

SOLUȚIA BATALIONULUI UNU TERRA

1. O ceremonie mișcătoare și plină de simțire [cuprinzând] mame, copii, profesori, soldați, asistente medicale și medici din ambele tabere. Când este posibil, copiii vor purta premiile propriu-zise (adică, medalii, trofee, statuete) de apreciere și de recunoaștere a celor omagiați [soldați americani și irakieni].
2. Cadrul ceremonial pe care-l proiectăm este în sine un dar pentru viitorul Irakului. Recomandăm să fie construit un frumos sat global ca loc de desfășurare a ceremoniei. El poate să scoată în evidență tipuri de energie alternativă, tehnologii sanitare și agricole potrivite pentru această parte a lumii.

3. [Ceremonia va include oferirea de] daruri din alte părți ale lumii. Vor fi prezenți traducători de la Națiunile Unite pentru a interpreta aceste daruri. Un om în vârstă și un adolescent ar putea vorbi despre promisiunea cooperării.

29 iunie 2004

Astăzi se face transferul de suveranitate de la forțele coaliției către noul guvern irakian. Indiferent cine vor fi fost cei care au organizat ceremonia, aceștia au ales în mod clar să nu aplice ideile lui Jim:

> În spatele unor kilometri argintii de sârmă ghimpată nou-nouță, în spatele unor bariere înalte din beton, mai puternice decât cele mai multe fortificații medievale, în spatele unor ziduri din saci de nisip, în spatele a cinci puncte de control, în spatele vehiculelor blindate americane, în spatele soldaților americani din trupele speciale, al forțelor din diverse țări și al gărzilor unor firme private, un birocrat american a înmânat o bucată de hârtie unui judecător irakian, s-a urcat într-un elicopter și a părăsit țara.
> Primul lucru pe care l-au văzut reporterii, când au ieșit în lumina soarelui din banala sală de conferințe în care noul instalatul guvern irakian a depus jurământul și a salutat noua epocă, au fost două elicoptere americane Apache înarmate, care se roteau la mică înălțime prin atmosfera de cuptor încins.
> Frica de bombardiere a conferit ocaziei întreaga pompă pe care o dă părăsirea unui birou. Totul a durat doar douăzeci de minute.
>
> James Meek, *Guardian*

Cred că aceasta a fost o carte despre relația în curs de schimbare dintre ideile lui Jim Channon și armată în general. Uneori, armata seamănă cu o națiune, iar Jim cu un

sat aflat undeva în mijlocul ei, ca un fel de Glastonbury, privit cu afecțiune, dar în esență ignorat. Alteori, Jim pare în chiar inima lucrurilor.

Poate că povestea este aceasta: la sfârșitul anilor 1970, Jim, traumatizat în urma experienței din Vietnam, a căutat alinare în dezvoltarea potențialului uman, care începea să-și facă apariția în California. Jim și-a dus ideile înapoi la armată și ele au atins un punct sensibil în rândurile gradelor celor mai înalte, care nu se mai consideraseră niciodată până atunci elemente New Age, dar în declinul în care se aflau post-Vietnam, totul a părut să aibă sens în ochii lor.

Mai târziu însă, pe parcursul deceniilor care au urmat, armata, fiind ceeca ce este, și-a recăpătat tăria și a văzut că unele dintre ideile din manualul lui Jim puteau fi folosite pentru a-i zdrobi pe oameni, nu pentru a-i vindeca. Acestea sunt ideile care au continuat să existe în Războiul împotriva Terorii.

E posibil ca „birocratul" la care se face referire în articolul din *Guardian*, Paul Bremer, să fi părăsit astăzi țara, dar a lăsat în urma lui în Irak 160 000 de soldați, în imensa lor majoritate americani. Potrivit Institutului pentru Studii Politice și Politici Externe în Obiectiv, 52 la sută dintre acești soldați americani au moralul coborât, 15 la sută au fost identificați ca suferind de stres traumatic, 7,3 de anxietate și 6,9 de depresie. Rata sinuciderilor în rândul soldaților americani a crescut în ultimii opt ani de la 11,9 la suta de mii, la 15,6 la suta de mii.

Un total de 952 de soldați ai coaliției au fost uciși de la începutul războiului, printre care 836 de americani. Alți 5 134 au fost răniți. Spitalele militare au raportat o creștere accentuată a numărului de amputări – rezultatul unui design „îmbunătățit" al echipamentului antiglonț, care protejează organele vitale, dar nu și membrele.

Între 9 436 și 11 317 de civili irakieni sunt acum morți ca rezultat al invaziei americane și al ocupației care a urmat, iar alți 40 000 au fost răniți. Aceste cifre sunt mai puțin exacte deoarece nimeni nu a ținut cu adevărat evidența.

Optzeci la sută dintre irakieni spun că nu au „nici un fel de încredere" în autoritățile civile americane sau în trupele coaliției – în parte, fără îndoială, din cauza fotografiilor care au detaliat metodele de interogare folosite de serviciile de informații militare la Abu Ghraib.

Am primit cel mai straniu telefon. Era de la cineva despre care am scris în această carte, un om care încă lucrează în armata americană. Am fost cât pe-aci să nu includ aici ceea ce mi-a spus, pentru că este ieșit din comun și imposibil de dovedit. Pe de altă parte, pare adevărat. Persoana a spus că îmi va dezvălui secretul cu condiția să nu-i divulg numele.

Înainte de a repeta ceea ce mi-a spus, ar trebui să explic de ce cred că pare adevărat.

În primul rând, fiindcă lucrurile ieșite din comun nu i-au ținut în loc.

L-am întrebat odată pe colonelul Alexander dacă existase vreun fel de renaștere a Proiectului MK-ULTRA după 11 septembrie.

— Nu neapărat LSD, am adăugat, ci vreo armă de tip neletal din arsenalul MK-ULTRA. Ca în povestea CD-playerului portabil din Golful Guantanamo. Sigur, cea mai probabilă explicație este că foloseau sunete care alterează mintea, îngropate undeva sub muzica lui Fleetwood Mac.

— Ceea ce spui sună ridicol, a zis el.

Avea dreptate. Ceea ce spuneam suna la fel de ridicol ca atunci când îi întrebasem pe diverși prieteni de-ai lui Michael Echanis dacă știau ca Michael să fi fost vreodată

implicat în „influențarea de la distanță a animalelor domestice". Dar astea erau cărțile și cu ele trebuia să joc.

(Nu uitați că nebunii nu sunt întotdeauna de găsit în afară. Uneori nebunii sunt adânc infiltrați în interior. Nici cel mai imaginativ teoretician al conspirațiilor nu s-a gândit vreodată să inventeze un scenariu în care o echipă de elită formată din soldați ai Forțelor Speciale și generali-maiori încearcă să treacă prin ziduri și să omoare capre holbându-se la ele.)

— Ascultă, a spus supărat colonelul Alexander. Nimeni dintre cei care au trăit trauma provocată de MK-ULTRA (colonelul vorbea de trauma celor de la spionaj, trauma de-a fi dați la iveală, nu de trauma familiei Olson) nu s-ar mai implica vreodată în așa ceva. Nimeni dintre cei care-au trăit toate audierile alea în comisiile Congresului, reacția aia a presei…

S-a oprit. După care a spus:

— Sigur, există puștani în spionaj care-au citit totul despre MK-ULTRA și-și spun: „Asta sună ca lumea. De ce n-am încerca și noi?" Dar n-ai obține niciodată o reactivare la nivel de comandă.

Sigur că o mână de entuziaști din Spionajul Militar care cred că „asta sună ca lumea" pot face în așa fel încât lucrurile acestea să capete viață, după cum s-a mai întâmplat.

Celălalt temei pe care-l am pentru a crede că secretul pare adevărat se învârte în jurul motivului misterios din care, într-o bună zi, maiorul Ed Dames a decis să dezvăluie în emisiunea lui Art Bell existența unității de spionaj paranormal. Când l-am întrebat pe Dames în Maui care a fost motivul pentru care a făcut asta, a ridicat din umeri, peste chip i-a trecut o undă de visare și mi-a spus: „Nu am avut nici un motiv. Nu am avut nici un fel de motiv."

Dar a spus-o în așa fel încât să mă facă să mă gândesc că de fapt a avut un motiv foarte viclean, ascuns. În acel

moment, am pus zâmbetul voit enigmatic schițat de Ed pe seama binemeritatei sale reputații de grandoman născocitor de mistere.

Multă lume l-a învinuit pe Ed pentru desființarea unității și unii chiar au mirosit o conspirație. Fostul coleg paranormal al lui Ed, Lyn Buchanan, mi-a spus odată că ajunsese să creadă că exista o *altă* unitate paranormală, și mai adânc ascunsă, și care probabil că avea birouri mai arătoase decât ale lor, iar motivul pentru care unitatea *lor* fusese făcută cunoscută tuturor era de-a abate atenția de la cealaltă echipă paranormală. Ceea ce sugera Lyn era că lui Ed i s-a cerut să dezvăluie secretele de către un grup ocult sus-pus.

În acel moment, nu prea am dat crezare acestei teorii. Am descoperit adeseori că oameni aflați în miezul unor conspirații percepute sunt ei înșiși teoreticieni ai conspirațiilor. (Îmi aduc aminte că vorbeam odată cu un mason de rang înalt de la sediul central din Washington, D.C. Omul mi-a spus: „Bineînțeles că este pur și simplu absurd să crezi că masonii conduc lumea din umbră, dar am să-ți spun cine chiar o face: Comisia Trilaterală.") Atunci am pus afirmația lui Lyn pe seama acelei fațete ciudate a lumii conspirațiilor.

Dar acum nu mai sunt atât de sigur.

După ce Lyn Buchanan mi-a prezentat teoria lui, i-am trimis un e-mail lui Skip Arwater, extrem de raționalul fost vânător de persoane cu însușiri paranormale de la Fort Meade. Skip fusese foarte implicat în unitate, dintr-o poziție administrativă, între 1977 și 1987. Exista, l-am întrebat, vreun adevăr în privința celor spuse de Lyn?

Mi-a răspuns tot prin e-mail:

> Este adevărat că, dacă este întrebată despre folosirea clarviziunii, a persoanelor paranormale sau a altor chestii de-astea, CIA poate spune acum ceva de genul: „A existat un program, dar între timp a fost deființat."

Este o afirmație adevărată, dar nu este *întregul* adevăr. Din motive de securitate, nu pot intra în mai multe detalii despre alte programe [în afara celui de la Fort Meade]. Dar aș presupune că, din anii când eram familiarizat cu asemenea informații și până azi, aceste eforturi și-au schimbat puțin direcția, iar acum sunt extrem de concentrate pe antiterorism. Din motive administrative de securitate, ar fi normal să… mă rog, poate că n-ar mai trebui să continui.

Și ăsta a fost sfârșitul e-mailului lui Skip.

Știu că aproape toți foștii spioni psihici din unitatea de la Fort Meade au primit un telefon de la serviciile de informații în săptămânile de după 11 septembrie. Li s-a spus că dacă aveau vreo viziune paranormală a unor atacuri teroriste viitoare, era cazul să nu stea pe gânduri și să informeze autoritățile.

Și au făcut-o, cu grămada. Ed Dames a avut o viziune îngrozitoare, cu al-Qaeda folosind o ambarcațiune cu pânze umplută cu explozibili pentru a se ciocni de un submarin nuclear în portul San Diego.

— Știam că oamenii lui bin Laden erau deștepți, mi-a spus Ed în legătură cu viziunea lui, dar nu-mi dădusem seama că erau *atât* de deștepți.

Ed și-a prezentat concluziile la biroul Pazei de Coastă din California.

Uri Geller a luat telefonul lui de la Ron, dar asta este tot ce știu despre Uri și Ron.

Câțiva clarvăzători dintr-o a doua generație (spioni psihici care învățaseră meserie de la membri ai unității de la Fort Meade și care ulterior își înființaseră propriile centre de instrucție) au fost și ei contactați de serviciile de informații după 11 septembrie. Unul dintre ei – o femeie pe nume Angela Thompson – a avut viziunea unor nori în formă de

ciupercă peste Denver și Seattle și deasupra Floridei. Am fost prezent la o conferință a foștilor spioni psihici militari, ținută într-un hotel din rețeaua Doubletree, din Austin, Texas, în primăvara lui 2002, când Angela și-a prezentat rezultatele despre norii în formă de ciupercă. Sala de conferințe era ticsită de spioni psihici și ofițeri de informații în rezervă. Când Angela a spus „nori în formă de ciupercă peste Denver și Seattle și deasupra Floridei", toată lumea din încăpere a scos un suspin.

Prudence Calabrese era și ea în sală. Se părea că totul fusese iertat în privința sinuciderii în masă a celor de la Porțile Raiului, deoarece agenții FBI au sunat-o pe Prudence spre sfârșitul lui septembrie 2001 și i-au cerut să-i anunțe de îndată ce va fi avut vreo viziune a unor atacuri teroriste viitoare.

Prudence chiar a avut, de fapt, o viziune, mi-a spus ea, o viziune cu adevărat oribilă. Și-a trimis detaliile viziunii la FBI prin FedEx. FBI-ul i-a mulțumit și de atunci i-a tot cerut noi informații psihice, mi-a spus ea.

— Ce viziune ai avut? am întrebat-o.

A urmat o scurtă tăcere.

— Să spunem așa, a zis ea. Londra este o zonă de mare interes. E cu siguranță o zonă de care ne-am ocupat și sunt motive pentru a fi îngrijorat dacă locuiești în Londra.

— *Eu* locuiesc în Londra, am spus.

Prudence a încercat să schimbe subiectul, dar n-am lăsat-o.

— Când? am întrebat.

— La 2.30 noaptea! a aruncat ea.

După care a râs și a devenit serioasă.

— Sincer, nu avem libertatea de-a mai da vreo informație în privința asta.

— Există orice altceva despre care îmi poți vorbi? am întrebat.

— Știm destul pentru a fi siguri c-o să se-ntâmple ceva, a spus ea, și știm destul ca să deducem care este, în mare, zona unde-o să se-ntâmple.

— Un punct de reper? am întrebat.

— Da, a făcut Prudence.

— Un punct de reper gen clădirea Parlamentului? am întrebat.

— N-o să-ți spun, a zis ea.

— Să nu-mi spui că e Palatul Buckingham, am zis, șocat.

Acesta a fost punctul în care întrebările mele au înfrânt în fine rezistența lui Prudence.

— E Grădina Zoologică, a spus ea.

Grădina Zoologică din Londra era pe punctul de-a fi lovită de o bombă ticăloasă, a spus ea, una atât de puternică, încât avea să dărâme și turnul BT din apropiere.

— Cum de *știi* asta? am întrebat-o, vizibil afectat.

— Elefanții, a spus ea.

Elefanții țipau în chinuri în viziunea ei paranormală, a explicat Prudence. Durerea elefanților de la Grădina Zoologică din Londra a fost cea mai intensă și mai puternică imagine pe care-o primise. Prudence strânsese o echipă de paisprezece angajați cu însușiri paranormale, cu sediul în Carlsbad, San Diego. Toți paisprezece, a spus ea, simțiseră durerea elefanților.

Când m-am întors acasă în Anglia, am descoperit cu ușurare că elefanții fuseseră, cu câteva luni înainte de viziunea paranormală avută de Prudence, mutați cu toții în Whipsnade Wild Animal Park, în Bedfordshire, într-o zonă rurală, la vreo cincizeci de kilometri nord de Londra. Cum puteau fi elefanții pierderile colaterale ale unei bombe ticăloase de la Grădina Zoologică din Londra, dacă nu mai rămăsese nici un elefant acolo?

M-am întrebat dacă Departamentul Securității Interne al lui John Ashcroft emisese vreodată vreun avertisment

nespecific privitor la un act terorist viitor, bazat pe informații furnizate de o persoană cu însușiri paranormale. Am petrecut câteva săptămâni încercând să aflu dacă angajații lui o făcuseră, dar telefoanele nu m-au dus nicăieri și am renunțat, iar persoanele cu puteri paranormale mi-au ieșit din minte.

Nu petrecusem prea mult timp gândindu-mă la persoanele cu puteri paranormale înainte să primesc pe nepusă masă un telefon, iar bărbatul de la celălalt capăt al firului să-mi spună că avea de dezvăluit un secret, cu condiția să-i protejez identitatea.

— Bine, am spus.

— Știi despre clarviziune? a spus el.

— Spionii psihici? am întrebat.

— Mda, a zis el. Există iarăși un *foarte* mare interes pentru ei.

— Asta știu, am spus.

I-am povestit despre Ed, Angela, Prudence, Uri și misteriosul Ron.

— Presupun că nu știi cine-i Ron? l-am întrebat.

— Nu vorbesc despre clarvăzătorii *ăștia*, a spus el. Au primit niște tipi noi, iar ăștia folosesc clarviziunea într-un mod *foarte* diferit.

— Zău? am făcut eu.

— Ăștia scot clarviziunea din birou, a spus el.

— Poftim? am spus.

— Scot clarviziunea *afară-din-birou*.

— Bine, mulțumesc, am spus.

Nu aveam nici cea mai vagă idee despre ce vorbea, dar nu părea să fie un mare secret.

— Nu-nțelegi? a spus el, exasperat. Clarviziunea nu se mai practică *în birou*.

— Aha, am zis.

Cred că începuse să se întrebe dacă nu cumva își alesese greșit ziaristul căruia să-i dezvăluie secretul.

— Îmi pare rău că nu știu destule ca să-nțeleg ce-mi spui în felul ăsta criptic, am zis.

— Ce știi despre istoria clarviziunii? a întrebat el, rar.

— Știu că se făcea de la birou, am spus.

— Exact, a întărit el.

— Și nu se mai face așa? am întrebat, îngustându-mi ochii.

— Uf, ce naiba, dacă nu se mai face de la birou, atunci…

S-a oprit. Avea două posibilități. Putea fie să continue să-mi dezvăluie secretul în mod enigmatic – ceea ce era o metodă care în mod limpede ne deranja puțin pe amândoi –, fie să nu se mai ascundă după deget și să-mi spună. Ceea ce a și făcut.

— Asasini cu puteri paranormale, a anunțat el. Ca lumea, nu? Îi învață pe asasinii de la Operațiuni Speciale, pe tipii de la Fort Bragg care pleacă să ia urma teroriștilor și să-i asasineze, cum să aibă puteri paranormale. Până acum se bazau pe informații ferme, dar lucrurile se schimbă. Informațiile sunt de multe ori greșite. Așa că, în locul lor, se revine la puterea minții.

— Cum funcționează asta? am întrebat.

— Lansăm un tip de la Operațiuni Speciale într-o junglă, în deșert sau la o graniță, a spus el. Știm că ținta se află la câțiva kilometri, dar nu știm exact unde. Ce facem? Așteptăm să vină avioanele-spion? Așteptăm ca vreun anchetator să scoată ceva de la vreun prizonier? Sigur, facem și lucrurile astea, dar acum le putem amplifica pe toate cu puterea minții.

— Așadar, am spus, în timp ce așteaptă informații ferme, asasinii vizualizează psihic locul în care se află țintele lor și pleacă imediat să le caute?

— Sigur, a spus el. Mintea își face o foarte puternică reintrare la Fort Bragg.

15 iulie 2004

Primesc vești de la Guy Savelli. Pare emoționat și presupun că, în sfârșit, ceva s-a mișcat în legătură cu operațiunea lui paranormală de provocare a al-Qaeda, care se profila de atâta timp. Ultima oară când am vorbit cu el, Guy era potopit cu telefoane de pe la tineri entuziaști ai artelor marțiale cu reședința în țări din axa răului, care voiau să învețe cum să ucidă capre doar holbându-se la ele. De atunci, Guy așteptase semnalul de pornire pentru a începe să-i învețe pe teroriști cum să se holbeze și în același timp să acționeze ca spioni pentru serviciile de informații, dar semnalul încă nu sosise.

Presupun că sună ca să-mi dea ultimele vești despre asta, dar, spune el, s-a întâmplat altceva, ceva incredibil. A primit un telefon de la Fort Bragg. Putea să vină „numaidecât" ca să-și demonstreze puterile înaintea unui nou general comandant care „vede partea spirituală"?

— Mă duc în weekendul ăsta, spune el.

— Iei vreun animal cu tine? întreb.

— Da, spune el. Vor să aduc un animal.

— O capră? întreb.

— Resursele mele sunt limitate, spune Guy.

— Un hamster? întreb.

— Tot ce-ți pot spune, zice Guy, este c-o să existe un anumit fel de implicare animală.

— Este vorba despre un animal mic, ieftin de cumpărat? îl întreb.

— Corect, confirmă Guy.

— Un hamster, spun.

Liniște.

— Da, spune Guy. Duc acolo un hamster și le înnod mințile cu el.

O aud pe soția lui Guy cum îi spune ceva la celălalt capăt al firului.

— Mă sună pe cealaltă linie, spune Guy. Te caut după aceea.

— Guy! strig după el. Întreabă-i dacă pot să vin și eu!

19 iulie 2004

N-am mai auzit nimic de la Guy de patru zile. Îi trimit un e-mail ca să întreb dacă s-a produs vreo mișcare și în cele din urmă mă sună.

— Toate par să se-adune, spune el.

— Ai fost deja la Fort Bragg cu hamsterul?

— E mai mult decât atât, spune Guy. Încearcă să treacă la secret ceea ce fac. Încearcă să mă pună într-o poziție militară de mai mare profunzime.

— Cum adică? întreb.

— Vor să merg efectiv cu ei în unele locuri. În niște locuri din Orientul Mijlociu.

Îl rog pe Guy să-mi spună mai multe și o face.

După ce Jim Channon a scos *Manualul operațional al Batalionului Unu Terra*, comandanții lui l-au invitat să creeze o veritabilă unitate de Călugări Războinici care să călătorească prin lume cu puterile lor supranaturale. După cum am explicat mai devreme, Jim a refuzat oferta fiindcă era îndeajuns de rațional să-și dea seama că a trece prin ziduri și celelalte lucruri erau idei bune pe hârtie, dar nu neapărat realizabile.

Dar acum, spune Guy, exact asta așteaptă de la el. Vor ca el să conducă o unitate de Călugări Războinici în Irak.

— Cu ce fel de puteri o să fiți echipați? întreb.

— Să sperăm c-o să fie destul de multe, pentru c-o să trebuiască să mergem acolo fără arme.

— De ce? îl întreb.

— Pentru că este calea pașnică și blândă, spune Guy. Ăștia sunt oameni buni, binevoitori. Își dau seama c-au făcut numai aiureli în Irak. Adu-ți aminte: tipii din fotografiile de la Abu Ghraib *instruiți* la Fort Bragg. Și au dat-o-n bară rău de tot. Tipii știu că prostiile astea nu mai pot continua. Așa că mi-au cerut *mie* să intru-n joc.

— Și să-i înveți cum să omoare oameni cu privirea? întreb.

— Nu, spune Guy. Asta-i altceva. Asta este o idee atât de revoluționară, încât o să schimbe felul în care-și tratează prizonierii. Gândește-te la câte poți face numai cu privirea. Îi poți dezorienta pe oameni până într-acolo încât să nu mai știe ce naiba se petrece și să-ți dea tot felul de informații.

Guy spune că încă nu le-a zis celor de la Forțele Speciale că mă ține la curent cu tot ce se întâmplă.

— N-o să fie furioși? îl întreb.

— Nici vorbă, spune Guy. Asta este calea binevoitoare și blândă. O să *vrea* ca lumea să știe despre asta.

— Rândul viitor când te mai duci la Fort Bragg cu un hamster, îl întreb, pot să vin și eu?

— O să-i întreb la momentul potrivit, spune Guy.

23 iulie 2004

Sună Guy. A fost la Fort Bragg cu un hamster.

— Ascultă, Jon, zice el. Tipii de la Forțele Speciale au venit la întrunire cu o atitudine mintală destul de ostilă și au plecat ca niște copii mici. Sunt frustrați. Le e frică. Știu că încurcă lucrurile fără rost în Irak. Și știu că singura lor variantă sunt *eu*. Proiecția gândului îi cucerește cu

adevărat pe tipii ăștia. Vor cu hotărâre, sută la sută, să se-ntoarcă la vechile căi.

— Așadar, te duci în Irak? îl întreb.

— Așa se pare, spune Guy.

— Când? îl întreb.

— Mai avem puțin timp la dispoziție înainte să plecăm, spune Guy.

— Le-ai zis deja că-mi spui totul? îl descos.

— Nț, face Guy. Dar o să fie de acord cu asta. Sunt sigur c-o să poți veni cu mine data viitoare. O să fie o bună ocazie pentru ei să-și facă reclamă. Și mai e un motiv pentru care știu c-o să te vrea la bord. Dacă inamicul știe că avem puterea asta, o să se sperie de moarte.

Guy face o pauză.

— O să le spun tot despre tine mâine, spune el.

28 iulie 2004

Îl sun pe Guy Savelli de mai multe ori astăzi, la fel cum am făcut toată săptămâna, dar încă fără rezultat. Nu mă sună înapoi.

29 iulie 2004

Las noi mesaje pe robotul telefonic al lui Guy. Poate oare să-mi spună dacă le-a zis despre mine și, dacă da, ce reacție au avut?

Nu primesc nici un răspuns de la Guy.

Presupun că știrea a picat prost.

mulţumiri şi bibliografie

Aş vrea să le mulţumesc tuturor celor care mi-au îngăduit să le iau interviuri pentru această carte, în special lui Jim Channon, generalului Stubblebine, lui Guy Savelli şi lui Eric Olson. M-am ţinut de capul lui Jim de atâtea ori pe parcursul ultimilor doi ani – pentru fapte, date, exemplare din manualul său, amintiri, verificări de nume şi locuri şi aşa mai departe –, încât la un moment dat mi-a trimis un e-mail ca să-mi transmită, epuizat: „De ce oare mă simt exact ca băiatul bun la toate în propriul meu spectacol?" Dar mi-a furnizat întotdeauna informaţiile pe care i le-am cerut.

Jim mi-a permis să reproduc un desen din *Manualul operaţional al Batalionului Unu Terra*, lucru pentru care, de asemenea, îi mulţumesc.

Cu toate că până acum nu s-a scris prea mult despre Batalionul Unu Terra, *Războiul minţilor* de Ron McRae (St Martin's Press, 1984) are câteva pagini utile referitoare la Jim, din care mi-am însuşit un paragraf sau două.

Mulţumiri lui Tony Frewin (de la revista *Lobster* şi fondul memorial Kubrick) pentru că mi-a dat exemplarul lui din *Remote Viewers: The Secret history of America's Psychic Spies* (*Clarvăzătorii: Istoria secretă a spionilor paranormali ai Americii*) de Jim Schnabel (Dell, 1997). Această carte mi-a oferit nepreţuite informaţii de fond pentru capitolele 5 şi 6, la fel ca lucrarea lui Francis Wheen, *How Mumbo-Jumbo Conquered the World* (*Cum au cucerit aiurelile superstiţioase lumea*) (Fourth Estate, 2004) şi conversaţiile purtate cu Skip Atwater şi Joe McMoneagle, cei mai importanţi membri ai unităţii de spionaj psihic de la Fort Meade.

Mulțumiri lui John Le Carré, care mi-a spus să citesc *In the Time of Tyrants: Panama: 1968-1990* (*Pe vremea tiranilor: Panama, 1968-1990*) de Richard M. Koster și Guillermo Sánchez (W.W. Norton & Company, 1991). Tot ce trebuie să știe cineva despre Panama și despre spionajul militar este conținut în această carte.

Amintirile mișcătoare și amuzante ale lui Prudence Calabrese, din *Intentions: The Intergalactic Bathroom Enlightenment Guide* (*Intenții: Ghidul iluminării intergalactice de toaletă*) (Imprint, 2002), m-au ajutat să repovestesc istoria vieții ei zbuciumate de adult; recomand această carte tuturor. Mă rog, pasajele de amintiri le recomand fără rezerve, pasajele cu extratereștri în baie, cu rezerve.

Mulțumiri lui Kathryn Fitzgerald Shramek pentru că mi-a îngăduit să reproduc fotografia pe care a făcut-o soțul ei, acum decedat, cometei Hale-Bopp și obiectului „însoțitor".

A fost o plăcere să urmăresc încă o dată strălucitele documentare *Waco: Rules of Engagement* (*Waco: Reguli de atac*) și *Waco: A New Revelation* (*Waco: O nouă apocalipsă*). Mulțumiri producătorului Mike McNultry pentru că mi le-a trimis. Extrasele de pe benzile cu negocierile FBI-ului pe care le citez în capitolul 12 sunt preluate din aceste superbe filme.

Am pus laolaltă povestea lui Frank și Eric Olson în principal mulțumită numeroaselor conversații pe care le-am avut cu Eric, însă unele paragrafe au fost luate din articolul din *New York Times* al prietenului său, Michael Ignatieff, „Ce i-a făcut CIA tatălui lui Eric Olson?" (1 aprilie 2001), din „Sfinxul și spionul: lumea clandestină a lui John Mulholland" de Michael Edwards (revista *Genii*, aprilie 2001) și de pe web site-ul lui Eric, realizat pe baza unor cercetări minuțioase, www.frankolsonproject.org. Materialul lui Ignatieff a fost deosebit de util.

Eric mi-a permis să reproduc două dintre fotografiile sale și-i mulțumesc pentru asta. Nu am reușit să dau de Ed Streeky, deținătorul drepturilor pentru cea de-a treia fotografie, cea care a apărut în revista *People* în 1975 și care arată familia Olson revenită acasă după întâlnirea cu președintele Ford.

Informațiile mele despre Artichoke provin din *Acid Dreams: The Complete Social History of LSD, the CIA, the Sixties and Beyond* (*Vise acide:*

Istoria socială completă a LSD-ului, a CIA-ului, a anilor '60 și a mai mult de atât), de Martin A. Lee și Bruce Shlain (Pan, 1985).

Mulțumiri de asemenea, ca întotdeauna, lui Fenton Bailey, Rebecca Cotton, Lindy Taylor, Tanya Cohen și Moira Nobel de la World of Wonder și extrem de răbdătorului Peter Dale de la Channel 4. Nu aș fi putut avea susținători mai amabili în cadrul studioului decât Peter și decât Tim Gardam, directorul de programe, acum pensionat, precum și succesorul său, Kevin Lygo.

Ursula Doyle, redactorul meu de la Editura Picador, din Londra, și Geoff Kloske, redactorul meu de la Simon & Schuster, din New York, au fost străluciți în mod tipic, la fel ca Adam Humphries, Andrew Kidd, Camilla Elworthy, Stephanie Sweeney, Sarah Castleton și Richard Evans de la Picador, și Derek Johns, de la A.P. Watt.

Mai mult decât oricui, aș vrea să le mulțumesc lui Andy Willsmore, David Barker și, în mod special, lui John Sergeant, căruia îi este dedicată această carte. Cercetarea făcută de John și îndrumările lui pot fi găsite în fiecare pagină a acestei cărți.

cuprins

1. Generalul 7
2. Laboratorul Caprelor 14
3. Batalionul Unu Terra 32
4. În inima caprei 58
5. Securitatea statului 71
6. Privatizarea 90
7. Dinozaurul Ciclamen 116
8. Prădătorul 132
9. Partea întunecată 147
10. Grupul interdisciplinar de gândire 154
11. Un hotel bântuit 164
12. Frecvențele 171
13. Câteva exemplificări 187
14. Casa din 1953 195
15. Harold's Club sau nimic! 213
16. Ieșirea 228

Mulțumiri și bibliografie 243

În plin Război Rece, armata SUA înființează o unitate ultrasecretă: Batalionul Unu Terra. Instruiți cu asiduitate, componenții ei sfidează practica militară și legile fizicii, propunând un nou tip de agent: o creatură în stare să devină invizibilă, să treacă prin ziduri și să omoare capre din priviri. Eșecul e delirant și previzibil. Totuși, câteva decenii mai târziu, Războiul împotriva Terorii consemnează readucerea la viață a acestui batalion care, între timp, și-a rafinat metodele. Capruciderea mult visată și niciodată îndeplinită e dublată de noi forme de torturare a prizonierilor. La loc de cinste nu se mai află șocurile electrice, drogarea sau bătăile, ci auditiile prelungite din Metallica, Matchbox Twenty, Kris Kristofferson, coloana sonoră din *Sesame Street* și Céline Dion (îndeosebi *My Heart Will Go On*, care acompaniază scufundarea *Titanicului*). Efortul de război al administrației Bush junior cade în registrul patologic. Cartea lui Jon Ronson e o relatare acidă a unor ani dominați nu doar de prostia terorii, ci și de teroarea prostiei.

Bărbați holbându-se la capre a stat la baza unui film de mare succes, cu un afiș pe care, alături de o vedetă caprină, au strălucit George Clooney, Jeff Bridges, Ewan McGregor și Kevin Spacey.

În aceeași colecție

Adrian Georgescu
Câteva sfârșituri de lume

Guy Bellamy
Turist fiscal

ISBN 978-973-50-2935-7